הארץ

85 אגורות יום א' ב' בשבט תשמ"ז, 1 בפברואר 1987 VOL. 68/20599 FEBRUARY 1 1987

תרומתנו לעידוד היצוא
AGISH CONSOLIDATION
יצוא אוירי למזרח הרחוק, אוסטרליה, קנדה, ארצות הברית ודרום אמריקה.
מחירים מיוחדים לאנגליה
במחירים ללא תחרות • שרות מהיר ויעיל
לפרטים נא לפנות: אגיש סקאי ספיד בע"מ
רח' ריבל 18 ת"א, טל' 03-371282 מר ענתבי

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: יצחק שני, מנכ"ל ה"ספורטוטו"
על: ההוקה, "עוצמת" ההגבלות של המהמר (עמ' 2)

*

ח"כ רמון: התלוננתי במשטרה על חשד ששרון חילק הטבות לתומכיו (עמ' 3)

*

כונסי נכסים מאיימים לעקל חלק מרכוש אילניה (סג'רה) (עמ' 3)

*

עלוני מחתרת בבוקרשט קוראים להדחת צ'אושסקו (עמ' 5)

*

צעיר מעורד נשלח לכלא — בעקבות טעותו של תובע משטרתי (עמ' 6)

*

תזכיר של פרופסורים לשר החינוך: אופן דיבורו של הישראלי — עילג, צרחני וצורמני (עמ' 6)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: בעונן חלקית. טמפרטורות גבוהות מהרגיל.
הטמפרטורות:
ירושלים: 11–21
תל-אביב: 14–25
חיפה: 14–20
באר-שבע: 11–29
הגולן: 10–20, צפת 12–19, טבריה 8–19, שומרון 13–22, נתב"ג 13–26, ירחו 9–24, אילת 13–30.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6079	+0.0029
נוסעים	1.9115	+0.0038
שחור	1.5860	-

שער הסל

יציג	1.6783	-.0002

בגליון זה 12 עמודים

המלצת רבין על הרמטכ"ל הבא תיתכן היום בממשלה

מועמדו הוא כנראה האלוף דן שומרון

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

יתכן כי שר הביטחון, יצחק רבין, יביא כבר היום בפני הממשלה את המלצתו למינוי הרמטכ"ל הבא. הנושא אינו רשום, אמנם, על סדר יומה של הממשלה, אך רבין שוקל להעלותו, ולקבל את הסכמת הממשלה למינוי מועמדו.

נראה כי השר יציג את האלוף דן שומרון כמועמדו. חוק יסוד: הצבא, מ-31 במארס 1976, קובע כי "ראש המטה הכללי יתמנה על-ידי הממשלה לפי המלצת שר הביטחון".

שלשום נפגש רבין עם האלוף אהוד ברק, שחזר מסיור בארה"ב. הפגישה נערכה בהמשך לפגישותיו של רבין עם אלופים במטה הכללי. יש לציין כי לא נפגש אך רק עם

(סוף בעמוד 2, טור 7)

פרשנות / זאב שיף

לחצים חסרי תקדים בתולדות המינויים

עלולים לפגוע בצה"ל ולערער סמכות שר הביטחון

מינוי הרמטכ"ל הבא, יורשו של משה לוי, מלווה בלחצים חסרי-תקדים, שאינם זכורים ממינויים קודמים של רמטכ"לים.

לחצים אלה עלולים לפגוע בצה"ל ולערער את הסמכות של הפיקוד הבכיר ושל שר הביטחון כאחד. אחד הביטויים ללחץ זה נמצא בהחלטתו של רב-אלוף לוי לפנות לראש הממשלה, יצחק שמיר, כדי להביע את התנגדותו לאלוף דן שומרון — מועמדו של שר הביטחון לרמטכ"ל.

גם בעבר היו מקרים שרמטכ"לים לא היו שבעי-רצון ממי שמונה ליורשם, אך זהו המקרה הראשון שבו רמטכ"ל החליט לפעול, כדי למנוע מינוי כזה, באמצעות פנייה לראש הממשלה. לרמטכ"ל אין מעמד חוקי כלשהו במינוי יורשו, וההחלטה מתקבלת בממשלה, לאחר ששר הביטחון ממליץ על המועמד לרמטכ"ל. זאת לאחר שהתייעץ בעניין עם ראש הממשלה. יש לציין כי פניית הרמטכ"ל לראש הממשלה נעשתה לאחר קבלת אישורו של שר הביטחון.

למינוי הנוכחי מתלוות גם הודעותיהם של מספר אלופים כי יפרשו מתפקידיהם אם לא ימונו לתפקיד הרמטכ"ל, או אם ימונה המועמד של רבין.

על שר הביטחון להחליט עתה אם להעדיף את השיקול הממלכתי ואת טובת צה"ל, ולהתעלם מפניות, ואולי אף מחוייבויות אישיות. כל גישה אחרת תגרום לכך שמינוי רמטכ"ל ייהפך לעניין פוליטי ולמחלוקת ציבורית, ומזה אנו עלולים לגלוש לכך שגם מינוי אלופים יהיה עניין הנתון לוויכוח ציבורי ומפלגתי.

פורום ראשי הממשלה עומד להתכנס הבוקר

לדון בתגובה לדו"ח הסנאט ובמינוי הרמטכ"ל

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

"פורום ראשי הממשלה" אמור להתכנס הבוקר לפני ישיבת הממשלה לדון בדו"ח הסנאט בפרשת איראן-קונטראס שהגיע אתמול לידי ראש הממשלה ושר החוץ ולנסח תגובה להאשמות נגד ישראל. מקור בכיר אמר כי בפגישה זו יידון ככל הנראה גם נושא מינויו של הרמטכ"ל הבא.

מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, מבקש להביע באוזני ראש הממשלה, יצחק שמיר, את מורת רוחו מעמדתו בנושא הוועידה הבינלאומית וכן מהתנהגותו של הליכוד בפרשת השעון ההתרמות שהעביר בלאס למפלגת העבודה. פורום "שר-ינר" יפגש ביום חמישי בלילה את כחו של פרס לנקום עמדה תקיפה מול שמיר. בפגישה הצפויה בין השניים יעלה היום פרס גם את נושא הסיוע לתנועה הקיבוצית ולמושבים. סיעת המערך בכנסת עתידה להחליט להצביע נגד חוק התקציב, אם תידחה תביעתה להעביר כספים לקיבוצים.

אמש נמסר מלשכת רה"מ, כי פרס לא ביקש רשמית פגישה עם שמיר, ולכן גם לא נקבעה פגישה כזו.

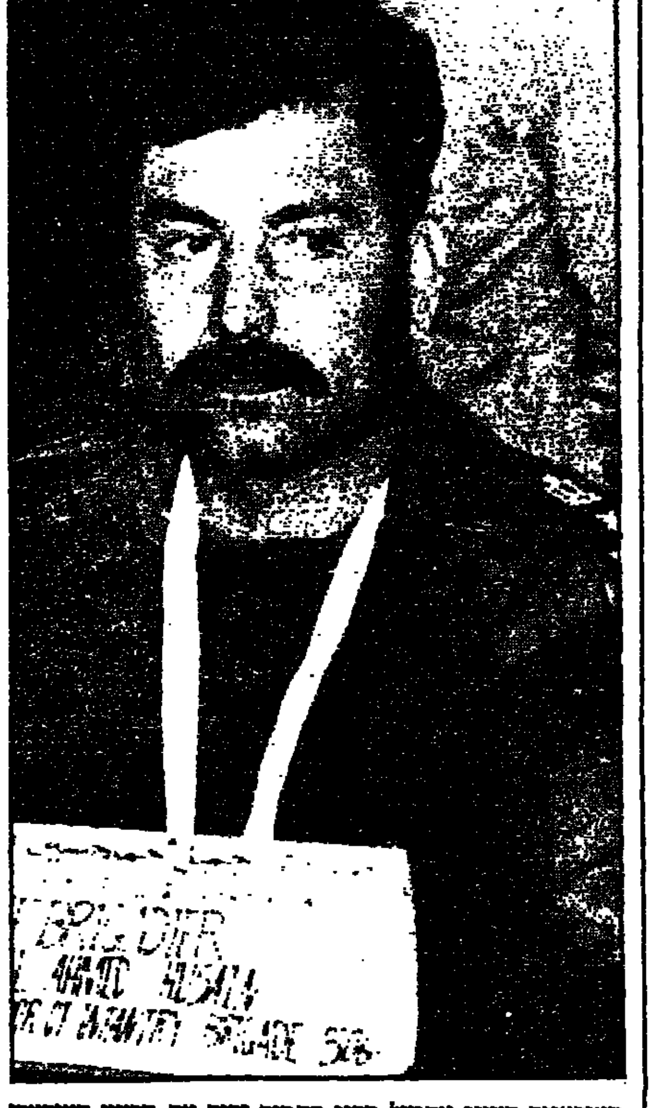

האיראנים הציגו אתמול בפני כתבים זרים את הקצין העיראקי הבכיר ביותר ששבו בקרבות האחרונים: בריגדיר (תת אלוף) ג'אמיל אחמד חוסין, מפקד חטיבת החי"ר 506 של הצבא העיראקי. (צילום איי-פי)

בעקבות הפסגה האיסלאמית: מתחדש הדו-שיח ירדן-אש"ף

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

ערפאת הודיע אתמול כי החלטות הפסגה האיסלאמית החמישית בנושא הפלשתיני, הן הברורות, המכריעה והמתאימות ביותר. בראיון לעיתון "אל-אתחאד" המופיע באבו-דאבי גילה ערפאת כי הוועדה המשותפת הירדנית-אש"פית תתכנס בימים הקרובים ברבת-עמון כדי לדון בדרכים לחידוש הדו-שיח בין שני הצדדים. (ראה מאמרו של עודד זראי בעמוד 9). ערפאת ציין כי שיחתו עם המלך חוסין היתה "שיחת עבודה" ולא שיחת נימוס וכי סוכם על פתיחת דף חדש ביחסים בין ירדן לאש"ף. מקורות ערביים בעמאן הטילו אמש ספק "ברב-ריו האופטימיים" של ערפאת וציינו כי הפשרת היחסים עם ירדן תלויה בשינוי עמדת אש"ף ביחס לעשייה המדינית המשותפת.

הנשיא מובארק של אתמול מבקורים חופפים בעמאן ובאיחוד נסיכויות המפרץ, לאחר שהשתתף בדיוני הפסגה האיסלאמית בכוויית.

ישראל רוצה הסבר לדברי אבו גזאלה שהיא האויב העיקרי של מצרים

קאהיר (ע"מ). שגרירות ישראל בקאהיר הביעה דאגה עמוקה נוכח דבריו של שר ההגנה אבו גזאלה — מוסר העיתון אל-חליג'. אבו גזאלה אמר בין היתר כי ישראל תמשיך להיות האויב העיקרי של מצרים, בהרצאה שנשא בפני ועדת החוץ והבטחון והלאומית במועצת העם המצרית.

(דבריו פורסמו בישראל בלעדית ב"הארץ" ביום חמישי האחרון).

בתזכיר שהגיש השגריר ביקשה ישראל תגובה מפורשת ואמרה כי: "הצהרות אבו גזאלה הן חריגה מרוחקת מהסכמי השלום בין שתי הארצות ומאיימות על מערכת היחסים".

בתזכיר הודגש הצורך בתגובה מצרית מהירה מאחר "שבכנסת קיימים חברים אשר מתכוונים להעלות לדיון את נושא ההצהרות האלה" — מוסר "אל-חליג'".

בינתיים, 4 זוכים בפרס הגדול בטוטו

בדיקת הטפסים נמשכת היום

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ"

לאחר בדיקת 60 אחוזים מטפסי הטוטו, אמש בשעה מאוחרת, הסתבר כי עד כה הצליחו ארבעה מנחשים לשים יד על הפרס הגדול ביותר שהעניק הטוטו אי פעם.

בדיקת הטפסים תימשך היום.

ארבעת הזוכים מתגוררים — האחד במושב בגבול הצפון, שני בקריות, שלישי בחיפה ורביעי בכרמים. אם לא יימצאו זוכים נוספים, יזכה כל אחד מהארבעה ב-565 אלף ש"ח.

בשעת מסירת הידיעה ממשיך המחשב במשרדי ה"ספורטוטו" לסרוק את הטפסים שנותרו. בסך הכל מילאו תושבי ישראל 806 אלף טפסי טוטו.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

ישראל דוחה דו"ח הסנאט: לא העברנו נשק וכסף לקונטראס

מטילה ספק באמינות דו"ח ועדת המודיעין של הסנאט, משום שעדי המפתח סירבו להעיד • ח"כים בוועדת החוץ והביטחון תובעים הסברים משמיר פרס ורבין • מתי פלד תובע ועדת חקירה על הפרשה • יובל נאמן דורש חקירה מיוחדת על חלקו של עמירם ניר

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

ישראל דוחה את ההאשמות הכלולות בדו"ח ועדת המודיעין של הסנאט האמריקאי, כי העבירה כספים או נשק לאירגון הקונטראס — כך אמרו אמש גורמים מדיניים רשמיים בירושלים.

לדבריהם, תבוא התייחסות רשמית לדו"ח ועדת המודיעין רק לאחר שהמסמכים במלואם ייבדקו בארץ. בירושלים הודגש כי הדו"ח מבוסס על מידע חלקי, כיוון שעדי המפתח, שניהלו את רוב המגעים עם ישראל בשנת 1986 באמצעות עמירם ניר, סירבו להעיד.

אנשי המועצה לביטחון לאומי, ג'ון פוינדקסטר ואוליבר נורת', העדיפו להסתמך על סעיף 5 בחוקה, בטענה שאינם רוצים להפליל עצמם. מסיבה זו — טוענים בירושלים — אין לייחס לדו"ח אמינות רבה.

בימים הקרובים יגיעו לירושלים מוואשינגטון שאלונים מטעם ועדת המודיעין של הסנאט בפרשת הנשק לאיראן. השאלונים יימסרו לכל הישראלים שהיו מעורבים בשלבים השונים של פרשה זו, ואלה יתבקשו להשיב לשאלות. בירושלים מקווים כי גרסתם של הישראלים תסיט את ישראל ממרכז ההתעניינות בארה"ב.

סופרו הפרלמנטרי של "הארץ" מוסר: יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, אבא אבן, הודיע

יעקב נמרודי

אמש כי קיימת הסכמה מלאה בין חברי הוועדה בדבר הצורך לקבל הסברים לעיסקת הנשק עם איראן, לאור הפירסומים האחרונים של ועדת המודיעין של הסנאט האמריקאי. הדיון ייקבע לאחר שנוסח הדו"ח האמריקאי יגיע לישראל.

ח"כ יוסי שריד (רצ) האשים אמש את יצחק שמיר, שמעון פרס ויצחק רבין, כי הטעו את הכנסת בנושא עיסקת הנשק עם

עמירם ניר

איראן ומכירת הנשק לקונטראס. הם סבורים כי אם יטעו את הכנסת — נאמר בהודעת שריד — לא תגיע האמת גם לסנאט בוואשינגטון. שריד תובע כי הממשלה תמסור את האמת בנושא זה, כדי למנוע סיבובים מסובכים.

ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) תבע מראש הממשלה וממלא מקומו לגלות בכנסת את "האמת העירומה" בדבר מכירת הנשק לאיראן, וחלקה של ישראל בכך. על שמיר ופרס לדעת שחשיפת האמת האמריקאית מסבכת את ישראל. הם מחפים אחד על השני. גם ח"כ פנחס גולדשטיין (ליכוד) העלה תביעה לדון בנושא בוועדת החוץ והביטחון.

(עש"ת). ח"כ מתי פלד מן הרשימה המתקדמת לשלום הגיש הצעה דחופה לסדר היום של הכנסת, ובה הוא תובע להקים ועדת חקירה פרלמנטרית, שתחקור את חלקה של ישראל בסיוע לקונטראס בניקרגואה, ואת הסתירות בין הדו"ח של הסנאט האמריקאי לבין הגירסות המנוגדות של שמיר, רבין ופרס.

ח"כ יובל נאמן תובע להקים ועדת חקירה מיוחדת, שתחקור כיצד קרה שהיועץ לטרור, עמירם ניר, הפך להיות חוליה מרכזית בנושא רגיש כל-כך, כאשר הוא חסר כל ניסיון בתחום הבינ"ל, ואין לרשותו הכלים שישנם בידי המוסד, למשל.

דו"ח ועדת המודיעין של הסנאט:

"רבין הציע להעביר לקונטראס נשק-שלל סובייטי מישראל"

על אף שחלקה של ישראל, ובמיוחד זה של עמירם ניר, שזור לאורך הדו"ח, אין הוא קובע חד משמעית אם ישראל יזמה את העסקה או גררה את הממשל האמריקאי אליה. נציגים ישראלים מתוארים, כמי שעודדו את הממשל, או הביאו הצעות חדשות לבקרים, ולעתים הבטיחו דברים שלא התגשמו • הדגש בדו"ח הוא על דרך תיפקודו של הממשל, על הבילבול בין זרועותיו, ועל החלטות בלתי-נבונות שהתקבלו בדרגיו השונים

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). דו"ח ועדת המודיעין של הסנאט מצביע על ישראל כעל הגורם השלישי מתוך ארבעה גורמים שהניעו את הפרשה האיראנית. הראשון — רצונו של הממשל לחדש את הקשר עם איראן; השני — הרצון להביא לשחרור בני הערובה האמריקאים; השלישי הוא האינטרס החזק והמתמשך של ישראל לקדם יחסים עם איראן. הדו"ח, בן 65 עמודים, שהועבר ביום חמישי בלילה לטיפולה של ועדת החקירה המיוחדת של הסנאט, אומר, בין השאר, כי היוזמה לקשירת הקשר המחודש עם איראן היתה בסי-איי-איי.

מוקד שבעוד בסוכנות הביון עוד בשנת 1984, הציע כי ארה"ב תשקול מחדש את מער-

(סוף בעמוד 2, טור 3)

יבקשו בדיקת חשבונות הבנק של ניר ונמרודי

אי בהירות לגבי תנועת הכספים מאיראן לשווייץ

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ועדת החקירה של הקונגרס וועדת החקירה המיוחדת הבודקת את ההיבטים הפליליים של הפרשה האיראנית, עשויות לבקש מישראל לאפשר להן לבדוק את חשבונות הבנק של עמירם ניר, של יעקב נמרודי וחשבונות בנק בשווייץ הקשורים ככל הנראה לישראל. לדברי מקורות בארה"ב קיימת אי בהירות גדולה באשר לתנועת הכספים מאיראן לשווייץ, ועל פי דו"ח ועדת המודיעין של הסנאט חלק מן הכספים עבר לישראל כדי לפצותה על משלוחי נשק קודמים לאיראן.

"לא ניתן יהיה לקבל תמונה משלמת של תנועת הכספים בלי לדעת מה חלקה של ישראל ושל סוחרי הנשק שפעלו בפרשה", אמרו המקורות. לפי שעה לא הועלתה בקשה כזאת בפני נציגי ישראל, שכן החקירה כולה נמצאת בשלבים מוקדמים.

ואין מצפים כי הוועדות יתחילו לרדת לעומקם של הפרטים לפני מחצית חודש פברואר.

ווייט הוזהר על ידי משרד החוץ הבריטי לא לצאת למשימה בלבנון

חוטפיו דורשים כופר של 4 מיליון דולר תמורת שחרורו • ג'ונבלאט מציע להיות בן ערובה במקומו • אבו איאד: ווייט חופשי ונראה מטייל בבקעת הלבנון באזור הנתון לשליטה סורית

מהתורה (עיר תע"צ). ראש המדינה הדרוזית, ואליד ג'ונבלאט, אמר אתמול כי הציע עצמו כתחליף לשליח הכנסיה האנגליקנית, טרי ווייט, והוא מוכן להיות בן ערובה במקומו, אם יתברר כי האיש אכן נחטף.

ג'ונבלאט, שאנשיו שימשו שומרי ראש של ווייט, עד שזה נעלם במערב-ביירות לפני 12 יום, מסר כי הגיש הצעתו למה שהוא כינה "מפלגה פוליטית שאינו רוצה לנקוב בשמה", עמה הוא יצר קשר. הוא לא ציין מה נאמר לו בתשובה.

שאול צדקה, סופר "הארץ" בבריטניה, מוסר כי חוטפיו של טרי ווייט דורשים 4 מיליון דולר כתנאי לשיחרורו. ידיעה זו, שהתפרסמה אתמול בלונדון, לא אושרה על-ידי מקור רשמי כלשהו. מקור מדיני בבירה האנגלית טוען כי ווייט השאיר בידי אנשי משרד החוץ והכנסיה האנגליקנית מעטפה סגורה, אותה יהיה עליהם לפתוח רק במקרה שייחטף. במכתב שהיה בתוכה, הוא כתב כי הוא מתנגד בכל תוקף להיות משוחרר תמורת כופר.

מסתבר שטרי ווייט נסע ללבנון בניגוד לבקשות מפורשות של משרד החוץ הבריטי, שחשש לביטחונו. אמש נודע כי קודם שיצא, לפני 3 שבועות, לשליחותו הנוכחית, הוזהר ווייט על-ידי דיפלומטים בריטיים, בהם השגריר בביירות, ג'ון גריי, וככל הנראה שר החוץ, ג'פרי האו, כי משימתו הפכה למסוכנת הרבה יותר מאשר שליחויותיו הקודמות ללבנון. ווייט התעלם מן האזהרות, בטענה כי קשריו עם המחזיקים בבני-הערובה הם טובים, ויאפשרו לו להשיג את שיחרורם.

על-פי עדויותיהם של שומרי ראשו הדרוזיים, ושל המנהיג הדרוזי ואליד ג'ונבלאט עצמו, טמנו החוטפים לקודמים מלכודת מתוכננת היטב, וכלל לא היה בכוונתם להכנס עמו למו"מ. התנאי שלהם להידברות עם ווייט היה כי ישתחרר משומריו, ויגיע לבדו לכתובת שנמסרה לו.

השליח בלע את הפיתיון, והצטרף לרשימת בני-הערובה, שאת שיחרורם ביקש להשיג.

אבו איאד: ווייט חופשי

תוניס (ע"ע). אבו איאד, אחד ממנהיגיו הראשיים של ראש אש"ף, יאסר ערפאת, הבהיר אתמול בתוניס כי טרי ווייט, שלא חזר למלונו בביירות מאז 20 בינואר, "חופשי בתנועותיו, ואינו מוחזק במעצר".

אבו איאד סיפר כי לפני יומיים נראה ווייט כשהוא מטייל באורח חופשי בבקעת הלבנון, באזור הנתון לשליטה סורית. אבו איאד, המכונה בראש שירותי הביון של אש"ף, הוסיף כי על-פי הידיעות שבידיו, אין ווייט מוחזק בידי אנשי "חיזבאללה". הוא הביע את הדיעה כי ווייט משמש "מסווה לפעילות שירותי הביון האמריקאיים".

למרות הודעתו ההפוכה של ראש הממשלה יצחק שמיר בכנסת

משרד החוץ מנחה את נציגיו בחו"ל להצהיר: ישראל בעד וועידה בינ"ל

מאת עקיבא אלדר

בעוד שראש הממשלה הודיע מעל בימת הכנסת כי הממשלה אינה מצדדת בוועידה בינלאומית לשלום, הינחה משרד החוץ את שגרירי ישראל ברחבי העולם להצהיר כי ישראל תומכת בוועידה בינ"ל שתלווה משא ומתן ישיר בין הצדדים המעורבים בסכסוך. בימים אלה הופץ בנציגויות ישראל גם מסמך המסכם סקירה של המנכ"ל אברהם טמיר בפני מנהלי המחלקות על תהליך השלום.

טמיר אישר אמש כי בהרצאה זו הסביר שישראל תומכת ברעיון הקונפדרציה בין ירדן לגדה המערבית. פרס הביע הסכמה לכך בשיחותיו עם נשיא מצרים חוסני מובארק באלכסנדריה.

ההנחיות בכתב לשגרירים בעניין הוועידה הבינ"ל מסתמכות בעיקר על נאומו של שמעון פרס באו"ם באוקטובר 1985 שם הבהיר על תמיכתה של ישראל בפורום כזה וכן על נאומו בכנסת, שלשעבר המערך, האישור שנתן לו הליכוד בהצבעתו, העניק אותו להחלטה ישראלית רשמית.

הבינלאומי - כשעושים חשבון נוסף.

פתח חשבון גם בבינלאומי
אתה תהנה מחשבון עו"ש משפחה:
בעו"ש משפחה אתה מקבל עד אשראי של 1,500 ש"ח*
ואינך משלם דמי ניהול חשבון חוץ ממשכנת שקים.
וכשהבנקים סגורים הבינלאומי פתוח
הבינלאומי פתוח כל יום עד שתיים אחר הצהריים ובימי שני ורביעי עד 7:00 בערב.
שעות פתיחה אלו מאפשרות לך לסדר את ענייניך הכספיים גם בשעות שהבנקים האחרים סגורים.
פתח חשבון גם בבינלאומי
* מתן האשראי מותנה בקבלה בטוחות כנהוג.
הבנק הבינלאומי הראשון
קשר גואל

صكنا من الاهل

ראיתי שמעתי

מאה ימים למשחקי הפועל ה־13

קבלת פנים חגיגית שקיימו שגריר צרפת אלן פיירה ורעייתו בסוף השבוע במעונם ביפו, קיבצה חבורה מגוונת של נציגים מהקורפוס הדיפלומטי, מהמשטרה, כותבי עיתונים ומהסתדרות. היה זה לרגל תחילת ה"ספירה לאחור" לקראת משחקי הפועל ה־13, שיימשכו 11 יום, ותחילתם במופע ב־4 במאי, מוצאי יום העצמאות. לדברי יצחק אופק, מנכ"ל הפועל ויו"ר הוועדה המארגנת את המשחקים, יהיה זה האירוע הספורטיבי הגדול ביותר שהתקיים בארץ: תגענה 40 משלחות מחו"ל, ביניהן משלחות ארצות כמו רוסיה, הונגריה ופולין. ישתתפו 2,500 ספורטאים ב־146 אירועים ב־21 ענפי ספורט.

השגריר ורעייתו, שקיבלו את פני האורחים המסובים, ניצבו נדהמים־משהו למראה האורח הבוש הקסקט שערכה של שרשרות כבדות מקשטת את חזהו. היה זה לואי רוצ, ידיד ועד עובדי בל"ל. מארגני המשחקים סומכים עליו שידע למכור לצאן מרעיתו מספר גבוה של כרטיסים מבין 200 האלף העומדים למכירה.

ע. שושן

אופירה נבון: מוותרת על ספרד תמורת כל העולם

אחת השושבינות באירועי משחקי הפועל ה־13 היא אופירה נבון, רעיית סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, המכהנת כיו"ר פורום ידידי המשחקים. בקבלת הפנים בבית השגריר הצרפתי נשמעה אופירה נבון מצהירה שהיא החליטה לא להצטרף אל בעלה בנסיעתו לספרד להחתמת הסכם התרבות בין שתי המדינות, למרות שנסיעתה אושרה על־ידי ראש הממשלה. "זהו לטובי לשמש דוגמה ולוותר, בשל המצוקה הכלכלית".

לא עברו רגעים רבים ומזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, עלה לשאת דברים בפני המוזמנים, ובין השאר חלק שבחים ומחמאות לגב' נבון והודיע בתגייתו: "הגב' נבון יוצאת מטעמנו לשליחות ברחבי העולם". מה שנקרא: שכר מצווה — מצווה.

ע.ר.

היהיה רחוב על שם נחום גולדמן?

ההחלטה אם לקרוא רחוב בתל אביב על שם נחום גולדמן, תובא להכרעתם של בכירים בליכוד, כך אמר אמש מ"מ ראש עיריית תל אביב, יגאל גריפל. ח"כ יצחק ארצי שיגר לפני ימים אחדים הצעה לוועדת השמות העירונית לקרוא על שמו של נחום גולדמן רחוב בעיר כדי לכבד את האיש שפעל רבות למען הציונות. ארצי הציע בעבר להעניק לגולדמן אזרחות כבוד של העיר אולם עקב התנגדות אנשי חרות וכמה מאנשי מפלגת העבודה, הוחלט להמנע ממתן אות כבוד זה.

עתה, לאחר שהועלתה הצעתו של ארצי להנציח את גולדמן ברחוב בעיר אומר גריפל, איש חרות, כי ככלל אין לעשות השכנות עם המתים, אולם הליכוד, ובעיקר אנשי חרות בוועדת השמות העירונית, לא יתן את ידו לקבלת ההחלטה בנושא קודם התייעצות עם שרים בכירים בליכוד.

חיים הנדוורקר

"מחלקה", הסרט שמוציא אנשים לכפור

סרט המלחמה המרשים של אוליבר סטון, "מחלקה", עושה משהו לאמריקה. "בכל רחבי המדינה", התפעל הלוס אנג'לס טיימס, "ניצבים אנשים בתור בטמפרטורות שמתחת לאפס על מנת לרכוש כרטיס לסרט אליס. מפחיד ומרכא מערבית הציירות שראו אי פעם קודם לכך". אחת מאלו שראו לא מכבר את הסרט היא ג'יין פונדה, כוכבת הקולנוע שבזמנו בשעתו למחות על המעורבות האמריקאית בדרום מזרח אסיה בנסיעה מהדהדת לבירת האויב, האנוי. דעתה על הסרט — "ישבתי ובכיתי", סיפרה למראיין, "כמה מותיקי וייטנאם, שלא היו מוכרים לי, הצטרפו אלי ובכינו יחד." לדעת פונדה מתאר הסרט טוב מכל יצירה אחרת כיצד זה היה להילחם בווייטנאם ומה עבר שם על החיילים. "כעת", אמרה הכוכבת, "אני ממתינה לסרט שיסביר למה היינו שם, מדוע כל זה קרה."

בני לנדאו
לוס אנג'לס

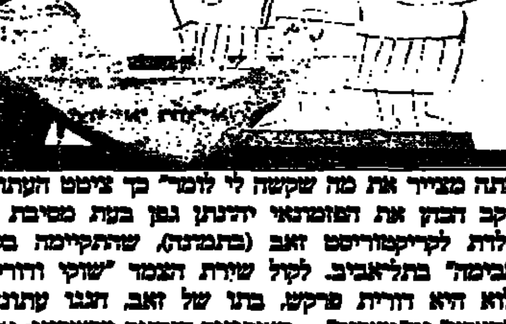

"אתה מצייר את מה שקשה לי לומר" כך ציטט העיתונאי יעקב הבוק את הפזמונאי יהונתן גפן בעת מסיבת יום הולדת לקריקטוריסט זאב (בתמונה), שהתקיימה בקפה "הבימה" בתל־אביב. לקול שירת הצמד "שוקי ודורית", הלוא היא דורית פרקש, בתו של זאב, הגנו עיתונאים מ"הארץ" ומ"מעריב" — העיתונים הנהנים מבשורתו, אנשי תיאטרון, הזוכים להיות מצוירים על ידו וגלום הבכימו עם ציטוט נוסף של גפן "איש במידותיך לא תמצא".
תצלום: עוזי קרן

בעריכת עירית רוזנבלום

ראבאט זועמת על ידיעה מצרית לפיה ישראלים נטלו חלק בתמרון במארוקו

ראבאט (ע"ח). ידיעה, שהתפרסמה ב־3 יומונים מצריים רבי תפוצה, בדבר נוכחותם של קצינים ישראליים במארוקו בנובמבר אשתקד, זכתה לתגובות נזעמות בראבאט ומעיבה על יחסי מארוקו־מצרים.

סוכנות הידיעות הרשמית של מארוקו, "מאפ", מסרה בליל שבת, כי משרד החוץ המצרי הודיע למארוקו, כי העיתונים המצריים יפרסמו הכחשה לאותה ידיעה מביכה.

שלושת העתונים — אל אהרם, אל אכבר, ואל־גומהוריה — מסרו ביום ו', כי קציני צבא ישראליים היו נוכחים בתמרון האמריקאי־מארוקאי המשותף "עיט אפריקאי", שהתנהל במארוקו בחודש נובמבר אשתקד. בו ביום פרסמה "מאפ" הכחשה מטעם מקורות המקורבים לפיקוד העליון המארוקאי. בהכחשה צוין, כי הידיעה שנתפרסמה היא חלק ממערכת הטעיה המנוהלת ע"י אויביה של מארוקו.

בהודעה הודגש, כי ידיעות כגון אלה עלולות לפגוע ביחסים שבין מצרים ומארוקו.

דיפלומטים ערביים הביעו את הדעה, כי פרסום הידיעה נעשה במועד מביך ביותר לגבי ראבאט, בימי דיוניה של הפסגה האיסלמית בכוויית, ובשעה שמארוקו מינתה פקיד בכיר ביותר במשרד החוץ שלה לעמוד בראשה של לשכת קשר מארוקאית בקאהיר.

הממשל אוסר על חברות אמריקאיות לחתום חוזים לטווח ארוך ל"לביא"

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

הממשל האמריקאי אינו מאשר לחברות בארה"ב לחתום עם התעשיה האווירית חוזים לטווח ארוך הקשורים לפרויקט הלביא. צעד זה של הממשל משתלב במדיניות המרגישה כי לדעת האמריקאים על ישראל להחליט על הפסקת פרויקט הלביא.

לטענת הממשל אין טעם להתקשר עתה בחוזים לטווח ארוך, בעוד ישראל בוחנת את החלופות ללביא. זאת משום שאם תחליט ישראל לבחור באחת החלופות ולהפסיק את פרויקט הלביא, הרי מחיר הביטול יגדל ככל שיגדל מספר החוזים שיש להפסיק ולפצות חברות אמריקאיות בגין הפסקה זו.

יש לציין כי בשלב זה אין משמעות מעשית, או הפרעה של ממש, להמשך העבודה בתעשיה האווירית על הלביא.

דו"ח ועדת המודיעין של הסנאט

(סוף מעמוד 1)

—כת יוזמה עם איראן, לאור חשיבותה של מדינה זו. אשר לקשר הישראלי, מסתבר כי הדו"ח מקפארלן לא ידע על כך שישראל מכרה נשק לאיראן בין השנים '81—'85, למרות שבסי־איי־איי היו על כך עדויות מלאות. מקפארלן העיד בפני חברי הוועדה כי "אילו ידע שישראל מכרה בעבר נשק לאיראן, הוא היה נענה פחות להצעות ישראליות לחדש את משלוחי הנשק".

במקום אחר בדו"ח אומר פקיד במועצה לביטחון לאומי כי ידע על קיומם של דיווחים על מכירות נשק ישראליות לאיראן, אך הוא דחה אותן, מאחר שלא היו בהם הוכחות חותכות, ומשום שראש ממשלת ישראל דאז, שמעון פרס, הבטיח כי אין מסחר כזה בין ישראל לאיראן.

הדו"ח מגלה כי ב־4 במאי '85 הגיע מייקל לדין לישראל, כדי לדון עם ראש הממשלה על חידוש הקשר עם איראן. פגישות אלו נערכו בתאום עם מקפארלן, אך ללא ידיעת שר החוץ, ג'ורג' שולץ. שולץ התלונן על כך שהמגעים בין לדין לפרס היו מאחורי גבה של מחלקת המדינה, והעיד עוד כי יש להתייחס לישראל בהקשר האיראני כבעלת משוא פנים ואינטרסים משלה. מקפארלן השיב לשולץ כי לדין פעל ביוזמתו העצמאית, וכי הוא, מקפארלן, מתכוון לסיים את כל הפרשה, למרות שהוא סבור כי אין זה נבון.

קמחי מראשם בתמונה

ב־3 ביולי התקשר דוד קמחי, מנכ"ל משרד החוץ הישראלי, עם מקפארלן, והודיע לו שישראל הצליחה לקיים קשר עם האיראנים. קמחי אמר כי האיראנים, המודאגים מלחצים סובייטיים, מבקשים לדעת אם ארה"ב תהיה מוכנה לשוחח ברמה הפוליטית עם איראן.

הוא הוסיף כי האיראנים הציעו את השפעתם בשחרור בני הערובה האמריקאיים, וכי הם עשויים, לדברי קמחי, להעלות את נושא מכירת הנשק. מקפארלן הורה ללדין לענות בשלילה על ההצעה. קמחי הגיע בעקבות כך לוואשינגטון, כדי לברר את סיבת אי הרצון האמריקאי, וב־14 ביולי שלח פרס שליח מיוחד, כדי לקדם את הנושא.

מאוחר יותר שינה מקפארלן את דעתו, והודיע במכתב לשולץ כי בטווח הקרוב עשויה ארה"ב לקבל לידיה שבעה בני־ערובה, ולפיכך הוא מציע להמשיך את הקשר. שולץ השיב כי על מקפארלן להודיע לישראל כי הוא ומקפארלן יעקבו מקרוב אחר ההתפתחויות, תוך תאום מלא ביניהם.

ב־13 או 14 ביולי ביקר מקפארלן את הנשיא רייגן בבית החולים, והציג בפניו את ההצעות שהעלה קמחי. על־פי עדותו של ראש מטה הבית הלבן, דונלד ריגן, שאל הנשיא את מקפארלן על מידת ביטחונו בגורבניפאר, ומקפארלן הגן על שמו של גורבניפאר, על־סמך ההבטחות שקיבל מישראל. הנשיא נתן, לפיכך, למקפארלן אישור להמשיך את העיסקה.

לדברי מקפארלן, שמח הנשיא על האפשרות שקשר זה יביא לשיחרור בני הערובה.

עדויות סותרות

בהמשך האשים מקפארלן את הסי־איי־איי, בכך שלא העמיד אותו על טעותו, ולא העביר לידיו את המידע שהיה. באותו חודש סיפר מייקל לדין למקפארלן כי הוא מתכונן לנסוע לחופשה בישראל ביולי—אוגוסט '85, וכי אם מקפארלן אינו מתנגד, הוא ייפגש עם גורבניפאר.

מקפארלן הסכים. לדין פגש בישראל את גורבניפאר, אל שווימר ויעקב נמרודי. לדין סיפר כי בפגישה זו אמר גורבניפאר כי כהוכחת רצונה הטוב של איראן היא תביא לשחרור בני הערובה מלבנון, ואילו על ארה"ב לעזור לאיראן לרכוש נשק, שאינה מסוגלת להשיג בדרך אחרת. ב־30 ביולי דיווח קמחי למקפארלן כי האיראנים רוצים נשק מארה"ב וטילי טאו מישראל, ובתמורה הם יוכלו לשחרר את בני הערובה.

ב־8 באוגוסט נועד על כך ריגן בבית הלבן, כאשר על־פי עדות ראש מטה הבית הלבן, ריגן, לא נטה הנשיא לאשר את המכירה, משום שלא האמין בכוח השפעתו של גורבניפאר. מקפארלן טוען כי בישיבה זו לא עלה כלל שמו של גורבניפאר. לדבריו, תמכו בהצעה ראש הסי־איי־איי, ויליאם קייסי, סגן הנשיא, ג'ורג' בוש, ודונלד ריגן. שולץ ווינברגר התנגדו. לבסוף, לדברי מקפארלן, אישר הנשיא את מכירת הטילים לאיראן מישראל.

שולץ זוכר, מאידך, כי הנשיא לא החליט. מקפארלן טוען, מצידו, כי הנשיא הודיע על החלטתו זו גם לשולץ וגם לווינברגר. פרשת האישורים שנתן הנשיא מעוררת בינתיים מחלוקת, משום הסתירות המרובות בין עדויות מקפארלן וריגן, והמסמכים שנמסרו על־ידי הבית הלבן לוועדת החקירה.

גורבאניפאר בלתי־מהימן

הדו"ח מתאר את גורבניפאר כדמות בלתי מהימנה, בהסתמכו על אזהרה שהוציא הסי־איי־איי ב־1984, האומרת כי גורבניפאר הוא "פאבריקטור", ובאותה ההודעה הציע למדינה שלישית ידיעות מודיעיניות על איראן, בתנאי שמדינה זו לא תפריע את סחר הסמים של ידידו באותה מדינה.

בקטע אחר בו מתוארת בדיקת הפוליגרף שנערכה לו על־ידי הסי־איי־איי, מצויין כי גורבניפאר שיקר בתשובותיו על כל השאלות, פרט לשאלה על שמו.

פרס עודד את רייגן

להלן נקודות נוספות בדו"ח המתייחסות לישראל:

● ראש מטה הבית הלבן, דונלד ריגן, העיד כי מקפארלן אמר לנשיא רייגן כי "הישראלים — לעזאזל איתם — מכרו 500 טילי טאו לאיראן ללא ידיעת ארה"ב"; אך הוחלט להתעלם מכך, ורק לומר לישראלים כי הממשל אינו מרוצה מכך. במסמכי הבית הלבן מסתבר כי הוחלט להתעלם, כדי לנצל את הקשר הישראלי לאיראן, לצורך דיאלוג אסטראטגי עם איראן. מקפארלן סותר עדות זו, ולדבריו, הנשיא אישר את העיסקה.

● שולץ היה בטוח למכירת טילי הוק בנובמבר '85, ולכן בעקבות זאת אמורים בני ערובה אמריקאיים להשתחרר. מקפארלן הודיע גם לשולץ כי הנשיא אישר לישראל לרכוש מארה"ב טילי הוק, במקום אלה שימכרו לאיראן.

● על־פי תוכניתו של נורת, אמור היה הכסף שהתקבל מאיראן לעבור לחשבון בנק ישראלי בציריך, ומשם לחשבון בנק, באותו בנק, על שמו של גנרל סיקורד. סיקורד אמור היה להעביר משם כספים לסי־איי־איי, לכיסוי רכישת טילי הטאו מן הצבא.

● בפברואר '86, לאחר משלוח נוסף של טילים לאיראן, כתב ראש הממשלה, שמעון פרס, מכתב לנשיא רייגן, בו הוא מעודד אותו להמשיך במאמצים לקשור קשר אסטראטגי עם איראן, תוך התחייבות להמשיך ולסייע לארה"ב בכך. ראש הסי־איי־איי, קייסי, הציע לרייגן להודות לפרס על המאמצים, ולהבטיח לו שהפרויקט יימשך.

● עמירם ניר היה זה שלוחץ על הנציגים האמריקאיים להמשיך במגעים עם איראן. במהלך חודש מארס ביקש ניר מן האמריקאים לקיים מגע הדוק יותר עם גורבניפאר, פן יאבד את מעמדו בעיני האיראנים. ניר סיפר כי הוא ועמיתו עזרו לגורבניפאר לצאת מקשיים פיננסיים.

● מזכר מאפריל '86 מציין כי טרם הפגישה בין מקפארלן לאיראנים, (בעניין חלקי חילוף לטילי הוק) היה על האיראנים להפקיד בחשבון ישראלי 17 מיליון דולר, מהם 15 מיליון יעברו לחשבונה של חברה אמריקאית פרטית, ו־3.65 מיליון מתוכם יעברו לסי־איי־איי, לכיסוי התשלום עבור חלקי החילוף. שני מיליון הדולר שיישארו בחשבונה של ישראל, ישמשו כתמורה ל־508 טילי הטאו שמכרה ישראל לאיראן בתקופה קודמת.

● בתחקיר שערך שר המשפטים, ארווין מיז, עם אוליבר נורת' בנובמבר '86, אמר נורת' כי בינואר '86 הציע עמירם ניר כי כספים שיגיעו מאיראן יועברו על־ידי ישראל לחשבון הבנק של הקונטראס. באותו תחקיר מסר נורת' כי הישראלים קבעו כמה כסף יועבר לקונטראס, וכי עמירם ניר הוא שקבע את הסכום של 12 מיליון דולר שיועבר אליהם, ללא מעורבות הסי־איי־איי או המועצה לביטחון לאומי. מאוחר יותר, כשבאוקטובר בוצע משלוח נוסף של 500 טילי טאו לאיראן, התרעם ניר על כך שארה"ב לא קבעה מחיר גבוה עבורם, כמו במשלוחים הקודמים.

● אחד ממממני המשלוח לאיראן שבוצע בחודש מאי, איש העסקים רוי פורטסארק, מסר לתחקירני הסי־איי־איי, כי הוא מבין ששני מיליון דולר מתוך שמונה מיליון הדולר ששולמו על־ידי איראן עבור המשלוח שבוצע במאי, עברו לידיו של ניר. לדבריו, הוסכם על כך בפגישה שהתקיימה באותו חודש בין אנשי עסקים, גורבניפאר וניר.

● על־פי מיזכר שהוכן לקראת ביקורו של פרס בוואשינגטון בספטמבר '86, מיזכר שהוכן על־ידי אוליבר נורת', הציע שר הביטחון, יצחק רבין, שלושה ימים קודם לכן, שמשלוח גדול של נשק־שלל רוסי, הנצבר בידי ישראל, יועבר לקונטראס. הנשק היה אמור להיאסף על־ידי ספינה הנושאת דגל זר, שתעבירו לקונטראס. המיזכר מציע לרייגן להודות לפרס על העזרה הזאת, אם יעלה הנושא בשיחה ביניהם.

● ב־25 בנובמבר '86, כשהתפוצצה הפרשה והודעה בציבור, התקשר פרס עם ארווין מיז, ומסר לו כי שמע מה שקרה, וכי כל מה שישראל עשתה — היה לומר לאיראנים היכן להפקיד את הכסף, באילו חשבונות בנק, וכמה כסף להפקיד בכל חשבון. מאוחר יותר הסתבר כי חשבונות אלה נוהלו על־ידי גנרל סיקורד, תומס קליינס ותיאודור שקלי. הכספים הועברו בהמשך לחברות הפח באי קיימן, ומשם לקונטראס.

הדו"ח מציין כי העדויות אינן שלמות, וכי מידת האמינות של חלק מהן מוטל בספק. לפיכך, מסכמים מחבריו כי אין להם אפשרות להגיע למסקנות נחרצות בשאלות השנויות במחלוקת.

14 שאלות פתוחות נותרו בסיומו של הדו"ח, ביניהן: איזה תפקיד שיחקו מדינות אחרות, כולל ישראל, בפיתוח העיסקה האיראנית ובהעברת הכספים מאיראן לקונטראס, וכן באיזו מידה היה הנשיא מודע להעברת כספים זאת.

ראוי עוד לציין כי על אף שחלקה של ישראל, ובמיוחד זה של עמירם ניר, מצוין לאורך הדו"ח, אין הדו"ח קובע כי ישראל יזמה את העיסקה או גררה את הממשל האמריקאי אליה. נציגים ישראליים מתוארים, אמנם, כמי שעודדו את הממשל, או הביאו הצעות חדשות לבקרים, ולעיתים הבטיחו דברים שלא התגשמו. אך בכלל, נראה כי הדגש, האולי האשמה, מונח על דרך תיפקודו של הממשל, על הבילבול בין הזרועות, ועל ההחלטות בלתי־ההרבנות שנתקבלו בדרגיו השונים.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: יצחק שני, מנכ"ל ה"ספורטוטו"
על: חלוקת "עוגת" ההכנסות של הטוטו

אני לא הימרתי, אבל המשפחה כן

השבת הזאת היתה לכם הכנסת שיא של 8.4 מיליון שקל. מהו הסכום שיוותר לחלוקה לענפי הספורט?

על־פי החוק להסדר הימורים בספורט — 42% מן ההכנסה ניתנת כפרסים למשתתפים, ו־56% מיועדים לצרכי הספורט בישראל, כלומר — כ־3 מיליון שקל ייועד לפעילותם של ענפי הספורט השונים.

אם הסכומים המועברים לצרכי הספורט הם כה גבוהים, מדוע מצב המתקנים הוא כה עלוב?

עליך להבין שכל ענפי הספורט במדינה חיים מהטוטו: כדורסל, כדורעף, אופניים, ריצת מרתון, מכון וינגייט וכמובן הכדורגל. אל תשכח שבשנים האחרונות הוקמו מתקנים משגעים בקרית־חיים ובכפר־סבא, ובוצעו שיפוצים במגרשים רבים כמו נתניה.

אבל לירושלים, בירת ישראל, עדיין אין איצטדיון, והאלופה שבדרך, בית"ר ירושלים, נאלצת לקיים את משחקיה בבלומפילד.

אנו לא אשמים בכך שאין איצטדיון בירושלים. אנו רק מוכנים לאשר ידוע, כדי לסייע בהקמת איצטדיון. אבל לרשות המקומית בירושלים יש בעיות אחרות.

מתקבל הרושם שיש קיפוח בחלוקת ההכנסות שלכם. אתם מקפחים את הכדורגל, על חשבון ענפים אחרים.

נכון שהכדורגל מקבל רק חלק מזערי מכלל ההכנסות, אבל זו החלוקה שנקבעה על־ידי מועצת ההימורים. ענף הכדורגל בארץ יכול לשאת את ראשו בגאווה, ולומר שהודות לו מתקיים הספורט בישראל. אילו היינו מריצים בטפסים את משחקי הליגה האנגלית, ולא את הליגה הלאומית והארצית שלנו, היינו מגיעים רק ל־10% מההכנסה. צריך להיות ברור שללא הטוטו, הספורט בארץ היה משותק, כי הסיוע הממשלתי הוא אפסי.

שמעתי שראשי קבוצות הכדורגל תובעים לשנות את שיטת "חלוקת העוגה". הם טוענים שאינם צריכים לשאת על גבם את כל ענפי הספורט האחרים.

זו טענה מוכרת. אבל יש להפנות אותה לראשי מרכזי הספורט — הפועל, מכבי ובית"ר. הם קובעים את שיטת החלוקה. אנחנו איננו מחלקים אף שקל לקבוצות הכדורגל, אלא הסכומים מועברים אליהן ישירות דרך מרכזי הספורט.

יש לך הערכה מה יהיה היקף ההכנסות שלכם השנה?

בעונה שעברה היתה ההכנסה הכוללת שלנו 92 מיליון שקל. השנה אנו צופים לגידול של כ־30% בהכנסות. חשוב להדגיש שהציבור רוחש לנו אמון, וזה החלטה להגדיל את מספר המשחקים בטופס הטוטו מ־13 ל־14, שהיתה משאלה של הציבור, הוכיחה את עצמה.

האם הגברתם את הפיקוח והמעקב אחרי המשחקים, כדי למנוע נסיונות של מהמרים "כבדים" להטות את התוצאות?

אנחנו לא עוסקים בכך. זה תפקידם של ההתאחדות לכדורגל ושל מודיעין אחרי. לפי תוצאות המשחקים השבת, אפשר לראות שלא היו הטיות של תוצאות.

דומה שבמחזור שיא כמו בשבת זו, בו סכום הפרסים הוא עצום, אין במקום שום סיכוי למהמרים קטנים לזכות בפרס הראשון, משום שמהמרים "כבדים" שולחים אלפי ורבבות טורים בבת אחת.

זה לא נכון. עובדה שהשבת אחד מתוך ארבעת הזוכים בפרס הראשון הוא חבר מושב מצפון הארץ, שמילא רק 5 טורים, כלומר — הימר ב־1.75 שקל.

אגב, אתה עצמך הימרת השבת?

"לא, אני איני מהמר. אבל בני המשפחה שלי מילאו כמה טורים."

יתכן שרבין יציג בממשלה

(סוף מעמוד 1)

האלופים המועמדים לתפקיד הרמטכ"ל, אלא גם עם אלופים נוספים. מקורביו של שר הביטחון טוענים כי עד יום רביעי המשיך רבין להתלבט בין המועמדים השונים.

נראה כי שר הביטחון עדיין אינו יודע מי מהאלופים, שראו עצמם כמועמדים לתפקיד הרמטכ"ל, יפרוש לאחר ההודעה על מינוי רמטכ"ל. מדובר בשלושה: אמיר דרורי, אורי אור ואהוד ברק. נראה כי שלושתם יחליטו על המשך דרכם, רק לאחר שתתקבל החלטת הממשלה.

הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, נפגש, באישור שר הביטחון, עם ראש הממשלה, יצחק שמיר, ונראה כי המליץ בפניו על האלופים דרורי ואור, כמתאימים לתפקיד הרמטכ"ל. מקורבי ראש הממשלה ציינו כי ייתכן שתתקיים פגישה נוספת בין השניים בנושא זה.

צה"ל זקוק להצערה

ח"כ בני שליטא מהליכוד שיגר שלשום מברק לראש הממשלה, ובו הוא קורא לו לדחות את המלצת שר הביטחון, אם זה יציע את האלוף שומרון. "צה"ל זקוק להצערה", כתב שליטא, "כדי להישאר רענן ונמרץ, ולכן אין לבחור באלוף שומרון כרמטכ"ל". לדעת שליטא, אם אכן ייבחר שומרון, יש להגביל מראש את תקופת כהונתו כרמטכ"ל לשנתיים, כדי למנוע עיכובם של אלופים אחרים את צה"ל.

מאה שנה לרובינשטיין / הרי גולומב

שביל הזהב הטהור

רסיטל מיצירות שופן בביצוע דניאל בארנבוים לסיום "פסטיבאל רובינשטיין"

גדולתו של דניאל בארנבוים כמבצע שופן — כפי שנתגלתה בקונצרט קסום זה — היתה בפני עצמה כיצירת מופת של מלחין גדול; אפילו לצד שיאי ההתרגשות העולמית שהודעו בשבועיים האחרונים, מהווה קונצרט זה נקודת־שיא: "אחרי הרעש — קול דממה דקה".

בארנבוים תופש את שופן תפישה בשלה, בוגרת, מעמיקה ומאוזנת להפליא; אין כאן אף שמץ של מאניריזם סנטימנטאלי, לא בנגינה ולא בגוונים הטונים. הכל זך, צלול וטהור. עם זאת, הוא מצליח לא להקפיא בכיוון שהוה עלול להפוך את שופן — שלא כרוחו — למלחין קלאסי. הרומאנטיות, ואפילו ה"שמאלץ", הקיימים ביסודה ביצירות שופן, לא נשכחו כאן, אלא הופיעו כמעין תוכנית רווקה לשאירו, כמבקש לדוק שקוף שהסיר מהם את שיאי ההתפעצות, מבלי לקחת מהם את נשמת הרגש היוטמי היחודי לשופן. בארנבוים בזה, אישוא, בדרך ביניים, בין קטבה של גישות אל המלחין, אף לא כפשוטה, אלא מבעד שוחי מעיגיו האמתיים. כל ניד אצבע, יד הרגל והתפלה החרושת היתה יצירת מופת מוסמכת בפני עצמה העבירו כליל לשרות של נס מוסיקלי. קשה למצוא סיבה למילה אחת של הסתייגות.

הסתייגות אחת ברצוני להשמיע, לסיום, כלפי דברי שלי ברשימה קודמת, שלקו בחוסר פרופורציה. אמנם, במסגרת שנת היובל של הפילהרמונית הגדישה כאות ההכבודים האישיים שהורעפו על זובין מהטה, שיצרו אפקט מצטבר של פולחן אישיות, עם זאת, ראוי מהטה לשבחים רבים על היוזמה, האירגון והביצוע בפסטיבאל רובינשטיין. הדבר היפה ביותר על בימת היכל התרבות בימים אלה היה, אולי, אותו משהו נעים ולבבי שבליווי הנאמן שהוא העניק ערב ערב לסוליסט. ייתכן, אישוא, שבארנבוים לא ידע כי ברכוים שאמר, בליווי הענקה הקסיטית שהגישה למהטה, היה משהו כיוטר ועקה "זאב" בטעם העיתודות. שקשה להסבון בעיקרון.

אמש במופע / רפי קינן

חושניות וקצביות סוחפת

ג'יימס בראון ולהקתו באולם הסינרמה

הוא כבר עבר את ה־50, ג'יימס בראון, גיל פנסיה־אידאלי לזמר רוק אבל למי כאב הגב על מיטבי האינקורידיה של הסינרמה נכון, למביאי הנולגואה שבכל פעם שבא לו לעשות התעלות הוא נכנס למיכה מוזכה שזה יעבד.

אבל שווה היה לסבול כדי לראות בסופו של דבר את התופעה הזאת על הבימה, עם 11 נגנים (2 חצוצרות, שני סקסופונים, שלושה תופים וכלי הקשה, גיטרה, באס, סינטסייזרים ואורגן) ואסבאלה גדולה ביהורים שבתנה לו קולות רקע כפי שרק זמרות שחורות יודעות. תוצרת יוצאת מן הכלל, בנגינת מוסיקה שחורה בהיבבה, פאנקי תבונה. הקצב הוא העיקר וכל הכלים תורמים לו בתיאום, ביחד. בסינקופות — איך שרק תרצו.

ג'יימס, בחליפה לבנה סוחף את התזמורת כבו קשר. שר, שואג באנרגיה מוסיקה חמה מאוד, חושנית ושאטסית על ידי ווה בלתי פוסקת על משווים קיצביים או באלה המשדרים את הקצב.

אחרי קטע תם בביחוד גם הזמר בגינה על הארגן או שהוא רוקד — עם המאמלוהו, עם צעדת שהוא בעלה על הבימה כחזב ניגוים או לבד. זה בעצם העניין — לרקוד וכל הנגנים עושים זאת יחד אתו כל הזמן, כשהם מנגנים ובשהם לא מנגנים. הקהל ברחבה שמול הבימה רקד אתם. על המדרגות המשמשות לישיבה. כן רגל לייקבן זה היה קצת קשה. אבל מה לעשות. בראון מילא אמש את הסינרמה עד אפס מקום, גם באולם נגע על המדרכות שסביבו.

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	-6	-3	ב"ה	-8	-7
אתונה	-4	8	גשם	5	9
בוקרשט	-20	-19	בהיר	-	-
בריסל	-8	1	בהיר	-10	0
וינה	-18	-12	בהיר	-23	-6
ז'נבה	-6	-1	בהיר	-5	0
לונדון	-3	4	ב"ה	-2	8
ליסבון	11	15	ב"ה	8	16
מדריד	4	8	מעונן	3	12
ניו־יורק	-4	-1	שלג	-1	3
פאריס	-5	-2	ב"ה	-6	2
פרנקפורט	-12	-8	בהיר	-16	-6
ציריך	-18	-12	בהיר	-	-
קהיר	16	24	מעונן	12	27
קופנהאגן	-8	-5	שלג	1	1
רומא	0	4	ב"ה	6	8
שטוקהולם	4	8	גשם	-17	-3

הנוסע המאושר — אל על

16 אלף איש היו בחרמון בסוף השבוע

מאת מנחם הורוביץ, סופר "הארץ" בצפון

כ־16 אלף איש ביקרו בסוף השבוע באתר החרמון, וזה המספר הגדול ביותר של מטיילים וגולשים שביקר באתר ביום אחד. בשעות הבוקר נסגרו דרכי הגישה לאתר, בשל עומס כלי הרכב, ונבצר מאלפי מטיילים נוספים להגיע. מזג האוויר הנאה משך אתמול אלפי מטיילים אל אתרי הנופש בגליל ובגולן.

הקיבוצים מודאגים: 99% מהמסיימים קורס טיס — עוזבים

ביקשו ממפקד חיל האוויר מסלול מיוחד לבני קיבוץ

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

99 אחוזים מבני הקיבוצים המסיימים קורס טיס, עוזבים את הקיבוץ. נתון זה הציגו חברי ועדת הביטחון של התנועה הקיבוצית, בפגישה שקיימו עם מפקד חיל האוויר, האלוף עמוס לפידות, ביום חמישי.

חברי הוועדה ביקשו מהאלוף לפידות לשקול קיום מסלול שירות מיוחד לטייסים בני קיבוצים. במסגרת מסלול זה, יקבלו הטייסים חופשות ללא תשלום, יחזרו לתקופה מסויימת לקיבוץ, ולאחר מכן ישובו לטייסות.

האלוף לפידות הבטיח לשקול את הנושא.

בהיעדר הסכמה ליכוד־מערך

ועדת הכנסת תכריע בשאלת מבקר המדינה

מאת עקיבא אלדר

בהיעדר הסכמה בדיונים בין נציגי המערך והליכוד, השרים משה שחל וחיים קורפו, בדבר המועמד המוסכם לתפקיד מבקר המדינה, יובא הדבר ביום שלישי להכרעה בוועדת הכנסת. העבודה תציג את מועמדותו של יעקב ניצן, לשעבר נציב שירות המדינה ואיש מפלגת העבודה. הליכוד יתמוך ככל הנראה במנכ"ל משרד האנרגיה לשעבר חיים קוברסקי.

גורמים צבאיים מעריכים:

הנוצרים ימשיכו לסייע למחבלים בלבנון למרות אזהרת ישראל

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

שיתוף הפעולה בין "הכוחות הנוצריים", בראשות סמיר ג'עג'ע, לבין "פתח־עראפאת" ימשך גם בעתיד. זאת למרות המסר הברור ששיגרה ישראל לנוצרים, וגם הבהיר כי היא רואה שיתוף פעולה זה בחומרה.

ערכה את העמוד: אוריה גלילי

המשפחה אבלה על פטירת

יולנדה אבולאפיה

לבית צ'ירזאלי

פרטים על מועד ההלוויה בטלפונים:
03-7514721 ,03-7513990

לפנינה ויהושע קרונפלד

משתתפים בצערכם העמוק במות אמך היקרה

מרת **עלקא** בת ישראל זצ"ל **קרונפלד**

מכל עובדי המשרד

ברוך דיין האמת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת אמי וסבתנו היקרה האשה הצדקנית

עלקא מרים
בת רבי ישראל מאיר זצ"ל קרונפלד

ההלויה התקיימה במוצ"ש קודש ב' שבט התשמ"ז בבית העלמין "שומרי השבת" זכרון מאיר בני־ברק
יושב שבעה בבית המנוחה ברחוב קרל נטר 7, חולון.

מתאבל מרה בנה
יהושע קרונפלד וב"ב

שלושים יום חלפו מאז תאונת המטוס המחרידה במערב אפריקה
בה נספו חבר ועדת הביקורת של ההתאחדות לכדורגל

מאיר חדש
ורעייתו ז"ל

אין מילים שיביעו את האבדה הגדולה

ההתאחדות לכדורגל בישראל
ההנהלה, ועדת הביקורת והעובדים

שולחים תנחומים למשפחה האבלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ד"ר לורנץ הירש

ההלויה תתקיים היום יום ראשון ב' שבט תשמ"ז 1.2.87
בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בכפר שמריהו

המשפחה
רעיתו ורד
בניו וכלותיו: עו"ד אפרים וג'סי הירש
ד"ר מיכאל ולאה הירש
ד"ר רפאל ושירה הירש
אחיו וגיסתו: אמיל וליצי הירש

אמנו האהובה והאצילה הלכה לעולמה

מרת **אסתר עוזיאל** (לבית ארגס)

ההלויה תתקיים היום יום א', ב' בשבט תשמ"ז (1.2.87) בשעה 2.00 בצהריים בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים — נפגשים בשער הראשי

מבכים מרה: בתה: רחל כרובי
בנה: שמואל עוזיאל וב"ב
בתה: רותי וולקר
בנה: יצחק עוזיאל וב"ב
בתה: שושנה ומשה קפקא ניו־יורק
הנכדים: עמוס, רונית, ענת, עידן, פיה, רועי ויהודית.
הנינים: עדי, אמנון ולירן

חדשות המשק

עובדי ועד הפועל מאיימים להחרים את ועדות המכרזים

בעקבות פסק דין תקדימי המאפשר לממונה הישיר על ממלא התפקיד, שעליו הוצא מכרז, להשתתף בוועדת המכרזים

מאת יהודית וינקלר

ועד עובדי הוועד הפועל של ההסתדרות מאיים להחרים את ועדות המכרזים, בעקבות פסק דין תקדימי שנתנה רשות השיפוט העליונה בהסתדרות, המאפשר למ־מונה הישיר על ממלא התפקיד שעליו הוצא מכרז, להשתתף בוועדת המכרזים.

הוועד טוען כי הדבר סותר כללי מינהל תקין, את חוקת העבודה במוסדות ההסתדרות ונוגד את הנוהלים המקובלים בשירות המדינה.

יו"ר הוועד בנימין אלבו פנה לאליהו גאון, ראש רשות השיפוט ההסתדרותית, ותבע ממנו לכנס הרכב חדש ומורחב של רשות השיפוט את הדיון בסוגיה. אם המצב ישאר על כנו, יווצר תקדים לא רק בוועד הפועל כי אם בכל המוסדות ההסתדרותיים הפועלים מכוחה של החוקה, לרבות מועצות פועלים ומפעלי חברת העובדים ברחבי הארץ.

התקדים הנוגע לאיוש ועדות מיכרזים נוצר בעקבות פנייתו של יהודה מינס, שעתר לרשות השיפוט המחוזית נגד אגף המינהל וכוח אדם, לאחר שנדחתה מועמדותו לתפקיד מנהל המחלקה לבטיחות. מינס טען כי בוועדת המיכרזים השתתף יו"ר המחלקה לבטיחות וגי־הות, ויש בכך הפרה של חוקת העבודה לעובדי מוסדות ההסתדרות הקובעת כי "חברי ועדת המיכרזים יהיו בלתי תלויים בשיקוליהם ובהכרעותיהם".

אהרן הרלמן, חבר בוועד עובדי מוסדות הוועד הפועל והמזכירות ההסתדרות עובדי המדינה, טען כי בשירות המדינה קיים נוהל ברור המונע ניגוד אינטרסים כנ"ל. רשות השיפוט המחוזית של ההסתדרות קיבלה את הטענות וביטלה את המיכרז, אך מחלקת האדמיניסטר־ציה של הוועד הפועל זכתה בערעור ברשות השיפוט העליונה ובכך נוצר התקדים שלדעת ועד העובדים, מאיים לערער את סדרי המינהל התקין בכל מוסדות ההסתדרות.

מגמה מקומית

גם הוועדה המרכזת של ההסתד־רות עשויה לעסוק היום בישיבתה השבועית בנושא הקשור לחוקת העבודה של עובדי מוסדות ההסתדרות. הוועדה שינתה את חוקת העבודה לפני חודשים אחדים בכך שאיפשרה למנגנון להוציא לפנסיה מוקדמת עובד ללא הסכמת ועד העובדים. בעקבות ערעורים של אהרן הרלמן ובנימין אלבו, ניתנה על ידי צמרת ההסתדרות הבטחה להשיב את המצב לקדמותו. הסעיף עמד כבר פעמים אחדות על סדר יומה של הוועדה המרכזת אך זו טרם מילאה אחר ההתחייבות להחזיר לוועד העובדים את מעמדו בקביעת פרישה מוקדמת.

בעלי שליש ממניות דובק לוחצים על בל"ל להשתתף בהדחת ההנהלה

מאת שמשון אוליך

לחץ ציבורי על בנק לאומי, שיורה לנציגיו ולנציגי חברת הבת להשקעות, פיא, להשתתף באסיפה כללית של בעלי מניות דובק, כדי להדיח את הנהלת דובק, מפעילים בעלי המניות, בעלי 36% של זכויות ההצבעה.

במכתב ליו"ר הבורסה, הודיעו כי זימנו אסיפה של בעלי המניות ל־10 לחו"ד. הם הוסיפו שנכתבו פרסומים שונים והחקירות המשטרתיות נגד הנהלת החברה, המזיקות לחברה ולבעלי המניות. יש צורך דחוף להחליף את ההנהלה, אך אם נציגי פיא ובנק לאומי לא ישתתפו באסיפה, יצליחו אנשי משפחת גהל לסכל את הנביעה להתפטרותה של מועצת המנהלים.

אחד מוותיקי המושבים בגליל התחתון — בפני פירוק

כונסי נכסים מאיימים לעקל חלק מרכוש אילניה (סג'רה)

בל"ל תובעת מהמושב החזר הלוואות וריבית מצטברת של 11 מיליון ש"ח

(עו). מושב אילניה (סג'רה), מוותיקי המושבות בגליל התח־תון, נמצא בימים אלה בסכנת פירוק, לאחר שכונסי הנכסים ומעקלים מטעם הבנקים וארגון הקניות של האיחוד החקלאי מאיימים לעקל את רכושם של החקלאים בעקבות התמוטטות ארגון הקניות, וזכות האגודה החקלאית באילניה.

בין המושב לבין בנק לאומי ישנה התדיינות משפטית, בעק־בות תביעה של בל"ל להחזיר לו 11 מיליון ש"ח — הלוואות והר־בית המצטברת, שניתנו לאילניה מאז 1979.

יו"ר האגודה באילניה, שלמה בית יוסף, מסר, כי היישוב העלה שהריבית, שנצברה להלוואה זו הגיעה ל־24 אלף אחוז, דבר שאינו מתקבל על הדעת.

אנשי המושב אומרים כי הם רוצים להחזיר את ההלוואות שקיבלו, אך לא בריבית כה גבוהה.

בימים הקרובים עומדים לעקל חלק מרכוש המושב, ולדברי התושבים יביא הדבר להיסוס החברתי והכלכלי של מושב אילניה.

ראש המועצה האזורית גליל תחתון, בני גורפינקל, מסר, כי אילניה היא דוגמה לישוב "ללא אבא", מאחר שהתנועה שלו נג־צבה במשבר קשה וארגון הקניות פורק, ובכך הולכים להפסיד תושבים המוצלים לעזוב את החקלאות ולהתעסק בדברים אחרים".

החקלאים מן הגליל התחתון [illegible]

בגליל התחתון ניסו באחרונה למצוא פתרון לבעיותיהם הכלכ־ליות על ידי חתימת חוזים להשתתפות בפרוייקטים חקלאים בארצות אפריקה ואוסטרליה. כי מים אלה חזרו ומגשים לישראל ולמושבים בגליל התחתון, לאחר שהמעבידים באותן ארצות לא עמדו בהתחייבויותיהם.

המדובר בכ־10 חקלאים ממוש־בים, אילניה, כפר תבור, שרונה ובדורה ותושבים אחרים. הם יצאו לאפריקה ולאוסטרליה, לאחר שהשאירו כאן את משפחותיהם ויל־דיהם, בתקווה שתמורת משכורות גבוהות שהובטחו להם יוכלו לשפר את מצבם הכלכלי. חלק מהם אף מכרו את משקיהם לפני היציאה [illegible]

צפוי בג"ץ נגד נסים לבל יעביר כספים לסולל בונה

או לגופים קבלניים אחרים, כל עוד לא הועברו כספים שהובטחו לחברת הביטוח קידום

מאת אריה לביא

קבוצה של בעלי פוליסות בחברת הביטוח קידום מתכננת לפנות לבג"ץ בעתירה נגד שר האוצר לבל יעביר כספים לסולל בונה או לגו־פים קבלניים אחרים — מסרו עו"ד משה זינגל וארנון גרפי לשופט י. לויט בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

עו"ד זינגל אמר שמטרת העתירה תהיה למנוע סיוע לקבלנים, כל עוד לא הועברו כספים שכבר הובטחו על ידי האוצר לחברת הביטוח קי־דום שנימצאת ורכשי דירות.

הדיון נערך במסגרת בקשה של קבוצת דיירים, שרכשו דירות בתכנון של הקבלן אברהם גינצי המנוח ואשר בוטחו בחברת קידום. הדיירים ביקשו למנות מפרק זמני לחברת קידום הנמצאת בשליטת מרכז הקבלנים. נציגים אחרים של הדיירים התנגדו לבקשה ובעקבות כך הוליט השופט לויט לדחות את הבקשה למנות מפרק לקידום. השופט עשה זאת לאחר שגם נציגים של הדיירים חזר בו מבקשתו ולאחר שהגיע למסקנה שאין במינוי מפרק זמני, כדי לסייע כעת לבעלי הפוליסות.

עם זאת קבע השופט דיון נוסף בבקשה לסוף אפריל 1987, כדי לב־דוק את ההתפתחויות שיהיו עד אז עם חברת קידום.

ערכה את המדור: עזה אושפיז

שבע
חמש חמש
אחת אחת אחת אחת

החל מהיום מס' הטלפון החדש של קואופ רשת הריבוע הכחול
במשרד הראשי – רח' תפוצות ישראל 13, גבעתיים

50 קואופ

בימים הקרובים עלולים לחול שיבושים במרכזת החדשה – אתכם הסליחה
תודה שצלצלתם 7551111 קואופ

ב"מוספשבת" של "הארץ", עיריית תל־אביב, תיאטרון "הבימה"

ח"כ רמון: התלוננתי במשטרה על חשד ששרון חילק הטבות לתומכיו

"יש חשדות כי באמצעות משרד התעשייה ניתנו לאנשי מחנה שרון הטבות בעשרות ואף מאות אלפי דולרים, ובהן היתרים לייבא ברזל" • "החלטתי לפרסם עקב פרשת בלאס"

מאת חיים [illegible]
סופר "הארץ" בתל־אביב

ח"כ חיים רמון גילה אתמול כי הגיש לפני כחודשיים למשטרה תלונה נגד השר אריאל שרון ועוזריו, על מתן יתרונות לפעילי חרות דרך משרד התעשייה והמסחר, ניצול מידע לטובתם, וכן פרשיות הנוגעות לעוזרו של השר.

רמון, שדיבר ב"מוספשבת" של "הארץ", עיריית תל־אביב, תיאטרון "הבימה" והוצאת "כתר", אמר כי נפגש בעניין זה עם מפכ"ל המשטרה וראש אגף החקירות.

בתשובה לשאלותיו של מיכאל הנדלזלץ, ציין רמון כי קיימים חש־דות לכך שניתנו לאנשי מחנה שרון הטבות, שמשמעותן עשרות ואף מאות אלפי דולרים. עוד ציין כי יש חשד למתן הטבות סביב היתרים לייבא ברזל.

"לא נתתי לעניין הזה פרסום, משום שחשבתי כי דברים מהסוג הזה יש קודם לבדוק ביסודיות, ורק אחר כך לפרסם. אבל לאחר שצעירי חרות נהגו כפי שנהגו בעניין בלאס, החלטתי לתת לעניין פרסום.

להגביל התרומות

"מפכ"ל המשטרה וראש אגף החקירות אמרו כי הם מעריכים שאעביר את המידע למבקר המדינה, וכי המשטרה לא תשמש כלי במשחק פוליטי. עתה, לאחר הדרך בה נקטה המשטרה בעניין התלונות של צעירי חרות, שטה שתלונתי היתה הרבה יותר רצינית, אדרוש את פנייתי למשטרה".

רמון אמר כי ברור שאנשים התורמים סכומים גדולים למפלגות אינם עושים זאת מטעמים אידיאו־לוגיים. כך בלאס וכך ספסרי הקרקעות בשטחים. אין כל ספק כי אותם תורמים עושים זאת מתוך צפייה לקבל יחס מיוחד לאחר מתן התרומה. הוא העלה הצעה להגביל את גובה התרומה מצד יחידים ל־20 אלף דולר לכל היותר.

רמון העריך כי ממשלת האחדות עשויה ליפול רק על רקע מדיני, או "משהו שכזה בתחום הדת".

חינוך מיני מועט

ד"ר אורי ותיק, מחבר הספר "מין בראש פתוח", אמר כי החינוך המיני בארץ מועט ואינו טוב. מן הראוי היה להתחיל ולתת חינוך מיני החל מהגן או מכיתה ג'. אחד מגילויו של ותיק היה כי אם אדם חושף את הראש, ולאחר מכן מקיים יחסי־מין — שיער ראשו יתייבש מהר יותר בגלל תגובות פיזיולוגיות.

שתילת מידע

הכתב הצבאי של "הארץ", ראובן פדהצור, סיפר כי קיימים נסיונות רבים מצד קצינים בכירים לשתילת מידע בכלי התקשורת, כדי לקדם מעמדם לקראת ההכרעה בשאלה מי יהיה המשכ"ל הבא. הוא גילה כי מערכת היחסים בין שר הביטחון למשכ"ל מעורערת, ואף־על־פי כן מצליח המשכ"ל להעביר החלטות רבות, למרות שהן בניגוד לדעת השר. הוא אמר עוד כי חיל האוויר מתנגד לפרוייקט הלביא.

ח"כ חיים רמון (צילום: עוזי קרן)

כוחות הביטחון פועלים להרגיע הרוחות בבלאטה

מנסים להידבר עם נכבדים מקומיים ולתגבר היערכות צה"ל • אתמול נזרקו אבנים אל סיור צה"ל במחנה ואל רכב ישראלי

מאת אודי ניר
סופר "הארץ" בשומרון

כוחות הביטחון מנהלים בימים אלה מבצע נרחב להרגעת הרוחות במחנה הפליטים בלאטה שליד שכם.

עקב מקרים רבים של יידוי אבנים אל כלי רכב על כביש י־רושלים־שכם ליד בלאטה, התגב־שות לחיילי צה"ל בתוך המחנה בעת האחרונה, החלו זרועות הבי־טחון במבצע, הכולל נסיונות הידברות עם נכבדים מקומיים, שיפור ותי־גבור היערכות של צה"ל באזור, הכנסת יחידות מתוגברות לביצוע משימות של ביטחון שוטף במחנה, ועוד.

במקביל יתכנו שיפורים בתשתית המחנה, שמטרתם לשפר את תנאי המחיה בו. מקור ביטחוני בכיר מסר כי המבצע יישא אופי דומה למבצע שנערך במחנה הפלי־טים דהיישה שליד בית לחם, לפני יותר משנה. תושבים מבלאטה מסרו כי לאחרונה נעצרו צעירים רבים מהמחנה, וכוחות הביטחון ערכו בתוכו מספר סריקות מדוקדקות.

אתמול נרגמו באבנים סיור רגלי של צה"ל במחנה בלאטה. לא היו נפגעים. דווח גם על מספר מקרים של השלכת אבנים על כלי רכב ישראליים ליד בלאטה, ובמרכז העיר שכם. בכל התקריות הללו לא נרשמו כל פגיעות בנפש או ברכוש.

אוניברסיטת "א־נג'אח" בשכם נסגרה אתמול ליום אחד בהוראת המושל הצבאי, לאחר מידע שהגיע לידי שלטונות הביטחון, לפיו התכ־וונו התלמידים להפגין בתחומי הקמפוס.

מודעי: ויצמן, המתחרה שלי במענה לשון — נכשל כמוני

כאשר קבע שממשלת האחדות מיצתה עצמה • "ממשלה זו צריכה להתקיים מפני שהקדמת הבחירות תפגע באינטרס הלאומי"

(עו). "אם שר המשטרה, היועץ המשפטי לממשלה והמפקח הכללי של המשטרה בטוחים שבקבלת שעון היד על־ידי שמעון פרס אין עבירה — היה צריך להגיב כפי שהם הגיבו, והעניין בהחלט בסדר".

זאת אמר שלשום השר יצחק מודעי, בהופעתו בהרצאה במועדון הכלכלי שליד "המועדון" במרכז הכרמל בחיפה.

השר התייחס לטענתו של פרס כי הוא נפל קורבן ל"רצח אופי", ובהקשר זה הזכיר כי גם הוא עצמו, מודעי, טען כך בעת שהוא עצמו, מו־דעי, הואשם בקבלת עמלות בעיסקות־נפט. אולם מודעי טען כי אין מקום להשוואה בין שני המקרים: "אני לא יכולתי להחזיר את הקומיסיון בעיסקות הדלק שיוחסו לי — כי לא קיבלתי אותו, ואילו במקרה זה, בכל זאת הוחזר שעון, וסימן שהוא התקבל".

השר הוסיף, כי הוא מקווה שזה כל מה שיש להעלות על סדר היום מבחינת טוהר המידות הציבורי.

לשאלה אם מקובלת על מודעי ההתבטאות של השר עזר ויצמן, שקבע כי ממשלת האחדות מיצתה את עצמה, ואנו הולכים לקראת בחירות, השיב השר כי הערכתו של ויצמן בהחלט אינה מקובלת עליו. "יש לי רק מתחרה אחד בממשלה במענה לשון, וזה עזר ויצמן. אני נכשלתי בלשוני, וגם הוא נכשל בביטוי הזה", אמר מודעי, שהביע דעתו, כי ממשלת האחדות יכולה וצריכה להמשיך לתפקד, רק משום שאלטרנטיבה אחרת פירושה הק־דמת הבחירות, דבר שיהווה בו משום פגיעה קשה מאוד באינטרס הלאומי.

בדברו על ענייני מדיניות־חוץ, אמר מודעי, כי שאיפתו של נשיא מצרים, חוסני מובארק, לחזור אל חיק האומה הערבית, אינה יכולה להיות על חשבון מדינת ישראל. הוא ציין כי ישראל אינה מעוניינת בשום פנים ואופן להחריף את היחסים עם מצרים.

קיסר: העובדים צריכים לסייע לשמור על קיום מקומות עבודה

איזה הגיון הוא שמפעל מפסיד כתדיראן יעלה שכר עובדיו?"

(עו). "היום צריך לדאוג לצמיחה במשק, ולשמירה על מקומות העבודה. צריך גם להביא בחשבון שמדי שנה נוספים 50 אלף עובדים, ויש לייצר בשבילם מקומות־עבודה, וציבור העובדים צריך לעזור בכך".

זאת אמר שלשום מזכ"ל ה־הסתדרות, ישראל קיסר, בהופעתו ב"מועדון הנדסי" בתל־אביב.

לדברי קיסר, במשק מודרני אי אפשר לפתור בעיית התעסוקה אם לא יקחו העובדים חלק בפתרון, מאחר שהממשלה, וכן המעסיקים הפרטיים, אינם יכולים ליצור מקו־מות עבודה בכמות מספקת. לכן, לדבריו, ציבור העובדים צריך לעזור בהקמת מפעלים, ולפני שמפעל פושט רגל, יש לפנות לעובדים בהצעה כי ישקיעו בו כדי שיוכל להמשיך את קיומו. הם יקבלו עליהם את ניהול המפעל, וידאגו שמקומות העבודה ימשיכו להת־קיים.

קיסר הזכיר, כי "סולל בונה" לא רצה לפטר את עובדיו, שהעסיק במשך עשרות שנים, וכדי לתת להם עבודה, הוא קיבל עבודות בהפסד.

הוא גם ציין, כי כש"כור" ו"תד־יראן" הרוויחו, ערכו העובדים בהם הסכמים עם ההנהלה, ללא שיתוף ההסתדרות, כי זה היה נוח להם אז. "תדיראן" שיגשגה עד שהתחילה להפסיד, ועתה דורשים העובדים ש"תדיראן" תקיים את ההסכמים שנחתמו אתם. "האם יש לתת ל"תדיראן" ליפול?" — היקשה מזכ"ל ההסתדרות. "האם אפשר לעשות מ"תדיראן" "סולל בונה" מספר שתיים? איזה הגיון שלמרות שמפעל מפסיד, הוא יוסיף שכר לעובדיו?" טען קיסר.

מזכ"ל ההסתדרות אמר כי קונצרן יכול להרשות לעצמו לתמוך באחד המפעלים שלו שאינו רווחי, כאשר שאר המפעלים הם רווחיים, ובכך מתבטאת האחריות הפועלית למפ־עלים ולפועלים. משק העובדים, טען, דואג שהמפעלים יהיו רווחיים, ושיהיו מצליחים מבחינה כלכלית.

היסטוריון גרמני שריכך ההסבר למעשי הזוועה של הנאצים מסרב לפרוש מניהול הוצאת כתבי הרצל

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). פרופ' ארנסט נולטה, ההיסטוריון הברלינאי שתיזות שלו על תקופת הרייך השלישי שנויות במחלוקת עמוקה, אמר אמש ל"הארץ", כי אין הוא רואה כל סיבה להפסיק את תפקידו כאחראי על הוצאת המהדורה המד־עית של כתבי בנימין זאב הרצל.

מבקריו של פרופ' נולטה טוענים כי בכתבים שפירסם בשנה שעברה, הוא הסביר את השמדת היהודים על־ידי הנאצים, לפחות באופן מובלע, כתגובה על איומי הכחדה מצד היהו־דים נגד גרמניה.

בשיחה עם סופר "הארץ" הגיב פרופ' נולטה על ביקורת, שהושמעה נגדו על־ידי אלכס ביין מירושלים, מנהל הארכיון הציוני, שהוא אחד מן המוציאים לאור של המהדורה המדעית של כתבי הרצל. ביין, וכן שני המוציאים לאור הנוספים של כתבי הרצל, משה שרף מירושלים ופרופ' יוליוס שפס ממערב־גרמניה, הודיעו כי הם אינם מוכנים להמשיך את המפעל תחת הניהול האקדמי־האדמיניסטרטיבי של פרופ' נולטה.

על כך אמר פרופ' נולטה: "אינני יודע בכלל למה הכוונה. ביין העלה טענות כלליות נגדי, ואמר כי יש התרגשות גדולה בישראל, אך הוא לא מצא לנכון לבסס את דבריו. קודם כל אני חייב לדעת במה בכלל מאשימים אותי".

"אינני מבין את ההתרגשות"

לשאלה אם אין משום פרובוקציה בעצם העובדה, שמדען, שהעלה תי־זות אלו, נושא באחריות להוצאת כתבי הרצל, השיב נולטה: "קודם כל עלי לציין שנשאתי באחריות זו עוד לפני שפירסמתי את התיזות השנויות במחלוקת. אולם מעבר לכך עלי לציין, שמאמר שפירסמתי בעיתון הגרמני "פרנקפורטר אלגמיינה" עורר כאן התרגשות, בעיקר בחוגים של השמאל החדש. בישראל ההתרגשות היתה, ככל שהבנתי, על דבר אחר — על חיבור שבו איזכרתי, בצורה סמויה, דברים שכתב ההיס־טוריון האנגלי ארווינג על חיים וייצמן. לפי התרשמותי מדובר כאן באי־הבנה וזהו לא.

"אינני רואה כל סיבה מדוע לא אמשיך בתפקיד, שהוא אגב, במידה רבה, בעל משמעות פורמלית. ביין לא פנה עד כה אלי, ואינני מבין את ההתרגשות סביב הנושא".

האגודה הגרמנית למחקר, שה־קציבה בא ממקורות ממשלתיים במערב־גרמניה, השקיעה עד כה בפרוייקט כ־700 אלף מארק. שלו־שה כרכים בני כאלף עמודים כל אחד כבר יצאו, ועוד ארבעה נמצאים בשלבי הכנה.

בעיני מבקרים נחשב פרופ' נולטה לאחד מחלוצי אסכולה של היסטוריונים גרמניים, המבקשים "לשכתב" את תולדות הרייך הש־לישי.

ערך את העמוד: משה ויינפלד

ביה"ד של התנועה פסק לבקשת מחנה לוי:

ועידת חרות תתכנס שנית ב־10 באפריל

לוי: ממשלת האחדות הלאומית חיונית — אבל נהפכת למיותרת באווירה עכורה

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

בית הדין של תנועת החרות, על־פי בקשת מחנה דוד לוי, ציווה על השר משה קצב לזמן מושב שני של ועידת התנועה ב־10 באפריל.

החלטה זאת, לדברי דוד לוי, "שמה קץ לקירקס של שלושת המחנות, שחברו יחד כדי לעקוף את הוועידה ולמנוע ממנה לקבוע את יחסי הכוחות".

לוי, בשיחה עם עיתונאים בצפת, אמר כי ממשלת האחדות הלאומית חיונית, אבל היא נהפכת למיותרת באווירה עכורה, ואין לקיים אותה רק למראית עין. אין הוא רוצה בפירוק הממשלה והליכה לבחירות, שתגרום הפסדים למדינה ולמשק, אבל האווירה כיום אינה טובה, לדבריו.

בתשובה לשאלה על תוכניות סוריה להטות את מי הירמוך, אמר לוי כי העניין מטופל במישור הבכיר ביותר. תוכניות אלו מסכנות את ירדן יותר מאשר את ישראל, אולם, הוא הדגיש כי טעות לחשוב שהמ־משלה מתעלמת מתוכניות אלה.

עלה שער הדולר

(עו"ז) שער הדולר בבורסות המטבע עלה ביום ו' בהמשך למגמה בתחילת השבוע.

בחוגים בשוק ההון ייחסו זאת לשיפור בסיכומי המאזן המסחרי האמריקאי לדצמבר.

הדולר סיים את השבוע בניו־יורק ברמה של 1.834 מארק, עליה של יותר מ־4 פניג לעומת השער ביום ה' שהיה 1.792.

הדולר התחזק גם כנגד היאן ושערו בנעילת המסחר היה 153.75 לעומת 152.60 ביום הקודם.

משרד המסחר בוושינגטון הודיע ביום ו' כי הגרעון במאזן המסחרי עלה בדצמבר ב־10 מיליארד דולר בלבד, לעומת עליה של 19.2 מיליארד בנובמבר.

השר יעקובי: צפויים קשיים בתחום מטבע החוץ

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" ברחובות

שר הכלכלה והתכנון, גד יעקובי, צופה "בעיה קשה ואמיתית" בתחום מטבע החוץ של המדינה בשנה הקרובה.

בהרצאה שנשא שלשום במועדון התעשייתי־כלכלי ברחובות, אמר השר, כי להערכתו יחסר השנה מאזנה של המדינה במטבע חוץ בסכום של 1.6 מיליארד דולר.

זאת, בשל העלייה הצפויה במחירי הדלק בעולם, הפסקת הסיוע המיוחד בסך 750 מיליון דולר מצד ארה"ב, והצורך להחזיר קרן וריבית של חובות־חוץ של המדינה שיהיו השנה בהיקף של 4.2 מיליארד דולר.

לוי יציע היום לממשלה: שוויון זכויות לדרוזים

יציע לתת לכל הישובים הדרוזיים מעמד של ערי פיתוח, להחיל עליהם חוק עידוד ההשקעות, ולפתוח את משרדי הממשלה לפני חיילים משוחררים מבני העדה

מאת עטאללה מנצור סופר "הארץ" בגליל

שר השיכון והבינוי, דוד לוי, עומד להעלות הבוקר בממשלה הצעה הבאה להבטיח שוויון זכויות לבני העדה הדרוזית בישראל.

לוי יציע להעניק לכל הישובים הדרוזיים מעמד של עיירות פי־תוח, עם סיווג דומה לישובים היהודיים הסמוכים, וכן להחיל עליהם את חוק עידוד ההשקעות, ולפתוח לרווחה את משרדי הממשלה בפני חיילים משוחררים דרוזים.

לוי אירח שלשום בביתו בבית־שאן את מנהיגה הרוחני של העדה הדרוזית, השייך אמין טריף, שהגיע לביקור בחברת ח"כ אמל נאסר א־דין, השייך כמאל טריף (בן־אחיו של השייך).

ח"כ נאסר א־דין הביע תקווה כי אימוץ הצעות לוי בממשלה ישים קץ לפעולות ההסתה בתוך העדה הדרוזית נגד שירות צבאי. הוא אמר כי העדה הדרוזית שכלה 185 חיילים במלחמות ישראל.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים
האגף לתרבות תורנית
"בית המדרש הפתוח"

"מאיוב עד בראשית"
בשיתוף מועדון־צוותא בתל־אביב
ע ם
פרופ' ישעיהו לייבוביץ

קורס מיוחד של בית המדרש הפתוח לתושבי תל־אביב והסביבה על תפישת האמונה יתקיים במשך סמסטר, אחת לשבוע בכל יום ב' אחה"צ.

בראשית – עקדת יצחק
איוב – מבחן היסורים
קוהלת – ספר הכפירה
מסילת ישרים – קוד המוסר
מורה נבוכים – הסדר הפילוסופי

פרטים והרשמה: "בית המדרש הפתוח", בירושלים 02-280873, 02-286749
"מועדון מסיילי מעריב", 03-439207, רח' קרליבך 2, ת"א.
המקום: מועדון "צוותא", רח' אבן גבירול 30 פינת שאול המלך בבניין "לונדון מיניסטור".
מועד תחילת הקורס: ביום ב' 9.2.87 בשעה 16.30

בתכנית הטלויזיה
"יומן ארועים"
נוכחתם בחשיבות המשטרה הפרטית

מוקד 99
המשטרה הפרטית הגדולה ביותר בישראל

פועלת בכל רחבי הארץ
9 מוקדים ממוחשבים הפועלים 24 שעות ביממה
עשרות ניידות, מאות אנשי אבטחה יוצאי יחידות עילית
רשת קשר משוכללת לכל פנות הארץ

מוקד 99
מקבוצת "השמירה" בע"מ –
החברה הגדולה בישראל להגנה ובטחון

50 שנות נסיון ואמינות
צלצל עוד היום למוקד הקרוב לביתך

גוש דן – 03-707131
חיפה – 04-674814
ירושלים – 02-242865
עפולה – 06-595766
חדרה – 06-337877
רחובות – 08-457292
אשדוד – 055-31490
באר־שבע – 057-78311
אילת – 059-76157

هكذا عن الأصل

صحفنا من الداخل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

טבלת הליגה הלאומית

	קבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1.	בית"ר ירושלים (1)	15	10	4	1	16—35	34
2.	בני יהודה (2)	15	5	10	0	11—18	25
3.	מכבי תל־אביב (7)	15	6	5	4	13—26	23
4.	שמשון תל־אביב (8)	15	5	8	2	9—15	23
5.	הפועל כפר־סבא (4)	15	6	5	4	17—21	23
6.	מכבי חיפה (5)	15	6	5	4	10—13	23
7.	הפועל לוד (3)	15	6	4	5	9—16	22
8.	הפועל תל־אביב (9)	15	5	7	3	11—14	22
9.	הפועל פתח־תקוה (6)	15	6	3	6	15—19	21
10.	מכבי פתח־תקוה (10)	15	4	6	5	12—13	18
11.	הפועל באר־שבע (12)	15	4	6	5	11—9	18
12.	מכבי נתניה (11)	15	4	5	6	21—15	17
13.	בית"ר תל־אביב (14)	15	4	4	7	22—15	16
14.	מכבי יבנה (13)	15	3	6	6	17—12	15
15.	מכבי יפו (15)	15	2	5	8	24—11	11
16.	בית"ר נתניה (16)	15	2	1	12	42—8	7

(בסוגריים — מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

קפאון כללי בתום הפגרה — רק מכבי תל־אביב חרג מהשיגרה (1—7 ומקום שלישי)

אלי ואורי: הפסקת־אש בפתח־תקוה

אלי אוחנה "מסביר" את שער מכבי פתח־תקוה, אך שומרו האישי יצחק אוזהל מקשה על חייו גם הפעם. (צילום: עודי קרן)

בית"ר ירושלים לומד מחדש: החיים בפיסגה לא קלים (0—0)

מאת דרור מנר

מכבי פתח־תקוה — בית"ר ירושלים 0—0

★ המצטיין: מיכה צופין

● מכבי פתח־תקוה: פביאן, אוזהל, פרסלי, צופין, לאו, נוריאל, אליאספה, ירוחם, בר־לייבוביץ, כהן (גביה), בן־שמעון. המאמן: ליאון קונסטנטינובסקי.

● בית"ר ירושלים: מרחי, כהן, אולאי, אשש, קרוש, בן־הרוש, שורין, מלכה, מלמיליאן, בזוגלו (גורדמלן), אוחנה. המאמן: דרור קשטן.

שפט: יצחק רוזנברג, 5,000 צופים באיצטדיון בפתח־תקוה.

גם קבוצה הזוכה באליפות מאבדת מדי פעם נקודות, מציגה מישחקים חלשים ואף מפסידה לא אחת. זה דבר טבעי, שעל אוהדי בית"ר ירושלים לקבל כחלק בלתי נפרד מהתצוגה ומהעונה הארוכה. אולם התנאי הבסיסי להצלחה הספיץ הוא, שהתצוגה המאכזבת אינה חוזרת על עצמה ברציפות ולעיתים קרובות מדי. זאת נדע, כמובן, רק בהמשך.

הגם שבית"ר הציג מישחק חלש ובלתי יעיל, יכול היה לנצח לוּא ניצל את ההזדמנויות שניתנו לו. באותה מידה היה עלול להפסיד. כיוון שגם לפתח־תקוה היו מצבי הבקעה. כשבית"ר חלש, השאלה המתבקשת היא כמובן מדוע, והתשובה בעצם הן במישחק כאקסי של פתח־תקוה הן בחולשתו של אורי מלמיליאן, שאף כדורי העומק שלו היו הפעם רחוקים מהשער. קבוצת בית"ר מתבססת על מגיניה התוקפים, אך שלמה שירזי לא שותף במישחק ואילו תפקידו של עופר אליאספר מפתח־תקוה היה לחסום את דרכו להתקפה של המגן אבי כהן. כך נותרו הירושלמים ללא כוח מחץ מהאגפים. ואם זה לא הספיק, שמר על אלי אוחנה בדביקות יעקב אוזהל, בעוד שנוריאל וירוחם צמודו לסמי מלכה ולמלמיליאן.

בבית"ר התרעמו על שפתח־תקוה רק הפריעה לשחק, אך אל למובילה לצפות שישחקו נגדה במעוף פתוח, ועליה ללמוד להתגבר על הגנה לוחמת וצפופה.

באופן כללי, היתה קבוצת בית"ר מסוכנת יותר וניהלה מספר התקפות, שסחטו תשואות. התקפת הפתיחה היתה שייכת לפתח־תקוה.

כאשר בדקה התשיעית הגביה נוריאל כדור מימין ורפי כהן נגח למשקוף. המחצית הראשונה היתה חלשה יותר, ואילו בשנייה חלה התעוררות וכבר בדקה ה־46 הוציא סמי מלכה מארבעה מטרים, כשבעט גבוה מעל המשקוף. בדקה ה־62 ניהלו האורחים התקפה מסובכת: אוחנה הקשית משמאל, סמי מלכה שלח כדור־יעף למשקוף, ובמהומה שנוצרה נבעט הכדור שוב, אך פגע בשוער פביאן על קו השער הרחוק.

לקראת הסיום הגביר בית"ר לחצו, אך מלמיליאן היה לא מדוייק והחלוצים חסרו את מטרותיהם. בדקה ה־82 פרץ מלמיליאן היטב עם אוחנה, אך בשל אי הבנה ביניהם אבד הכדור ועמו ההזדמנות האחרונה. אולם, כפי שאמר קפטן בית"ר חנן אולאי בסיום: זה מישחק חוץ וגם נקודה אחת מספקת.

מפח נפש בשכונת התקווה

מאת אפרים יקנתי

בני־יהודה — מכבי חיפה 0—0

המצטיין: ירון אדיב

בני־יהודה: אטייג, סלמן, אדיב, סגל, שרעבי, אייל חיים (שירזי), מליחי, עלה, ברקוביץ (דיין), גורדנה, איינברג. המאמן: יצחק שני־אור.

מכבי חיפה: רן, אהרוני, כהן, קלינגר, מרילי, אבו־קרט, רוזנטל, ממן, מזרחי, בריאלובסקי, ארמלי. המאמן: שלמה שרף.

שפט: יצחק בריצנוק. 3,000 צופים בשכונת התקווה.

ההר הוליד עכבר. כל מי שציפה להצגת כדורגל מרתקת בין קבוצות הצמרת של מכבי חיפה ובני־יהודה, עזב את המגרש בהרגשת תיסכול. חוסר דיוק משווע ואוזלת רגל מצד שתי הקבוצות, הביא לתוצאה המאופסת המאכזבת.

בני־יהודה עלו למישחק עם הגנה מתוגברת כאשר סגל ושרעבי שומרים צמוד על ארמלי ובריאלובסקי. מערך הקישור היה גרוע והסתרתו של דיין במחצית הראשונה, הורגש היטב. בהתקפה לא השכילו איינברג וגורדנה לנצל את מעט ההזדמנויות שניתנו להם.

מכבי חיפה הציגו מישחק סביר בהגנה ובקישור אך ההתקפה היתה חלשה. הדהים בולטתו ואחי ארמלי שנשמר היטב על־ידי סגל. בריאלובסקי, שתפקד בחוד, ניסה לעשות מדי פעם משהו אך פרט לפעם אחת במחצית הראשונה, לא הצליח גם הוא לפצח את הגנת "הזהבים". במחצית הראשונה התנהל מישחק מרגיז וחסר דיוק כאשר הכדור נע משחקן חיפה לשחקן בני־יהודה וחוזר חלילה. האירוע המסוכן הראשון נרשם בדקה ה־22 כאשר אייל חיים, קשר בני־יהודה, ניצב לבד מול רן אך בעט חלש לידיו של השוער. בדקה ה־35 פרץ בריאלובסקי היטב לרחבת בני־יהודה וממש בשנייה האחרונה נבלם על־ידי שרעבי.

במחצית השנייה החליף דיין את ברקוביץ. בני־יהודה השתפרו מעט והחלו לתקוף את שערו של אבי רן. בדקה ה־56 בעט איינברג לשער חיפה לאחר קרן של עלה אך הגנת חיפה הילצה מקו השער. שלוש דקות לאחר מכן בעט גורדנה בעיטת יעף משמונה מטרים שחלפה סנטימטרים מן הקורה. בדקות אלה הפגינו הזהבים עליונות אך בעיטותיהם לא היו מדוייקות ולא מצאו את הרשת. לקראת הסיום התעורר המשחק ובדקה ה־82 היתה הזדמנות מצויינת לבני־יהודה להשיג יתרון. סלמן פרץ היטב, הגביה לרחבה איינברג, שניצב שלושה מטרים יחידי מול רן, נגח לחוץ. שתי דקות לאחר מכן החמיץ גם ארמלי הזדמנות מצויינת להבקיע. הוא בעט שטוח לרחבת הזהבים, שרעבי מעד וארמלי שניצב יחידי מול אטייג, בעט לגופו של השוער.

שיפוטו של יצחק בריצנוק היה מצויין.

עכשיו כבר מותר גם לשוייצר לחייך

מאת אילן פיש

הפועל תל־אביב — הפועל לוד 1—0 (0—0)

השער: תמיר ליגהרס (61)

★ המצטיין: אליאור ברנס

● הפועל תל־אביב: אלמן, עמר, אקסיס, נאמה, פינטוי, א. כהן, אהבה, ממנה (סבטה), שיעטר, ליקובין, לאנו, לבראנו, ש. לוי (ליגהרס). המאמן: דוד שוייצר.

● הפועל לוד: יעקב בנודיס, יצחק בנודיס, בעמן, אורי בגר, דיס, חגיג, יעקב הלל, רפי שמואל (פריק), שרביט, ברמגמנ (מאיה), סמרגה, רונן הלל. המאמן: צבי רוזן.

שפט: בני כהן, 5,000 צופים באיצטדיון בלומפילד ביפו.

דוד שוייצר, מאמן הפועל תל אביב, הבטיח לכל מקטרגיו שהסברים על מצב קבוצתו יתן במחצית העונה. אתמול, לאחר הניצחון השלישי הרצוף שהשיגו חניכיו, יכול שוייצר להתפנות לשאלות במצב רוח נוח. הפועל תל־אביב, שעבר על קבוצה עיקשת ומצליחה כלוד, הציג מנת עידוד מהמסלות שהתגלו במהלך המישחק, למרות שנעדר ממנו משה סיני. המצבים שיצרה תל אביב נותרו בגדר הזדמנויות, משום שמולה ניצבה הגנת ברזל, שהוסיפה להסביר מדוע קנתה לעצמה שם כהגנה הטובה ביותר בליגה הלאומית.

במחצית הראשונה היה היתרון ברור בידי תל אביב. הכדור הועבר במהירות לרחבת לוד ואיים פעמים אחדות לחדור לרשתו של יעקב בנודיס, שוער לוד. אולם חוסר ריכוז ומזל שלחו את הקבוצות למנוחה בתוצאה מאופסת 0—0. החוליה החזקה בלוד היתה ההגנה, שבמישחק חסר פשרות בלמה את ניסיונות תל אביב. המארחים הקלו עליהם את המלאכה. במקום לפרוץ מהאגפים ולמשוך את שחקני לוד מחוץ לשערם, ניסו כוחם בפריצות דרך המרכז. הדבר ניכר על רקע ההזדמנויות, שברובן באו לאחר פריצות מהאגפים.

בלוד בלטו גם שחקני החוד המהירים (במיוחד רונן הילל), שהצליחו להביך את הגנת היריב בכל הזדמנות שניתנה להם. הקישור היה חיוור ותרומתו למישחק הקבוצה, בהגנה ובהתקפה, היתה דלה ביותר.

בדקה הששית כבשו תל אביב גיל לבראו, כדור חזק לקורת השער. כעבור חמש דקות הוציא לאנו מול שער לוד הזדמנות, ובהמשך החמיצה תל אביב עוד מספר הזדמנויות להבקעה. גם לוד לשווא באכזבה. רונן הילל ניצב לבדו מול שוער תל אביב, אריה אלמן, אך השתהה ובעט לרגליו של השוער.

במחצית השנייה האט מעט קצב המישחק, אולם המגמה לא השתנתה. תל אביב המשיכה לתקוף, בשורותיה בלט אליאור ברנס, שאותות העייפות מהמסע לניו זילנד לא ניכרו בו. ברנס, שהוליך במחצית הראשונה את אחוזי מוסה, נע ללא ליאות וכיוון היטב את מישחק הקבוצה. לצידו עמד גיל לבראו, שהיה פעיל והטריד את הגנת היריב.

בדקה ה־61 הובקע שער הניצחון. דוד פינטוי העביר כדור משמאל, יהודה עמר הסיט את הכדור לרחבה, שם חיכה לו המחליף תמיר ליגהרס שבעט בשמאלו כדור מסובב, שנעצר עמוק ברשת. בדקה ה־75 נגח לבראו כדור שנראה חודר פנימה, אך השוער בנודיס היה במקום וסגר אותו על קו השער.

לוד ניסתה להגיב, אך מלבד נוקשות והתמסה של בני סמרגה, מול שער השוק, לא השיגה דבר.

לפעמים גם זה קורה בליגה משעממת: 1—7

מאת חיים מלינק

מכבי תל־אביב — בית"ר נתניה 1—7 (0—2)

השערים למכבי: בני טבק (15), אלי דריקס (40, 89), אלון נתן (74, 87), יאיר סנדורי (52, 80). השער לבית"ר נתניה: אשר מאסי (82).

★ המצטיין: אלי דריקס.

● מכבי תל־אביב: גינצבורג (סימן טוב), שמעונוב, קריים, אבי כהן, אוולאי, לולו, גולדברג (סנדורי), מיקי כהן, אלון נתן, דריקס, בני טבק. המאמן: שמעון שנהר.

● בית"ר נתניה: סימני, הדד, מאסי, גלם, מרסי, סונדרס, חיים לוי (שטולברג), יוסי אבדי, יוסי תשובה, שלמה אדרי (מיצקביץ). המאמן: שמואל פרלמן.

שפט: דאוד סהיל, 2,000 צופים באיצטדיון בלומפילד ביפו.

בתחילת העונה אמרו, כי דרכו של בית"ר נתניה בליגה הלאומית לא תהיה סוגה בשושנים. מסתבר שהשושנים אכן דוקרניות מדי, וכי הליגה הלאומית "גדולה" מבכי מידתה של נתניה, שהובסה אתמול על־ידי מכבי תל־אביב 1—7.

במחצית הראשונה עוד שיחקה נתניה ללא רגשי נחיתות, ואף יצאה להתקפות נגד. עד לדקה ה־15 היה שיוויון כוחות, ואז הקשית אלון נתן כדור, דריקס נגח, שוער נתניה שמט וטבק קבע 0—1 לתל־אביב. נראה שזו היתה נקודת השבירה המוקדמת של נתניה, כי מרגע זה ואילך הלכה תל־אביב לחוצה על ההגנה והשער השני לא איחר לבוא: בדקה ה־40 התגנב אוולאי עם הכדור, העלה אותו לאגף הנגדי ודריקס כבש שער בבעיטת יעף. בדקה ה־43 הדף שוער נתניה, סימני, כדור שנשלח מ־11 מטר לאחר נגיעת יד ברחבה.

עם תחילת המחצית השנייה המשיך מכבי בשליטתו, והכושר הגופני העדיף של שחקניו נתן את אותותיו. בדקה ה־52 ניצל סנדורי השמטה נוספת של השוער וקבע 0—3. מרגע זה ייחלו הצופים לסיום וגם מכבי הירפה מהמורה הקל, אך צעקותיו הרמות של המאמן שנהר שדרש משחקניו להמשיך ללחוץ גרמו מבול שערים. דקה 74: בני טבק פרץ משמאל, עקף את השוער, שלח כדור לרוחב שם המתין אלון נתן שקבע 0—4. בדקה ה־80 הרים הבלם אבי כהן, שברוב שלבי המישחק סייע להתקפה, כדור מתוחכם מעל הגנת נתניה לסנדורי, שנגח באין מפריע והעלה את היתרון ל־5—0. נתניה הפתיעה בשער כבוד של מאסי, בדקה ה־82, לאחר מהומה ברחבת מכבי. אבל טעה מי שסבר שמסכת השערים תמה. דריקס המצטיין פרץ מהאגף בדקה ה־87 ומסר לאלון נתן, שקבע 1—6. דקה לפני הסיום, שב פרץ דריקס לבדו, תיעתע בשלושה מגינים עייפים של נתניה, והבקיע בשביעית את סימני האומלל.

כדורגל בישראל, ינואר 1987: כך סופרו אתמול שני "קופאים" את שטרי הכסף באיצטדיון בפתח־תקוה, במישחק הליגה נגד בית"ר ירושלים. (צילום: עודי קרן)

השופט פסק קרן — הקוון קבע בעיטת 11 מטר

מאת יגאל פלג

הפועל באר־שבע — מכבי יבנה 1—0 (0—0)

השער: יובל אוחנה (46)

★ המצטיין: אבי חיון

● הפועל באר־שבע: זרנוביצקי, חיון, דוידי, אילוז, נתנן (ברחומה), עוזן, אוחנה, סולטן (שושני), צרפתי, ביטון, וייצמן. המאמן: דרור ברנוי.

● מכבי יבנה: לטנר, בוארון, אלקבץ, סלומון, אוולאי (עשור), עלאוה, ברשמעון, יעקב, אוסמו (כהן), ועקנין, גורדון. המאמן: אליהו עופר.

שפט: חיים ליפקוביץ, 3,500 צופים בבאר־שבע.

לוא היה הצדק שולט במגרשי הכדורגל, היתה הקבוצה שתקפה יותר והפגינה יכולת טכנית גבוהה יותר (מכבי יבנה) חוזרת לביתה עם שלוש נקודות. אך מאחר שמי שכובש שער עודף מנצח בכדורגל, בלי שים לב למה שאירע במשחק, היתה זו באר־שבע שניצחה.

לוא נתבקשתי להגדיר במשפט אחד מה שאירע, הייתי קובע כביטוי: יבנה תקפה ובאר־שבע הפריעה. אך כדי להבין מה באמת התרחש, יש לזכור שני דברים חשובים לגבי באר־שבע: הקבוצה עוברת תהליך הצערה קיצוני, כאשר לא פחות משישה שחקנים צעירים איישו את ההרכב, דבר הנותן אותותיו ברמה הטכנית של הקבוצה. כן יש להביא בחשבון את הלחץ הנפשי בו נתונה הקבוצה עקב מיקומה הנמוך בטבלת הליגה. לזכות באר־שבע ייאמר, ששחקניה גילו רוח לוחמה וחוסר פשרנות כלפי היריב על חשבון המישחק הטכני.

יבנה באה לבאר־שבע כדי לנצח. את הקבוצה מאמן אליהו עופר, שהיה קשר ומאמנה בעבר של באר־שבע, המכיר היטב את קבוצת נעוריו. הקבוצה התבססה על שיטת הנבדל, שהצליחה לאורך כל המישחק, כאשר הקוון מניף שוב ושוב את דגלונו ועוצר את פריצות חלוצי באר־שבע. יבנה התפרסה במהירות על המגרש, כשהכדור עובר מרגל לרגל (בניגוד לבאר־שבע), אך נבלמה על ידי הגנה ושער יציבים.

השער היחיד נכבש בבעיטת 11 מטר בדקה הראשונה לפתיחת המחצית השנייה. אלי וייצמן פרץ מימין הגיע לפינת המגרש, שם שינה כיוון וקרב לרחבת יבנה, תוך שהוא חולף על פני כמה מגינים. בהיותו כחמישה מטרים מן השער, שלח כדור למרכז הרחבה. הכדור חזר אליו והפעם לא היסס וייצמן ובעט הישר לשער. מגן יבנה גבי עשור, שניצב בפינה, עצר את הכדור בידו והסיטו לחוץ. השופט שרק לבעיטת קרן, ולא שם לב לאיתותו הקולני של הקוון. וייצמן חש אל השופט וביקשו לגשת לקוון. השופט היסס, אך כשראה כי הקוון מוסיף לנופף בדגלו, ניגש אליו להתייעצות, ואחר כך הצביע לעבר הנקודה הלבנה. יובל אוחנה ניצל את הבעיטה והכריע בזה את גורל המישחק.

ההבדל היחיד: דמתי

מאת אהרון שמולביץ

שמשון תל־אביב — הפועל פתח־תקוה 0—1 (0—1)

השער: גדעון דמתי (12)

★ המצטיין: אורי כהן

● הפועל פתח־תקוה: גלבר, מרכוס, אלזון, לסרי, דוד לוי (גברי), חזן (קייסי), אליה, מופזר, קרישילי, בסן, לוין. המאמן: אברהם גרנט.

● שמשון תל־אביב: הדה, עובדיה, ברדה, אורי כהן, הלוי, מלכה, דהרי, שוקרון (יוסי כהן), מזרחי, דמתי, קפיטולניק (בכרונית). המאמן: יעקב גרונדמן.

שפט: אריה פרוסט, 1,500 צופים באיצטדיון הפועל בפתח תקוה.

ביתם של שחקני הפועל פתח תקוה שוב אינו מיבצרם. לאחר שנחלו הפסד ביתי ראשון במישחק בוקר נגד שמשון. רבים בפתח־תקוה כיוונו אצבע מאשימה לעבר ההתאחדות לכדורגל ותלו בה את האשם בהפסד, בגלל אי הסכמתה לדחיית המישחק. זה אינו תירוץ רציני, גם אם ניכרה עייפות באלון חזן, אחד משחקני נבחרת הנוער שחזרה מניו־זילנד, אשר נאלץ לנטוש את המגרש מסיבה זו. הרי כבר נאמר, שקבוצה אינה נבנית על שחקן אחד.

מנגד, חסרה לשמשון כל חוליית הקישור (אריביב, הלל, שמעונוב), אבל הקבוצה הצליחה לחפות על היעדרם במישחק לחימה נמרץ. התיאום בין שחקני ההתקפה היה מאורגן יותר והביא למספר הזדמנויות רב יותר של שמשון על שער פתח־תקוה. הבקעת השער כבר בדקות הפתיחה איפשרה לשמשון לחזק את ההגנה ולהטיל על דמתי, שוקרון וקפיטולניק לנסות להגדיל את הפער בהתקפות בתפרצות. שער הניצחון הובקע בדקה ה־12 כאשר מזרחי העלה כדור קרן מימין, דמתי בניתוק אקרובטי הציג את מגינו ונגח את הכדור מחמישה מטר לפינה הנגדית של השער. למרות גילו (35), התגלה דמתי כשחקן בעל ניידות רבה וכוח פריצה, והיה בין הבולטים בשחקני שמשון. בדקה ה־18 לא היה רחוק מלהבקיע שנית כאשר שלח כדור כ־20 מטר מעל לג'רבי שיצא לקראתו, אך הכדור נהדף במשקוף והניסיון החוזר של קפיטולניק נבלם בגופו של ג'רבי.

שחקני פתח־תקוה, שחסרו את בלמם איתן בורניק הסובל לדבריו ממתיחות שרירי הבטן, החזיקו אמנם יותר בכדור וניהלו מישחק מסירות נאה — אך שוב ושוב לא היה מי שסיים בבעיטה טובה לשער. שליטה כמעט מוחלטת של פתח־תקוה במרכז המגרש לא הביאה למצבי הבקעה ברחבת שמשון. להוציא את הדקה ה־76, כאשר מופזר נגח למשקוף הכדור לאחר הקשתת כדור של עזן אליה. גם הגנת פתח־תקוה בלטה בחולשתה, בגלל חוסר ארגון. שחקני שמשון עטו על טעויות אלה אבל לא ניצלו אותן לכיבוש נוסף. בלמי שמשון, אורי כהן ונסים ברדה, מנעו מפתח תקוה כל סיכוי להשוות בסיום.

● יצחק ינאי מהפועל אשקלון קבע שוב שיא ישראל בירי ברובה אויר כשצבר 583 נקודות. השיא שלו, 582 נקודות, נקבע באולימפיאדת לוס־אנג'לס.

הקורה הצילה את בית"ר

מאת רם שירון

מכבי נתניה — בית"ר תל אביב 1—1 (0—0)

השער לבית"ר: מרדכי חלפון (64, עצמי). השער לנתניה: בני לם (66).

★ המצטיין: אלי ג'רבי.

● מכבי נתניה: חביב, שמעון מנחם, בר, חסן, מכלוף, חלפון, לם, גואטה, גבאי (עזריה), רוני לוי (מסיקה), יחזקאל מנחם. המאמן: זאב זלצר.

● בית"ר תל אביב: ג'רבי, טורס, יעקב כהן, שלמה עמר, אבן צור, נסים כהן, יוסי מזרחי, עמרן (יחזקאל), קצב, בן נתן, ירון כהן (פו). המאמן: דני נוימן.

שפט: יעקב שיינר, 2,000 צופים בנתניה.

קבוצת מכבי נתניה לא הוכיחה אתמול כמעט במאום את יכולתה הטובה במפעל גביע הטוטו, שסללה בפניה את הדרך לחצי הגמר. מול קבוצה נחותה מתחתית הטבלה כבית"ר תל אביב, לא הצליחו חניכיו של זאב זלצר לנצל את יתרונם במחצית הראשונה, ובסיום נאלצו להסתפק בתיקו ביתי מאכזב.

נתניה סבלה בעיקר מהיעדרו של שלום תקווה בהתקפה, בעוד ששובו של בני לם לאחר שבועיים, עקב סכסוך כספי, סייע לה בעיקר במחצית הראשונה לנצל חוליית קישור חלשה של האורחים מתל אביב, כדי לנסות ולשלוח את החלוצים רוני לוי ויגאל מנחם לעבר שערו של ג'רבי. אולם ההתגוננות של הקבוצה הבית"רית במחצית הראשונה, ב־8—7 שחקנים בהגנה, לא איפשרה לנתניה להבקיע.

במחצית השנייה נחלשה נתניה והדבקה בחוסר האונים של בית"ר. למורת של הצופים חלה התעוררות בדקה ה־64, לאחר שנסים כהן הסית כדור־קרן למרכז רחבת נתניה. יוסי מזרחי המשיך בנגיחה את ההתקפה המתמית ומרדכי חלפון, שניסה להרחיק, פגע לרוע מזלו בכדור בצורה בלתי מוצלחת, והכניס את שערו הוא.

בני לם, ברקות ההתעוררות שלו בשלהי המישחק, הצליח להשוות כעבור שתי דקות, כאשר בעט כדור מסובב הישר מנקודת הקרן והכניס את ג'רבי שניצב בלתי מוכן.

עשר דקות מן הסיום כמעט הצליח לם להבטיח ניצחון ביתי (בלתי מוצדק) לקבוצתו, כאשר שיגר בעיטת עונשין לזכות נתניה מחוץ לרחבת תל אביב. לם בעט היטב והכביע את ג'רבי המופתע, אך לרוע מזלו פגע הכדור בקורה הרוחב.

יפו היתה ראויה לזכות בכל הקופה

נפתלי זעירא

הפועל כפר־סבא — מכבי יפו 1—1 (0—0)

השער לכפר־סבא: מאיר נוזר (47). השער ליפו: אלישע ציפרוט (49).

★ המצטיין: אורי סלימן.

● הפועל כפר־סבא: שטיר, ספורטה, אופקין, מרגון, מללי, מיימוני (נוזר), רביבו, א. בן חיים, איינשטיין, יאני, סיימון. המאמן: ניסים בכר.

● מכבי יפו: קוזניצקי, כהן־צדק, סלימן, לניאדו, דוד מאירה, קיזס, ירניאל (אלקולד מבודה), י. לוי, מכער (אמויגנ מ. מזרחי), ציפרוט. המאמן: נסקו חלבן.

שפט: יוסי דאמבה לעיני 2,000 צופים בכפר־סבא.

אל תקנאו ב־2,000 הצופים שהיו אתמול בכפר־סבא. שמש אביבית — היתה להם. איצטדיון נאה ומשטח מטופח — יש להם. אפילו מזנון שופע כל טוב. אבל כדורגל זו כבר שאלה כואבת. אל תקנאו בהם.

מכבי יפו, קבוצת תחתית מובהקת, באה לכפר־סבא עם "מסגרת מתגוננת". כל רצונה היה תיקו והיא יצאה כמו "גדולה", 1—1, ב"מבצר" הכפר־סבאי ועוד עם הרגשת קיפוח. עם קצת מזל עשויה היתה יפו לזכות במלוא הנקודות. וזה אומר הכל. ככל שנקפו מחוגי השעון, העזה יפו יותר ויותר, לאחר שגילתה את "הבלוף הכפר־סבאי". באמנה אפילו הגביה חלוץ (דוד אמינה הותיק) במקום קשר (אביטר בגער) כדי לנסות להשיג ניצחון מול כפר־סבא הבלתי מאורגנת.

כפר־סבא, קבוצה שקפצה שבוע בבליל הראשון של המישחקים, קראה תיגר על הצפוי וגילתה יותר שאפתנות מאשר יכולת. עתה — ראשיתו של משבר. הקבוצה אינה מגובשת, והשחקנים אינם עומדים בלחץ במצבים. מישחק ועוד מישחק וחוסר המבנה בולט לעין. מייקל יפה, היעדרותו, מסיבת פציעה, מכפילה את הבעיה העכשוית. לדעתנו עם קצת מעוף ניתן היה למצוא פתרון לחוליית הקישור הרופפת. אלי יאני — בחזרו לקישור (גם מיהיך מייעד ליאני תפקיד זה בנבחרת) ואולי הביצור ומיטני, שודפי אבני מנתיביו, יחזרו לכפות ההתקפה. לא יזיק לכפר־סבא לתגבר את מערך ההגנה שלה — למשות בביצמוגי הבית(!).

ואלי יאני יוכל לארגן את הקישור המסורבל.

במעט שכונה: שתי בעיטות עונשין, אחת בכל צד, הסתיימו בשערים. הגבהת עונשין של נח איינשטיין שתי דקות לאחר ההפסקה, מצאה את ראשו של מאיר נוזר שנגח בקלילות לרשתו של לביא קוזניצקי היעיל. היתה זו הנגיעה הראשונה של נוזר בכדור אחרי שהוכנס כמחליף.

דקותיים לאחר מכן ניצל אלישע ציפרוט את חוסר עירנותו של אייר שמיר כדי לשלוח כדור עונשין מ־22 מטרים לפינה הימנית הגבוהה. 1—1. אותו ציפרוט יכול היה לקנות עולמו בשער ניצחון אלא שהתמהמהות יתר (72) איפשרה להגנת כפר־סבא להרחיק את הכדור ולמנוע הפתעה.

הניצחון הזה עשוי להחזיר את העומק לביוהקה של כפר־סבא

מן היציע

הפיחות הזוחל של נבחרת הנוער

מאת יחיאל ארזי

קבלת הפנים האנופקת, שציפתה בשבוע שעבר בנמל התעופה לכדורגלני הנוער שחזרו מאוקיאניה — לא הזכירה במאום את המהומה וההתרגשות, שאיפינו את שובן של נבחרות הנוער המנצחות מהמזרח הרחוק, בשנות השישים והשבעים. אז חזרו לרוב השחקנים עם גביע אסיה, והמדינה כולה הריעה להם, חגגה ויצאה מכליה; עכשיו — חזרו פעם נוספת בידיים ריקות, תוך אכזבה גלויה מהמקום השני בבית, שאינו מוביל לשום מקום.

העובדה שזו הפעם החמישית ברציפות, מאז 1979, שנבחרת הנוער שלנו נכשלת במאמציה להעפיל לגמר הגביע העולמי — יש בה כדי להעיד כי משהו אינו כשורה. אולי בגישה המקצועית: אולי בצורת ההכנה או בביצוע הלקוי. יש כנראה גם סיבות אחרות לפיחות הבלתי פוסק, שחל במרוצת השנים במעמדה ובמאונה של נבחרת הנוער הישראלית. לפני שנים רבות היה זה אתגר אמיתי להופיע במדיה, חלום־ילדות ושאיפת־נעורים של כל כדורגלן צעיר. ולא רק משום שנסעו מדי שנה לסייגון ולטוקיו, למאנילה, לסיאול ולבאנגקוק, וזכו בניצחונות מלהיבים לעיני רבבות צופים. בשנים האחרונות במעט שאין מסעות הנוער מעוררים הדים רחבים, אלא בחוג צנוע בלבד. אפילו באוקלנד, שם נערך הטורניר, חזו במשחקים כמה מאות צופים בלבד. מה הפלא, שגם בישראל עקבו אחר התוצאות באדישות ובחוסר עניין.

אין טעם להצביע על אשמים, או לתרץ כישלונות, אבל יש מן הסתם גורמים ישירים ועקיפים לחולשה המתמשכת. בתקופת הזוהר שלנו באסיה זכתה נבחרת הנוער בשישה גביעים (שניים מהם במשותף), במהלך תשעה טורנירים שהיו בשנים 1972—1964. כמי שנפל בחלקו לראות ארבעה מתצוגותיה הבלתי נשכחים, ולעקוב מקרוב אחרי כוכבי תריסר מאליפויות הנוער של אסיה, אין לי ספק כי המכשולים בעת ההיא היו קשים הרבה יותר. דרום־קוריאה ובורמה היו חזקות ומנוסות מאוסטרליה ומניו־זילנד. יפאן, תאילנד, אינדונזיה ומלזיה עלו בכוחן על טאיוואן ואיי פיג'י של ימינו. ההשוואה ברורה וגם המסקנות מתבקשות מאליהן. כמה משחקני המפתח של 1987, אף הטובים והמנוסים שבהם, היו מצליחים להשתלב בנבחרות בר־עד שכללה את שפיגל ושפיגלר, ויסוקר ושום, רוזן ובלו, פרימו ורומנו, רוזנטל ופייגנבוים? חוששני שרק אחד או שניים, אם בכלל. כל אלה, בלי להזכיר אחרים, חשפו כישרון ואיכות מגיל צעיר; תפסו עמדות מפתח בקבוצות לאומיות בכירות, ובנבחרת הנוער שימשה להם קרש־קפיצה לקאריירה בלתי נשכחת בסגל הנבחרת הלאומית לבוגרים. עם ההצלחות שלהם, בדרכות הימים, אי אפשר להתווכח.

לכמה מנערים של ימינו צפוי מסלול דומה. מאמן נבחרת הנוער, גרשון כהן, מעריך כי שניים־שלושה מחניכיו יגיעו לנבחרת הבוגרת. זה מעט מדי ובחולש מאכזב. זה גם מעיד על מאגר כישרונות דל ועל נסיגה מקצועית. זה גם מסביר היטב, אולי יותר מכל, מדוע אין נבחרת הנוער שלנו מצליחה אפילו באוקיאניה.

ומי שסבור, כפי שחושבים לא מעטים, כי השתלבות באירופה תהיה מוצלחת יותר מבחינת ההישגים — אינו יודע מה הוא שח. בתנאים הקיימים, לפחות, תהיה ההשוואה האירופית עוד פחות מחמיאה לנו. כדי לחולל שינוי קיצוני יהיה צורך בעבודה קשה ושיטתית מן היסוד. כבר בבתי הספר והחל בצעירים הראשונים באגודות, כיוון ששם מתחילה ככל הנראה ההזנחה הנותנת אותותיה מאוחר יותר.

רק מי שמשלה את עצמו יוסיף להאמין, כי נבחרת נוער שלא הצליחה לגבור על צעירי ניו זילנד ואוסטרליה — תנצח את הכדורגלנים הצעירים של איטליה ושוודיה, הונגריה ואנגליה.

בלי טיפול מקצועי ורשני מעמיק, באמצעות צוות מומחים בעלי ניסיון; בלי ייעוץ חברתי, פסיכולוגי, רפואי ומדעי המקובל מאד בארצות רבות — יוסיף שלב הגמר העולמי בכדורגל לנוער להתקיים, מדי שנתיים, בלי ישראל.

גביע המדינה

שלושה מישחקים דחויים היו אתמול בסיבוב השישי של הגביע: הפועל בירנית — הפועל כרמיאל 0—0 (2—4 בבעיטות 11 מ'), הפועל ראשון־לציון — בית"ר פתח־תקוה 0—0 (3—4 בבעיטות 11 מ'), הפועל דיר חנא — הפועל נצרת עילית 2—1 (1—1).

בסיבוב הבא, ביום שלישי הקרוב, ייכנסו למעגל המישחקים קבוצות הליגה הארצית.

הניחוש הנכון

1.	הפועל ב"ש — יבנה	1
2.	הפועל כפ"ס — יפו	X
3.	הפועל ת"א — לוד	1
4.	מכבי ת"א — ב. נתניה	1
5.	נתניה — בית"ר ת"א	X
6.	מכ. פ"ת — בית"ר ים	X
7.	ב. יהודה — מכבי חיפה	X
8.	חדרה — הפועל עכו	X
9.	הפועל ים — יהוד	2
10.	טבריה — בית"ר רמלה	1
11.	הפ. חיפה — בית שאן	1
12.	עמידר — הפועל ר"ג	1
13.	שעריים — דימונה	X
14.	מרמורק — הכח ר"ג	X

במחזור הבא

- ● מכבי יבנה — מכבי חיפה (1—0)
- ● בני־יהודה — בית"ר ים (2—2)
- ● מכבי פ"ת — שמשון ת"א (0—0)
- ● הפועל פ"ת — בית"ר ת"א (2—1)
- ● מכבי נתניה — ב. נתניה (1—0)
- ● מכבי ת"א — הפועל לוד (2—2)
- ● הפועל ת"א — מכבי יפו (2—3)
- ● ה. כפר־סבא — באר־שבע (2—1)

לפתע הרימה תל־אביב ראש

ליגה לאומית

מאת שמואל קלינגר

הליגה הלאומית הגיעה למחצית דרכה ומצאה את המוליכה, בית"ר ירושלים, בבדידות מזהירה כשהיא מוסיפה להקדים בתשע נקודות את הדולקת אחריה, קבוצת בני־יהודה. שתי תוצאות תיקו ללא שערים, להן היו שותפות מוליכות הטבלה, מנעו מיפנה כלשהו בפיסגה בתום הפגרה.

אורי מלמיליאן והכדורגלנים יעדיפו לשכוח את המישחק בפתח תקוה אבל קבוצתו, הגם שלא הצליחה להבקיע נגד מכבי פתח־תקוה, נהנתה מהמתרחש בשכונת התקוה במישחק בין בני־יהודה למכבי חיפה.

בשולי הצמרת חלה תזוזה כללית, בעקבות ניצחון 1—0 של הפועל תל־אביב בבלומפילד על הפועל לוד — ניצחון שלישי ברציפות של חניכי דוד שוייצר לעומת המסר לוראי, שקטע שרשרת ארוכה מאד של ניצחונות שהובילו למקום השלישי. בעקבות הפסדה ירדה לוד למקום השביעי.

מכבי תל־אביב הגיע במפתיע לצלע השלישית בחבורה המובילה, אחרי שמחץ באחוז לא שיגרתי 1—7 את סוגרת הטבלה, בית"ר נתניה. התל־אביבים החמיצו גם בעיטת־11 מטר, אבל זה אינו מונע בעדם להקדים בהפרש שערים שלוש קבוצות נוספות (שמשון, הפועל כפר־סבא ומכבי חיפה) שגם להן 23 נקודות.

השינוי המשמעותי ביותר חל דווקא בתחתית. יבנה, שנוצחה בבאר־שבע 0—1, נדחקה אל מתחת לקו האדום ואת מקומה תפס בית"ר תל־אביב שסיים 1—1 בנתניה. גם מכבי יפו סיים ללא הכרעה (1—1 בכפר־סבא), אבל מצבו בתחתית קשה כשהיה. שמשון בא לפתח־תקוה בשעת בוקר מוקדמת וניצח את הפועל פתח־תקוה 1—0, במישחק בו גילה גדעון דמתי הוותיק כי לא נס ליחו גם בגיל 35.

כדורגל

עודד מכנס עובר לחדרה

מאת אילן פיש

כתב "שערים הארץ"

עודד מכנס, חלוץ הרכש של מכבי תל אביב, עזב את הקבוצה ועבר להפועל חדרה המדורג שני בליגה הארצית. אם לא יחולו התפתחויות בלתי צפויות, תתבצע ההעברה של מכנס היום, שכן מחר יסתיים מועד העברת שחקנים בשוק הנוכחי.

מכנס חש מקופח במכבי תל אביב כיוון שמיעט לשחק. לא־אחת הביע שאיפתו לעזוב את הקבוצה. הקשר עם הפועל חדרה נוצר לפני שבועות אחדים, וביום שישי נחתם החוזה בין שני הצדדים. מכנס הספיק לצפות בחבריו החדשים במישחק נגד הפועל עכו.

עודד מכנס, בעבר מלך השערים בליגה הלאומית, ישחק לראשונה כחייל בליגת המישנה. עם צירופו, יהיה הפועל חדרה להידוק משמעותי במאבק העליה.

מלך השערים

1.	א. מלמיליאן (בית"ר ים)	13
2.	א. אוחנה (בית"ר ים)	11
3.	א. יאני (הפועל כפ"ס)	9
4.	א. דריקס (מכבי ת"א)	7
—.	י. כתום (מכבי נתניה)	7

לאף אין זה זינוק באתלטיקה, אלא עימות על הכדור במישחק בין מכבי חיפה לבני יהודה בשכונת התקוה. משמאל — משה איזנברג. באמצע — ציון מרילי. (צלום: אריה קופר).

אתלטיקה

שיא עולמי באולם בקפיצה לגובה לנשים — 2.04 מ'

גנואה (אי־פי). השיאנית העולמית בקפיצה לגובה, סטפקה קוסטדינובה מבולגריה, הציבה כאן שיא עולמי באולם. היא ניתרה לגובה של 2.04 מ'. שיפור של ס"מ לשיא של הסובייטית תמרה ביקובה שהוצב ב־1985. שיאה העולמי במגרש פתוח עומד על 2.08 מ'.

במישחקי מילרוז שנערכו במדיסון סקוור גארדן בניו־יורק, נקבעו עוד שני שיאים עולמיים באולם. סים לואיס (ארה"ב) ניצח בהליכה למרחק מייל ב־5:41.12 דקות והוריד מהשיא בה ה־41 רגע במייל ב־6:20.00 ד'. השיא לרוצות בעולם גיל 40.

האירי בן ה־34 איימון קוגלאן ניצח בפעם השביעית ב"וואנאמייקר מייל" ב־3:53.91 ד'. הבריטי סטיב אובט, שרץ לראשונה באולם מאז 1976, סיים אחרון ב־4:14.5 ד'. קארל לואיס נבצע בריצת 60 יארדים ... 6.12 שנ' לעומת 6.14 שנ'. גרג פוסטר ניצח שוב את רינלאוזם בריצת 60 יארד משוכות ב־6.98 שנ' לעומת 7.02 שנ'.

בעיטה חופשית

הערב, בפתיחת הטורניר באוניברסיטת ת"א

ישראל נגד הולנד ואיטליה נגד נורווגיה

כדוריד

מאת שמואל קליגר
סופר "ספורט הארץ"

לכל דבר יש תקופה. גם לכדוריד שלנו יש משאלת לב צנועה: לזכות בהכרה בינלאומית כענף המסוגל לארח בישראל אליפות עולם ואפילו בדרג ג' — הרמה אליה משתייכת כרגע ישראל באופן רשמי. הערב יתחיל באולם האוניברסיטה ברמת אביב טורניר הכדוריד הראשון שנערך מאז ומעולם בישראל. ישראל תארח ב־20.30 את הולנד אחרי שהטורניר ייפתח רשמית ב־19.00 במפגש בין נבחרות איטליה ונורווגיה.

לדברי איגור ביאליק, מאמן נבחרת ישראל, אם יצליח הטורניר מבחינה מקצועית ואירגונית, אפשר יהיה לקבל החלטה שאליפות העולם דרג ב' תתקיים, למרות הכל, בישראל ולא בפורטוגל, אליה הועבר האירוח של הטורניר בלחץ של מספר מדינות אירופיות.

נבחרת הכדוריד חזרה רק לפני שבועיים מטורניר מוצלח בלוכסמבורג, שם זכתה בבכורה. "רק מקום ראשון בטורניר יספק אותי", מבהיר המאמן הישראלי המאמין כי נבחרתו, חרף הגיל הצעיר של השחקנים, מצויה ברמה נאותה ובעוד שנה או שנתיים תגיע להישגים.

המאמן יבחר את השביעייה מבין השחקנים הבאים: השוערים יוסי סאסמו וישראל פלטה ושחקני השדה יואב רדוקר, הקפטן הוותיק בעל שיא המשחקים הבינלאומיים ומלך השערים, אמיר גרא, דני סונגר, יורם ולינגר, זיו קושניר, אליעזר והר, מירון רובינשטיין, דוד עמר, רותן דיין ועדי כהן. ביאליק צופה משחקים שקולים שבהם לא תהיינה הכרעות חדות אף כי שתיים מהנבחרות, איטליה והולנד, שייכות לדרג ב'. "גם ישראל שייכת לפי הרמה שלה לדרג ב' ואת זה אנו שואפים להוכיח בטורניר".

המשך המשחקים מחר ומחרתיים באולם העירוני החדש בראשון לציון.

במישחק רעים: ניצחון 25–19 על נורווגיה

רותן דיין ואליעזר והר, הוליכו אמש את נבחרת ישראל בכדוריד לניצחון על נורווגיה 25–19 לאחר קרב שקול במחצית הראשונה בה הוליכה ישראל 12–11.

היה זה מישחק הכנה לשתי הנבחרות לקראת טורניר ארבע האומות שייפתח הערב. נבחרת ישראל היתה אמש טובה יותר והיא נהנתה גם מעידוד של 2,000 הצופים שמילאו את אולם גושן בקרית־מוצקין. אורח הכבוד במשחק היה שר האנרגיה משה שחל שהגיע עם מאיר ראש העיר קרית־מוצקין שמוחה מילה.

לישראל הבקיעו: אליעזר והר 6, רותן דיין 5, אירי רפאלי 3, רן בלודר 3, יואב רדוקר 2, זיו קושניר 2, רותן אליעב 1, דוד עמר 1, עמיר גרא 1, יורם ולינגר 1. לנורווגיה הירבו להבקיע: הנבר קינגלן 5 ואדר גקבן 4.

שפטו הינץ שבייגר והכנר הולדס (מערב־גרמניה). 2,000 צופים בהיכל הספורט גושן בקרית־מוצקין.

עכו — מכבי שעריים, הפועל חיפה — חולון בחצי הגמר

גביע הטוטו

מאת סופר "ספורט הארץ"

תם השלב הראשון של מישחקי גביע הטוטו לקבוצות הליגה הארצית. בשני מישחקי חצי הגמר יתמודדו הפועל עכו עם מכבי שעריים, והפועל חיפה עם הפועל "צפרירים" חולון.

חיפה וחולון הבטיחו עלייתן בניצחונות גבוהים. הפועל חיפה הביס את הפועל בית שאן 1–4 והפועל חולון הביס את בית"ר נתניה 0–7. חולון וחיפה היו הקבוצות הפוריות ביותר בשלב הראשון. חולון כבשה 19 שערים וחיפה "הסתפקה" ב־17.

בשבוע הבא יתחדשו המישחקים בליגה הארצית.

בבית א' סיים הראשון, הפועל עכו, את מישחק החוץ נגד הפועל חדרה בתיקו 0–0. הפועל יהוד סיים שני בזכות שער ניצחון שכבש דניאל שור, במישחק החוץ בירושלים, נגד הפועל המקומי.

בבית ב', מדווח כתבנו אברהם ציבין על עליונות ברורה של הפועל חיפה, במישחקו הביתי נגד הפועל בית שאן, 1–4 (1–2). אלי בראמר וארז קירשנר כבשו את שער בית שאן והנגבר הבקיע שלום לוי; בן אמו ויוסי עמר הוסיפו שני שערים לאחר ההפסקה. הפועל טבריה נותר שני בעקבות ניצחון ביתי 0–1 על בית"ר רמלה. עופר דן כבש את השער היחיד במחצית הראשונה.

בשני המישחקים בבית ג' הובקעו שערים רבים. מכבי שעריים אירח את הפועל דימונה, שהשיג יתרון מפתיע על ידי דני אישרגן. אחר עידן בבעיטת 11 מ' והאורח קשת הפכו את הקערה והמחצית הראשונה הסתיימה ביתרון המארחים 1–2. עידן כבש שער נוסף בטרם עלה בידי דימונה לצמצם את הפיגור על ידי שמואל אבוטבול והדר אלמועלם שכבש תיקו 3–3. מרדכי רמת גני זכה מכבי רמת־עמידר בניצחון 1–3 על הפועל. יעקב נוטבר העלה את הפועל ליתרון 0–1. אלי תגר איזן את התוצאה עד ההפסקה. במחצית השניה עלה כבש אהרון גרין צמר לעמידר.

בבית ד' סיים הפועל חולון את מישחקיו בשלב הראשון במחוז

טבלת בית א'

1. הפועל עכו	6	1–6	12
2. הפועל יהוד	6	9–10	10
3. הפועל יפו	6	5–5	5
4. הפועל חדרה	6	10–4	3

טבלת בית ב'

1. הפועל חיפה	6	5–17	14
2. הפו. טבריה	6	5–5	11
3. בית"ר רמלה	6	11–7	5
4. בית שאן	6	12–4	3

טבלת בית ג'

1. מכבי שעריים	6	8–10	11
2. רמת עמידר	6	6–9	9
3. הפ' דימונה	6	9–7	6
4. הפועל ר"ג	6	12–9	5

טבלת בית ד'

1. הפועל חולון	6	2–19	14
2. הכח ר"ג	6	8–4	9
3. הפ' מרמורק	6	11–6	5
4. ב' נתניה	6	12–4	4

ליגה ארצית

מישחקי השבת הבאה

- בית"ר נתניה — הפועל יהוד
- הפועל דימונה — בית שאן
- הפועל מרמורק — הפועל ר"ג
- בית"ר רמלה — הפועל חדרה
- הכח רמת גן — הפועל חולון
- רמת עמידר — מכבי שעריים
- הפועל ירושלים — טבריה
- הפועל חיפה — הפועל עכו

הסתיימה אליפות ישראל במישחים ארוכים בחיפה

כמאה שחיינים השתתפו אתמול בחיפה באליפות ישראל למרחקים ארוכים. במישחה ל־1500 מטר ניצח עוז היוש ממכבי חיפה 16:53.45 דקות. רן דר בן ה־15 מהפועל הדר השרון/בית ברל, קבע הישג מצוין שהציב אותו במקום השני בין הבוגרים — 16:57.40 דקות.

במישחה לנשים ל־800 מ' ניצחה עינת גבאי ממכבי חיפה 9:55.35 דקות. יצויין שכל שלוש הראשונות בתחרות לגילאי 16 קבעו הישג טוב משל המנצחת בין הבוגרות. מיכל אמין מהדר השרון/בית ברל קבעה 9:55.82 דקות.

ב־400 מ' מעורב אישי ניצח אמיר שטרנפלד מבית ברל ב־4:51.28 דקות. בין הנשים ניצחה שרון אקסלרוד מהפועל נתניה ב־5:45.85 דקות.

כדורגל

אוסטרליה תשתתף ב־2 טורנירים במאי ויוני

סידני (איפי). נבחרת הכדורגל של אוסטרליה, יריבתה העיקרית של ישראל בטורניר הקדם־אולימפי שיהיה בשנה הבאה, תשתתף הקיץ בשני טורנירים. הראשון ייערך באוסטרליה בין ה־25 במאי וה־4 ביוני וישתתפו בו קבוצות מנצ'סטר יונייטד, נוטינגהאם פורסט וגלאזגו סלטיק.

בהמשך חודש יוני תשתתף נבחרת אוסטרליה בטורניר גביע הנשיא בדרום־קוריאה. בטורניר זה ישתתפו גם נבחרות צ'ילה, כוויית, ניגריה, דרום־קוריאה וצפון קוריאה, קבוצות מילאן וסן־פאולו, קבוצה ממזרח־אירופה וקבוצה מהליגה האנגלית.

למכבי די בשני ניצחונות — בתנאי שאורתז וריאל לא ינצחו יותר מדי

מראה מעבר לסל
מאת מיכאל קרנון

מיקי ברקוביץ' אמר שמכבי "אבנספורט יוצא לשיפוצים של שלושה שבועות וייעצר רק בלוזאן ב־2 באפריל". הגדרה צבעונית, אם גם קצת יומרנית של הקפטן המכבי, שקלע את שני הסלים האחרונים במישחק בזאדאר שהחזירו את מכבי בתמונת המאבק המרתק אשר יתנהל במחזורים האחרונים על מקום במישחק הגמר.

אני אומר מקום, מאחר והמקום השני כבר "מובטח" לטרייסר מילאנו. לה יספיקו ניצחונות בשני מישחקי הבית, נגד מכבי ת"א וזאדאר, כדי להופיע במישחק הגמר. שתי קבוצות אחרות שכבר אינן בתמונה הן זלגירים קובנה וזאדאר. הליטאים לא זכו אפילו בניצחון חוץ אחד ואף כי נותרו להם שלושה מישחקי בית, לא יוכלו להשיג יותר מחמישה ניצחונות. וזה לא יספיק כדי לשחק בגמר. מצבה של זאדאר קשה עוד יותר, מאחר ובארבעת מישחקיה הנותרים עליה לשחק שלוש פעמים בחוץ ונראה שתסיים אחרונה בטבלה, עם שלושה ניצחונות לכל היותר.

נותרו, איפוא, שלוש קבוצות בעימות על הכרטיס השני. לבוא היום ולקבוע ששני ניצחונות יספיקו למכבי, זה יומרני מדי, ואני יודע שמרבית הציבור משוכנע שזה יספיק. זה בהחלט עשוי להספיק. אבל זה תלוי מכבי בתוצאות הקבוצות האחרות, כלומר הוא צריך לשלב אצבעות שאורתז לא תנצח ביותר משני מישחקים ושריאל תגיע למחזור האחרון בידיעה שגם ניצחון על מכבי במאדריד לא יעלה אותה לגמר. אורתז יכולה לסגור את העניין עם ריאל סופית כבר במחזור הקרוב (ב־19 בחודש). ניצחון של הצרפתים יהיה סוף הדרך של קורבאלאן וחבריו.

או ייוותרו בתמונה מכבי ואורתז. גם הפסד של מכבי במילאנו לא ישנה מבחינת הסיכויים. אז יצטרכו ברקוביץ' וחבריו לנצח את אורתז ביד־אליהו ואת ריאל במאדריד ב־12 במארס. נכון שזה לא קרה עד היום, אבל תמיד יש הפעם הראשונה.

על סמך כל זה, הייתי מציע לא להיתפס להערכות ולהצהרות כל עוד הדברים אינם תלויים במכבי בלבד. לאורתז יש עוד מישחק בקובנה במחזור האחרון, ומאחר שהטורניר הזה כבר אינו מעניין את סאבוניס וחבריו, זו עשויה להיות ההזדמנות של הצרפתים. מאידך ברור, שאם ינצח מכבי בשלושת המישחקים שנותרו לו, לא יהיה כוח שימנע ממנו את ההופעה בלוזאן.

לשפר את ההתקפה

זה טבעי שאחרי שלושה ניצחונות רצופים, עלה המוראל וחזר הבטחון לשחקני מכבי. אבל ברור לי שגם הם יודעים שהכדורסל שהציגו עדיין רחוק מלהיות הכדורסל שהם מסוגלים להציג. וזו אולי הנקודה החשובה ביותר. מכבי עדיין לא מיצה את עצמו במישחקי גביע אירופה. ואם בכושר בינוני הוא צבר ארבעה ניצחונות, יש מקום לאופטימיות בתנאי שישפר מישחקו בשלושת המחזורים הנותרים. זה אמור בעיקר לגבי ההתקפה, שחסרה בשני המישחקים האחרונים את הנקודות של דורון ג'מצ'י. עד למישחק במילאנו סביר שהוא יחזור למיטבו.

גם אצל קווין מגי ניכר באחרונה קפאון מסוים, בעיקר במחציות הראשונות. ברגע שמכונת הסלים הזו תפעל במלוא עצמתה, הכל ייראה אחרת.

טוב היה לראות שוב את מוטי ארואסטי משחק בבטחון ובסגנון שאיפיין אותו כל השנים. עוד מישחק או שניים כאלה בליגה בתקופה הקרובה, ואז ידע המאמן שרף שהוא יכול לחלק שוב את הזמן בין שני הרכזים שלו.

תנו הזדמנות להאוזי

אני חייב להקדיש כמה מילים להאוזי לאסוף, כאן ותמיד הייתי מעריציו של אמני־כוכב זה. בשעת צרה הוא תמיד נתן למכבי את מה שהיה דרוש, שלא לדבר כבר על תרומתו לנבחרת ישראל באליפות העולם האחרונה.

מאחר והמאמן שרף מעדיף לשחק בדרך כלל עם שני גבוהים בלבד, מבלה לאסוף הרבה מאד על הספסל. הוא אינו מקנן על כך ותמיד מוכן לתרום ברגע שמכניסים אותו למישחק. הבעיה שלו היא דווקא במישחקי הבית. למרבית הצופים ביד־אליהו, אין סבלנות. הם לא מאמינים בהאוזי ומיד עם כניסתו למישחק, מכבי־סים אותו ללחץ. לאסוף שחקן אחראי מאד, ואינו לוקח סיכונים. יש לו יד טובה. הבנת מישחק יוצאת מן הכלל והכרנות לשחק בשביל הקבוצה. ולא רק עבור האוזי לאסוף. רק שיתנו לו הזדמנות. מה שהוא עשה בזאדאר, יוכל לעשות גם ביד־אליהו.

רק בליגה הארצית

ביום שני נפגוד הפועל רמת־גן סופית מהליגה הלאומית. מסופקני אם היה מישהו שהזיל דמעה, מפני שזה היה כל כך צפוי וכל כך צודק. זה היה צריך לקרות כבר לפני עונה או שתיים. הכל תוצאה של ניהול כושל, התבססות על שחקני רכש והתחייבויות שהמועדון לא יכול לעמוד בהן. אברהם חמו ניקה אולי את השטח, אבל מכאן ועד להקמת תשתית עדיין רחוקה הדרך. זה תהליך הנמשך שנים; ואפשר לעשותו רק בליגה הארצית.

זו הנחמה היחידה של הפועל רמת־גן.

הליגה השלישית מהממת: וויגן הדיחה את נוריץ' בסיבוב ה־4

גם וולסול הפתיעה • קובנטרי ניצחה את יונייטד 1–0 במנצ'סטר

ג'ורדון נכביבו, כדורגלן פלימות מהליגה השניה, בולם ביסרון נגיחה של ניאל קווין מארסנל, שניצחה 1–6 בהייבורי ועלתה לסיבוב החמישי של הגביע האנגלי. (צילום רויטר איפי)

גביע אנגלי

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). וויגן אתלטיק מהליגה השלישית חוללה אתמול את ההפתעה היחידה בסיבוב הרביעי של הגביע האנגלי, כשהדיחה את נוריץ' מהליגה הראשונה 1–0. פול ג'ואל הבקיע את שער הניצחון בסיום מגן נוריץ' איאן באטרוס.

קבוצה נוספת מהליגה השלישית שעלתה לשמינית הגמר היא וולסול, שניצחה את ברמינגהאם מהליגה השניה 1–0. בעוד שצ'סטר סיטי מהליגה השלישית ואולדהאם מהליגה הרביעית סיימו בתיקו 1–1 עם שפילד ונסדיי והאנרסלי (ליגה ב'). הפתעה אפשר לראות גם בהפסדה הביתי של מנצ'סטר יונייטד 0–1 לקובנטרי. בזה איבדה יונייטד את הסיכוי האחרון שלה לזכות העונה בתואר כלשהו. קית האוצ'ן, שהניח לפני שנתיים את ארסנל במדי יורק סיטי, הבקיע את השער בדקה ה־20. אוהדים, שהופיעו בשלושת מישחקי הגמר האחרונים, התארחו אצל ברנפורד סיטי מהליגה השניה וניצחו 1–0 משער נגיחה של שחקן־הרכש החדש שלה איאן סנודין, בעוד שילמה 840 אלף לי"ש ללידס יונייטד.

הצלחה ללונדון

יום פורה היה לקבוצות הלונדוניות, שזכו בניצחונות גבוהים. ארסנל גברה על פלימות ארגייל מהליגה השניה 1–6 עם שערים של ויוו אנדרסון (2), צ'ארלי ניקולאס, ניאל קווין, של דייויס והיידיד רוקאסל. טוטנהאם ניצחה 0–4 את קריסטל־פאלאס מהליגה השניה עם שערים של גארי מאבוט, ניקו קלאסן, קלייב אלן (בבעיטת 11 מ', שער ה־30 העונה) ושער־עצמי של גארי אוריילי, שחקן טוטנהאם לשעבר. ווימבלדון הביעה את המובילה בליגה השניה, פורטסמות, 0–4 משערים של ג'ון פאשאנו (2), אנדי סאייר ועצמי של נואל בלייק. ווסטהאם ניצחה 1–4 את אוריינט במישחה השלמה לסיבוב השלישי. ג'ורג' פריס, קווין קין, פראנק מקאבוני וטוני קוטי הבקיעו.

תוצאות נוספות: לוטון — קווינס פארק ריינג'רס 1–1, ניוקאסל — פרסטון 0–2, סטוק — קארדיף 1–2. במישחק השלמה נוסף לסיבוב השלישי: האל סיטי — שרוסברי 1–2.

היום יהיה מישחק נוסף בסיבוב הרביעי: ווטפורד נגד צ'לסי. המישחק בין טוטנהם מאון ולידס יונייטד, שנועד להיום, נידחה.

במישחק יחיד בליגה הראשונה ניצחה נוטינגהאם את צ'לסי 0–1 משער של נייג'ל קלאף. בליגה השניה: בלקבורן — אולדהאם 1–0, רדינג — סנדרלנד 0–1.

ריינג'רס הודחה

ההפתעה מרעישה היתה אתמול בסיבוב השלישי בגביע הסקוטי, כאשר גלאזגו ריינג'רס נוצחה במיגרשה על־ידי האחרונה בטבלה, המילטון אקדמיקלס, 0–1. שוער ריינג'רס, כריס וודס, ספג לראשונה שער אחרי 1,156 דקות.

טניס

מצ'יר מחץ את מאסור בחצי הגמר בסידני

סידני (שרות "ספורט הארץ"). מירוסלאב מצ'יר מצ'כוסלובקיה, המדורג ניסאי מספר 9 בעולם, העפיל כמו לגמר אליפות מדינת ויילס החדשה. בתוך 57 דקות של מישחק, הניס מחץ הוא גבר על האוסטרלי ואלי מאסור 6–4, 6–2.

מצ'יר יתמודד בגמר עם אוסטרלי אחר, פיטר דוהאן, שגבר על בן ארצו בראד דרואט 6–7, 6–4, 6–4.

גמר טורניר הנשים באוקלנד, ניו זילנד, יהיה כל אמריקאי. בחצי הגמר ניצחה טרי פלפס את האוסטרלית אליזאבת מינטר 6–1, 7–5 וגרטכן ראוש ניצחה את בת־ארצה קורין קיל 7–6, 6–1.

חיים ציון וענת ורדן ניצחו בפתח־תקוה

חיים ציון זכה אתמול בטורניר הטניס בפתח־תקוה אחרי שיריבו במישחק הגמר, המדורג מספר אחד, רביב ויינפלד, נפצע ופרש.

ויינפלד הוליך במערכה הראשונה 3–1 אולם לפתע עשה תנועה לא נכונה בגופו בעת חבטת יעף ונפגע בגבו. הוא נזקק לטיפול רפואי לאחר שלוש דקות שב לשחק. חיים ציון צימק ל־2–3, ויינפלד לא יכול היה להמשיך ופרש.

בחצי הגמר גבר חיים ציון על ארז מוסאוסל 6–4, 6–4 וויינפלד ניצח את יורם בירן 6–3, 7–5, 6–5.

במישחק גמר הנשים שנמשך כשלוש שעות, הפתיעה ענת ורדן בניצחון על יעל שביט 5–6, 7–6, 6–4. בחצי הגמר גברה ורדן על דינה כרמי 6–2, 6–4, 6–4 ושביט גברה על יעל סגל 6–3, 6–4.

● בפתיחת הליגה בכדור־מים: הפועל גבעת חיים גברה על אוניברסיטת תל־אביב 7–3 ועל הפועל משמר השרון 14–1. הפועל קרית טבעון ניצחה את אוניברסיטת תל־אביב 12–5 ואת הפועל משמר השרון 16–3. הפועל עמק הירדן/אפיקים גברה על הפועל פ"ת 7–6 ועל אוניברסיטת תל אביב ב' 9–0. הפועל פ"ת גברה על אוניברסיטת תל אביב ב' 8–2.

● בליגה ברוגבי גברה הפועל יזרעאל על הפועל רעננה 13–9. במישחק אחר ניצחה ירושלים את חיפה 6–4.

● מתאגרפי כפפות הזהב מנצרת זכו בתחרות רבת משתתפים של מתאגרפי כפפות הזהב. המנצרתים צברו 13 נק' לעומת כפפות הזהב מרעננה 3 נק'. התחרות היתה בנצרת לעיני כ־800 צופים.

גביע קוראץ'

בחצי הגמר: סאראגוסה — לימוז', קאורטה — ברצלונה

ברצלונה (שרות "ספורט הארץ"). שתי קבוצות ספרדיות ישחקו בחצי גמר גביע קוראץ' ב־18 וב־25 בחודש. סאראגוסה תארח במישחק הראשון את לימוז' וברצלונה תשחק בקאורטה.

במחזור האחרון בשבוע שעבר נחלה לימוז' את הפסדה היחיד בבית א', 88–97 בקאנטו. גם ברצלונה נוצחה, 79–82 במאדריד. קאורטה ניצחה את אסטודיאנטס מאדריד 111–109.

בית"ר יארח יריבותיה בגמר־סל — בעוד

מאת סופר "ספורט הארץ"

כל מישחקי הבית של בית"ר תל־אביב בשלב הגמר־סל, ייערכו בעיר עוד. כך מסר אמש אבנר קופל, יו"ר הנהלת הקבוצה.

מחרתיים יעמדו בפני ועדת משמעת פנימית של הקבוצה דייויס ג'ונס ומל הבארד שחזו בשידור טלוויזיה ישיר במישחק הסופרבואל מארה"ב עד השעות הקטנות של הבוקר ביום מישחק ההפסד של בית"ר תל־אביב להפועל חיפה במחזור האחרון בליגה הלאומית.

49 נקודות של ג'ורדן לא עצרו את בארקלי ופילדלפיה

אן.בי.אי

ניו־יורק (איפי). מייקל ג'ורדן קלע 49 נקודות בתצוגת כדורסל מרהיבה אבל זה לא הספיק לקבוצתו שיקאגו בולז מול פילדלפיה 76 שניצחה 121–112. גיבור הניצחון היה צ'ארלס בארקלי עם 40 נקודות ו־21 ריבאונדים. לפילדלפיה היה זה ניצחון שני בתוך 48 שעות, אחרי שגברה על קליוולנד 109–107.

גם האלופה בוסטון סלטיקס זכתה בשני ניצחונות: 103–132 על שיקאגו עם 26 נקודות כ"א של לארי בירד ודניס ג'ונסון מול 27 נקודות של ג'ורדן שלא שותף ברבע האחרון. במישחק השני ניצחה בוסטון את אינדיאנה 94–100 אחרי שמחקה פיגור של 14 נקודות ברבע השלישי.

ג'ון לוקאס, עם 17 נקודות ו־7 אסיסטים הוביל את מילווקי באוקס לניצחון 95–99 על קבוצתו לשעבר יוסטון רוקטס. כעבור 24 שעות קלע לוקאס 21 נקודות אבל הבאוקס הפסידו לדאלאס 117–133. לוס־אנג'לס לייקרס, אחרי הפסד 101–125 לסיאטל, גברה על פיניקס 102–114.

יתר התוצאות: פיניקס — גולדן סטייט 104–131, לוס אנג'לס קליפרס — ניו ג'רזי 91–98, סן אנטוניו — סקראמנטו 107–113, דאלאס — דנוור 102–132, דטרויט — וושינגטון 101–112, יוטה — פורטלנד 114–120, אטלנטה — ניו יורק 98–106, סן אנטוניו — לוס־אנג'לס קליפרס 120–124, גולדן סטייט — סיאטל 119–127, פורטלנד — ניו ג'רזי 107–125.

הפועל גבת הערב בחולון

מישחק יחיד בליגה הלאומית בכדורסל יהיה הערב (20.00) בהיכל הספורט בחולון, כאשר הפועל חולון יארח את הפועל גבת. החולונים ניצחו בסיבוב הראשון בגבת 95–111 ומועמדים לניצחון משכנע גם הערב, כדי לשמור על המקום השני בטבלה.

יתר מישחקי המחזור ה־20 יהיו מחר.

טורסון בספק מול בית"ר תל־אביב

מאת סופר "ספורט הארץ"

קארל טורסון, כדורסלן אליצור נתניה, שוב לא התאמן אמש עקב נפיחות בבירכו. רק היום, לאחר ביקור נוסף אצל רופא, יוברר אם יוכל להשתתף במישחק מחר מול בית"ר תל־אביב.

כדורסל

קורנליוס ובאניסטר היום בוועדת המשמעת

מאת שמואל קליגר
סופר "ספורט הארץ"

רק הערב, שעות ספורות לפני המישחק של חולון ידע המאמן מולי קצורין אם יוכל להרכיב את קני באניסטר במישחק מול הפועל גבת. זאת מאחר ורק בשעות אחר הצהריים יעמוד הכדורסלן בפני ועדת המישמעת יחד עם כדורסלן מכבי תל־אביב, גרג קורנליוס בעקבות הרחקתם במישחק הליגה בחולון.

גם יהושע רוזין, מאמן של מכבי ראשון־לציון מהליגה הארצית, יעמוד היום בפני ועדת המישמעת לאחר שהורחק ע"י השופטים במישחק של קבוצתו עם מכבי דרום תל־אביב.

הפועל חיפה והפועל ירושלים יעמדו היום בפני ועדת המישמעת משום שלא העבירו לאיגוד הכדורסל דו"חות על מכירת כרטיסים מתחילת העונה וכן לא העבירו את התמלוגים המגיעים לאיגוד ממכירת הכרטיסים.

קבוצת בית"ר תל־אביב תועמד לדין על הדפסת כרטיסי מנוי ללא אישור וללא ידיעה של האיגוד וכן משום שלא נקבעו מחירים על כרטיסים אלה. גם בית"ר תל־אביב מואשם בכך שלא העביר את התמלוגים המגיעים לאיגוד הכדורסל ממכירת כרטיסים אלה.

ערך את המדור: משה ויינפלד

דורכים על דגלי האויב

איראנים דורכים על ציור של דגלי ישראל, ארה"ב ובריה"מ בכניסה למלון המרכזי בעיר אהוואז, סמוך לגבול עם עיראק. בעיר זו הציגו האיראנים בפני עיתונאים מערביים שבויי מלחמה עיראקים. (תצלום איפי)

על רקע חורף קשה ברומניה, ומחסור במזון ובחשמל

עלוני מחתרת בבוקרשט קוראים: יודח צ'אושסקו

בוקרשט (ע"ר, ע"צ). עלוני מחתרת שהופצו לפני שבועיים בבוקרשט קראו להדיח את צ'אושסקו ולהבריח שביתות, כך אמרו אתמול מקורות דיפלומאטיים, הן מן מדינות המערב והן מן הגוש המזרחי.

הדיפלומאטים משני הגושים ציינו כי ראו עותקים של שני סוגי עלוני מחתרת, כתובים בכתב־יד ומשוכפלים.

העלונים קראו לפתוח בשביתה ב־23 בינואר, שלושה ימים לפני יום הולדתו ה־68 של צ'אושסקו, שליטה של רומניה זה 21 שנים, הנחשב לאחד המנהיגים האחרונים בגוש הקומוניסטי השולטים בארצם בנוסח סטאלין.

עותקים נשלחו לשגרירויות רבות בבוקרשט.

"פרובוקציה"

פקיד רומני, שביקש שלא להזדהות, אמר כי יתכן שעלוני מחתרת כאלה אינם אלא פרובוקציה של מדינה זרה.

אחד הדיפלומאטים סיפר: "בעלונים נתבקשו התושבים להצטייד במזון, להישאר בבית, ולא לצאת לעבודה עד שייסגר רשמית על הדחתו של צ'אושסקו מן השלטון".

"לא היתה כל הצעה למהפיכה. זו היתה קריאה ישירה לצ'אושסקו כי יתפטר", אמר דיפלומאט אחר.

חורף קשה

22 מיליוני התושבים ברומניה עוברים חורף קשה שלישי ברציפות. הם סובלים גם ממחסור במזון ובחשמל, וחיים תחת קיצוב מלא של מוצרי צריכה.

תורים ארוכים משתרכים יומיום ליד חנויות המזון והדלק. בתי המגורים חשוכים שעות ארוכות בגלל הפסקות חשמל, ויותר ויותר קבצנים נראים ברחובות.

דיפלומאטים בבוקרשט סבורים כי העלונים הם ביטוי לקשיים הכלכליים הקשים האלה.

היצוא ירד ב־11%

צ'אושסקו הדגיש בישיבת הפוליטביורו, בסוף השבוע, את מצבה הכלכלי החמור של רומניה, וציין כי היצוא ירד ב־11 אחוז ב־1986.

הוא אמר, עם זאת, לפי הדיווח הרשמי על הישיבה, כי רומניה אפילו אינה יכולה לחשוב על נטילת הלוואות בחו"ל לצורך חידוש הצמיחה. הוא תרץ את ירידת היצוא בעיקר בירידת מחירי הנפט.

רייגן אישר להקים מאיץ החלקיקים הגדול בעולם

וואשינגטון (ע"ר). הנשיא רייגן אישר את בנייתו של המתקן הגדול ביותר בעולם לביקוע הגרעין, לצורכי חקר האנרגיה הגרעינית והמבנה של החומר. כך הודיע אתמול שר האנרגיה, ג'ון הרינגטון.

הוא אמר כי מאיץ החלקיקים החדש יהיה "צעד עצום קדימה למדע ולטכנולוגיה של ארה"ב".

"בתחום הפיסיקה של האנרגיה, פיתוח המיתקן החדש כמוהו כהצבת אדם על הירח", אמר הרינגטון.

בהודעה של משרד האנרגיה, נאמר כי המיתקן הזה יביא לידי תאוצת שתי קרניים של פרוטונים בכיוונים מנוגדים, דרך מנהרה שרוחבה 3 מטרים והיקפה — 83.6 ק"מ. המיתקן יביא לידי התנגשויות בין הפרוטונים במהירות הקרובה למהירות האור.

הפרוטונים יתנגשו בעוצמה של 40 טריליון וולטים אלקטרוניים, וייצרו חלקיקים תת־אטומיים חדשים, שהמיתקן יגלה ויחקור.

לפי הערכת משרד האנרגיה, תעלה בניית המאיץ 3.2 מיליארד דולר, ותימשך שמונה שנים. לוח הזמנים הסופי תלוי באישור הקונגרס לתקציבים הדרושים. טרם נתקבלה ההחלטה מתי יוחל בהקמת המאיץ.

מאיץ [illegible]

בריה"מ הודיעה קודם לכן כי המדענים שלה מתכננים מאיץ חלקיקים של 20.9 ק"מ, שיהיה גדול כפליים מן המתקנים לביקוע האטום המופעלים כיום. פרוייקט זה מיועד לפיצוץ אלומות של חלקיקים באנרגיה של 3 טריליון וולטים אלקטרוניים.

משלחת לקוטב הדרומי הפסיקה מסעה כדי לא להפקיר הכלבים

המשלחת תיסוג 950 ק"מ לבסיס היציאה לאחר שארה"ב הבהירה שבמסוק החילוץ מהקוטב לא יהיה מקום ל־22 כלבי המשלחת

מאת אליהו הבר
סופר הארץ בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). במרחק 450 ק"מ מן הקוטב הדרומי, לאחר מסע מפרך של 43 יום ממפרץ הלוויתנים ביבשת, החליטה אתמול ד"ר מוניקה כריסטיאנסן מנורווגיה להפסיק את התקדמותה לקוטב, ולשוב לבסיסה במפרץ הלוויתנים.

במזג אוויר של 40 מעלות מתחת לאפס, תנסה המשלחת, בת ארבעה אנשים ו־22 כלבים, לעבור את הדרך חזרה — מרחק של 950 ק"מ.

לאחר שבעה ימי חרדה לגורלה של המשלחת, שהתעקשה להגיע לקוטב, העמידה כריסטיאנסן בפני הברירה האכזרית: להגיע לקוטב ולהפקיר את 22 הכלבים למות, או לנסות ולשוב לספינה "אורורה" העוגנת בימת רוס.

רק לארה"ב היה באנטארקטיקה ציוד המסוגל לחלץ את המשלחת מן הקוטב, אולם ארה"ב הבהירה הדגישה כי במסוק החילוץ לא יהיה מקום לכלבים — ויהיה צורך להרגם כדי למנוע את מותם בקרת הקוטב.

מסע המשלחת, שביקשה להיות הראשונה, בראשות אשה, שתגיע לקוטב הדרומי, נתקל בקשיים מן הצעד הראשון. התוכנית להגיע לקוטב ב־14 בדצמבר 86', יום השנה ה־75 לכיבוש הקוטב ע"י הנורווגי רואלד אמונדסן, נדחתה בשל איחור הגעת הספינה למפרץ הלוויתנים. בעוד אמונדסן, בסיוע ציוד פרימיטיבי, הצליח לעבור את המרחק של 1,400 ק"מ בתוך 18 יום, ולשוב למפרץ בתוך 30 יום, נדרש למוניקה כריסטיאנסן לא פחות מ־43 יום כדי להגיע עד למרחק של 450 ק"מ מן הקוטב.

אמונדסן אלץ לשחוט את הכלבים שהיו עמו בדרכו חזרה — מחוסר מזון אחר. כריסטיאנסן הבהירה כשיצאה לדרכה: "אני לא אשחוט את כלבים כדי להגיע לקוטב". נוכח הברירה האכזרית שהעמידה ארה"ב לארבעת אנשי המשלחת, בהם שני נהגי כלבים דניים וחוקר בריטי, והודעתם כי לא ישחטו את הכלבים ויוותרו על חילוצם במסוק — נותרה רק ברירה אחת: להוליכם לשוב עם הכלבים אל הבסיס במפרץ הלוויתנים.

באוסלו מעריכים כי אילו היתה מתחוללת הדרמה בקוטב, והכלבים היו מופקרים למות, היה נגרם משבר בעל תוצאות פוליטיות מרחיקות לכת ביחסי נורווגיה–ארה"ב.

שיא בגרעון המסחרי בארה"ב ב־1986; בדצמבר חל שיפור

וואשינגטון (ע"ר). ארה"ב צברה גרעון של 169.8 מיליארד דולר במאזן המסחרי שלה ב־1986, אולם בדצמבר חל שיפור מסויים, ואולי הוא מלמד על מיפנה לטובה השנה.

סיכומי דצמבר מצביעים על גרעון של 10.7 מיליארד דולר, לעומת שיא של 19.2 מיליארד דולר בנובמבר.

אחד מפקידי הממשל אמר כי יתכן שהשיפור הזה יביא צירי קונגרס מללחוץ להקים חומות מכס שיגנו על התוצר האמריקאי מפני תחרות מבחוץ.

סיכומי 1986 מעידים כי ארה"ב צברה גרעונות שיא במסחר שלה עם כל המדינות ובכל תחומי המסחר.

صكنا من الاهل

זוג גרים רפורמים עתרו לבג"ץ נגד משרד הפנים על אי רישומם כיהודים

למרות פסיקת בג"ץ בפרשת שושנה מילר ★ האשה היא בת לאב יהודי והבעל נכד לסבתא יהודיה, עברו גיור רפורמי בברזיל ונישאו שם בנשואים אזרחיים

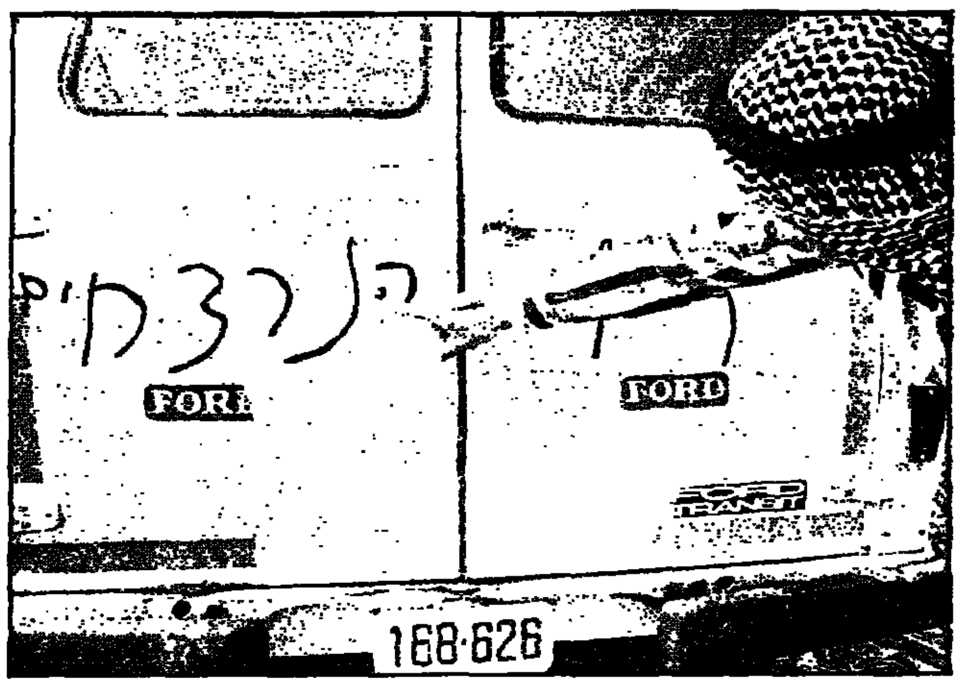

הרמטכ"ל, רב אלוף משה לוי, הגיב בחריפות על התנכלות במכוניות במזרח-ירושלים ביום שישי. הרמטכ"ל גינה את המעשה ואמר: "אני רואה בחומרה רבה פגיעות אלה הרוסות לזק. במעשים אלה יש משום שירות למחבלים והגברת השנאה".
לדבריו, "המלחמה בטרור חייבת להתנהל בשיטתיות ובהחלטיות על ידי זרועות הביטחון, ורק על ידם. אני פונה להימנע ולמנוע כל פעולות מסוג זה."
אור ליום ו' נוקבו הצמיגים ב־25 מכוניות שחנו באזור ואדי הלווה וברחוב סלאח-א-דין ליד שער האשפות במזרח-ירושלים.
על אחת המכוניות נכתב בצבע "דם הנרצחים".
באותו אזור הוצתו לפני כחודשיים רימונים מתחת למכוניות ערביות וליד פתח בית ערבי, אולם נוטרלו בעוד מועד על ידי חבלני המשטרה. בתמונה בעל רכב מציג את הכתובת שנרשמה על רכבו: דם הנרצחים. (כתב ראובן פדהצור, צילום: רחמים ישראלי)

(ע). משרד הפנים עומד בסרובו לרשום גרים רפורמים כיהודים בתעודות הזהות, למרות פסיקת בג"ץ בפרשת שושנה מילר. כך טוענים בעתירה לבג"ץ, שהגישו בני זוג תושבי קיבוץ משמר הנגב, שהם עברו גיור רפורמי בברזיל ומשרד הפנים אינו מוכן לרשמם כיהודים.

בני הזוג, ג'וליה ומוחלו ורלה, עתרו ביום ו' לבג"ץ באמצעות בא כוחם, עו"ד יוסף בן מנשה. השניים מבקשים שבג"ץ יורה לשר הפנים לרשמם כיהודים במרשם האוכלוסין ובתעודות הזהות.

בעתירה לבג"ץ מפרט עו"ד בן מנשה את נסיבות גיורם של בני הזוג: העותר מוחלו ורלה (50) נולד בברזיל למשפחה נוצרית, אך סבתו היתה יהודיה. בהיותו בן 15 הבין עבודה בבית-הספר על הדת היהודית ומאז נקשר לדת זו. כשבגר הגיע לארץ ושהה כשנתיים בקיבוץ מעגן מיכאל. בשנת 1984 הגיע העותר ארצה והשתקע בקיבוץ משמר הנגב.

בקיבוץ פגש את אשתו לעתיד, ג'וליה, ילידת ארה"ב, שאביה יהודי. השניים נישאו בברזיל בנשואים אזרחיים.

בעתירה טוען עו"ד בן מנשה, כי השניים התגיירו גיור רפורמי בקהילה הרפורמית בסאן-פאולו בברזיל, נישאו נישואין יהודים ונרשמו כזוג נשוי במשרד הפנים הברזילאי. לפני כשנה ומחצה עלו לארץ, קיבלו אזרחות ישראלית עפ"י חוק השבות והשתקעו בקיבוץ משמר הנגב.

השניים פנו למשרד הפנים בבאר-שבע וביקשו לקבל תעודות זהות, שבה יירשמו כיהודים על סמך תעודות הגיור הרפורמי שקיבלו בברזיל. אך פקיד הרישום סרב לרשום אותם כיהודים על בסיס תעודות הגיור הרפורמית. מנהל

מ"מ שר הפנים רוני מילוא

מרשם האוכלוסין הודיע בזמנו, כי השניים לא יירשמו כיהודים, מאחר שתלויה ועומדת עתירה לבג"ץ בפרשת שושנה מילר ורק בעקבות החלטת בג"ץ אם יש לרשום גרים רפורמים, יידון עניינם.

העותרים טוענים, כי עתה, למרות החלטת בג"ץ בפרשת שושנה מילר, שיש לרשום גרים רפורמיים כיהודים, מסרב משרד הפנים לרשמם. ליהודים, הם פנו 8 פעמים למנהל מרשם האוכלוסין ולא נענו.

טרם נקבע מועד לדיון.

זוכה בלוטו בכ־260 אלף דולר נתבע ע"י אשתו למחצית הסכום

בטענה שלאחר הזכיה נטש אותה ואת ארבעת ילדיהם והשאירם בחוסר כל

(ע). תושב ירושלים, שמעון אריוני, שזכה לפני חודש בכ־260 אלף דולר בהגרלת הלוטו, נתבע על ידי אשתו למסור לה את מחצית הכסף, בטענה שלאחר הזכיה נטש אותה ואת ארבעת ילדיהם.

לפני כחודש רכש שמעון אריוני כרטיס הגרלה ב"לוטו" וזכה בסכום של 243,396 ש"ח, שהם כ־260 אלף דולרים. האשה טוענת, כי מיד לאחר הזכיה נטש את בני משפחתו והותירם חסרי כל וללא פרנסה. בעקבות זאת הגישה האשה תביעה לבית-המשפט המחוזי בירושלים.

היא טוענת כי הבעל פתח חשבון נפרד והפקיד בו את כספי הזכיה.

לטענתה, לפחות מחצית הזכיה שייכת לה, מאחר שבעלה נהג להוציא כספים מקופתם המשותפת למימון הגרלות שונות.

"הבעל מתכחש לזכותה של אשתו על כספי הזכיה ואף הותיר את משפחתו הגדולה ללא פרנסה וללא מזונות ומסרב לפרנסה גם עתה, ובכך הוא דן את משפחתו לחרפת רעב", נטען בתביעה. "עד לזכיה נוהלו חייהם המשותפים של בני הזוג מקופה משותפת ולא היה כל הבדל בין הכספים שהרוויח הבעל לבין אלו שהרוויחה התובעת וכל הכספים הושקעו במאמץ משותף לניהול חיי המשפחה והבטחת רווחתה ופרנסתה", נטען.

האשה מוסיפה וטוענת, כי בשל העובדה שבעלה נטש את הבית פנתה לבית-הדין הרבני ופתחה בהליכי גירושין. האשה מבקשת מבית-המשפט לחייב את בעלה למסור לה מחצית מסכום הזכיה. עד תום ההליך המשפטי מבקשת האשה לעקל את כל הכסף.

הדיון בתביעה נקבע לראשית החודש הבא.

צעיר מערד נשלח לכלא בשל טעות תובע המשטרה

נידון פעמיים למאסר על תנאי על אותה עבירה בהפרש של שנתיים, בשני המקרים הוטל עליו עונש מאסר על תנאי, אך בתוקף גזר הדין הראשון נשלח לכלא

מאת איתן רבין

בגלל טעות של התביעה המשטרתית, הוטל על יצחק אדרי בן 36 מערד, בסוף השבוע, לרצות עונש מאסר בפועל של 6 חודשים.

אדרי הורשע ב־1984 בתקיפה והשיש ונדון לקנס של 5000 שקל ועונש מאסר על תנאי. כעבור שנתיים, בשנת 1986, בשפט שלא בפניו על אותו כתב אישום ושופט אחר הטיל עליו עונש זהה. אולם, מאחר שבתוקף גזר הדין הראשון עמד נגדו עונש מאסר על תנאי, נשלח לכלא.

התובע המשטרתי הגיש בקשה לבית-המשפט לביטול פסק הדין בציינו שחלה טעות של התביעה. שופט השלום בבאר-שבע, צבי סגל, הודיע לנציג המשטרה כי אין בסמכותו לעשות כן, אך המליץ לנאשם לערער ולבקש חנינה.

אדרי אמר: "בשל טעות של המשטרה אני צריך לסבול, ומי ישגיח אותי על כך? יש לי חמישה ילדים. רציתי לפתוח דף חדש. עכשיו אני יושב בכלא."

פעוט בן שנתיים וחצי טבע בבריכת שחייה במזכרת בתיה

הבריכה התמלאה כנראה במי גשמים ★ המשטרה בודקת אם היתה רשלנות מצד גורם כלשהו

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" ברחובות

פעוט בן שנתיים וחצי טבע אתמול בצהריים בבריכת השחייה של מזכרת בתיה, אשר התמלאה ככל הנראה במי גשמים. האם בלוית הפעוט ואחיו נכנסו באו לצפות במשחק הכדורגל של אבי המשפחה בקבוצה מקריית עקרון נגד בית"ר קריית מלאכי במגרש הסמוך לבריכת השחייה של מזכרת בתיה. הפעוט שיחק עם אחיו הגדול יותר, כאשר האם שוחחה עם חברה.

לפתע הבחינו, כי הפעוט נעלם. במקביל הבחינה אשה אחרת בגופה הצפה על פני מי הבריכה. הפעוט נמשה מהמים והוחל בפעולות החייאה. הוא הועבר במצב אנוש לבית-החולים "קפלן" ברחובות, שם נקבע מותו.

משטרת רחובות פתחה בחקירה לבירור נסיבות האסון ובודקת אם היתה רשלנות מצד גורם כלשהו.

אסיר מכלא דמון שובת רעב בעקבות גירוש אשתו מהארץ

האשה הנשואה לאסיר עמוס בארון בנשואים אזרחיים חזרה מביקור משפחתי בשוודיה ולא הורשתה להיכנס לארץ בהוראת משרד הפנים ★ משטרת הגבולות: עליה להוכיח באמצעות מסמכים כי יש עילה לשהייתה בארץ

(ע). האסיר עמוס בארון מכלא דמון פתח בסוף השבוע בשביתת רעב, לאחר שאשתו חזרה מביקור משפחתי משוודיה ולא הורשתה להיכנס לארץ, אלא גורשה בחזרה לארצה.

במשטרת הגבולות בנמל התעופה בן-גוריון אישרו, כי יונה נילסן, שוודית (30), אכן הגיעה לישראל ב־27 בינואר, וגורשה לשוודיה בהוראת משרד הפנים.

במשטרת הגבולות הדגישו כי קיימים מצבים, שבמשרד הפנים מצטבר מידע על אדם המתכוון לשהות מעל המותר בישראל, ועל כן מעדיף משרד הפנים שלא להתיר את כניסתו לארץ. "לפי החוק מותר לשהות בישראל באשרת תייר שלושה חודשים בלבד" — הבהירו.

"אשבות רעב עד שיתירו ליונה להיכנס לארץ", אומר עמוס בארון (32) תושב נתניה, המרצה עונש מאסר לאחר שהורשע בהתפרצות.

היחסים בין בארון לנילסן החלו לפני ארבע שנים וזכו לכיסוי בעיתונות, לאחר שבני הזוג נתקלו בקשיים מרובים במהלך תהליכי הגיור של יונה נילסן. בני הזוג נישאו בנישואין אזרחיים. לימים, הורשע בארון בבית-משפט השלום בנתניה, בגין התפרצות, ונידון לשנתיים מאסר. כאמור, כששבה נילסן ארצה מביקור משפחתי בשוודיה, לא ניתן לה להיכנס לישראל.

במשטרת הגבולות צויין כי הגירוש היה בהוראת משרד הפנים והוצע לבני המשפחה להוכיח, באמצעות מסמכים, כי יש עילה לשהייתה של יונה נילסן בארץ.

ביהמ"ש הצבאי בעזה הוציא 31 צווים להרס בתים ללא רישיון

התושבים: רוצים להרוס לנו שכונה שלמה, בטח בשביל להקים התנחלות ★ מקורות צבאיים: אין כוונת התנחלות

מאת איתן רבין

בית-המשפט הצבאי בעזה הוציא בימים האחרונים 31 צווים להריסה בשכונת גיזן, מזרחית לחאן יונס, בטענה שהבתים נבנו "ללא" רישיון על אדמה חקלאית. התושבים קבלו: רוצים להרוס לנו שכונה שלמה, בטח בשביל להקים פה התנחלות".

התושבים הודיעו כי ישנו לגור ... מים בינלאומיים על הבנות לבטול את ההריסה. מבדיקה עולה כי בית-המשפט הצבאי בעזה הוציא במהלך 1986 120 צווי הריסה לבתים ברצועת עזה, והתוכם בוצעו בפועל שישה.

מקורות צבאיים מסרו אתמול כתגובה כי הצווים הוצאו על-פי החוק, לאחר שהוסתבר כי התושבים בנו את בתיהם ללא רישיון. יחד עם זאת ציינו אותם מקורות כי צווי ההריסה לא יבוצעו מיד, והם מאפשרים לתושבים לגשת ולהשיג אישורים בפרק זמן מסויים. עוד צויין כי אין כוונה להקים במקום התנחלות.

שוטר נחבל בראשו לאחר שבלם אשה שקפצה מגובה 3 מ'

(ע). שוטר סיור של משטרת ירושלים נחבל בראשו, לאחר שבלם בגופו אשה שקפצה מגובה 3 מטרים בנסיון להתאבד.

שלשום, סמוך לחצות, התקשר למוקד המשטרה תושב העיר, ודיווח כי אשתו מאיימת להתאבד בקפיצה ממרפסת ליד ביתם, ברחוב יוסף בן מתתיהו, בשכונת מקור ברוך.

למקום נשלחה ניידת סיור. השוטרים ניסו לשכנע את האשה שלא לקפוץ. לפתע זינקה האשה, בת ה־30. היושב על סמל-שני משה סילה, שהזדנק למטה. האשה נבלמה בגופו של השוטר, ולא נפגעה, אך ראשו של השוטר הוטח לאחור, ונפצע בקיר מעטפת המטבח. הוא קיבל טיפול בבית-החולים ושוחרר לביתו.

משמרות תלמידים חרדים סיירו בנמל התעופה בן גוריון

המשטרה נערכה למנוע את הברחתו של הנער מישיבת "פאר תורה" בבני ברק

בעקבות צו עיכוב יציאה מהארץ של בג"ץ לבקשת אחותו של הנער, שהכניסה אותו לישיבה, למרות התנגדות הוריו

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תעופה

משטרת נמל התעופה בן גוריון בלוד נקטה בסוף השבוע צעדים מעשיים למנוע את הברחתו מישראל של הנער בן ה־14 מישיבת "פאר תורה" מבני ברק, לאחר שאור ליום ששי הוצא, לבקשת עורך דינה של אחותו של הנער, צו עיכוב יציאה מהארץ.

הוריו של הנער, המתגוררים באוסטריה, ניסו ביום חמישי האחרון להוציאו מישראל, לאחר שאחותו הגדולה, חוזרת בתשובה, הכניסה אותו לישיבה, בניגוד לדעתם. רב הישיבה התלונן במשטרה על חטיפה ובעקבות זאת נפתחו חיפושים והמשטרה איתרה את הנער. ההורים ... לעלות למטוס לאוסטריה בצהרי יום זה.

בינתיים שבה אם לאוסטריה והנער נשאר בהחזקת אביו.

בחקירה המשטרתית טוענים ההורים, כי הם מבקשים לקחת עמם את הנער ... תוקפו של צו עיכוב היציאה מהארץ של הנער אמור לפוג היום, אלא אם כן יוגשו לבית המשפט מסמכים נוספים.

במשך סוף השבוע קיימו תלמידים מהישיבה משמרות בנמל התעופה בן גוריון בלוד, כדי למנוע את הברחתו של חברם ... בדרכים אחרות.

עוד נמסר, כי המשטרה ... הנבואות להורים.

סקר כלכלי של ארגוני העצמאים:

הכנסות הרשויות המקומיות מארנונה גדלו ב־71% ב־'86

חלק מתוספת ההכנסה הופנה לכיסוי עליות השכר של עובדי העיריות השונות ★ רק עיריות מועטות שמרו על הנחיית משרד הפנים להעלות את הארנונה ב־170%

מאת אברהם צדר

הגידול בסל ההוצאות של הרשויות המקומיות הסתכם בשנת 1986 ב־34.5% אחוז בלבד, בעוד תקבולי הארנונה גדלו בממוצע ב־71%. כך עולה מסקר שנערך על פי הזמנת ארגוני העצמאים בנושא הארנונה. מהסקר עולה כי חלק מתוספת ההכנסות של הרשויות המקומיות הופנה בשנה הנסקרת לכיסוי עליות בשכר עובדי העיריות השונות. למרות שמדד המחירים לצרכן עלה ב־31.4% בלבד, גדל ב־45% השכר הממוצע למשרת שכיר ברשויות המקומיות.

מתברר עוד כי רק עיריות מעטות שמרו על הקו המנחה של משרד הפנים להעלות את הארנונה בשנת הכספים 1986/87 ב־170% אחוז בלבד. בירושלים, לדוגמה, הועלה על פי הסקר שיעור הארנונה ב־260%, בבאר שבע ב־180% וברעננה ב־210%. לעומת זה עיריות אחרות, (ביניהן תל אביב, חיפה, רמת גן, ואף פתח תקוה), הקפידו שלא לעבור את קו ה־170%.

נשיא ארגוני העצמאים, אלוד בוקשפן, פנה בסוף השבוע לשר האוצר ולממלא מקומו של שר הפנים, בדרישה שלא לאשר את ההעלאה הנוספת בארנונה בשיעור 22% שדורשות הרשויות המקומיות עבור שנת הכספים הנוכחית. לדבריו, ממצאי הסקר מוכיחים כי במקום להעלות יש להפחית את הארנונה ב־10% לפחות.

אלמונים צבעו כתובות בשחור: ראש עיריית פ"ת — החוצה

מאת צרויה אמיתי, סופרת "הארץ" בפתח תקוה

אלמונים ריססו בצבע שחור כתובות הקוראות לראש עיריית פתח תקוה "החוצה" וכן "הפתרון — תנועת כך".

הכתובות נרשמו ככל הנראה בראשון לילה על ידי אלמונים בחזית בניין עיריית פתח תקוה וכן בחזית הבניין הקרוב המוסר לביטוח לאומי בעיר, השוכן בצמוד לבניין העירייה.

הכתובות נרשמו גם על חלונות הבניין והנזק נאמד ביום שישי, על ידי דובר העירייה, בעשרות אלפי שקלים. עד לשעות הצהרים ראו עובדים בעירייה לטשטש את הכתובות ולמחוק את אלו שניתן היה למחוק.

ראש העירייה ביקש לציין, באמצעות דוברו, כי לאחרונה הגיעו אליו מכתבי נאצה החתומים על ידי אנשי "כך". המכתבים כללו איומים על שלומו של ראש העירייה ובני משפחתו.

5 ניספו ו־81 נפצעו ב־67 תאונות

(ע). חמישה בני אדם ניספו ו־81 נפצעו קשה ב־67 תאונות-דרכים שארעו בשבוע החולף בכבישי הארץ.

ארבעה מבין ההרוגים היו קטינים, כולם הולכי רגל. בין הפצועים קשה — 51 הם הולכי רגל, מהם 19 קטינים.

תזכיר שהגישו פרופסורים לשר החינוך קובע:

"אופן דיבורו של הישראלי הוא עילג, צרחני וצורמני"

בפגישת הפרופסורים עם שר החינוך הוגשה תכנית ארוכת טווח לטיפוח החינוך לתרבות הדיבור

(עש"ת למ"מ). פרופסורים מהאוניברסיטה העברית בירושלים קובעים בתזכיר שהגישו לסגן רוה"מ ושר החינוך והתרבות מר יצחק נבון, כי "הדיבור של הישראלים — ובכלל זה מורים, קצינים, עסקנים, נואמים, שדרנים, ילדים ובני נוער, הוא דיבור עילג, צרחני וצורמני". לדעתם, מורגשת באחרונה נסיגה בענין תרבות הדיבור גם בשרי דורי ישראל.

התזכיר הוגש לשר בסוף השבוע ע"י פרופ' דוד טנא ופרופ' שרה יפת מהפקולטה למדעי הרוח.

שר החינוך הביע דאגה לרמת תרבות הדיבור במדינה ובפגישה סוכם, כי משרד החינוך והאוניברסיטה העברית ישתפו פעולה במאמץ להיאבק במצב זה. תרבות הדיבור היא עוד לאומי חינוכי מהמדרגה ראשונה.

שר החינוך אמר לשני הפרופסורים, כי דלות הלשון והדיבור בארץ אינה ענין טכני בלבד ומעידה, לדעתו, גם על דלות המחשבה. נבון הודיע, כי החליט לטפח ולשפר את תרבות הדיבור בארץ כאחד הנושאים החינוכיים המרכזיים שיטופלו על ידי משרדו בשנים הקרובות, וכי במאבק זה צריך לשלב גם את רשות השידור.

לימודי תעודה בהדרכה בתרבות הדיבור

פרופ' יפת וטנא ציינו באזני השר, כי אחת הדרכים להילחם בתופעה זו היא להכשיר מדריכים לתרבות הדיבור. קבוצת המדריכה בתחום זה הוא מקצוע המצריך לימוד וניסיון. האוניברסיטה העברית נקטה צעד ראשון בכיוון זה בהנהיגה קורס ראשון מסוגו להדרכה בתרבות הדיבור. הלימודים מתקיימים במסגרת לימודי תעודה בלימוד עברית לבעלי תואר ראשון, במקביל ללימודי התואר השני. בקורס הנוכחי לומדים 6 משתתפים.

הלימודים ימשכו שנתיים וכוללים לימודים תיאורטיים וסדנאות מעשיות.

הקורס להכשרת מדריכים לתרבות הדיבור הוא שלב ראשון בתכנית ארוכת טווח שהגישו הפרופסורים לשר החינוך. הם מציעים להמליץ בפני המורים להשתלם בנושא זה ולהנהיג זאת כמקצוע חובה במכללות למורים. לאחר שיוכשרו המורים לכך מוצע להנהיג את נושא תרבות הדיבור — הבעה בעל-פה — כמקצוע חובה במסגרת לימוד העברית בחטיבות הביניים ובבתי הספר התיכוניים, זאת במקביל ללימודי תרבות הכתיבה — הבעה בכתב.

שר החינוך בירך לסיום הפגישה את הפרופסורים על יוזמתם, הטיל על יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרדו, והדפה, לשתף פעולה עם האוניברסיטה העברית בגיבוש הדרגתי של התכנית שהוגשה לו.

פילוט רדיו (ישראל) בע"מ
רחוב הצפירה 19 תל אביב.
מודיע על שינוי שם.
★ ★ ★
החל מ־31.12.86
שונה שם החברה ל־
פילוט בע"מ

"דיוקן" יחסי ציבור בע"מ
עברו למשרד חדש ב"בית גבור"
קומה 8, רח' קרמינצקי 6, ת.ד. 50489
מיקוד 61500
טלפון (בשלב זה קו אחד בלבד)
03—650939

לבעלי כרטיסי אשראי
דחפון
24 שעות שרות מודעות טלפוני של דחף
03-611001

האוניברסיטה העברית בירושלים
המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דייוויס
דיון פומבי
בהשתתפות:
אורי לוברני, מתאם פעולות הממשלה בלבנון
דוד מנשרי, אוניברסיטת תל אביב
אמציה ברעם, אוניברסיטת חיפה
על הנושא:
"ישראל בין עיראק ואירן"
יתקיים ביום רביעי, 4.2.87, בשעה 16.30
בחדר 502, בבנין מאירסדורף קמפוס הר הצופים
— הציבור מוזמן —

קבלת מודעות 24 שעות ב דחף
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הארץ
חדשות הארץ
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב־ דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

האוניברסיטה העברית בירושלים
המחלקה לפסיכולוגיה | המרכז לחקר הכאב
יום עיון לזכרו של
פרופ' ישראל ליבליך ז"ל
בנושא: ביופסיכולוגיה של עונג וכאב
יתקיים ביום ה' 5.2.87 בשעות 14:30 — 18:00
חדר 283 בבית-הספר לחינוך באוניברסיטה העברית
בקמפוס הר-הצופים

התזמורת הפילהרמונית הישראלית 50

קונצרט לנוער מס' 2
סימפוניה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית
שלום רונלי-ריקליס
מ נ צ ח
שירה רבין
כנרת
דניאל פאר
מספר
בתכנית מיצירות: רוסיני, בטהובן, לבדי, צ'ייקובסקי, מאהלר, מנדלסון וורדי
תל אביב, היכל התרבות
יום ב', 2.2.87 5.00 אחה"צ

קונצרט למנויים מס' 6
קלאודיו אבאדו
מ נ צ ח
התכנית:
מאהלר — סימפוניה מס' 9
תל אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה א': יום ה', 5.2.87

קונצרט למנויים מס' 5
קלאודיו אבאדו
מ נ צ ח
התכנית:
מאהלר — סימפוניה מס' 9
תל אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה ב': מוצ"ש, 7.2.87

קונצרט למנויים מס' 7
קלאודיו אבאדו
מ נ צ ח
התכנית:
מאהלר — סימפוניה מס' 9
ירושלים, בנייני האומה
יום א', 8.2.87 8.30 בערב

קונצרט למנויים מס' 5
קלאודיו אבאדו
מנצח
התכנית:
מאהלר — סימפוניה מס' 9
תל אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה ג': יום ב', 10.2.87

קונצרט למנויים מס' 5
שלום רונלי-ריקליס
מ נ צ ח
ג'פרי לאנג
נגן קרן
התכנית:
מוסקובסקי: סואיטה ספרדית
מוצארט: קונצ'רטו לקרן מס' 2, ק. 417
שומאן: סימפוניה מס' 3 ("הריינית")
חיפה, אודיטוריום חיפה
8.30 בערב
סדרה א': יום ד', 11.2.87

קונצרט למנויים מס' 6
קלאודיו אבאדו
מ נ צ ח
התכנית:
מאהלר: סימפוניה מס' 9
תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
סדרה ד': יום ה', 12.2.87
סדרה ה': מוצ"ש, 14.2.87

במלאת שלושים למותם של יקירינו
יצחק ארואסטי
וילדיו
איתי, עידית ויאיר
ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי 3.2.87 בשעה 14.00
בבית העלמין בקרית שאול
נפגשים ליד שער הכניסה לבית הקברות הצבאי.
אנו מביעים תודתנו לכל המנחמים.
המשפחות האבלות

הארץ

יום א', ב' בשבט, תשמ"ז
1 בפברואר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 טלקס — 33748 810012 פקס
ירושלים: רחוב החבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב גורדון 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: חנוך מרמרי (?) — עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הליכוד מכרסם בבסיס הממשלה

ראש הממשלה טוען כי לא הקבינט ולא הממשלה במליאתה החליטו שישראל תלך לוועידה בינלאומית שתדון ותכריע כיצד לפתור את הבעיה הפלשתינית; ואין זאת, לכאורה, טענה בלתי־נכונה. אולם אין זאת האמת כולה. יצחק שמיר מתעלם מהעובדה כי הכנסת הצביעה בסוף חודש אוקטובר 1985 אימון בממשלה, אחרי ששמעון פרס הגן על העמדה שנקט שבוע לפני כן בעצרת האו"ם. שם דרש משא ומתן ישיר "בין מדינות" והוסיף כי "אם יהיה צורך, אפשר יהיה להזניק להמיכת פורום בינלאומי, עליו יוסכם בין הצדדים".

מי שכיהן לפני שנה ורבע כראש ממשלה, אף הרחיק לכת בכנסת מעבר למה שאמר בעצרת האו"ם: "לא אומר שאני נגד ועידה בינלאומית. ואם יהיה צורך בפורום בינלאומי, הוא יהיה מקובל עלינו — נסכים לכך".

חברי הכנסת של סיעת הליכוד ודאי הבינו כי שני הביטויים — "פורום" ו"ועידה", — שימשו בפי ראש הממשלה כשמות נרדפים לאותו עניין; ואם הצביעו אימון בממשלה — בעקבות הודעתו של ראש הממשלה — אין הם יכולים לטעון עכשיו כי שמעון פרס, בכהונתו הנוכחית של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, איננו מייצג את עמדת ישראל. יתכן שהצביעו ביום 28 באוקטובר 1985 כפי שהצביעו, כדי לא לסכן את הסיכויים להגשמת הסכם הרוטאציה; אבל אפילו זאת השערה נכונה — שרידה וקיימת העובדה כי הליכוד העניק את הגושפנקה שלו ליוזמתו המדינית של השותף שלו בממשלת האחדות הלאומית — מה עוד שהליכוד גם הצביע באותו יום נגד הצעת אי־אמון אשר סיעת התחיה הגישה אותה, על רקע הצהרותיו של שמעון פרס דווקא.

ביסודה, הויכוח שאנשי הליכוד ביקשו לחדש בשבוע האחרון, נעוץ בניגוד שבין תפיסתו המדינית לזו של המערך. במערך סבורים כי כל נסיון מצד ממשלת ישראל להכביש את מדיניות החוץ לתוך מקרר ולהחזיקה שם למשך ארבע שנים תמימות, נידון מראש להיכשל. היות וכך, על הממשלה לנקוט ביוזמות. לכן פעל שמעון פרס כפי שפעל — בעצרת האו"ם, בפגישה עם הוסני מובארק, וגם עתה בבריסל.

הליכוד נכנס לשותפות עם המערך ביודעו היטב מה דעתו של השותף, ואם יצחק שמיר סבור עתה כי מתפקידו לתת הצהרות בהן הוא מתכחש למה שממלא מקומו ושר החוץ אומר בשמה של מדינת ישראל, הוא מכרסם בבסיס ההבנה בין שתי המפלגות הגדולות אשר ממשלת האחדות הלאומית מבוססת עליה.

אפשר להתייחס בספקנות לסיכויים כי יוזמותיו של שר החוץ יוכתרו בהצלחה. התנאים שמלך ירדן ונשיא מצרים מתנים בהם את כינוסו של פורום בינלאומי, עדיין אינם קבילים גם על שמעון פרס, ואין לחזות אם ומתי ישתנו באופן שיצמצם בשיעור מוחשי את הפער שבין עמדת ישראל לבין זו של ירדן ומצרים. אבל הרוחב הנוכחי של פער זה איננו צריך להביא את ממשלת ישראל מלחפש דרכים בהן אפשר יהיה לצמצמו ולגשר עליו; מי שמנסה לחבל במאמצי שר החוץ המחתר לקראת יעד זה, מחזק את ידי כל הגורמים הערביים והבינלאומיים אשר שמחים על כל הזדמנות להשחיר את פני ישראל ולהציגה כמדינה אשר מעוניינת באיקיפאון של תהליך השלום.

כהונתו של יצחק שמיר כראש ממשלה אינה צריכה להתפרש על ידי הליכוד כאילו הוחזר לידי ממשלת הליכוד בלי שהיו אחרי הסתלקותו של מנחם בגין [illegible] פתע בעיצובו של הקו המדיני, לא תקופה — לא על ידי תכנשי הספסלים האחוריים בסיעת הליכוד, ובוודאי שלא על ידי ראש הממשלה.

להתיישר עם אסד וערפאת

ההעזה הכוויתית בפיסגה האיסלאמית החמישית נתקלה ברפיון סעודי והכל העדיפו להשלים עם קו ההסכמה הקיצוני

מאת עודד זראי

השיך ג'אבר אל־אחמד אל־סבאח, אמיר כווית, היה המארח של הפיסגה האיסלאמית החמישית שנסתיימה בסוף השבוע שעבר. הוא קורבן הטרור הערבי ביותר מבין כל הגי 64 המדינות חברות הארגון האיסלאמי. רק לפני כשנה התנקשה שיירתו לא הרחק מארמון האמירות בידי טרוריסטים ערביים, ורק בדרך נס הוא ניצל מנסיון ההתנקשות בחייו ויצא בפצעים קלים.

כווית היתה המדינה הערבית הראשונה שהפסיקה כליל ובבלוי את חלקה בסיוע הבין־ערבי לסוריה, על פי החלטת הפרלמנט הכוויתי, וצימצמה מאוד את הסיוע לאש"ף. כתבים שנכחו באולם הדיונים של הפיסגה יודעים לספר כי השיך ג'אבר נעץ מעל בימת היו"ר מבטים לעבר נשיא סוריה אסד וראש אש"ף ערפאת כאשר התייחס לנושא הטרור במושב הפתיחה של הפיסגה. קודם לכן הגיש שר החוץ הכוויתי הצעת החלטה נועזת ומפורטת של ארצו המגנה את הטרור בכל צורותיו ותובעת נקיטת צעדים מרתיעים נגדו. ביום שישי, לפתע, פורסמה הודעת הסיכום הארוכה של הפיסגה, על 33 סעיפיה, היתה זו העיתונות הכוויתית שתבעה במפגיע ממדינות המפרץ לקבל "החלטה היסטורית ומשוחררת" ולחדש לאלתר את מלוא היחסים הדיפלומטיים עם מצרים. למרבה האירוניה מבטלת התביעה הכוויתית בעקיפין את הודעת הסיכום של הפיסגה, שלא זו בלבד שאסרה על כינון קשרים כלשהם עם ישראל אלא אף חייבה מדינות המקיימות קשר כזה לבטלו.

כווית הנועזת

המגעים המוקדמים שניהלה כווית עם מדינות ערביות ואיסלאמיות, לרבות עם מצרים, בישאו רצון לגבש "החלטות חדשות ונועזות" בתחום הבין־ערבי, מלחמת המפרץ, הטרור ובעיית המזרח התיכון. בניגוד לציפיות הרווחות הציפיות הכוויתיות היו מעבר לכך שהפיסגה החמישית תעבור בשלום נוכח איומי ארגוני הטרור האיסלאמיים הקיצוניים לפגוע בוועידה.

אולם ההעזה הכוויתית נתקלה בחשש וברפיון סעודי ברור לאורך כל הדרך. המלך פהד דחה על הסף כל מהלך או הצעת החלטה שלא תעלה בקנה אחד עם "קו המינימום המוסכם" שנקבע בפיסגת פאס, שמשמעה התיישרות עם עמדות אסד וערפאת, ולא רק בנושא הישראלי־ערבי, אלא גם בנושא הטרור ומלחמת המפרץ. העמדה הסעודית קבעה חד משמעית כי מוטב לשמור על אותו קו ולהפגין "סולידאריות איסלאמית" בפיסגה, מאשר שיוגלעו עימותים, חילופי האשמות בפומבי ואפילו קרע במהלך הוועידה. מוטב להסתפק שוב בקריאה המסורתית להפסקת מלחמת המפרץ, מאשר לשגר משלחות של הפיסגה לטהראן ובגדד בניגוד לעמדה הסורית. מוטב לוותר על כינוס בלתי רשמי של המנהיגים הערביים בשולי הפיסגה, אם אין פותרים את בעיית שיתופה של מצרים באותו כינוס תוך נוכחות משותפת של אסד וערפאת. על אותו בסיס העדיפו הסעודים את הנוסח הסורי בנושא הטרור הבין לאומי על פני הנוסח הכוויתי, ואת נייר העבודה של אש"ף בנושא המזרח התיכון על פני ניירות עבודה אחרים שהוגשו מצד מדינות ערביות. מכאן הניסוחים הקיצוניים ביותר ביחס לישראל ו"לציונות הגזענית, שיש לשים לה קץ".

מובארק [illegible]

אין להבין מכך שלמעשה היה זה המלך פהד ששלט בפיסגה האיסלאמית. אין ספק שסעודיה היא המדינה הבכירה מבין מדינות המפרץ, ומילתו של פהד מוצאת אוזן קשבת לא רק אצל השיך ג'אבר אלא גם אצל מנהיגים ערביים אחרים מחוץ למפרץ, ועל אחת כמה וכמה אצל מנהיגים מוסלמיים הבאים או המצפים להנות מסיוע סעודי. אולם יחד עם זאת צריך לזכור שההעזה הכוויתית בפיסגה האיסלאמית היתה כמעט יתומה ואילו הרפיון הסעודי דבק ברוב המכריע של באי הוועידה. אפילו המלך חוסיין, בעל רעיון "ההשתחררות מכבלי המיעוט הקיצוני בפסגות הערביות", ומי שתבע להפסיק את מלחמת המפרץ בכוח, התייצב לימין פהד, הגם שסעיפים רבים בהודעת הסיכום של הפיסגה נוגדים את עמדותיו והצהרותיו. יש אומרים כי גם הנשיא מובארק נאלץ לנקוט עמדה מתפשרת. עובדה היא שהודעת הסיכום של הפיסגה כוללת סעיפים, אמירות וניסוחים העלולים להיות מקובלים רק על מפלגות האופוזיציה המצריות.

אולם מצרים של הנשיא מובארק יכולה לרשום לזכותה הישג משמעותי בפיסגה האיסלאמית לאחר שמונה שנות הקפאת חברותה בארגון האיסלאמי. הנשיא מובארק היה בין המנהיגים הבולטים והיותר פעילים בפיסגה. פגישותיו הרבות עם מנהיגים ערביים ואחרים, לרבות הנשיא אסד, מבטאות "פרשת דרכים" ביחסי מצרים עם העולם הערבי, כדברי שר החוץ ד"ר עבד אל־מגיד. ההבטחות שניתנו לנשיא מובארק מצד מנהיגים ערביים, ובכלל זה אתמול מהשייך זאיד, אמיר הנסיכויות הערביות, להידוק קרוב של היחסים עם מצרים, הן הישג נוסף בדרך לשובה של מצרים גם לליגה הערבית. יש המצפים כי יוזמתו המוקדמת של המלך חוסיין, להשתית את החלטות הפיסגה הערבית על פי הכללים של רוב ומיעוט, מבלי שהמיעוט יכתיב עוד את עמדותיו על הרוב, עשויה להתממש לאחר שובה של מצרים למושב הבא של הפיסגה. אינשאללה.

עתיד אזור הביטחון (ב')

היחסים בין צה"ל לצד"ל

יכולתו של צה"ל לקיים את אזור הביטחון תלויה בגמישותו המבצעית ובאחדות הפיקוד ★ מצורת ההפעלה של מסוקי הקרב באיזור הבטחון ומצפון לו אפשר ללמוד כי נמצאה השיטה הארגונית המתאימה לכך

מאת זאב שיף

שני חיילי צה"ל בדרום לבנון שנשקפו ממרקע הטלוויזיה הישראלית בכתבה של הכתב הצבאי משה שלזינסקי, לא נמנעו מלומר כי אינם סומכים על חיילי צד"ל. אחד אמר כי בלבנון הוא סומך רק על חבריו ליחידה. השני הדגיש: "לא, איני סומך עליהם".

נפגשתי במקרה בשניים אלה בעת סיורי באזור הביטחון. הם נסעו בקומנדקאר שבתוכו היה חייל צד"ל חמוש בקלצ'ניקוב. שאלתי: האם שיתפם הייתה שהתבטאו? שני החיילים השיבו בשלילה. ומה לגבי הצד"לניק הזה שמוביל אתכם ברצועת הביטחון ובמידה רבה אתם נתונים לחסדיו? "הוא משלנו. הוא בסדר" — השיבו בחיוך. משהו ברוח לאמרתו של הגוי: זה היהודי שלנו.

האם מבטאים שני חיילים אלה את מה שחשים מרבית חיילי צה"ל המשרתים באזור הביטחון? האם בעיקרו נבע הדבר מכך שהכל חשים שלבנון היא ג'ונגל ואסור לסמוך שם על איש, או שזה מבטא חוסר אמון ביכולת המבצעית של צד"ל ואולי גם ספק בנאמנותו.

אין זו התחושה בפיקוד הבכיר של צה"ל למרות סימני השאלה המבצעיים לגבי העתיד. הדרישויות קיימות יותר למטה, בשורות החיילים, הן בצה"ל והן בצד"ל. אלה האחרונים מבקשים הכרה רבה יותר מצד הכוח העיקרי, צה"ל, עמו הם פועלים. הם לא רוצים להיות, כפי שאחד מהם אמר, רק "שקי החול" הבולמים את החבטות נגד מדינת ישראל.

מצד אחד ניצב צבא סדיר, צה"ל, המצויד למופת. לצידו פועלת מיליציה של שכירים, צד"ל, שהאוכלוסיה ממנה היא באה יש לה אינטרס משותף מסוים עם ישראל. על אף שרבים מאנשי המיליציה אינם רוצים שצה"ל יעזוב את אזור הביטחון, יש אצלנו בכל זאת סימני שאלה לגבי שורשיותו של האינטרס המשותף ועד כמה יוכל צד"ל לעמוד בזעזועים בעתיד. זוהי מערכת יחסים רגישה וברור שאם לא תישמר, יהיה אזור הביטחון חשוף תמיד לזעזועים ולהפתעות.

חיזבאללה ואמל השכילו במשך כשנה וחצי לעבור משלב לשלב. תחילה ניסו להפעיל חוליות קטנות שהסתייעו בסליקים של נשק וציוד שהושארו מבעוד זמן בשטח לפני הנסיגה העיקרית של צה"ל. כאשר ניסיון זה לא הניב פירות, עבר הצד השני לשיטת מכוניות התופת ושל בעלי חיים טעוני פצצות ואפילו אנשים שעטפו גופם במטעני נפץ גדולים. גם שיטה זו נכשלה בעיקרה עד כה. בשלב השלישי, הנוכחי, הגיעו להחלטה כי השיטה הנבונה היא תקיפה בכוחות גדולים יחסית של מוצבי החוץ של צד"ל המגינים על אזור הביטחון מצפון. באמצעות שיטה זו הם מבקשים לערער את המוראל של צד"ל ולמוטט מבחינה פסיכולוגית.

יכולתו של צה"ל לקיים את אזור הביטחון במחיר סביר, תלויה הרבה מאד בגמישותו המבצעית, ביכולת הפיקוד להגיב במהירות על יוזמות התקפיות חדשות ותחבולות שונות של חיזבאללה וכל השאר. מאחר שהצד השני הוא התוקף, היוזמה תהיה בדרך כלל שלו. ודאי שכך כאשר הוא ניצב אל מול צד"ל בעיקר. חיזבאללה אינו מפגר באמצעים האנושי בשמירה על מתקפים רבים ובהרבה מוצבים. הוא מחפש סדקים לפרוץ דרכם, הוא מחדיר סוכנים לאיסוף מודיעין מבצעי. למרות שאינו מקיף אלא כמה מאות לוחמים, הוא מצליח לרכז מאמץ בנקודה אחת, ולהשיג בה עדיפות מקומית, אם כי זמנית, כדי להכריע באזור התקיפה.

למרות שלצה"ל ולצד"ל עדיפות כמותית, ועדיפות בכוח האש והכלים המתוחכמים, קיימת סכנה שסרבול מצידנו, היעדר גמישות ותגובה איטית, יאפשרו לצד השני להפתיע ולגרום לזעזועים מסוכנים, כפי שאירע לצד"ל אחרי כיבוש כמה ממוצביו. השנה וחצי שחלפו מאז הנסיגה מלמדים כי בדרום לבנון גילה צה"ל בתחומים מסוימים התאוששות למקרה של פגיעה ותגובה נבונה. בתחומים אחרים ניכרים גם סרבול ואיטיות.

דוגמה לתגובה מהירה ונבונה יכולה להימצא, למשל, בהפעלת מסוקי קרב באזור הביטחון ומצפון לו. הופעתם המהירה של מסוקי הקרב בשטח, לעיתים בעת שמתנהל קרב על הקרקע או מיד לאחר שמתגלית מטרה, המבצריקה הפעלת המסוקים, מלמדת כי נמצאה השיטה הנבונה מבחינה ארגונית. הדבר הושג גם בלא להקים זרוע אווירית מיוחדת במסגרת כוחות היבשה, כנהוג בכמה צבאות.

דוגמא חיובית אחרת היא היערכות של צה"ל לאורך הגבול אחרי הנסיגה והמוצבים החדשים שלו. אלה הם מוצבים הערוכים במיוחד להתמודד בבעיות הביטחון השוטף כשמשולבים בהם עוצמת אש מוגברת ואמצעי עזר מתקדמים ביותר.

* * *

מי שזוכר את מוצבי צה"ל לאורך הגבולות בעת מלחמת ההתשה יראה במוצבים הנוכחיים את קפיצת הדרך העצומה שנעשתה מאז בציוד המתקדם העומד לרשות צה"ל. הודות לציוד זה, מצליח צה"ל לחסום את הגבול ולשים לאל עשרות רבות של ניסיונות מחבלים לחדור לשטח ישראל. הוא מאפשר לכוחות היבשה ולמסוקי הקרב להשיג אחוז גבוה של פגיעות גם בתנאי שטח הרריים קשים. כל המערכת הזו הוקמה בפיקודו של אחד ממפקדי צה"ל המוכשרים תת־אלוף אילן.

דוגמה לא חיובית נמצאת בתחום הארגוני ובתיאום בין המפקדות השונות. נראה לי שאחדות הפיקוד בתחום המבצעי בין המפקדות השונות בצפון הוא לקוי. יש לזכור כי בצפון וברצועת הביטחון ניצב צה"ל בפני מצב שונה ומיוחד. פועלים שם שני צבאות כשלצד צה"ל קיים צבא שכיר התלוי בו, אך שנשקו שונה ברובו משל צה"ל. הפעילות של שניהם נעשית בשטח מדינה ערבית.

מעל הכוחות הללו קיימות שלוש מפקדות. העליונה היא של פיקוד צפון, מתחתיה יש מפקדת הכוחות היושבים באיזור. המפקדה השנייה היא של יחידת הקישור לדרום לבנון (יקל"ל). זו אחראית על המינהל האזרחי של כל העיירות בדרום לבנון. במקביל היא אחראית גם לצד"ל.

זוהי מעין שליטה כפולה ומסד בכת הסכנה היא לא רק היווצרות כפילויות, אלא סירבול מבצעי היכול להסתיים בתקלות ואסונות. הפתרון לסרבול ועירות זה יכול להימצא על ידי המומחים בכמה דרכים.

ליטופים לקהיליה האירופית

פרס שבה את לבם של 12 ראשי השוק המשותף כאשר דיבר על יכולתם "להזיז דברים" בכל הקשור למזרח התיכון

מאת דניאל דגן

בריסל

בשביל שרי חוץ אירופיים לא יכול להיות סיפוק גדול יותר מאשר עיסוק בענייני העולם הגדול. בישיבה זו שבועית שיגרתית של תריסר ראשי הדיפלומטיה של הקהילייה האירופית דנים כאן במכסות חקלאיות, בסכסוכים מייגעים על שאלות תקציב ובויכוח כימי שנסמך אל היין. בישיבות כאלה אין אף לא צל של איכות לאירופה כגורם המשיב לעצמו את מעמדו הבכיר ביחסים הבינלאומיים.

שמעון פרס פרט על מיתר אירופי רגיש כאשר אמר לעמיתיו מ־12 מדינות השוק (או לממלאי מקומם), כי פני הדברים יכולים להשתנות. לפתע, בכל הנוגע למזרח התיכון, פרס נתן להבין, אירופה של השוק המשותף יכולה בהחלט לשחק תפקיד חשוב ומועיל. ירושלים, מכל מקום, בוודאי לא תתנגד להתפתחות כזאת.

באוזניים אירופיות נשמעים הדברים האלה כמשהו שלא מן העולם הזה.

[illegible] לא קלטנו את מה שאמר בירושלים [illegible] הן בהחלט זמירות חדשות", אמר כאן עוזר של אחד משרי החוץ. סוכנות ידיעות אחת התקשתה להבין את המסר של פרס, ויחסה לו, בצורה מוטעית לחלוטין, תמיכה נמרצת ב"יוזמה" (כלומר: הצהרה) חדשה של האירופאים במזרח התיכון.

קלוד שסון, לשעבר שר החוץ הצרפתי, וכיום פקיד בכיר של השוק, האחראי על ה"תיק" של ארצות מתפתחות, נתן ביטוי מילולי להפתעה הכללית: "רעיונות מרהיבים", "הזמנה נשגבה", "צעד בכיוון הנכון" בכבוד ראשי. שר החוץ הבלגי לאו טינדמנס, שארצו מוראי קטנה במספרים אחרים על הרחבות היכולת שהוא מפגין, חש את עצמו שוב כנציג של מעצמה קולוניאלית גדולה. הוא קילס, שיבח, והלל ואף נתן להבין, שהדיעות ששמע מהווים כר נוח לפעילות מדינית מואצת.

ההפתעה האירופית היא קודם כל מובנת. בבריסל עוד זוכרים לרעה את ימי ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, שנהג להגיב על הצהרות אירופיות בהערה, שכל היין רגיבדמם של יהודים. יצחק שמיר, שעשה כאן פעמים אחדות בשליחות שונות, אם כראש ממשלה או כשר חוץ, נתפס במידה רבה כממשיכו של בגין. התייחסו אליו בזהירות יתר, כמעט בכפפות משי, ומילא לא ציפו לחידושים.

המארחים האירופיים חשו הקלה כאשר ביקור של שמיר נסתיים ללא חילופי דברים קשים בסגנון שהיה מקובל על בגין. כדי להמנע מראש ממצבים כאלה, פשוט לא דיברו על נושאים בעייתיים במיוחד. כתבים כאן זוכרים את הפתעתם כאשר שמיר אמר שוב ושוב, ביקור אחר ביקור, שנושא ההתנחלויות כלל לא הוזכר בפניו. תחילה חשבו ששמיר מתעמק מאמיתות כל האמת, אך לאחר בדיקות חוזרות התבררה, שההתנחלויות אכן היו בבחינת "יקר". האירופאים פשוט ביקשו להמנע מסיחור מילולי נוסף.

פרס, כמובן, לא ביקש מן האירופאים יוזמות נוספות. מי בישראל רוצה במהדורה חדשה של "הצהרת ונציה" מ־1980, שבה הכשירו האירופאים "עקרונות" להסדר שלום במזרח התיכון? מי מעוניין בעוד הכרזה של "חכמי" אירופה מעיר התעלות והגונדולות, שמדריך "לצרף" את אש"ף לתהליך המשא ומתן במזרח התיכון?

למי יש סבלנות לשמוע את הטפות המוסר על הצורך בהגדרה עצמית לפלשתינאים, כאשר האירופאים מוסיפים להתנגד להגדרה עצמית לכורדים, לארמנים ולעמים אחרים באיזור? אבל במקום דיבורים על רם יהודי ברייה הציע כאן פרס תשובה אחרת, שנראתה לאירופאים קוסמת, ולעתים אפילו מלהיבה. את תשובה הזאת אפשר לסכם במושג אחד, הלקוח מן המציאות הגיאוגרפית והכלכלית של המזרח התיכון: תעלת סואץ. במקום לדבר, אמר פרס, נסו להגות רעיונות מקדמים שישנו את המציאות במזרח התיכון למשך שנים, או אף לדורות. דוגמא לרעיון כזה, שכבר בוצע בעבר, הוא כריית התעלה המחברת את הים התיכון עם ים סוף.

הכל יודעים, שתעלת סואץ שנייה איננה דרושה. אבל האם אין מפעלי ענק אחרים שבאמצעותם יכולים האירופאים, אילו רצו בכך, "להזיז" דברים באיזור? שרי החוץ של הקהיליה, על פי עדותם הם, קיבלו כאן חומר למחשבה. הדוגמא של תעלת סואץ, שבה השתמש פרס, היתה בשבילם מנוח מושך, כמעט מדבק. בימים חגיים או גלויים של תת ההכרה היא הזכירה את הגדולה הקולוניאלית של היבשת הישנה, את הזמנים הטובים והרחוקים של ההגמוניה האירופית בעולם.

גם בתחום המדיני, המתאים כל כך ליומרות האירופיות, הצליח פרס לתת לעמיתיו מ־12 מדינות השוק לקח ב"ביצועיזם" מזרח תיכוני. האירופאים מדברים ברצון על ועידה בינלאומית, שבה הם מקווים לתפוס מקום טוב באמצע ליד שתי מעצמות העל. אבל פרס הציע להם כאן לא רק "לקשקש" על ועידה, אלא גם לתבוע מחיר לקיומה. למשל: על ידי דרישה מפורשת ממוסקווה, שהשתתפות סובייטית בפורום כזה תחייב שינוי מהותי במדיניותה של בריה"מ כלפי ישראל וכלפי היהודים.

על הגשמה במציאות של הרעיונות השלף פרס אין לדבר היום, או מחר, או אף מחרתיים.

אך אם הם יגיעו גם לכלל הגשמה כלשהי, ולו חלקית, יהיה זה בונוס נוסף, בלתי מצופה. על בונוס כזה מיותר לדבר כרגע באופן רציני — אפילו לא כאשר אירופה של ה־12 מחפשת דרך ביטוי כלשהו לצורך פניה הבינלאומי המכונה כאן "יוזמה מזרח תיכונית".

רפורמות בציר פקינג־מוסקווה

כיצד מתמודדות שתי המעצמות הקומוניסטיות הגדולות עם הצורך בליברליזציה

מאת אליהו סלפטר

פיטורי הו יובנג הליבראלי מתפקיד מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית בסין, והמאבק של גורבצ'וב בכנס הועד המרכזי של המפלגה הסובייטית כנגד שרידי הנומנקלטורה הישנה המעמידות מפתח בצמרת, הם לכאורה תהליכים סותרים. בסין — נסיגה בתהליך הרפורמות, בבריה"מ — סילוק המתנגדים להן.

ואף על פי כן יש מן המשותף בין המתרחש בפקינג ובמוסקווה. בשתי הערים מדובר בשאלה הקריטית ביותר בשביל מדינות קומוניסטיות בסוף המאה ה־20: האם אפשר לבצע רפורמות כלכליות נרחבות, בלי לבצע גם רפורמות חברתיות ופוליטיות. התיתכן חשיבה עצמאית בעבודה במפעל, ובד בבד ציות עיוור לעמדות המפלגה בענייני חברה ופוליטיקה?

אין אלה שאלות פילוסופיות או אידיאולוגיות. התשובה להן היא שתקבע את קצב הרפורמות הכלכליות ואת העימותים הפוליטיים בצמרת שילוו אותן. הבעיה משותפת לסין ולבריה"מ, אך התשובה אינה חייבת להיות בהכרח זהה, שכן הנתונים הבסיסיים שונים בשתי המעצמות הקומוניסטיות.

• סין מפגרת יותר מבריה"מ מבחינה הטכנולוגית. פירוש הדבר, מצד אחד, שסין חייבת לגשר על פער רחב יותר בתחום מערכות הייצור. מצד שני, הפיגור מחייב את סין להתחיל בהקמת מפעלים מודרניים, בעוד בבריה"מ צריכה, במקרים רבים, לעסוק במודרניזציה של מפעלים קיימים. יש לכך השלכות על תכנון והיבט האנושי של הפיתוח התעשייתי.

★ מאז ימי סון יאט סן יש בסין מסורת דמוקרטית, החסרה בבריה"מ. אין זה מקרה שההפגנות האחרונות בערי סין יצאו מהאוניברסיטאות. אין זה גם מקרה שלא רק הסטודנטים אלא גם דנג סיאו פינג לקח את ההפגנות ברצינות: הסטודנטים בסין הם באופן מסורתי נושאי התנועה לדמוקרטיזציה. בבריה"מ, לעומת זאת, אין לתנועה לזכויות האדם בסיס רחב אפילו בקרב אקדמאים ואנשי רוח, והיא מוגבלת לחוג מצומצם מאוד. את האקדמאי האמון בבריה"מ מעניינים לכל היותר גבולות החופש המקצועי שלהם.

★ בסין מוחים מתנגדי הרפורמות את תופעות השחיתות עם הליברליזציה. דוגמאות ההסתאבות, מהחות, תומשות במערכה נגד הרפורמיסטים. בבריה"מ מזוהה השחיתות עם הנומנקלטורה השמרנית הוותיקה וגורבצ'וב משתמש בהוקעת השחיתות במאבקו נגד השמרנים ונגד שרידי הצמרת מתקופת ברז'נייב.

★ אין אמנם עוררין על מנהיגותו של גורבצ'וב, אך יש עוררין על הרפורמות שהוא מבקש להנהיג. גורבצ'וב נמצא במבחן האמת של המאבק בין השמרנים לבין התומכים בשינויים. דנג סיאו פינג, לעומת זאת, הצליח שוב, כמו בפרשת מאבק מודעות הקיר, להתרחק מכמנה הרפורמיסטים שפעלו בשמו, להתקרב אל השמרנים ובכך להעמיד את עצמו מעל לשני המחנות.

לניצחון זה יהיו שתי השלכות מיידיות: השמרנים הנומנקלטורה הוותיקה בוודאי לא יקפידו על הקו הדק בין רפורמות ארגוניות לרפורמות כלכליות טהורות, וינצלו את התנופה כדי לבטל, או לפחות כדי לצמצם, גם רפורמות כלכליות שאינן לפי רוחם. הם יעשו זאת דווקא מתוך הראייה המרקסיסטית, ששינויים במערכת היחסים במישור הייצור גורמים שינויים במערכת היחסים החברתיים והפוליטיים.

שנית, ניצחון השמרנים על הו יובנג מעמיד את הרפורמיסטים בעמדת התגוננות. אנשי רוח יהססו להציע רעיונות חדשניים, פן יאשימו אותם בחטא החדש של "נטיות פרו־מערביות". פיטורי הו יובנג, מאנשי טיפוחיו של דנג סיאופינג, היא סטירת לחי ליוקרת דנג עצמו, אם כי לא מן הנמנע שהוא יצליח, כמו בעבר, להתחבר עם אישים אחרים בצמרת ואף לחזק את מעמדו האישי לקראת ועידת המפלגה באוקטובר הקרוב.

עליות וירידות תלולות בליבראליזציה הן תופעה אופיינית למדי בסין, שהתנסתה כבר כמה פעמים בבגון אלה. מטרתו המסורתית של גורבצ'וב, לעומת זה, היא לקדם את הרפורמות שיבטיחו ריענון הביורוקרטיה, אך בלי זעזועים כאלה. לכן יגייס גורבצ'וב אל המאמץ להבטיח את הרפורמות הכלכליות מן הצד המפלגתי הארגוני. הוא דחה פעמים מספר את כינוס הישיבה של הוועד המרכזי של המפלגה, כדי להיות בטוח שיוכל להעביר בה גם את שינויי התקנון וגם את השינויים הפרסונליים הדרושים לו לביצוע הרפורמות הכלכליות. בין השינויים שבכוונתו להנהיג: גיל פרישה־חובה בביורוקרטיה המפלגתית, ובחירות חשאיות בכל הדרגים במפלגה עד לדרגת מזכ"ל המפלגה בכל רפובליקה.

הצד השני של הרפורמות הוא מתן יתר־חופש הכרעה למנהלי המפעלים המשקיים: הדבר יקצץ בסמכויותיהם של הביורוקרטים הוותיקים במנגנון המפלגה והפקידות הממשלתית. יש איפוא סיבה כפולה להתנגדותם לרפורמות. הידיעות שבישיבת הועד המרכזי אישרו רק חלק מהשינויים הפרסונליים והארגוניים שהציע גורבצ'וב, מרמזות שיחסי הכוחות בצמרת עדיין לא השתנו באופן מוחץ לטובת המזכ"ל החדש.

ביצור הדרגתי של כוח אינה תופעה בלתי מקובלת עם עלייתו של מזכ"ל חדש. אך פירושו של דבר שגם במוסקווה, כמו בפקינג, יהיה קצב הרפורמות הכלכליות איטי, וגם השינויים החברתיים לא יבואו במהירות, כפי שקיוו משקיפים במערב ואולי גם כמה "רפורמיסטים" בפקינג ואולי גם במוסקווה.

מצב־רוח / ב. מיכאל

מצעד הפראיירים

פעם רדפנו אחר הבדיחות. כל בדיחה תבוסה מתוך "ספר הבדיחה והחידוד", זכתה לעדנה מחודשת כאשר הפכה למציאות פוליטית. זה היה נוח ושימושי. אך אט־אט הצטמצמו מרחבי החידוד, והבדיחה אותה הלכה וכבשה לה בלעדיות: בדיחת החמין וסיר־הלילה (אשר סיומה השנון הוא כזכור — "כשר אבל מסריח", אמר הרבי לאשה שבישלה בטעות את החמין בסיר־הלילה).

זו נעשתה הבדיחה ההולמת היהודית. כל אירוע, כל פרשיה, כל שערורייה, זכתה בסיומת "כשר אבל מסריח". העניין הלך ונעשה מייגע. עד שהגיעה פרשת השעון. לא שפרשיית השעון ראויה לבדיחה אחרת לחלוטין, אך היא לפחות מצדיקה פיתוח ואריאנט חדש למעשייה הנושנה. עליבות לי התאימה לסיפור האורלוגין החבציאני, ראוי מעתה לספר את הבדיחה כך: אשה אחת באה לרבי ואמרה לו: "רבי, בישלתי בטעות את החמין בסיר־הלילה. עליבות לראות מה יהיה טעמו. אלא שעכשיו טורדת אותי השאלה — ואם הוא כשר?" חייך הרבי וענה לה: "גבירתי, החמין אמנם כשר, אבל את אידיוטית".

כך צריך לספר. שהרי אין קץ ואין גבול לכמות הכסילים הנרבים לשלילית הילוחה הזאת, ואין שיעור למידת אוילותם. נתחיל ממר בלאס עצמו. אשף הכספים, איש המסתורין, יועץ הסתרים, בעל הכלכלה. האיש הזה, (והוגנת, והכשים "שעון זהב" ב־1200 דולר טובים. איפה? — בוונציה! אלף נרות צריך כדי למצוא פראייר גדול יותר.

הלא כל תייר מתחיל יודע כי באיטליה — שעון־זהב שהייצרי הוא ברזל־כלל שעון־פח [illegible] ואבני. ואם בכל איטליה כך — בוונציה, מלכודת־התיירים הגדולה בתבל — על אחת כמה וכמה. ואולי רק נאפולי עולה עליה בשיווק שעוני־זהב ועטי פארקר 51 לתיירים עגולי־עיניים. בוונציה, אפילו צאצאי הדוכים המחולקות חינם לכל תייר הוא מזויפת. אבל בלאס קנה. וגם שילם. (במחשבה שניה, אולי גילה בעצמו את הבלוף שהאכילו אותו, ומר פרס רק שימש לו עילה נוחה להיפטר מן הרכישה המביכה).

ומנותן המתנה — אל מקבלה: מר פרס רשאי כמובן לקבל שעון־יד במתנה ליום־הולדתו. אך הוא צריך להיות תם מאוד, (שלא לעשות שימוש במלה בוטה יותר), כדי להסכים ולקבל אפילו כוס קפה מידי בלאס. רק פוליטיקאי שלוקה בעיוורון עטלפי ממש, היה טועה כך בקריאת מתוחם ואופיים של אנשים, ולא מבין כי שעון־יד מידי בלאס, הוא שעון המחובר לפצצת־זמן. אך לא רק בשעוני מסיבת יום־ההולדת שלו טועה מר פרס עד כדי כך. גם בבחירת יועציו הוא מפגין מידה גדושה של, איך לומר בעדינות, חוסר יעילות: רק אחיתופל מוחלט תם יכול היה לייעץ למר פרס לשלוח את השעון לבדיקת־ערך מקצועית ואחר־כך לשגר חזרה אל מר בלאס.

שהרי המסר שעלה מכל אלה הוא אחד: מכיון שהשעון נתגלה כגרוטאה זולה, לא איכפת למר פרס להחזיר אותו. ובכל־מקרה, מה פתאום להחזיר למר בלאס? מדוע שיזכה במתנה מן המפקד? יועץ קצת יותר נבון, היה מציע למר פרס להודיע בקול גלגל כי אין לו עוד חפץ במתנות ממי שהיה מתווך כדיוק התגלה כנבול. אך מכיוון שרק עתה הסתבר למר פרס כי השעון שווה לגמרה סכום כה גבוה, הוא תורם אותו ל"ליב"י, או אל"ן, או אל כל מטרה נעלה אחרת), שיסמכו ויסלו לעצמם את הכסף, וכאשר השעון היה נמכר — היה גם שוויו האמיתי מתגלה, וחושף את קלונו הכפול של מר בלאס.

אין טעם להוסיף לרשימת הכסילים גם את חבר הכנסת מיכאל איתן.

(ולא רק מחמת הכלל העיתונאי הידוע ש"אדם נשך כלב — זו חדשה, אבל כלב נשך... וגו'"), כנראה גזירה מן השמיים היא שבכל מפלגה יהיה גם חבר אחד שהוא ממשפחת הנבוכים. חבל רק שחבר־הכנסת מילוא לא הקפיד, בטרם נעשה אישיות ממלכתית, להעביר את כללי התפקיד ביתר יעילות לח"כ איתן. מי היה מאמין למראה ולמשמע מיכאל איתן, אני מוצא עצמי מתגעגע לרוני מילוא.

ממ"ן־מסוף מטענים, בזק, עורק רשת זהב, האוניברסיטה העברית, חברת החשמל, אלקו, אורדן, אופטרוטק, הטכניון, קוקה־קולה...

מחשבות שונות, מחשב אחד.

מחשבי הסופר־מיני של PRIME הם האלטרנטיבה הקלאסית לדרישות מיחשוב אגרסיביות בתקציב סולידי.

למעלה מ־1700 פתרונות ליישומים מסחריים, תעשיתיים, מדעיים והנדסיים.

פתרונות PRIME הוכיחו את עליונותם באלפי התקנות בעולם ובעשרות התקנות בישראל:

- *קוקה־קולה - המחשב המרכזי לעיבוד נתונים עסקי כולל - ניהול פיננסי, ניהול צי הרכב, ניהול מלאי, כח אדם, שכר וכד'. וכן, רשת מבוזרת של 6 מחשבי PRIME לניהול מערך המכירות הארצי.*
- *ממ"ן - מסוף מטענים - מסד נתונים מתוחכם לניהול כל מטעני היצוא והיבוא האוירי של ישראל.*
- *עורק רשת זהב - מערכת תקשורת בינלאומית לשרותי דואר אלקטרוני ומאגרי מידע.*
- *בזק - ניהול המערך הארצי לתקשורת בין מחשבים בישראל.*
- *חברת החשמל - תכנון הנדסי של תחנות הכח ורשת המתח.*
- *האוניברסיטה העברית - משאבי מחשב ללימוד ומחקר לאלפי הסטודנטים והמדענים בקמפוס הר הצופים.*
- *אורדן, אופטרוטק, אלקו ואחרים - תכנון ויצור בעזרת מחשב (תיב"מ).*

PRIME. כאשר אתה זקוק ליותר מפתרון אחד, אך יכול רק מחשב אחד.

מחשבי הסופר־מיני של PRIME מעניקים לך עוצמה העונה על כל דרישות המיחשוב של כל הפונקציות בארגון - ייצור, עיבודים הנדסיים, פיננסיים, תיב"מ... מחשבי PRIME בנויים לשיתוף נתונים מלא עם מחשבי IBM, דיגיטל, CDC ואחרים, הפועלים אצלך או בארגונים איתם יש לך קשר.

חברת המחשבים המצליחה ביותר ב־'85 ו־'86. PRIME *מציגה קצב גידול נדיר של כ־19% בשנה, זו השנה ה־13 ברציפות. כולל ב־1985 ו־1986 שהיו שנות משבר קשות בתעשיית המחשבים העולמית.*
במאמר שפורסם לאחרונה במגזין BusinessWeek חוזים מומחים כי הישגיה הטכנולוגיים והעסקיים של החברה הם המבוא לעידן PRIME בענף המחשבים.

כאן ועכשיו. *PRIME מיוצגת בישראל ע"י חברת סיסטמטיקס בע"מ המעסיקה צוות מעולה ביחס גבוה של אנשי תמיכה מול מערכות מותקנות.*
מבנה זה מבטיח שרות זמין, תמיכה טכנית ברמה גבוהה ואמינות תפעול של למעלה מ־99%.
בהחלט, הגיע הזמן שתתמחשב בנו. 03-7510351.

Prime™
הגיע הזמן שתתמחשב בנו.

סיסטמטיקס בע"מ Systematics
בית הקרן, רח' ביאליק 155־157, ר"ג 52523. טלפון: 03־7510351.

שירה, מאיר & שקולניק

صكنا من الاهل

על הפסנתר והחיים

דניאל בארנבוים מספר לצעירים על ארתור רובינשטיין

בארנבוים: סיפורים על המאסטרו

זה היה בדיוק ביום הולדתו המאה של רובינשטיין. בארנבוים סיים חזרה מפרכת על הקונצ'רטו של צ'ייקובסקי, כשגם הוא וגם זובין מהטה לא מדלגים על הפרט הקטן ביותר. בבגינתו של אורח נבני התזמורת. הוא יצית סיגאר והלך להיפגש עם השחרים הצעירים של הפילהרמונית כדי לספר להם על המאסטרו.

הפגישה הראשונה ביניהם נערכה בפאריס, ובארנבוים היה בן 12. זימן את השניים ידיד של רובינשטיין, המלחין הפולני אלכסנדר טאנסמן. בארנבוים וטאנסמן התייצבו במלונו של רובינשטיין בשעה היעודה, אבל המאסטרו איחר בשעתיים. אחרי שיחת התנצלויות ניגן לפניו הנער תכנית ארוכה, מתוכה הוא זוכר את הסונטה השניה של פרוקופייב, ממנה התפעל רובינשטיין. זאת לא היתה כיתת אמן ורובינשטיין לא העיר הערות, אך כעבור זמן קצר זימן את בארנבוים לנגן אצלו בפני אמרגניו, ופחות או יותר "הכריח" את סול יורוק לקחת את בארנבוים לסיור קונצרטים בארצות הברית.

הפגישה הזכורה השניה היתה כעבור כשלוש שנים בישראל. בארנבוים בן ה־15 זומן לנגן לפני רובינשטיין במלונו, בחמש אחה"צ. הוא קם באותו בוקר עם חום גבוה, אך על הזדמנות כזאת לא מוותרים, ועל כן התייצב בשעה היעודה במלונו של רובינשטיין כדי לשמוע שהלה נסע עם משפחתו לטיול בגליל. אחרי ציפיה של שלוש שעות הוא חזר, התנצל, והתחיל לשמוע. אחרי הנגינה — אותה שיחה, כמובן — המזין את בארנבוים לארוחה רשנה. אחריה הציע לו תרופה נגד החום הגבוה: כוסית וודקה, אליה הוסיף את הסיגאר.

"זה היה הסיגאר הראשון שלי" — אומר בארנבוים. "לא חשבתי שאני צריך להודיע להורי על האיחור. הורי הגיעו בשתיים לפנות בוקר, מריח מוודקה וסיגאר וסיפרתי שניגנתי אצל רובינשטיין. . ." בארנבוים מוצא את התכונה חשובה ביותר של רובינשטיין את טבעיות הנגינה שלו, מלבד רוחב הרפרטואר. "אצלו לא היה כלל חשוב צבע הצליל, אלא דווקא הבניה הארכיטקטונית של היצירה. הוא לא חיפש את האפקטים המקומיים, אלא את הצורה כולה. כולם ראו אותו בעיקר כשופניסט, אולי מפני שבשלב המאוחר של הקריירה שלו לא היו כל כך הרבה שופניסטים כמו קודם, אבל הוא ראה את עצמו יותר כמבצע ברהמס, למשל. הוא גם היה מוכן לקחת סיכונים, ולא ניגן, כמו נגנים רבים, בעיקר בתזמורות באמריקה, בתחושה שהצבעיות קודמת לכל. זאת אולי גם הסיבה שהוא מספר על עצמו שאילו היו שמים סל פתקות לפסנתר היה זה מתמלא במהרה בתווים שהוא פיספס. זאת היתה דרך דיבור ותדמית שאהב ליצור לעצמו. לאמיתו של דבר נגינתו היתה מדויקת הרבה יותר." לזכותו של רובינשטיין אומר בארנבוים שהוא היה אחד מאלה שהקל עליו את המעבר מהיותו ילד־טיפחים להיותו קולגה. בשנת 1967, כשאריך ליינסדורף ברח מהארץ לפני מלחמת ששת הימים, היה זה רובינשטיין שביקש מבארנבוים לנצח עליו לראשונה. הם ניגנו אז את הקונצרט של שומאן. בארנבוים גם ניצח אחר כך על רובינשטיין בהקלטת חמשת הקונצ'רטי של בטהובן. "כסולן הוא היה מקצועי מאוד, התעניין אך ורק בנגינה שלו, לא איחר, ולא ביקש לאחר את החזרה, כפי שמבקשים סולנים אחרים, אפילו אני.

הוא היה 'מת' לנצח, אבל בזמן חזרה לא התערב במלאכתו של המנצח. בעת ההקלטה לא התעניין בהקלטה עצמה, אלא במוסיקה בלבד." בארנבוים הפסנתרן מצא עצמו מנצח על רובינשטיין הפסנתרן, אבל כששמע אותו מנגן "לא עלה על דעתי שאפשר לנגן את היצירה הזאת אחרת. הוא היה כל כך משכנע. אולי אני אומר כך הייתי מנגן את זה אחרת, אבל אולי זה עיקרו של ביצוע גדול, בכך שהוא משכנע." כשנשאל בארנבוים מה היו התכונות שהיה מוכן, כפסנתרן, לקחת מרובינשטיין הוא אומר שעד היום הוא יכול לחקות את דרך הישיבה והנגינה של רובינשטיין ליד הפסנתר, ולהצחיק את מי שהכירו, אבל לא זה מה שחשוב. הדבר החשוב, אולי, הוא דרך הפקת הטון הבריא, המלא של רובינשטיין, שאותו ניתן היה לזהות כמעט מהצליל הראשון.

עיקרו של עניין זה הוא היכולת לשמוע ולעצב את הטון הזה בראש, ורק אחר כך הפקתו הטכנית על הפסנתר.

בשנותיו האחרונות הירבו להיפגש, כשבארנבוים בא לבקר את רובינשטיין אחרי חזרות.

אז גם דיברו יותר באופן ספציפי גם על המוסיקה וגם על החיים. לשאלה על כך שלרובינשטיין היה הפסנתר והחיים, ואילו לבארנבוים יש גם את ניהול תזמורת פאריס, הניצוח והפסנתר, משיב בארנבוים שבניהול הניצוח הם החיים. מה היה אומר רובינשטיין אילו היה נוכח בחגיגת הפסנתרנים לזכרו? "הוא היה נהנה. גם בגיל מאוחר מאוד, כשכבר לא ניגן, ראשו היה צלול לגמרי. ראיתי אותו בפעם האחרונה שבועיים לפני מותו, כשנסעתי לבקרו בג'נבה."

גבולות השיחה בתוכנו לרובינשטיין, ובמקרה הטוב ביותר לבארנבוים (רובינשטיין), אך אי אפשר ללא כמה שאלות על בארנבוים. הוא לא מרגיש שמיצה את עצמו אחרי 12 שנים של ניהול תזמורת פאריס, ורואה עצמו נמצא שם עוד כמה שנים טובות. בקרוב יבצע את ואגנר בבאיירויט, ובהקשר לכך הוא נדרש לסוגית ואגנר בישראל. "אני מבין ומעריך את רגישותם העצומה של אנשים לנושא, ולכן אינני חושב שצריך לנגן אותו בסדרות למינויים ולאלץ מישהו לשמוע את מה שפוגע בו. אבל אינני רואה סיבה שלא לנגן ואגנר בקונצרטים מיוחדים. לא רק מפני שזוהי מוסיקה יפה, אלא מפני שנגינת ואגנר נחוצה לתזמורת, למשל כדי לעבוד על הפקת טון. השיעור הנלמד בנגינה זו יכול להיות מיושם אחר כך בנגינה של מלחינים אחרים, אפילו מוצארט."

הוא גם מוטרד מכך שאחרי שגל העליה הרוסי הזרים דם חדש בתוך תזמורת הפילהרמונית הישראלית, לא בא גל נוסף כזה, שצריך לבוא מישראל. ועתה יש בתזמורת הרבה כסאות פנויים.

הוא אינו מוצא עניין בנגינה של מוסיקה על כלים אותנטיים. אבל מודע לבעיה של ביצוע באך לפסנתר. "זה עולם מוסיקאלי כל כך מיוחד, ואני עוד לא מצאתי את הדרך הנכונה לביצוע באך לפסנתר. זאת הסיבה שאני ממעט לנגן באך." אם רובינשטיין אהב את ברהמס, השאלה היא מה אהב במיוחד בארנבוים. "היום את צ'ייקובסקי" — הוא אומר. בפעם הבאה כשישוב לכאן יהיה זה עם מוצארט, כפסנתרן וגם כמנצח על שלוש אופרות.

חודשיים בלי מהטה

גם אם היו נימות של פלוזן אישיות סביב, הרי שהוא הגיע לו, כי הוא עשה את המאמץ האדיר הזה ברוח טובה, בהתלהבות מרובה, בקסם אישי בלתי נדלה. הוא מרכז את תשומת הלב, נכון, אבל הוא גם עושה מוסיקה טובה בהתלהבות. אפילו מבקריו החריפים מציינים את יכולתו הרבה מאוד כמלווה. הוא הספיק גם לראות את משחק ה"סופר בול" וגם לקחת חלק באירועים חברתיים.

אגב, אם היו טרוניות נגד האופי החברתי מדי של אירועי היובל, הרי שבחגיגות רובינשטיין היתה מוסיקה בלבד. אפילו הקהל בסדרת הקונצרטים הרסיטלים המתישה והמפרכת (גם עבודה) היה שונה: צעיר, סימפאטי ונלהב.

מיד אחרי הקונצרט האחרון, ביום חמישי בלילה, מהטה טס מכאן, לחודשיים חופשי של הרפשה. גם מהפילהרמונית של ניו יורק. הוא יוצא לסיור באנטארקטיקה. "אם שם ישיג אותי טלפון של אבי שושני מהפילהרמונית, אני לא יודע מה אני אעשה לו". משם הוא חוזר לאופרה של וינה כדי לנצח על "אותלו" של ורדי, בהפקה חדשה שתבויים על ידי פיטר הול. יש תכניות שב־1988 אולי תגיע הפקה זו לישראל.

מהטה הגיע לבסיס חיל האוויר במסוק המטוס על ידי קצין חינוך ראשי, תא"ל נחמיה דגן. הוא עזב אותו, עם חלק מהנגנים, גם כן במסוק, כדי להספיק לקונצרט בירושלים. הוא אוהב את זה. הוא הצטלם חובש קסדה, במטוס אף־16. למחרת הופיעו בעיתונים התמונות שלו, כמעט כמו של שמיר בנתא הטייס, ויכולת לחשוב שהביקור כולו נועד לכך בלבד, אם כי במקום היתה גם כל התזמורת הפילהרמונית הצעירה. אלה עובדות החיים: מהטה לא היה בא לשם אלמלא ההזמנה של חיל אוויר, ואילו התקשורת לא היתה באה לשם ללא המהומה של מהטה. אבל היתה שם גם תזמורת נלהבת וצעירה וטובה, וגם עשיית מוסיקה, לא רק אוויר.

מהטה היה עתה כאן כששה שבועות, שבתוכם ניצח על 16 תכניות שונות, עם סולנים שונים, עם הפילהרמונית הבוגרת, איתה צריך היה לקיים גם חזרות, שלא לדבר על בעיות של ניהול שוטף, על הרפסודיה של רחמנינוף על נושא של פגניני (שניגנה הפעם אילנה ורד) ניצח לאחרונה ב־1962. על הקונצ'רטו בדו מינור של מוצארט ב־1967, והפעם ניצח עליו עם ראדו לופו בעת קונצרט, ללא חזרה אחת.

מוסיקה במצפה רמון

הפילהרמונית הצעירה יצאה לנגן בבסיס חיל אוויר. גם זובין מהטה היה שם

מהטה: זה רחוקה

בעיצומם של שבועיים הגדושים במוסיקה לפסנתר מצא זובין מהטה את הזמן לפנות יום שלם כדי לשהות בבסיס חיל אוויר בדרום. העילה לכך היה ביקורה במקום של התזמורת הפילהרמונית הצעירה, שמהטה נהנה מדי פעם לנצח עליה, כשאת מלאכת ההכנה היסודית עושה מנהלה המוסיקאלי שלום רונלי־ריקליס.

התזמורת כולה, על נגניה וכליה ירדה לדרום בשני אוטובוסים ומשאית כלים.

המושבעים לטיול השנתי הזה היו חיל האוויר, שבבסיסו יש אולם עם בימה גדולה דיה כדי לאכלס תזמורת פילהרמונית, ו"אמנות לעם" שצירפה לביקור המתוכנן גם הופעה לפני נוער במצפה רמון. זה היה מבצע לוגיסטי מסובך שהמוסיקה היא רק אחת ממטרותיו. המטרות האחרות הן הפצת התרבות ברחבי הארץ — שהוא עיקרה של "אמנות לעם", הקשר עם צה"ל, שטוב לכולם וגם — ומה רע בכך — יחסי ציבור.

חלק מהנגנים, עם מהטה וריקליס, יצאו לסיור בבסיס וראו גם את המטוסים, וגם את העוטף המתוחכם במחסן החלקים, שקודם הביא להם חלקי חילוף בלחיצה על כפתור, ואחר כך הביא להם גם כובעי טיס. הרכבים מתוך התזמורת התפצלו בין מקומות שונים בבסיס וניגנו להבאת החיילים כסרגא הילדים בגן הילדים. זה לא היה סתם קונצרט, אלא אירוע, ואפילו חברי הוועד המנהל של התזמורת הצעירה (שניגנה לא מזמן גם לפני קהל צעיר בהיכל התרבות) היו שם. תראו לי חברי ועד מנהל של התזמורות הבוגרות שיסעו ברכבם לשמוע אותה כשהיא מנגנת רחוק מהבית.

בארוחת הצהריים הפתיע מפקד הבסיס את מהטה ואת ריקליס בכך שהגיש להם צילום מוגדל וממוסגר שלהם כשהם נוטעים עץ בבסיס חיל האוויר גם מפתח כהה. מפקד הבסיס דיבר באנגלית על הסימפוניה של בית הנגב, והסימפוניה של הצלילים. בהפתעה חגגו גם את יום ההולדת ה־65 של ריקליס, וטבח הבסיס אפה לו עוגה בצורת סמלה של הפילהרמונית הצעירה.

אחרי הצהריים התקבצו כולם באולם שבבסיס לקונצרט בן שעה, שעל חלקו הגדול ניצח ריקליס, ועל היצירה האחרונה שבו מהטה. גלי צה"ל הקליטו את הקונצרט כולו.

הפילהרמונית הצעירה מורכבת מנגנים שחלקם כבר לא נערים, רובם תלמידי אקדמיה. חלקם הגדול הוא זוכי מלגות קרן שרת. הצבלנית, למשל, שזוהה לקונצרט זה ליום אחד מהסידורות. האחרים מוס כבר גנים כבר בתזמורות הבוגרות כשהם נדרשים לכך.

שני סולנים ניגנו בקונצרט: זו הלוי מעדי, בקלרינט, שניגן ובר, ובמאריצ'ו פאו סמאראגורי, בבאסון, שניגן מוצארט. מלבד כך ביצעה התזמורת את "עמקי" של לבדי ופרק מ"הארואיקה" של בטהובן. בקהל היו חיילים ומשפחותיהם וקהל ממצפה רמון, והיה זה קונצרט בלי שיעולים ובלי שעונים מצפצפים. מיד הרגשת שזה לא היכל התרבות. אמנם כשהכריז ריקליס על "היצירה האחרונה", קיבלה עצם ההכרזה מחיאות כפיים.

על היצירה האחרונה, הקפריצ'יו הספרדי של רימסקי קורסקוב, ניצח מהטה, שעד אז נכנס לו בשלווה. הוא ניצח, כרגיל, בהתלהבות, ובה לעשות: תחת שרביטו צלצלה התזמורת אחרת. היא גם הוכיחה שיש לה את היכולת לחגוג באופן ספונטני כמו אחותה הבוגרת. וניגנה לריקליס את "יום הולדת שמח" בניצוחו של מהטה.

למבצע המסובך הזה לא חסר גם אקורד צורם: התזמורת איחרה להגיע לאיזור, ולבסוף לא הופיעו הרכבים מתוכה לפני ילדי מצפה רמון שחיכו להם. כאילו כדי להוסיף למבצע הרגיש בלאו הכי, לא נתנו לאוטובוסים עם ילדים להיכנס לבסיס, לקונצרט. יום אחרי האירוע המוצלח היו גם התרגזויות וגם התנצלויות. בפילהרמונית הצעירה אומרים להגיע לאיזור שוב בקרוב, כדי לפצות את הרכבי וילדי העיירה שנפגעו ולא שמעו מוסיקה.

ימי הביניים בצליל ובצבע

מאת אורנה לנגר

תכנית של יצירות מימי הביניים במוזיאון ישראל, עם פאול גרהרד ארם וד"ר נבט דולב.

במלודיות הקסומות של שירת ימי הביניים יש זוך וניקיון שלאוזן המודרנית, שכבר התרגלה לגודש העמוס לעייפה של מוסיקה תזמורתית, קשה לעמוד על קסמו. בערב מיוחד במינו זכינו לחויה של "ניקיון לאוזן" בביצוע מהימן ואמנותי של זמר הקונטרה־טנור הגרמני פאול גרהרד ארם. קולו, שעדיין לא התפתח דיו, הצליח לעלות בצלילות מקצועית לגובהי קונטרלה גרתית, ולרדת לעומקו של קונטרה־טנור, בטכניקה מרשימה ביותר לזמרי סופראן.

שירת הטרובדור של ימי הביניים היא מתפשטת בעיקרה. היא גוננה על ידי הפרומפוניה מעודנת בנגינת כינור קטן למוסיקה מחולות, או כינור גדול לשירה מתונה ופולחנית. בין תפילה לסיפור, שירה ודיבור, נע מנעד קולו של ארם במקצועיות מלוטשת, אך נטולת מימד הזיוות הבהיר כל כך לטרובדור.

התכנית האיכותית, שתוארה את שתי הארצות לגבירהן ודל למעשה מושג "ימי הביניים" במלואו — גרמניה וצרפת, נבנתה באורח כרונולוגי. מגרמניה הביא ארם מבחר קטעים שרובם הולחנו על ידי נודדים מראשית המאה ה־13 עד שלהי המאה ה־14. לגבי צרפת הקדים ארם למאה ה־12 והחם את הערב בתפילת הלוליה שהלחין ההוגה פייר אבלאר עבור ירושלים.

כל הסגנונות של ימי הביניים וראשית הגותיקה באו לידי ביטוי מעודן, אך ויחור במקצת בצליל. הרצאתה של ד"ר נבט דולב הדסבירה לשיקופיות שקדמו לכל חלק מושר, נגבו למעשה את ההצגה מהטרובדור.

המעבר מ"תקופת החושך" (מלאת האור בשירתו של ארם) לנטורליזם הדתי יותר של הגותיקה, הוסבר בחומר תוסס על ידי ד"ר דולב. המשיחים החלונים שפלשו לאמנות הדתית דרך דלתות אחוריות, דמויות משנה המביאות את האנשה שהיא חלק מסגנון התקופה. הציגו את הטוהר שבשירתו של ארם באור קצת תינוני. המעבר מתיאור "אם האלהים" בסגנון הפרה־גותי, לתיאור "אמאלה של אלהים" בגותיקה; היה למעשה גם המעבר מהחלק המושר לחלק הויזואלי. תפוסתו המלאה של האולם העידה על צמא לתכניות כאלה.

תזמורת רשות השידור במסגרת הסדרה "אולפן פתוח" באולם הנרי קראון. מנצח: דייויד רוברטסון. סולנים: יערה טל וגילה ירון. בתכנית: יצירות רוול, גלברון ושימנובסקי.

גם תזמורת רשות השידור הצטרפה לחגיגות המאה להולדת רובינשטיין והשמיעה, לראשונה בארץ, את הסימפוניה הקונצרטית לפסנתר שהלחין שימנובסקי, והקדישה לפסנתרן. היצירה מלאה את רוחו של רובינשטיין הסממנים המובהקים שאפיינו את נגינתו: תרוות חיים תוססת, עוצמה של רגשות ודרק. לצד תצוגת ראווה מפוארת זו של פעלולים מוסיקאליים, ואולי כחלק ממנה — הצטיינה היצירה בעיקר בשטחיות מוחצנת. כל אלה הלמו להפליא את אופי נגינתה של הפסנתרנית הישראלית הצעירה, המתגוררת היום במינכן, יערה טל.

שימנובסקי התייחס ביצירה זו דווקא למימד המתכתי יותר של הפסנתר ככלי הקשה. הפסנתר היווה בעצם חלק מהגיבור שנותנים תופי הדוד, ואפילו התוף הבבאי. לפיציקאטו קיצבי של כל הטוטי התזמורתי, שלא תמיד היה מלוכד ואחיד. הוא הופיע לחליפין, או כ"יוזלור" בפרק הראשון, או כחלק מסריו כינו לבין החליל והויולה. הרגיסטרים בתזמור עלו בהדרגה, ובפרק השני. הסוליו התנהל בין החצוצרה לכינור, כשהפסנתר התקיים כמתוך בלבד. הפינאלה הסתיים בצליליהם האדירים של המוזמבתים, המוזכת וכל שאר כלי התזמורת. המקצב הסוחף בא לידי ביטוי בעיקר בנגינתה של הוירטואוזית הצעירה, שקליטתה המוזדלסת בכלי מוכיחה במקצת את זו של רובינשטיין, שלכבודו הולחנה היצירה, ואף הוא אהב מפגנים וירטואוזיים ראוותניים כאלה.

ממפגן שרירים זה עברה התכנית להתלוכה סגנונית של פעלולי ראווה של "אמא אווזה" של רוול, בה הגיעה הגישה התכניתית־עלילתית לשיאה. ההשתעשעות בתעלולים, הקיימת כבר ביצירה עצמה, לא נזקקה לגירוי נוסף בביצוע שהבליט את הניגודים בין פרקי האגדה בהפרזה מגוזמת. כך, למשל, ריקוד הפיות־הכינורות, באיטיות ובצליל שטוח מדי, שלא איפשר ליהנות מוקסם של סיור ביער המכושף. הרציטאטיו לכינור השר בליריות משתפכת שהיתה מעבר לכל פרופורציה.

אתנחתא מסגנונית היער של ראוול היותה היצירה של ארתור גלברון "תהילים והלולים", שכתבה ב־1968, ותכנה רק עתה להשמעת בכורה. היצירה נעה בין תחינה כרומטית, הנודשת סקונדות קטנות המבלטות בוויבראטו בצלילי בקונטרבס ובכלי נשיפה בעוממים, לבין שיר הודיה שלביצועו נזקק המלחין לסופראן שיקלה לגבהים בעוצמה אדירה. לא היה ברור אם הצרידות המתוספת של גילה ירון היתה חלק מהיצירה או בעיתיה של המזרח. המבנה הסימטרי המדייק של שני חלקי היצירה המנוגדים תרם עוד יותר לאווירת הסימטון שהשרתה.

שלושים שנות חלילית

מאת אודי אפשטיין

קונצרט לציון שלושים שנות פעילותו של שלמה תדהר (חליליות), בהשתתפות מרינה בודרנקו (צ'מבאלו) ואליהו טורנר (אבוב) בבית טיכו בירושלים.

את החלילית ככלי סולו רב קסם ועתיר אפשרויות הציג שלמה תדהר, שתרם רבות בשלושים שנות פעילותו להרחבת המודעות למוסיקת החלילית בארץ. בוואריאציות על הנושא "גבריאלה מאסיליה" של ואן אייק, צבע הצליל הייחודי של החלילית הסופראנית בא לידי ביטוי שובה לב בוואריאציות על נושא מקורי, אנגלי־צפורני מאוד באופיה, של ג'ייקוב. הקאנצונה מס' 1 של הורמצי בן זמבני, לכבר, היתה שונה רק בתיבולים דיוקאמביים מתנגים והתרגשה מכשלו של כלי הקלידים — צ'מבאלו במקום הפסנתר בכיסת המקף — מרווה של הקאנצונה הבארוקית של פרסקובלדי. לקוצת זאת יצרה הסדיה הקונטרפונקציונאלית לבדי של אוסטר קונטרסר של מכס, לקוצת הבגיה הארכית הברוניסטית של רפצה באקדמיה ומחול".

בשליש היהודית בכנגן הנגינה הבארוקי ידע תדהר לאלתר עיטורים וגם להמנע מהרבה בכך, ובן להיענות לתביעות המתוחכמות יותר של היצירות המודרניות. בדרך זאת החיה את רוח הווינטות השורה על היצירות הבארוקיות ואת ההומור המשעשע שביצירותיהם של ג'ייקוב ולכנר. את התפקיד כמוי הכונה במקצת טיזוד לצ'מבאלו, ככלי ליווי וכמה אפיזודות סולניות בלבד, מילאה מרינה בודרנקו בקשיבות ובאיכות טעם. האבובן אליהו טורנר, שהצטרף אל הצמד במירו סהוקות של לואייה, מיצה בנגינתו את מלוא הנועם המלודי של מנגינותיו תוך כדי איזון צלילים מופתי, שחלילים ואבובנים רבים יכולים להתעכב בשכמותו.

הזמנה למחול

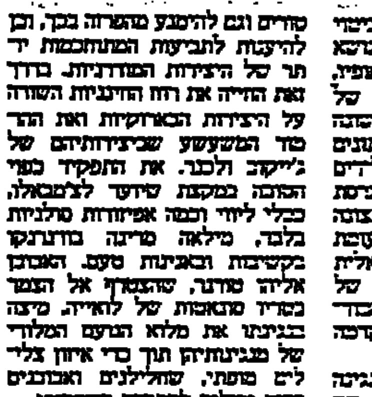

מחולות ויגנמאל: [illegible]

"מחולות ויגנמאל" היא אחת התכניות שתביא לארץ להקת הבאלט של האופרה של וינה, בביקורה המתוכנן בראשית מארס. אלה הם שיחזורים של כוראוגרפיות של גרדה ויגנמאל, כוראוגרפית וינאית מראשית המאה. וחלק מהערב יהיה בסגנון נקף ראש השנה באופרה של וינה, עם הוולאסים של השטראוסים. התכנית השניה שהיא תביא תהיה כולה על טהרת קיליאן.

מנהל הבאלט, ד"ר גרהרד ברינר (שהיה בעבר מבקר מחול, ומזה עשר שנים הוא מנהל הלהקה) סיפר שזוהי להקה צעירה, בלי כוכבים, שבבסיסה קלאסי, אבל היא מזמינה גם עבודות של קלסיקאים מודרניים וכוראוגרפים מודרניים. עתה, הודות לעידודו ותמיכתו של לורין מאזל, שכיהן בעבר מנהל האופרה של וינה, החלה הלהקה להופיע הרבה יותר בתכניות עצמאיות, וכיום היא מופיעה כ־100 פעמים בשנה, בבית האופרה ומחוצה לו. היא רקדה כבר בפסטיבאלים בזלצבורג ואתונה, והופיעה גם במזרח הרחוק.

רוב הופעותיה הן עם מוסיקה חיה, אם כי בארץ תופיע עם סרטי הקלטה. הזמן הקצר לא איפשר לארגן תזמורת. אחד המחולות שירקדו בארץ הוא "שיר ערש" של קיליאן לקונצ'רטו לכינור של אלבן ברג, ובעתיד הלא רחוק היא תרקוד את זה בוינה עם הסולן גידון קרמר, שהתלהב ממנה.

ביקור הלהקה הוינאית משמע כתחילה. תוילה היה אמור להופיע כאן במארס, בייבוא של חברת "ארכיס", הבאלט של מונטה קארלו, שכיטל. בסוף דצמבר ביקר בארץ המנהל של האופרה הוינאית קלאוס הלמוט דראסה, שבדק אפשרויות של הבאת האופרה לכאן ב־1988. דראסה טילפן לוינה, בירר שהבאלט שלו פנוי במארס וכך יכול היה הביקור לצאת לפועל.

נבל עם רוח חיים

מאת אודי אפשטיין

רסיטל של נגנית הנבל עדינה הר־עוז באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים. בתכנית יצירות מאת הנדל, דושק, נאדרמן, פורה, גורידי, פלאג'לו והורנשטיין.

עדינה הר־עוז אינה מסתפקת בהפקת נועם צליליו המהוללים של הנבל ובמפגני טכניקה ראוותניים, אלא מעניקה גם נימה אישית אינטימית וטעם מוסיקאלי משמעותי לנגינת היצירות של כל הסגנונות והתקופות שבתכניתה. מן המכאניות והאופייניות לנגינתם של וירטואוזים רבים היא נמנעת בגמישותו של הרובאטו המפיח רוח חיים ביצירות, בלי לגלוש למאניריזמים מאולצים, וכן בניואנסים דינאמיים עשירים וגם דקים. באופן כזה הפיקה הנגנית אפילו בכלי בלתי זמרתי זה את מבגינתיותו של הקו המלודי בסונטה של דושק ובסונטינה של נאדרמן, ועיצבה בעדינות פיליגראנית את הפרקים המהירים של מלחינים אלה. רגישות אוורירית באה לידי ביטוי ב"נערת הסירה במגדלנה" של פורה, ותנופה מקצבית ריקודית ועם זאת דייקנית במחול הספרדי של גורידי. בסונטה של האמריקני בן זמננו פלאג'לו הבליטה הנבלנית את היסודות האימפרסיוניסטיים, שהיצירה עדיין קרובה אליהם במידה ניכרת, ואת "עצי השממה" שהקדיש לה סטיב הורנשטיין ניגנה ברוח אילתורית ובהפגנת השממה יותר מאשר בגילוייה המוחצנים.

צירוף משמח של שליטה טכנית מלוטשת וקלילה עם טוב־טעם מוסיקאלי אינן גרמו הנאה רבה בהאזנה לנגינתה. מן הראוי היה לנצל נתונים איכותיים אלה בפעילות נרחבת יותר בחיי המוסיקה בארץ.

מנחה כבדה

מאת הרי גולומב

רביעיית תל אביב עם זאב שטיינברג (ויולה) בתכנית מיצירות מוצארט, ברטוק וברהמס בקונצרט מנחה של יום ו' במוזיאון תל אביב.

מי שמעדיף לבלות את אחר הצהריים של יום ו' בקונצרט קאמרי במקום בבית קפה או בסיאסטה הגיע לו "לקבל אותה" בכבוד, בגודש ומרוכז. תכנית תובענית ביותר כלפי מבצעיה ומאזיניה הוגשה כאן באדיקות של מוסיקאים רציניים.

אמנם לא כל חלקי התוכנית הגיעו לכלל ביצוע מושלם: היו הכרעות טמפו (בעיקר במוצארט) שנשמעו תמוהות; והיו כמה צלילים קלושים, בעיקר בפיאנו. אך דווקא רגעי פיאנו אחרים היו מרטיטים בהשראתם, אם באינטנסיביות ואם באווריריות, לפי המתבקש. אינטנסיביות זהירה והעמקה בברטוק, בהירות ושקיפות קלאסית במוצארט, בשלות מלאה ורוויה בברהמס, ובכולם — צליליהם של קשתנים קאמריים שבגרותם והקשב ההדדי שלהם השביעו עם שנות עבודתם המשותפת. הוויה מרוכזת, עזה אפילו יותר מדי למסגרת כזאת, שמחייבת חשיבה לא שגרתית של תכנית "אחרת" לשעה "אחרת".

קונצרט של נגני הבארוק בישראל: צילה גרוסמאייר — סופרן, אליהו טורנר — אבוב, שלמה תדהר — חליליות, יאיר קלס — כינור, צבי הראל — צ'לו ומרינה בודרנקו — צ'מבאלו, במסגרת 11;11 בצוותא.

בעיות טכניות שונות הכבידו על יכולת ההנאה בקונצרט זה. הצ'מבאלו היה במצב טכני בעייתי (שבר בתוך אחד הרגיסטרים ובעיית כיוונון), הן פנימיות והן עם הכלים האחרים: מצב קולה של צילה גרוסמאייר היה ירוד בהרבה מן הרגיל אצלה; גם הצ'לן צבי הראל "לא היה בפורמה" חלק מן הזמן, והאיזון האקוסטי בין הכלים היה זקוק לשיפור רחוק. ובכל זאת ניכרו הכוונות המוסיקאליות הטובות של מבצעים מיומנים, בעלי תחושת סגנון בשלה ומשכנעת, שלעתים אף הניבה תוצאות טובות, בעיקר ביצירות לשדה שני הנשפנים — שלמה תדהר ואליהו טורנר, והכנר יאיר קלס.

מרינה בודרנקו היא צ'מבאליסטית מעמיקה ומרתקת, שמקדישה מחשבה רבה לרגיסטרציה ולהפקה המיוחדת לכלי, ואינה מעלה את אצבעותיה באופן מיכאני ממקלדת הפסנתר לזו של הצ'מבאלו. חבל ששבר כלי שעמד לרשותה סיכל כמה מכוונותיה הטובות.

נגני הבארוק בישראל: מבצעים מיומנים

כוונות ומציאות

מאת יצחק ברום

קונצרט למנויים מס' 6 של התזמורת הסימפונית חיפה, בהשתתפות להקת המחול בת שבע. מנצחת: דליה אטלס. בתכנית: יצירות של באך, רוסיני, דביסי וסטרווינסקי

לפי המתוכנן היה על המחול לעמוד במרכזו של החלק הראשון, שאמור היה להעניק לקהל חוויה אסטטית־ויזואלית בעיקרה, בעוד שהחלק השני, שכלל שתי יצירות מופת של סטרווינסקי ודביסי, היו אמורים להוות את גולת הכותרת המוסיקאלית של הערב. אך כוונות לחוד ומציאות לחוד. היצירות שלפיהן רקדה להקת "בת שבע" לא נועדו במקורן למחול, בעוד שהתכנית המנגנת בלבד כללה את אחד הבאלטים המפורסמים ביותר של כל הזמנים, "ציפור האש" של סטרווינסקי. עובדה זו היתה בעוכרי החוויה האסטטית.

"הטריסה כבתול" לפי המוסיקה של הסויטה מס' 3 מאת באך לקחה בחוסר תיאום בולט בין הצליל והתנועה. המחול לא נבנה כך ששיאיו יותאמו לשיאי המוסיקה, והאפקס האקוסטי הוליש לכך את האפקס הויזואלי. לעומת זאת היה הקטע השני, שבוצע למוסיקה של רוסיני, בנוי היטב, בלא הסוד התנה. בתכניה והמודעות פורסם שהיצירה שתבוצע תהיה הפתיחה ל"איטלקיה באלג'יר". איני יודע מה היתה היצירה שבוצעה, שהיתה צירוף משונה של קטעי רוסיני, אך זו לא היתה הפתיחה ל"איטלקיה באלג'יר". כראוי שכל גוף המכבד את עצמו יביא לידיעת הקהל כל שינוי בתכנית המוסיקאלית. זה כלל אלמנטרי ואי כיבודו הוא זלזול בקהל.

דליה אטלס היא מנצחת מנוסה ופעילותה המוסיקלית זכתה כבר להוקרה בקרב חוגים רחבים. תנועותיה הרות ובהירות והיא שולטת היטב בטכניקת הניצוח. אך היא לא הצליחה להתמודד עם "הנוקטורנים" של דביסי, אותה יצירה מופלאה הטובלת מן הצלילים את הגשמיות שלהם ומעבירה אותם אל עולם שכולו פיוט. הצלילים של דביסי נשארו גשמיים ובכיים קמעה.

סטרווינסקי סלד ממבצעים הנותנים פירוש אישי ליצירותיו. הוא סבר שעל המבצע להפעיל את מכונת הנגינה ולראות שתפעל כמכונה משומנת היטב. המכונה אמנם לא חרקה בקונצרט זה, אך היתה זקוקה לשימון קל. תזמורת חיפה היא כיום גוף מקצועי המסוגל לעמוד בכבוד באתגרים מוסיקאליים, ואין מקום להתייחס אליו בסלחנות, כאילו היה מדובר בחובבים. אך יש עדיין נגנים המתקוממים בבעיות טכניות בכלי שלהם. אם לפני 80 שנה, עת חוברה היצירה, היו מקטעות בפרטיטורה שנראו לנגנים קשים מאד לביצוע, הרי שכיום הטכניקה הנדרשת מנגנים מקצועיים אמורה שלא תהיינה עוד בעיות כאלה.

מכון ון־ליר בירושלים
מזמין את הציבור לכנס על הנושא:
משא ומתן עם המדיום באמנויות המאה העשרים
שיתקיים בימים י"—י"ג בשבט, תשמ"ז, 9—12 בפברואר 1987

מושב הפתיחה
יום שני, 9 בפברואר 1987
19.30—17.00
יו"ר: שלהבת פריאר
פתיחה וברכות:
רחל בילסקי־כהן
יצירתו של ריצ'רד ורניק:
האוראקל של שמעון בר־יוחאי
בביצוע:
מרים מלצר — סופראן,
מרית סילבר — צ'לו,
אמנון־פיליפ סילבר — פסנתר
הרצאת־מבוא:
מנחם ברינקר — מילה ומובן בתורת הספרות החדשה
הרצאת מבוא: מרים אור — המדיה כשפה לדיאלוג

מושב המוסיקה
יום שלישי, 10 בפברואר 1987
13.00—9.00
מנחה ופותח:
יהואש הירשברג;
נעימת סונטה לפסנתר של ריצ'רד ורניק בביצוע אמנון־פיליפ סילבר
הרצאה: ריצ'רד ורניק
Haronic and Architectural procedures In 20th Century Music
נעימת קונצ'רטו לפסנתר וסרט אלקטרוני של יוסף טל בביצוע אמנון־פיליפ סילבר
הרצאה: יוסף טל:
The Relations Between Interpretation and Musical Language
מגיבים: מרק קופיטמן
אמנון־פיליפ סילבר
המושב יתקיים בשפה האנגלית

מושב הספרות
יום שלישי, 10 בפברואר 1987
20.00—15.00
יו"ר: אריאל הירשפלד
הרצאה: אורה סגל — שבירת היצירה ואחדותה: כיצד ולשם מה?
הרצאה: יהודית בראל — לשון השירה — ייחודה, מגבלותיה ודרכי פריצתן.
רב־שיח סופרים ומשוררים:
פנית המדיום אל עצמו — משבר או התחדשות?
מנחה ופותח:
אריאל הירשפלד
משתתפים: דוד אבידן, אהרון אפלפלד, מאיה בז'רנו, דוד שיץ

מושב התיאטרון
יום רביעי, 11 בפברואר 1987
13.00—9.30
יו"ר · אבי עוז
הרצאה: שמעון לוי — סמואל בקט — המוצע והמסר במחזה "לא אני";
ביצועים שונים של המחזה "לא אני"; טקסט; הקלטה; סרט
מגיבים:
מיכאל הנדלזלץ,
יוסי יזרעאלי

מושב המחול
יום רביעי, 11 בפברואר 1987
18.00—15.00
יו"ר: ציונה מלד
הרצאה:
רחל בילסקי־כהן — מעמדו של הגוף במחול: בזמננו — בליווי הדגמות מסרטי מחול
מגיבים
גיורא מנור, דנה שנפלד

מושב הקולנוע
יום רביעי, 11 בפברואר 1987
23.00—20.00
יו"ר · ישע הר ניר
הרצאה: נחמן אינגבר — גבולותיו של הקולנוע כמעשה אמנות: וחיוניותיו של הקולנוע לבדוק את יכולתו בתחומים שטרם נוסו הדגמות מסרטים
מגיבים · רחל גאמן, מיכל פרידמן

מושב האמנות החזותית
יום חמישי, 12 בפברואר 1987
13.30—9.00
יו"ר רן שחורי
הרצאה מרדכי עומר — הערגה להשתחרר מן החיטור והנכונות להבלע בו
רב־שיח אמנים
המדיום מגבלה או מקפצה?
מנחה ופותח רן שחורי
משתתפים
שמחה שירמן, משה גרשוני, צבי גולדשטיין, מוסי מזרחי

מושב הסיכום
יום חמישי, 12 בפברואר 1987
18.00—15.00
רב־שיח
משא ומתן עם המדיום באמנויות המאה העשרים
מנחה ופותח אריה זקס
משתתפים:
יהואש הירשברג (מוסיקה)
רחל בילסקי־כהן (מחול)
מיכאל הנדלזלץ (תיאטרון)
נחמן אינגבר (קולנוע)
גבריאל מוקד (ספרות)
יונה פישר (אמנות חזותית)

כיכר אלברט איינשטיין

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965

[illegible]

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

[illegible]

נמלי ישראל: בדרך לחוף מבטחים?

מאת נורית כהנא

נמל אשדוד מבסס את בכורתו, נמל אילת אינו עומד ברשות עצמו. מנמל חיפה נותרה הנוסטאלגיה, ותקוות לצמיחה מחודשת

נמל אשדוד: המוביל בהיקף המטענים

רשות הנמלים היא דוגמה מובהקת של מערכת שאינה נסמכת על שולחן תקציבי סיוע ממשלתיים. תקציב הפיתוח השנתי הכולל של הרשות, 57 מיליוני דולרים, הנועד לפיתוח נמלי ישראל, ימומן כולו ממקורות עצמיים של הרשות. בימים אלה אישרה רשות הנמלים את תקציב הפיתוח: מחציתו נועדת לעבודות בינוי ולהרחבת התשתית בנמלים, ומחציתו השנייה נועדת לחידוש הציוד ולרכישת מיכון מודרני נוסף. התקציב טעון עדיין אישור של ועדת השרים לענייני כלכלה.

גם הדו"ח האחרון של מבקר המדינה וגם נתונים שפירסמה רשות הנמלים, מורים כי הרשות התאימה את עצמה בשנים האחרונות לשינויים שהתחוללו בענף הספנות בעולם. השינויים מתבטאים בעיקר בהאחדת המטענים, במעבר להובלת המכולות, והמכסת עבודת הרישום, המיון והבקרה למערכות ממוחשבות.

עיון במתרחש בשלושת נמליה של ישראל — חיפה, אשדוד ואילת — מלמד על המגמות הכלכליות הבאות לידי ביטוי בנתח שכל אחד מהם נוגע בשירותי הנמלים. נמל חיפה, למשל, פינה בשנתיים האחרונות את מקומו כבכיר הנמלים לטובת נמל אשדוד. עד 1980 היה יתרון לנמל חיפה בסך כל תנועת המטענים. מאז ואילך השתנתה המגמה, ונמל אשדוד הוא המוביל בהיקף המטענים העוברים דרכו.

הבכורה לנמל אשדוד

בשנה האחרונה עברה יותר ממחצית תנועת המטענים בארץ, למעט דלק, דרך נמל אשדוד. כ-7 מיליוני טונות עברו בו בשנת 1986–1985, לעומת פחות מ-5 מיליוני טונות בנמל חיפה. לעובדה זו יש גם השלכות על היקף כוח האדם המועסק בנמלים: בחיפה מצבת כוח האדם בשנה שחלפה היתה 891 עובדים בלבד, לעומת 1251 בנמל אשדוד. ירידת מרכיב כוח האדם בנמל חיפה מקטינה את אחד ממקורות התעסוקה העיקריים שהיו בעבר לעיר, ההולכת יותר ויותר להיות ראויה לתואר עיר נמל.

לעומת נמלי חיפה ואשדוד, נמל אילת הוא בגדר קרוב-משפחה עני. מועסקים בו 264 עובדים בלבד, והיקף המטענים העוברים בו הוא כמיליון טונות בשנה. לעומת זה, יש לנמל אילת חשיבות פוליטית-ביטחונית רבה, בהיותו המוצא הימי הדרומי של המדינה, והשער הימי לאפריקה, אוסטרליה והמזרח הרחוק. בשנה שחלפה פקדו את נמל אילת 107 אוניות, 40 אחת מהן אוניות מכולה מתמחות, כ-6 אחרים אוניות להובלת מטעני צובר, והיתר — אוניות מטען רגילות. מיכליות להובלת דלק פוקדות את אילת באופן קבוע, ומקבלות בו שירותים ימיים בלבד.

מיעוט מספרן של האוניות הפוקדות בנמל אילת גורם אי-יציבות בעומס העבודה בו, אבטלה של כוח האדם, והשבתת הציוד. בניגוד לנמלי אשדוד וחיפה, שכתם הנשג עודף הכנסות, סובל נמל אילת מגירעון, הנובע בעיקר [illegible] ויות המוגבלות לניצול הציוד [illegible] האדם התפעולי, וכן בשל הוצאות שכר גבוהות, והתנאים המיוחדים הניתנים לעובדי נמל אילת.

שיעור התפוקה הנדרש מעובד אחד באילת הוא כ-30—70 אחוזים מתפוקתו של עובד בנמל אשדוד. נורמות תפוקה נמוכות אלה גורמות שיעורי פרמיה גבוהים, ויוצא שרמת השכר של עובדי התפעול באילת עומדת ביחס הפוך לעומס העבודה הנמוך.

פתיחת תעלת סואץ לשיט ישראלי הפחיתה גם היא את חיוניותו של נמל אילת כמקשר הימי הבלבדי עם אפריקה, אוסטרליה והמזרח הרחוק. על נמל אילת להתחרות מעתה עם נמלי הים התיכון, הנוחים יותר וזולים יותר, בשל מיקומם ומרכזיותם. החשש מצמצום בפעילות הנמל הביא ועדת שרים לענייני כלכלה, בדצמבר 1978, לקבל החלטה הנועדת לשמור על היקף פעילות של כמיליון טונות בשנה בנמל אילת. ללקוחות ממרכז הארץ הובטחה רמת שירותים ועלות המקבילות לאלו של נמלי הים התיכון.

בעקבות החלטת ועדת השרים, נטלה על עצמה רשות הנמלים, יחד עם חברת "צים", להפעיל מערכת תובלה משולבת מן הנמל עד לשער הלקוח במרכז הארץ. מהם גם, שרשות הנמלים תקים מסוף בחוף צין, להתחבר עם רכבת ישראל. המסמר לה רשות הנמלים הנוייבו לכסות את העלות הנוספת הכרוכה במעבר מטענים מנמל אילת למרכז הארץ.

מדיניות הגנה

מדיניות ההגנה על נמל אילת גרמה הפסדים לחברת "צים". בשנת 1984 הודיעה החברה לשר התחבורה, כי ההימשכות מכביסת אוניות לנמל חיפה ואשדוד גורמת לה הפסדים. ביולי 1985 החליטה רשות הנמלים לכסות חלק מהפסדי "צים", בסך 1.2 מיליוני דולרים.

במבט כולל עומדים, עם זאת, הישגי רשות הנמלים בסימן עלייה. תנועת המטענים עלתה בין השנים 1986—1961 ב-300 אחוזים ומצבת כוח האדם ירדה מ-4919 עובדים ב-1976 ל-2521 עובדים בשנת 1985–86. ירידה של 60 אחוז בעבודה בשעות נוספות בנמלים בעשור האחרון, פירושה גם היא חיסכון השקול לחידוש על 300 עובדים. הישגים אלה נובעים בעיקר מהשימוש הגובר בציוד מכני, פיתוח של שיטות טכנולוגיות חדשות, והתייעלות.

הישג חשוב נוסף של רשות הנמלים: סכסוכי העבודה הנדירים של עובדי הנמלים הם כיום נחלת העבר. בדו"ח מבקר המדינה מצויין כי רשות הנמלים הצליחה לנטרל בשנים האחרונות את זכות היתר שהיתה למפעילים הוותיקים בנמל אשדוד לעבוד באופן בלעדי על כלים המקנים פרמיה גבוהה, והנהיגה סבב בין העובדים.

במסגרת התקציב לפיתוח הנמלים של שנת 1987 מתוכננת השלמת פרויקט חיזוק רציף דגון והעמקתו, כדי לאפשר עגינת אוניות בגודל "פנמקס", המובילות גרעינים, בנמל חיפה. כן יוארך רציף הכימיקלים באזור הקישון כדי לאפשר עגינת שתי אוניות יחד. השנה יושלם גם בית המלאכה בחלקו המזרחי של נמל חיפה, וייבנה מרכז שירותים ללקוח, הנועד להקל על תהליך יציאת מטענים ושחרור מטעני יבוא מהנמל.

תוכנית נוספת בתקציב השנתי היא לבנות מחסן קירור לייצוא תוצרת חקלאית דרך הנמל הצפוני, ולחסוך בכך הוצאות הובלה של תוצרת זו מצפון הארץ לנמל אשדוד. תקציב נמל חיפה כולל גם השתתפות רשות הנמלים בהסדרת התנועה בכניסה המערבית לנמל (צומת דולפין), הבונה למעבר תת-קרקעי מתחת לפסי הרכבת. כן יותרו הכניסות והגישות לנמל מצד מזרח על ידי חיבור דרך "גול" עם הכביש הארצי [illegible].

בנמל אשדוד תושלם בניית רציף 9, הנועד לשינוע תפזורות, ובעיקר פוספטים לתחנת הכוח החדשה. יוחל גם בהקמת המסוע להעברת הפוספטים מהרציף למאגר בעורף הנמל. ותיכלל שלוחת רכבת מן המסילה הראשית למאגר הפוספט. גם באשדוד מבטיחים לשפר את דרכי הגישה לנמל.

בנמל אילת תבוצענה השנה עבודות קטנות בהיקפן, והקשורות בהעתקת קווי מתח גבוה, והרחבת שטחי אחסנה.

27 מיליוני דולרים מתקציב הפיתוח של הרשות הוקצבו לרכישת ציוד חדש לנמלים: שני עגורנים לרציף 9 באשדוד, שני עגורני שער על גלגלים לנמל אשדוד, ושני עגורני שער על פסים לשינוע מכולות לרכבת לנמל אשדוד. כן ירכשו שני מנופי חוף לנמל חיפה, מנוף גשר שלישי למסוף המכולות המזרחי בנמל חיפה, ושתי גוררות, לנמל חיפה ולנמל אשדוד.

מנכ"ל רשות הנמלים, שאול רזיאל, אומר כי חברת החשמל נתעשה ברעתה להקים תחנת כוח המוסקת בפחם בנמל חיפה, על איזור שייובש מול הרציף המזרחי ליד אתר תחנת הכוח הקיימת. עבודות בריקת קרקע ותכנון כבר מתבצעות. תוך פחות מעשר שנים אמורה תחנה זו לפעול, על שטח של 400 דונם, שרשות הנמלים תכשיר לצורך זה, כולל רציף לעגינת אוניות מתאימות למטעני פחם.

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

משה ארנס: התקוות מתבדות

בעקבות הרוטציה בראשות הממשלה יצא השר עזר וייצמן ממשרד ראש הממשלה והאליץ להפקיד בידי השר משה ארנס את הטיפול בענייני הערבים. כלפי חוץ אפשר להתרשם כאילו דבר לא אירע.

ארנס נתן פומבי להתנגדותו להריסת בתי הבדווים בערב ואלה, ממש כאילו וייצמן המשיך לשבת בכיסאו. גם הביקור בשבטי הבדווים בנגב, האזנה לאנחות לעסקני הציבור, והפגישה עם ראשי הוועד הארצי של הרשויות הערביות היו ברוח זו. ראשי הרשויות הערביות יצאו מלשכתו של ארנס בהרגשה טובה. התבדו החששות מפני השר החדש.

אם אין די בכל זה, בישר השבוע ארנס לראשי המוסלמים בארץ כי נקבעו הסדרים, בהסכמת ירדן וסעודיה, שיאפשרו לרוצים בכך לצאת למכה בכל עת שירצו. העלייה מעין עלייה לרגל חוזרת ("אל עמרה"), שהמוסלמי חוזר ועושה אותה אחרי מילוי מצוות העלייה לרגל — אל חאג'. אל עומרה אינה מצווה מוסלמית, אלא זכות לחזור ולבקר במקומות הקדושים.

לכאורה רק טובות מבשר ארנס. אך הדברים התבררו אחרת. לפני ימים מספר הזמין עוזרו הבכיר של ארנס, תת אלוף (מיל') עמוס גלבוע, נציגים מעקורי הכפרים אקרית וברעם. הם יצאו ללשכת השר בתקוה כי הוא עומד לאשר להם כי תוך ימים יתחילו צעדים ממשיים להגשמת המלצות ד"ר יוסף גינת, עוזר השר וייצמן. הדו"ח המליץ על הקמת ועדת היגוי בהשתתפות העקורים ונציגי משרדים ממשלתיים, שתבדוק את אפשרויות שובם של העקורים לכפריהם והקמת יישוב חקלאי בקרבת מקום, לאלה מהם המעוניינים בהתיישבות חקלאית.

אבל גלבוע לא הביא לאורחיו בשורות. הוא עדיין לומד את הנושא, ברצונו לבקר במקום. לפי המלצות ד"ר גינת, אמר גלבוע, עקורי בירעם עצמם אינם נלהבים להסכם בזכויותיהם על כפרם. לכן, הוסיף גלבוע, ייתכן שיבנו להם כבר סייה כאשר המומלץ להקמת היישוב החדש.

נציגי העקורים יצאו את הפגישה בהרגשה כי המלצות ד"ר גינת לא הובנו כיאות על ידי גלבוע, או שהוצגו לו בצורה מעוותת. הם הבינו שהעניין חוזר לנקודת האפס. כל התקדמות וההבטחות ירדו לטמיון.

אנשי וייצמן בלשכה טוענים, כי עמוס גלבוע מנסה להשמיץ את קודמו ולהציג אותו כדו-פרצופי. לדבריהם המליץ גינת על הקמת שני יישובים חדשים לעקורי בירעם ואקרית, במקומות שייקבעו על ידי ועדה בינמשרדית, שישותפו בה נציגים של העקורים. בנוסף, מבטיח הדו"ח, יישמרו הכנסיות ובתי הקברות הקדומים של היישובים הנטושים. ד"ר גינת אישר בתשובה לשאלה את דבר ההמלצות הללו, שהונחו על שולחנו של עמוס גלבוע.

מתברר שגם גורל העלייה לרגל למכה, שעליו בישר ארנס-גלבוע בקול תרועה גדולה, מעורר מחלוקת. מקורות במשרד הפנים הודיעו למוסלמים כי הם "לא יודעים" על כך דבר, וכי העניין הוא בתחום אחריותו של משרד הפנים, ורק הוא רשאי לאשר יציאת אזרחי המדינה למדינות אויב. מדוע לא שותפו נציגי משרד הפנים בועדה הבינמשרדית שדנה בנושא?

לשכת ארנס הגיבה לטענה, כי את משרד הפנים ייצג בוועדה דוד אגמון, יועץ שר הפנים לענייני ערבים. במשרד הפנים השיבו כי אגמון כלל אינו עובד אצלם. אגמון שייך למשרד המשטרה. האומנם יהיה גורל ההבטחה לאשר את העלייה לרגל כגורל דו"ח גינת? בלשכת השר מרגיעים את המוסלמים: עניין העלייה לרגל אמת ויציב. ההחלטה התקבלה במישור הפוליטי. אנשי משרד הפנים יקבלו הוראות ויבצעו אותם.

מלל שקשה לממשו

מועצת פועלי נצרת נכשלה בהקמת קואליציה לניהול ענייניה, עשרים ואחד חודשים לאחר היבחרה. בצמרת ההסתדרות דנים בפירוק מועצת הפועלים ובניהולה על ידי ועדה קרואה.

בבחירות האחרונות להסתדרות, במאי 1985, בחרו חברי ההסתדרות בנצרת תשעה נציגים של המערך ומספר זהה של חברי חד"ש. אנשי הרשימה המתקדמת קיבלו שלושה מושבים. אנשי המערך מוכנים לקואליציה עם כל אחת מיתר הרשימות, אבל אינם מוכנים להכיר בחד"ש, השווה מבחינה מספרית, כשותפה שוות זכויות. לאחד מעסקני הרשימה המתקדמת הוצעה אמנם משרה, אבל סירבו להתחייב להעניק לנצרת סטטוס של עיר פיתוח.

אנשי המתקדמת אינם מצליחים לשכנע את חד"ש להקים בשותפות עמם הנהלה למועצת הפועלים, כדי להחזיק את המערך. אנשי חד"ש חוששים כי הדבר יחשוף אותם לסחטנות של שותף זוטר, וכי עצם הקואליציה עם המתקדמת תעניק לתנועה זו הכרה. חד"ש מסווה את עמדתה בטענה כי זמן רב הם עוד אפים לקואליציה מקיר אל קיר.

לכל אלה מתלווה מלל שקשה לממשו, על דאגה לפועלים, לעובדים ולמובטלים. ומהדבר, אין לשכוח, בעניין שולי כחלוקת השלל במועצת הפועלים. אנשי המערך ממשיכים לנהוג במועצת הפועלים כאילו היו בעלי רוב במוסד זה. אנשי חד"ש מתקשים להושיט יד למתקדמת ומשלמים על כך. אנשי המתקדמת מסרבים להופיע בפומבי בחברת אנשי המערך. הם אינם מצליחים לנצל את העובדה כי פועלי נצרת העניקו להם מעמד של לשון מאזניים, הם נשארו עם הלשון בחוץ.

מס ערך מוסף כלהיט

החלת מע"מ ביוון חוללה בלבול ותוהו-ובוהו בגלל הכנה חפוזה ולא-מספקת

שרות DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

אתונה

בתוך ימים מספר הפך נוסח חוק חדש לרב מכר. ברחובות הוא ממש נחטף מידיהם של מוכרי כרטיסי הפיס המלכותיים, המציעים אותו למכירה לצד כרטיסי ההגרלה, במחיר של 1.1 מארק. ההתעניינות הרבה סובבת סביב חידוש הקיים באירופה של השוק מזה שנים רבות: מס ערך מוסף. ביוון הוא הונהג באחד, רק בתחילת השנה. ניסיון השבועות הראשונים גרם לעיתון "תו וימה" להגיע למסקנה "את חודש ינואר הזה לא נשכח לעולם". כל העיתונים תמימי דעים בתיאור "הבלבול, התוהו ובוהו המפקקים בשוק" שנוצרו בגלל החוק החדש.

פעמיים הצליחה יוון, מאז הצטרפה לקהילייה האירופית ב-1981, לדחות את הנהגת המס החדש. לדחייה נוספת לא היו השותפות בשוק מוכנות. הן היתנו הענקת אשראי בסך 1.56 מיליארד מארק בהנהגת המס במפגן. את קופת השוק של המדינות החברות כבר יסול. בעבור ממשלת יוון, בראשות אנדריאס פאפאנדריאו, היוותה זו הזדמנות נאותה להכניס רפורמות במערכת הפיסקאלית המיושנת של המדינה. המס החדש היה אמור לא רק לבוא במקום מס מחזור המכירות, כמו בשאר מדינות השוק, אלא גם להחליף 24 מסי צריכה והיטלים אחרים.

אמונת האילתור

אולם בתכנון שלום נשענו המתקנים יותר מדי על אמונת האילתור. אזהרות ראשי המשק, כי המשק לא הוכן די הצורך, נפלו על אוזניים ערלות. לא זו בלבד שאנשים לא הבינו בדיוק מה עומד לקרות, היה גם מחסור בקופות רושמות מודרניות, טפסי מס, ומעל לכל — תקנות ברורות. רק בתחילת נובמבר קבעה אתונה את שיעורי מס ערך מוסף — שיעורים מדורגים בסך 6%, 18% ו-36%. דירוג משולש זה הגביר את הבלבול. בעוד שעל אמצעי המזון ומוצרי צריכה הכרחיים הוטל המס הנמוך ביותר, 6%, נכללו רוב שאר המוצרים השייכים בקטגוריה האמצעית. למוצרי מותרות, ביניהם משקאות אלכוהוליים מחו"ל, מוצרי טבק, מקלטי רדיו וטלוויזיה, מכשירי וידיאו וסטריאו, התווסף המס המפחיד בסך 36%. פערים גרוטסקיים במסים שהוטלו על אותו מוצר, השלימו את הבלבול. לבירה, לדוגמה, לא נקבע מס אחיד. במסעדות הוסיפו למחירה 9%, בבארים — 18% ובמועדוני לילה — 36%. על גבינה יוונית הוטל המס הנמוך ביותר. על גבינות זרות הוטל מס של 18%.

לקראת סוף השנה משטו צרכנים על החנויות. הם רצו לקנות מוצרי מותרות לפני מועד עליית המחירים הצפויה, ובגלל ביקוש גואה זה — האמירו המחירים. בעקבות זאת הטילה הממשלה, בהסכמת נציגות השוק המשותף, הקפאת מחירים עד ה-31 בינואר. בהלת הקניות הסתיימה בהלום השנה החדשה. כאשר החל בגביית מס ערך מוסף, לא ידעו המוכרים איך לחשב את המחיר ולא ידעו הקונים כמה הם צריכים לשלם. כמעט כל היצרנים והמוכרים העלו מיד את המחירים הרבה מעבר למה שהצדיקה תוספת מע"מ.

בחישוב החדש של המחיר צריך היה לנכות ממנו את מס המחזור, שהיה קיים עד כה, ולהוסיף את מע"מ למחיר החדש. אבל מוכרים רבים פשוט הוסיפו את מס ערך מוסף למחיר שהיה קיים עד כה. תחבולות כאלה עוררו את השערוריה של הצרכנים. "איך אני אמור לדעת", שאל עובד מדינה, "אם המחיר מחושב את הסכום הנכון והאם אני צריך ללכת לכל מקום עם מחשב כיסי" בכל מקום עלו המחירים. במוצרי הקוסמטיקה הם עלו בין 10 ל-28 אחוז. מחיריהם של שעונים, מכשירי וידיאו וסטריאו עלו בין 20 ל-25 אחוז. אפילו הרוכלים ברחוב דרשו יותר בעבור כעכי השומשום שלהם, ה"קולורי", בטענה שהתווסף מס ערך מוסף. העיתון המקורב לממשלה "אוגוסטי" התלונן על "אורגיה של הפקעת מחירים". במהירה ניסה משרד האוצר להבהיר את המצב לאוכלוסיה. הרדיו והטלוויזיה הקריאו שידורים מיוחדים מדי יום לנושא. העיתונים וכתבי העת גייסו מומחי מס. הצורך בניהול ספרים חדש הגביר את התוהו ובוהו והפך את היוונים, כדברי יועץ המס תיאודורוס סטייקוס, ל"קניבאלים של מסים".

הפחד מפני עסקים

הפחד מפני הפרות החוק, שהעונש הצפוי עליהן יכול להיות לא רק קנסות אלא גם מאסר, הניע סוחרים רבים פשוט לסגור את העסק עד להבהרת המצב. הם סופרים מלאי במשך ימים שלמים, או לא פותחים את החנות. מרכולים קיצצו בהזמנות שלהם מספקים. יבואנים גדולים משאירים את הסחורה במכס. בכמה מצרכי מזון, כגון גבינה, חלב ומזון תינוקות, נוצר מחסור חמור. בנוסף על כך, גל ההתייקרויות האמיתי עוד לא נחת על יוון. הוא יגיע רק בתחילת פברואר, כאשר תפקע הקפאת המחירים. מטרת הממשלה לצמצם ב-1987 את האינפלציה מ-17% ל-10% נראית חלום באספמיה.

איך מקבלים היוונים את התקנה החדשה, אפשר לשמוע ברחובות. רשמית, ראשי התיבות של מס ערך מוסף הם אפ-פי-אי. התושבים קוראים לו פאפה — ביוונית, סטירת לחי.

אתונה: קונה של חנות המבקשים סגירה, בזמן ההבהרה על הנהגת חוק המע"מ: מחירי מוצרי מותרות יעלו ב-36 אחוזים
(תצלום: איפי)

לונדון קצת אחרת (ב')

משפט הרצח של מריאן קורנוול

מאת אברהם טל

ב"אולד ביילי", בית המשפט הפלילי המפורסם ביותר בעולם, אפשר לראות מקרוב פרקים-חיים בנוסח רמפול

לונדון

ב-6 בפברואר 1986, קרוב לחצות, חזרה מריאן קורנוול (45) לביתה באזור מפרברי דרום מזרח לונדון, שבו גרה, יחד עם אמה אוליב (75) מאז נולדה. לא ידוע מה אירע בין שתי הנשים הבודדות במשך השעתיים הבאות, אך בשתיים ורבע אחר חצות הזעיקה הבת אמבולנס. אנשי העזרה הראשונה גילו את האם שרועה על גבה בחדר המגורים, פצועה בראשה והכרתה מטושטשת. שעות אחדות לאחר מכן מתה בבית החולים.

עוד באותו יום נחקרה מריאן קורנוול במשטרה, ובסיום החקירה [illegible] לא קיבלה את טענתה שהאם הנזיקה נפצעה עקב מעידה ונפילה. החוקרים החליטו על פי ממצאים רפואיים, כי האם נרצחה, וכי הרצח בוצע על ידי הנאשמת, שהכתה את ראש האם ברצפה וגם חנקה אותה.

משפטה עמד להיערך ב"אולד ביילי" באוקטובר 1986, כלומר שמונה חודשים אחרי האירוע, אבל נדחה לבקשת ההגנה מסיבות טכניות, ונפתח באמצע ינואר השנה. במהלך המשפט נחשפה פרשה אנושית עגומה של מצוקה, לאו דווקא כלכלית, אלא כתוצאה מהבדידות וניכור חברתיים.

מהעדויות עלה שמריאן קורנוול [illegible] תוצאת הדעת הרפואיות והמומחיות העובדים הסוציאליים להכניס את הילדה למוסד חינוכי מיוחד, והגנו בה כבילדה רגילה. האב מת לפני שנים רבות. היחסים בין האם והבת הלכו ונעשו מתוחים. הבת גדלה עזובה לנפשה, לא סיימה את בית הספר, לא השתלבה בעבודה קבועה ולא יצרה קשרים חברתיים. העדויות השתו גילוי אנושי נדיר: במשך שמונה שנים נהגה הנאשמת לנסוע כמעט מדי יום, בשעה קבועה, בקו האוטובוס של הפרבר, עם נהג מסויים, אותו אימצה בתודעתה כ"חבר אישי" שלה.

והנה, דווקא בן המישים, התוזמן להעיד ואישר שהסיע את קורנוול במשך שמונה השנים האחרונות באוטובוס שלו, הלוך וחזור לברומלי, וכי מפעם לפעם הוליך עם הנוסעת הקבועה שלו מלים שיגרתיות על מזג האוויר והדומה, אך מעולם לא העלה בדעתו שהיא פיתחה כלפיו רגש אישי כלשהו.

אווירה תמאטרלית

הצד האנושי החברתי של הפרשה ונסיבות הרצח שנגולו בעדויות שנשמעו במשך שלושה ימים, הם כשלעצמם, אך כמותם נפרדים [illegible] פרקים [illegible]

כמבקר ביציע הקהל בבית המשפט הפלילי המפורסם ביותר בעולם, התרשמתי מאופן ניהולו של המשפט ומהאווירה באולם. בתחילה סברתי שהתפעלותי היא כזו של תייר, אך מסתבר, שגם מקצוענים נוטים להתרשם. בחלק מהמשפט צפיתי בחברת משפטן אמריקאי, עורך דין העובד בפרקליטות המדינה בקליפורניה ומופיע דרך קבע במשפטים פליליים. גם הוא היה נפעם מהיבטים שונים של הדיונים. שלב השבעת המושבעים הסתיים בתוך חמש דקות. להגנה אין מידע מוקדם על המושבעים ואין לה זכות לחקרם (בניגוד למקובל בארה"ב, שם נמשך לפעמים שלב ההשבעה ימים ארוכים). עם זאת רשאית ההגנה לפסול כל מושבע ללא הנמקה. לכן, לא ידוע מדוע קם הפרקליט שלוש פעמים ופסל את שלושת המועמדים הראשונים. לאחר מכן אישר 12 מושבעים אחרים. כל המושבעים נראו כאורחים "מן השורה". לא היו ביניהם נציגים של מה שקרוי "המעמדות הגבוהים יותר". מסתבר שהללו מצליחים להתחמק מן החובה הקשה והמפרידה הזאת, בעזרת עורכי דין, טיעונים ותירוצים משפטיים.

מיד עם פתיחת המשפט, לאחר שהנאשמת כפרה באשמה, פנה התובע למושבעים והסביר להם מהן האפשרויות המשפטיות. הוא עשה זאת בדרך שלכאורה לא הלמה את אינטרס התביעה. בין היתר אמר להם כי אם יימצא שהנאשמת אמנם הרגה את אמה, אין זה מחייב אותם להרשיעה ברצח, אלא עומדת בפניהם גם אפשרות להרשיעה בהריגה בלבד, וזאת בשתי דרכים: לקבוע שהיא תקפה את אמה שלא מתוך כוונה לגרום לה חבלה חמורה; לקבוע שהיא פעלה במצב של "אחריות מוקטנת" (אי שפיות בעת ביצוע המעשה).

מונים נבוכים

ההגנה והתביעה ויתרו על הופעתם האישית של עדים מרכזיים, והסתפקו בהקראת עדותם הכתובה "כדי לחסוך את זמן העדים וכספי משלם המסים". עורכי הדין גילו גמישות בעניינים נוהליים, עשו ויתורים הדדיים, כמעט שלא העלו התנגדויות ודיברו בקולות נמוכים. העדים, בין שנקראו על ידי ההגנה ובין על ידי התביעה, לא הופיעו ברוב המקרים כ"עדים של" צד זה או אחר, אלא כמי שנקראו לעזור לבית המשפט.

כך קיבל משמעות הכלל, שהתביעה וההגנה הן בראש ובראשונה משרתי בית המשפט, שתפקידם לעזור לו להוציא משפט צדק.

השופט שלבש גלימה אדומה, וחבש לראשו פאה, גילה סבלנות רבה, ועזר לעדים ולנאשמת בשאלות הבהרה שנשאלו בנימה ידידותית, אם גם ענייניות.

למרות שמדובר היה במשפט רצח, שררה באולם אווירה תרבותית ותמאטית. לדברי המשפטן האמריקאי [illegible] מעט מאד מהמתרחש באולם האנגלי הזכיר לו אולם בית משפט בארצו.

עזבתי את לונדון לפני שהמשפט הסתיים, ולכן פסק הדין אינו ידוע לי. ספק אם היה למריאן קורנוול סיכוי להמצא זכאית, בהתחשב במוצגים ובעדויות.

על אף שהרשעתה של הנאשמת כמעט וודאית, אין לי ספק, שהעדויות הפסיכיאטריות הביאו להמרת אשמת הרצח באשמת הריגה בנסיבות של "אחריות מוקטנת", ומריאן קורנוול, נטולת הקומה, בעלת הפנים החרושות קמטים, שלמדה בבית הספר את אמנות הכתיבה בדיוק כמידה הדרושה לאפשר לה לכתוב לסניגוריה פתקים באותיות גדולות ומעוגלות, והבת אהבה חסרת-תוחלת בנהג האוטובוס בקו לברומלי, תאושפז סוף סוף, באיחור של כמה עשרות שנים, במוסד מתאים.

אילת מתכוננת לשפע

מאת זוהר בלומנקרנץ

בתי המלון באילת מצפים לגיאות בענף התיירות. יש לקוות שמחיריהם לא יבריחו את התיירים

שעה שיכשת אירופה מתכרבלת במעילי-פרווה עבים, התעטלו נשרתיה מהחלק העליון בבגדיהם שלהם, והפקירו את גופם לקרני השמש המלטפות של אילת. השבוע הגיעו לאילת כ-150 סוכני נסיעות ותיירות ממדינות אירופה וארה"ב, לכנס בינלאומי לעידוד תנועת התיירות לעיר. גורמי התיירות מישראל ומחו"ל, שהיו אחראים לבוא התיירים הממלאים בימים אלה את אתרי הנופש באילת, כבר שוקדים על עונת תיירות הקיץ והחורף הבאים.

"התפוסה החודש תעלה על 95 אחוז", אמר מנהל מלון המלך שלמה, דניאל רוג'ה. תמונה דומה של שיעורי-תפוסה גבוהים, היה אפשר למצוא גם במלון לגונה הסמוך. המלון עבר שורה של שיפוצים, בעיקר בשטחים הציבוריים ובאיזור בריכת השחייה, ועתה הוא מתפקד כמלון חדש כמעט. 2.5 מיליוני דולר הושקעו בעבודות השיפוצים במלון, שבו 256 חדרים.

רוב האורחים הפוקדים היום את בית-המלון — והם תוך מייצג לארצות שמהן מגיעים היום התיירים לאילת — הם, לדברי המנהל מיכאל שוגל, גרמניה, אנגליה, צרפת וארצות סקנדינביה. גם יש אורחים מאוסטריה ומשווייץ.

רוב התיירים באילת מגיעים בטיסות-שכר ישירות מארצות המוצא. לדברי מנהל מלון "אביה סונסטה" בטאבה, יוסף סולטן, החודש פועל המלון בתפוסה ממוצעת של 80 אחוז בימות אמצע השבוע, ו-90 אחוז ומעלה בימי סוף-השבוע. אוכלוסיית האורחים במלון זה בימות השבוע אינה מאלה המגיעים לעיר בטיסות השכר מאירופה, אלא הם תיירים אמריקאים. הישראלים מגיעים לטאבה רק בימי סוף-השבוע. התפלגות אופיינית זו של אוכלוסיית תיירי-החורף הבאים לאילת, עוברת כחוט השני גם בשאר בתי המלון בעיר.

תיירי החורף

פברואר הקרוב יהיה, לדברי סולטן, "עונת תיירות החורף מכבר פת". לדבריו, מצפים לבואם של התיירים מגרמניה בשל עונת החופשות המתחילה ב-9 בפברואר, באזורים שמחוץ לפאריס, וב-14 בחודש זה בעיר עצמה. עיקר האורחים המתארחים בימים אלה בבית המלון בטאבה, הם תיירים מארה"ב.

עוד מלון מרשת "ישרוטל", שפתח את שעריו במיוחד לקראת עונת תיירות-החורף הוא סנטרוריום. בית-המלון שימש לפנים "מועדון הים התיכון" באילת.

בנובמבר האחרון עוד עמד המלון בשיממונו בשל מחלוקת בין החברה הרוכשת של ישרוטל לאיס לבין "מועדון הים התיכון". למעשה היה המלון פנוי למכירה עוד בפברואר 86, אולם חברת ישרוטל דרשה, כי החברה שסיימה את חוזה השכירות שלה, תישא בהוצאות בגובה מסוים, שהיו הכרחיות לדעת יועציה לצורך ביצוע עבודות השיפוץ.

המחלוקת הועברה לבוררות לפני עורך-דין. לדברי מנהל מלון סנטרוריום, אלברט הררי, הוכשר המקום בחודש של עבודות שיפוץ מאומצות. כמיליון דולר הושקעו לדבריו בעבודות אלה שכללו בעיקר טיפול במערכות האינסטלציה והדרישות השטחים הציבוריים. ב-17 בדצמבר קלט המלון, המפעיל כיום 128 חדרים, את האורח הראשון. במשך שבוע הוחזקו לדבריו רק 40 חדרים אולם החל ב-21 בדצמבר ועד ה-3 בינואר עלתה התפוסה למאה אחוז וכיום התייצבה לדבריו על תפוסה ממוצעת של 85 אחוז. המלון עדיין אינו מדורג ואולם הוא מיועד לרמת שלושה כוכבים. הוא אמור להתבסס על תיירות עממית, בעיקר מארצות סקנדינביה והולנד. מלון סנטרוריום יופעל במתכונתו הנוכחית במשך כשנה אחת ויסגר. על מקומו ייבנה בית מלון חדש ומפואר ברמת חמישה כוכבים. המלון החדש יהיה בעל 380 חדר וישקעו בו כ-40 מיליון דולר. יהיה בו אולם כנסים גדול. עיקר הדגש יהיה על הפיתוח הסביבתי. המלון אמור להיפתח מחדש ב-1991.

הפנינה לענף

לקראת העונה של תיירות הקיץ, ייפתח מרכז התיירות שבהמשך הטיילת החדשה, בסמוך למלון לגונה. המקום יכלול מרכז-קניות חדש. בינתיים הולך ונשלם מרכז ספורט אזורי, על 17 דונאם. המרכז ישרת את כל בתי המלון ברשת של לאוויס. המרכז שוכן בשטח מלון ספורט, אף הוא בבעלות הרשת. המרכז ייפתח במלואו תוך כחודשיים. בתי-המלון של הרשת, דוגמת לגונה, ישוקו עם האפשרות להשתמש במתקני הספורט. למלון ספורט עצמו, שבו כיום 220 חדרים, יתוסף אגף חדש של מאה חדרים, בהשקעה של כחמישה מיליוני דולר. התכנית מיועדת להוסיף 89, לאחר שהתברר כי המלון במתכונתו הנוכחית אינו רווחי דיו, בשל תכנון לקוי ביחס בין מספר החדרים להיקף שטחיו הציבוריים. עוד מלון של הרשת, המשמש כיום למגורי עובדים, האמור ליהפך למלון עממי, הוא מלון איל שבו 138 יחידות משפחתיות.

כמנהליה של רשת המלונות [illegible], כבעלותו של לאוויס, אינן מצטמצות לאילת בלבד. לדברי אריה ליס, ממנהלי החברה, היא נמצאת במשא ומתן מתקדם על המשך [illegible] של בית המלון [illegible] בנתניה והמגעים עם חברת כלל, על שותפות במלון [illegible].

פגיעה אפשרית בתנועת התיירות העתידה לאילת נשקפת מן המחירים. מלון סנטרוריום, לדוגמה, הנחשב למלון עממי בדירוג של שלושה כוכבים, גובה היום 40 דולר לזוג על בסיס של לינה וארוחת בוקר. כבר בחודש הבא יעלה מחיר זה ל-48 דולר בימי אמצע השבוע ול-58 דולר בימי סוף-השבוע. בתקופת הפסח יוכפל מחיר זה ויעמוד על 84 דולר לזוג, על אותו בסיס, לימי אמצע השבוע ו-94 דולר לזוג בימי סוף-השבוע. תמונה דומה יהיה אפשר למצוא בכל בתי-המלון באילת. האם ההתייקרויות הצפויות במחירי שירותי התיירות באילת יפגעו בתנועת התיירות לעיר בעונת תיירות הקיץ והחורף הקרובים? האם תחזור התמונה העגומה מלפני כמה שנים, שמחירים גבוהים הבריחו את התיירים מעיר החוף הדרומית, לאחר תקופות-שפע בודדות?

אילת: "התפוסה החודש תעלה על 95 אחוז"

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

עיר הקברים שבכפר השילוח

חשיבותו של כפר השילוח לתולדות ירושלים כעיר מלוכה, כעיר הקברים, במקום בו ישבו גם יהודים בתקופה מאוחרת יותר, כמעט נשכחה מן הלב. מאות אלפים מבקרים בהר הבית ובסביבותיו, מסיירים בעיר דוד, רואים את הכפר הערבי הרבוק אל צלע ההר ממול ומסתפקים בהסבר הקצר: זה כפר השילוח, הנקרא עתה סילואן, השם הכפר על שם המעיין — השילוח. מורי הדרך למרד בוודאי על עיר הקברים החשובה, אך מתעלמים מכך. פשוט יותר לגשת לקברים מפוארים כגון במנזר אטיין, או המערה המיוחסת למלך דוד, מאשר לרדת לכפר השילוח. מה עוד שהמקום מיושב בצפיפות בתושבים העוינים את המבקרים בסימטאותיו ואשר אינם מוכנים להיות במוזיאון חי. אולי גם התרחקותו במשך 19 שנה מחלקי העיר בירושלים, עשו את שלהם, להתרחק מכפר השילוח.

היום הכפר מיושב כולו ערבים, בעוד שבסוף התקופה העותמנית ישבו שם גם יהודים. מעטים זוכרים את המחקרים של קלרמון-גאנו בסוף המאה הקודמת, את החיבורים של קונראד שיק, והתיאורים של נוסעים בכל התקופות. אף מחקרו של פרופ' נחמן אביגד על כתובת "אשר על הבית" (ארץ ישראל כרך ג', החברה לחקירת א"י ועתיקותיה) נעלם מרבים המבינים את ירושלים לפני באיה. עתה הופיע מחקרו המקיף של פרופ' דוד אוסישקין מאוניברסיטת תל-אביב, בספר מהודר עם איורים ותצלומים ברורים ביותר על "כפר השילוח — הקברים מתקופת המלוכה", בהוצאת יד בן צבי והחברה לחקירת א"י ועתיקותיה. ספר זה מציג ב-300 עמודיו עבודת מחקר בת חד' שנים.

בלי העידוד והעזרה הממשיים שקיבלו החוקרים מצד החברה לחקירת א"י ועתיקותיה ויד בן-צבי, עזרתם של פרופ' אביגד וראש עיריית ירושלים, קשה היה להשיג תוצאות של מחקר כה מקיף. באזור עוין, חלק מהקברים הפכו למגורים, לרפתות ולולים, אחרים היו למזבלה או שימשו כמחצבה. הכניסה לרשות הפרט בכפר השילוח אינה פשוטה כבעבר. בלעדיה לא ניתן היה להשיג את המידות ואת תצורות הקברים החצובים, בעלי תקרה גמלונית, תקרה שטוחה וקברים על-קרקעיים (דף 229), או משכבי קבורה לסוגיהם (237). חשוב גם ציון הסיווג לסוגיו, כי לפיו ניתן לקבוע גם את תקופת החציבה ושינויים שבוצעו, כגון שימוש מאוחר יותר של חלק ממערות קבורה לצורך התבודדות נזירים נוצרים. אלה האחרונים השאירו חציבה בצורת הצבת נוספת לנרות או להתפללות, חציבה לא מקבצית, או במקרים מסויימים גם צלבים.

כלי עם סמלים יהודיים מאוסף ניבורג

הספר מביא גם השוואות של קבוצות קברים ביהודה וסביב לירושלים עם קברי כפר השילוח, את הכתובות שנתגלו, וזמן החציבה, בעיקר בימי המלוכה בבית הראשון. לחוקרים היה ברור, שלא ניתן עוד למצוא כלי מנחה או שרידי קבורים בכפר השילוח. מכאן ההערכה המיוחדת לכל אלה שפעלו להוצאת ספר חשוב זה, שעשו מלאכה מקיפה, בלי יכולת להשתמש בכל הסממנים הארכיאולוגים המקובלים.

כותב פרופ' בנימין מזר בפתח הספר: בסקר הארכיאולוגי המקיף בשנים 1970/68, כן נבדקו באורח שיטתי כ-50 קברים המתייחסים ל-200 השנים האחרונות של מלכות בית דוד, נתקבלה תמונה בהירה ושלמה של עיר קברים זו, שבה הוטמנו אנשים רבי-מעלה מן המעמד העליון של ימי הבית הראשון בירושלים.

נשאיר לקורא לקבל מושגים רחבים מעבר לקבר "בת פרעה" וקברו של האיש "אשר על הבית" ואמנת הקבורה בנגב. מודיעים בכבוד, שאין כאן כסף אלא עצמות ולכן מבקשים לא להפריע את מנוחת המתים. מעניין מה היו עושים ארכיאולוגים של היום, לוא היו מוצאים כתובת כזו על פתח מערת קבורה זהות.

נגד לחץ אספנים

אגודת הארכיאולוגים בישראל הגישה באחרונה את החלטותיה בעניין הצעות לשינוי חוק העתיקות, לשר החינוך והתרבות, כדי שהנושאים יטופלו ויידונו במועצה הארכיאולוגית. הכוונה שלא להיכנע ללחצי שדולת הסוחרים והאספנים לאפשר המשך הסחר בעתיקות, המעורר למעשה את שוד העתיקות. האגודה טוענת שהאספנים, הנתמכים גם על ידי ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, פועלים בניגוד לאינטרסים הלאומיים.

כלי זכוכית במוזיאון ישראל

למוזיאון ישראל נוספו באחרונה כלי זכוכית עתיקים, מהלכים כיד פים ובכלל צבעיהם — מתנת הלנה ניקודים מתל-אביב לזכר בעלה פרדריק, אספן כלי זכוכית וחוקר זכוכית, שהוציא ספרים בנושא זה, בחו"ל ובארץ. היה לו אוסף זכוכית מיוחד ממרכז אירופה ובוהמיה, שנחשבים מסוג בעולם, ונאלץ למכור אותו עם עלייתו ארצה בסוף שנות השלושים. כאן החל באוסף חדש של זכוכית עתיקה, המתמקד במוצרים ציוניים ובצורות וכלי צליינים.

هكذا من الأصل

صكنا من الاجل

המירדף אחר הפלאנטות

מקובל להניח כי לכוכבים רבים יש מערכות של פלאנטות דוגמת מערכת השמש. אך למרות המחקר הממושך עדיין אין לכך הוכחה מוצקה

צילום מעובד במחשב של הדיסק ביתא פיקטוריס (צילום: נאס"א)

השמש הזורחת מעלינו היא, על פי נקודת המבט של האסטרונומים, כוכב ממוצע לגמרי הנמצא בשוליה של גאלקסיה (שביל החלב) שבו עוד 100 מיליארדי כוכבים, מהם גדולים יותר ומהם קטנים יותר, כמה מהם "זקנים" שאורם עומם, ואחרים בהירים וחמים יותר. אלא שהשמש שלנו, "סול" במונחי האסטרונומיה, מצטיינת במשהו מיוחד: זהו הכוכב היחיד שעליו ידוע בוודאות שיש לו מערכת של פלאנטות המקיפה אותו. אך האם מערכת הפלאנטות (וכהן כדור הארץ) היא מערכת יחודית ויוצאת דופן, או שמא יש לכל הכוכבים מערכות דומות?

ההנחה הרווחת היא, שמערכת של פלאנטות סביב כוכב אינה יוצאת דופן וכי זוהי תופעה רגילה. מכאן, אגב, נובעות הנחות נוספות ובהן הצורך בחיפוש חיים בחלל — שכן חיים יכולים להתגלות על גבי פלאנטות קרות ולא על גבי כוכבים הלוהטים בלהט עצמי כמו השמש, שהטמפרטורה על פניהם מגיעה לאלפי מעלות.

אלא שההנחה הרווחת הזו לא הסתייעה עד היום בהוכחות חד משמעיות, וגם ההוכחות העקיפות ניתנות לפירושים שונים. מזה שנים מנסים האסטרונומים לגלות עדויות והוכחות לקיום מערכות של פלאנטות סביב כוכבים אחרים, והשבועון ניו־סאיינטיסט הקדיש באחרונה כתבה רבת היקף לתיאור חיפושים אלה. השיטה הראשונה שבה נעשו חיפושים אחר פלאנטות מבוססת על חוקי התנועה של הכוכבים. במערכת שיש בה שמש ופלאנטות, נעה כל המערכת סביב מרכז הכובד המשותף שלה. פלאנטה ענקית המקיפה כוכב תגרום שינוע אף הוא במעין מעגל קטן, כשמרכז המסלולים יהיה מרכז הכובד המשותף לשני הגופים. מעקב של שנים אחר תנועת הכוכבים יגלה אם כן תנועה כזו.

חלוץ החיפוש אחר ה"רעידות במסלול" היה האסטרונום ההולנדי פיטר ואן דה קאמפ, שפעל בארה"ב החל משנות ה־30. ב־1963 פירסם ואן דה קאמפ על גילוי של תנועה כזו בכוכב הקרוי "כוכב ברנרד", שהוא הכוכב הקרוב ביותר אלינו לאחר אלפא קנטאורי. על פי ממצאיו, כוכב ברנרד הוא כוכב קל ומסתו כ־14 אחוז ממסת השמש שלנו. תנועתו מעידה כי הוא מלווה בגוף, שמסתו רק 0.3 אחוז ממסת השמש — גוף שאינו גדול דיו בשביל להאיר בעצמו, ולכן הוא פלנטה.

ואן דה קאמפ הגיע למסקנה כי סביב כוכב ברנרד נעה פלנטה שגודלה פי 1.5 מגודלו של יופיטר.

אלא שלמרות העניין הרב שעורר הפרסום לא הובאו הוכחות נוספות לקיומה של הפלנטה סביב כוכב ברנרד — בין היתר בשל בעיות טכניות שמעורר מעקב אחרי מסלול בטלסקופים שאינם מותאמים לכך. אסור לשכוח גם כי לוואן דה קאמפ היתה מקדמה של 30 שנות צפייה. האסטרונום הצעיר בגב האריגנטון בחן את ממצאיו של ואן דה קאמפ על אודות כוכב ברנרד ושעה כוכבים נוספים, שלום והיה אמור להיות "מלווה בלתי נראה", והגיע למסקנה כי מסלולם דומה מדי. בדיקה נוספת העלתה כי תנודות המסלול שצפה ואן דה קאמפ היו בעצם ליקויים בטלסקופ, וואן דה קאמפ נאלץ לפרסם תיקון, שלפיו כל נתוניו שנאספו לפני 1950 לא היו אמינים.

עם זאת לא ויתר ואן דה קאמפ על המשך הצפייה בכוכב ברנרד, וטען לאחר כמה שנים כי לכוכב יש בעצם שתי פלאנטות. אלא שאמינותו של ואן דה קאמפ נפגמה בשל הפרסום הקודם וטיעוניו התקבלו בספקנות. האסטרונומים נותרו שוב ללא הוכחה לקיום מערכות פלנטות לבד ממערכת השמש.

בשנת 1983 נפתחה דרך חדשה לבחינת הנושא: לוויין איראס פעל במשך שנה שלמה כשהוא מגלה ובוחן מכוכבים רבים ללא הפרעת האטמוספירה, תוך בחינת אורכי הגל שלהם.

אחת התגליות הלא־צפויות של איראס היתה גילוי רמת קרינה אינפרא אדומה גבוהה למדי מכוכבים שלא היו אמורים להקרין כה חזק באורך גל זה, מהיותם להטים. כמה תרשימים של כוכבים — וביהם וגה, ובתא פיקטורים — קרנו יותר מדי באינפרא אדום.

ההסבר האפשרי — הקרינה באה לא מהכוכב עצמו אלא מענן אבק ורסיסים סביבו.

אסטרונומים במצפה הכוכבים קאמפאנס בצ'ילי החליטו לבחון את ההילה סביב בתא פיקטוריס בציוד שעמד לרשותם. המבחן העלה צילום יוצא מגדר הרגיל, שבו נראה הכוכב כשהוא מוקף במין דיסק. הדיסק עשוי ככל הנראה משברים ואבק. בחינה נוספת שלו הראתה כי הוא דומה לתקליט עם חור גדול במרכזו — מעין מערכת טבעות גסה שקוטרה גדול פי 20 מקוטר מערכת השמש שלנו.

בעוד האסטרונומים חלוקים בדעותיהם על טיבה של המערכת סביב בתא פיקטוריס, החלו חיפושים אחר מערכות פלנטות תוך שימוש באורך גל אינפרא אדום, המקובל על הכל כמועדף לגילוי פלנטות ענק. בחינה באורכי גל שונים מצריכה מיכשור שעדיין אינו קיים — אך נמצא עתה בפיתוח. לפיתוח החדש שני כיוונים עיקריים. הראשון הוא מערכת העצורת בסיבים אופטיים כדי לגלות "רעידות מסלול" בכוכבים, והשני הוא מיכשור לצפייה ישירה. התקווה העיקרית היא בכושר הצפייה של טלסקופ החלל הגדול, האמור להיות משוגר באמצעות מעבורת החלל ב־1988.

כיוון החיפושים עתה יהיה אחר פלנטות גדולות. במקרה זה, מיכשור קיים או מתוכנן לא יוכל לראות פלנטה בגודל כדור הארץ ליד כוכב. אך האסטרונומים מקווים כי אפשר יהיה לראות פלנטות ענק בגודלו של יופיטר. המיכשור החדיש ביותר, המצוי עתה בשלבי תכנון, נועד אף הוא לצפייה מן החלל בכוכבים קרובים יחסית. מיכשור זה, שמקווים להכניסו למסלול כחלק מתחנת החלל האמריקאית־אירופית המתוכננת באמצע שנות ה־90, יאפשר איתור של פלנטות בגודלם של אורנוס או נפטון. אך מחירו הגבוה ומשך הזמן שיידרש לייצורו עלולים להכשיל את הפרויקט.

בינתיים מצפים אסטרונומים רבים לחידוש טיסות המעבורת ולשיגורו של טלסקופ החלל הגדול, בתקווה שממצאיו יעזרו את המשך החיפוש אחר פלנטות.

כל סיפורי המדע הבדיוני, החלומות על עולמות רחוקים, מבוססים על האמונה בקיום פלנטות לא רק במערכת השמש. זו אמונה הטעונה עדיין הוכחה.

דגם האף־19 מתוצרת איטלירי, מספור (צילום "ביעף" כתב עת לתעופה וחלל)

המטוס הבלתי נראה

ידיעות אודות פיתוחו של מטוס קרב שאינו ניתן לגילוי על ידי מכ"ם, שבו והופיעו בשנים האחרונות בעיתונות התעופה העולמית. מטוס האף־19, שחיל האויר האמריקאי מכחיש את עצם קיומו, טרם נראה או צולם. עם זאת יודעת העיתונות המקצועית לומר כי הוא יוצר על ידי חברת לוקהיד, ושאחד מאבות הטיפוס שלו התרסק במערב ארה"ב לפני כשנה.

ממשלת ארה"ב מכחישה כאמור את קיומו של המטוס המתוחכם stealth, ומנמקת את ה"רווח" בין האף 18 הורנט לאף 20 טייגרשארק, ברצון להימנע מהמספר 19 העלול לגרום לבלבול עם מיג־19. ובכל זאת, עבודות מחקר על התחמקות מגילויי מכ"ם מבוצעות בכל תעשיות המטוסים בעולם, ולוקהיד מתגאה לא מעט בכך שעיצובו של הדגם החדש של מפציץ הבי 1 בי גרם להורדת חתימת המכ"ם שלו ל־10/1 אחוז מזו של קודמו.

עיקרון ההתחמקות ממכ"ם מבוסס על עיצוב כל חלקי המטוס, כך שלא יהיו בו זוויות חדות ומשטחים ישרים שיחזירו את גלי המכ"ם. משטחים מעוקמים ברציפות והחיבורים שהם חלק מאותו משטח עקום הינם צעד לקראת הפיתרון המבוקש, שכן עקמומיות המשטח מבטיחה את פיזור ההד המוחזר לכל עבר כאשר רק חלק זעיר מההחזרה יגיע אל מכשיר המכ"ם.

העיצוב הולך משולב יחד עם צבע בעל כושר בליעה של אורכי גל של מכ"ם, ואפילו את כיפת תא הטייס מצפים בציפוי מתכתי דקיק המאפשר אמנם ראות אך בולע קרינת רדיו מתוך תא הטייס, ומהווה משטח החזרה מעוקם יחד עם שאר המטוס.

מטוס stealth יגלה כמובן את מקומו אם יפעיל מכ"ם משל עצמו, ולכן מתבסס המטוס על מערכות פאסיביות לקליטת מכשירי מכ"ם בשטח, ועל הנחיה ממטוסי בקרה המצויים מחוץ לזירת הקרב.

כל אלה הן, כאמור, בעיקר תיאוריות וניחושים מלומדים אודות מבנהו של מטוס stealth, אך למרות שאיש טרם צילם את האף 19 יכולים חובבי דגמי המטוסים לבנות לעצמם דגם של המטוס הסודי בקנה מידה של 1:48, שהקיט לבנייתו נמכר תמורת כ־8 דולר. את הדגם מפיצה חברת הדגמים האיטלקית איטליירי בשיתוף עם החברה האמריקאית טסטור, ועד כה נמכרו כמה עשרות אלפי דגמים כאלה. אנשי החברה טוענים כי הם בנו את הדגם על פי הנחות באשר ליישום טכנולוגיות ה־stealth, אך ללא תוכניות או צילומים של המטוס האמיתי (שקיומו כזכור מוכחש).

בנוסף לקווים מעוגלים וחיבורים חלקים מאפיין הדגם במייצבי כיוון הפונים פנימה (להקטנת ההחזר כלפי הצדדים), בכונסי אויר עיליים משוקעים בגוף ובנחירי פליטה צרים ומוסתרים.

ייתכן שיחלפו עוד כמה שנים לפני שאפשר יהיה לאמת את הנחות מעצבי הדגם ואת דמיונו למטוס stealth אמיתי. אך מן הניסיון אפשר לומר שמתכנני הדגמים דייקו לא אחת בעבר. במיוחד זכורה הדוגמה של דגם המטוס אס אר 71 "הציפור השחורה", שהופץ בחנויות הצעצועים כבר בסוף שנות ה־60, כאשר בעולם היו ידועים רק שני צילומים לא ברורים של מטוס הביון המהיר הזה. לאחר שהוא נחשף התברר כי הדגמים היו מדוייקים גם בפרטים הזעירים.

מלריה כן, איידס לא

חוקרי האיידס משוכנעים שהמחלה אינה מועברת על ידי יתושים, אך חרקים עוקצים אחרים, ובהם זבוב הצהצה ואולי אף הפשפש, עלולים להיות מעבירי המחלה

מחלת איידס, כידוע, מועברת גם באמצעות עירויי דם — דבר שגרר אחריו פעולת סריקה של מנות הדם בבנק הדם וטיפול מיוחד בתכשירים המוכנים ממנות דם רבות, כגון אלה הניתנים לחולי המופיליה. אחת השאלות החשובות לאיתור האפידמיולוגיה של האיידס היא, האם נגיף המחלה יכול להיות מועבר גם באמצעות "עירוי דם" מסוג אחר כמו עקיצת היתוש. היתוש (או נכון יותר היתושה) ידוע כמעביר של טפילי הקדחת. הסיכון שעקיצת יתוש תחדיר למחזור הדם של הנעקץ וירוסי איידס קטלניים עלול להפוך את המלחמה ביתושים, מעיסוקם של מנהלי מחלקות תברואה מקוצצי תקציב הנלחמים במטרד למלחמה לחיים ולמוות.

במהלך 1986 התגלו שתי פרשיות שקישרו את האיידס עם יתושים. הפרשה הראשונה זכתה לכינוי "פרשת באל גלייד" על שמה של עיירה קטנה בפלורידה, השוכנת לשפת אגם האוקיצ'ובי, כ־30 ק"מ מפאלם ביץ'. מחקר שהוצג על ידי ד"ר מ. וויטסייד גילה שבעיירה המאוכלסת ב־20,000 תושבים בלבד התגלו 55 מקרים של איידס — פי מאה כמעט מאשר במוקדי האיידס המוכרים ביותר של סן פרנסיסקו או ניו יורק. לפי נתוני אותו מחקר, האפידמיולוגיה של האיידס בבאל גלייד היתה בעלת מאפיינים שונים מאלה של שאר ארה"ב, ובעיקר בשל השיעור הנמוך יותר של ההומוסקסואלים בקרב החולים.

כדי לנמק את תפוצתה העצומה של המחלה בבאל גלייד, טען ד"ר וויטסייד כי האשם הוא ביתושים הרבים בגם בגוע האיזור. האם היתושים מעבירים את וירוס האיידס? הדבר לא הוכח מעולם, אך ידוע שהם נושאים וירוסים אחרים כמו וירוס מאנגארי השכיח באפריקה ונדיר מאוד בארה"ב, אך מצוי דווקא בבאל גלייד.

מחקרו של ד"ר וויטסייד שנערך במרכז לפיקוח על מחלות באטלנטה (המרכז את מרבית מחקרי האיידס בארה"ב) כלל בדיקה יסודית ביותר, שכוונה את האפידמיולוגיה של המחלה באיזור, ומסקנותיה, כפי שהוצגו בכינוס העולמי בנושא איידס על ידי ק. קאסטרו ממרכז הפיקוח, הורו שאין אפשרות שהיתושים הם האחראים להתפשטות המחלה. האופי המיוחד של האוכלוסיה שנפגעה — כמעט כל החולים היו שחורים — והקשר ההדוק עם מוקדי איידס מוכרים הביאו למסקנה כי המחלה התפשטה בבאל גלייד בשל הידבקות מעובדים ארעיים מהאיטי וג'מאייקה, הבאים לאיזור לקציר קנה הסוכר. כן עבודה זו מלווה על ידי מפיצי סמים ומכורים לסמים וגם על ידי זונות. נתוני האוכלוסיה הנפגעת, ולעומתם האוכלוסיה הגדולה הסובלת מאותן עקיצות יתושים שלא נחשפה, מנודים להנחה לפיה מעביר המחלה הוא היתוש.

אם לא בפלורידה, אולי באפריקה. כדי לבחון את התיאוריה של וויטסייד נבנתה פעולה קבוצת מחקר של מכון פאסטר בפאריס בראשותו של פ. שרמן במזרח אפריקה ובצרפת. ראשית, חוקרים אלה בדקו האם יכול וירוס האיידס לחדור לתאים של חרקים. וירוס ה־HIV חדר היטב לתאים של זבובי פירות ויתושים שהוחזקו בתרבית (יצויין כי תאי התרבית הם תאים עובריים ולא נבחן האם הוירוס יכול לחדור ולהתקיים בתאים של חרק בוגר). הוירוס חדר והתמקם בכרומוזומים של התא שזהם בו. אך התמקמות זו היא זמנית. עשרה ימים אחרי שחדר לא זוהה יותר הוירוס בתוך תא התרבית.

החוקרים לא הצליחו לגרום לוירוס להתרבות בתאי הריקמה של חרקים. מעגל ההתרבות של הוירוס נקטע אם כן, לפחות בתאים העובריים שנבחנו. בחרקים שנבדקו באפריקה התגלו רק בזבובי צה צה מזאיר ובפרעושים מבאנגי תרכובות די אן איי בכרומוזומים. התרכובות דמו לאלה של וירוס האיידס — דומות אך לא זהות לאלה של פרווירוס ה־HIV. מכל מקום, אין כל זיהוי של וירוס איידס אצל יתושים. היתושים אינם משמשים לא כמעבירי המחלה ולא כמאגר שלה.

ממצאים אלה דומים למסקנות שהציגו אפידמיולוגים החוקרים את המחלה, ושהסתמכו על העובדה ששיעור הנושאים את וירוס האיידס בזאיר נע בין 6 ל־8 אחוזים מהאוכלוסיה, בעוד שמאה אחוז מן האוכלוסיה בארץ זו סבלו או סובלים ממלריה המועברת על ידי יתושים. אילו היו היתושים מעבירי איידס, היתה כל אוכלוסיית זאיר חולה באיידס או נושאת את הוירוס.

עם זאת, החוקרים הצרפתים, ובהם בעיקר אלין גרנטיס במאמר מפורט בירחון "לה ראשרש", אינם פוסלים את האפשרות שחרקים אחרים, ובעיקר זבוב הצהצה, מעבירים את האיידס באותם איזורים באפריקה בהם הפכה המחלה למגיפה.

קבוצת חוקרים מדרום אפריקה הראתה שוירוס האיידס יכול להיות כמה שעות בדם שנמצץ על ידי פשפש.

זיהום באמצעות עקיצות חרקים אינו מוצא אם כן מכלל אפשרות, לפחות לא באיזורים באפריקה בהם נפוצה מחלת האיידס במיוחד. אך עדיין אין הוכחות לתפקידם כמעבירי המחלה. מכל מקום, נראה שהחזון האפוקליפטי, לפיו מועבר וירוס האיידס על ידי יתושים, רחוק מלהיות מציאותי. מחקרים נוספים, בעיקר של חוקרים צרפתיים הפועלים באפריקה, מנסים עתה לבחון את משמעות קטעי הדי אן איי דמויי הפרווירוס אצל החרקים. הבדיקה אמורה לבחון אם אכן מצוי אצל החרקים מאגר של פרווירוס היכול להפוך אותם למאגר של וירוסים. ממילא ידוע שהדי אן איי אצל חרקים הוא מוביל ומועד לשינויים גנטיים תכופים. אין להתייחס בקלות ראש לגילוי של מקטעי די אן איי דמויי פרווירוס בכרומוזומים של חרקים, גם אם אין מדובר בסיכון מאותו סדר גודל שבו דובר כאשר נחשדו היתושים בהפצת וירוס האיידס.

גופי חימום חשמליים לטבעות האטימה של מאיצי המעבורת

טבעות או, אותם אטמים היקפיים מגומי שאי עמידותם גרמה לאסון הצ'אלנג'ר לפני שנה, חוזרות למרכז ההתעניינות. הטבעות שהתגלו כמבוסס בין חלקי המאיצים המוצקים של מעבורת החלל, נפגמו מכל־הירידה בקור שפקדה את כיף קנאוורל לפני שיגור הצ'אלנג'ר. סילטול המעבורת ברוחות צד לאחר השמראה גרמה לדליפה של להבה מבער לטבעת האטימה שנסדקה, ולפיצוץ שהשמיד את המעבורת והרג את שבעת אנשי הצוות.

עתה מתברר כי חומר סינטטי חדש, עמיד בקור, שממנו ביקשו להכין טבעות או חדשות אינו מתאים. החומר החדש אינו עמיד, כך התברר, במגע עם הגריז בחיבורי המאיץ המוצק והוא מתפורר.

כתוצאה מאי התאמת החומר הוחלט לחזור ולהשתמש בטבעות האו הישנות (תוך שינוי מבנה החיבור בין חלקי המאיץ) . כדי למנוע מהחומר להיפגע מקור היו בחיבורים החדשים גופי חימום קטנים, מעין פסים הדומים לפסי החימום המוכרים מן השמשה האחורית של מכוניות. גופי החימום יופעלו לפני הזינוק, במקרה של מזג אויר קר.

בשבוע שעבר התקיים הניסוי הראשון במאיצים המוצקים החדשים. ניסוי זה, שכלל גם סימולציה של מזג אויר קר, לא בחן עדיין את המאיצים עצמם אלא דגם קצר יותר שלהם. ניסוי הפעלה של המאיצים החדשים בגודל מלא יתבצע רק בעוד כשישה חודשים. מועד הניסוי שהמתוכנן נקבע לסוף יולי 1987, לא יותיר זמן רב לשיפורים לפני השיגור הראשון של המעבורת המיועד לפברואר 1988.

קוצר הזמן הוא לדברי ג'והן תומס, מנהל צוות התיכנון מחדש של המאיצים, הסיבה העיקרית להמשך הדיבורים בחומר המוכר בטבעות האו. "רשות המחקר הלאומית היתה מעדיפה שימוש בטבעות או שאינן מצריכות פרטי חימום" אמר ג'והנס, "אך כרגע העבנו לכך ואיננו רוצים לפגוע אל בעיה חדשה. אנו מחויבים להבין את הביצועים של מה שיש עתה בידינו".

חיסון נגד צרעת

הצרעת יכולה להיעלם מן העולם "בתוך עשר שנים". הכרזה זו של מנכ"ל ארגון הבריאות העולמי, הפדן מהאלר, ניתנה לאחר השלמת סדרת ניסויים בחיסון הראשון שהומצא בעולם נגד הצרעת.

החיסון פותח על ידי מדענים מארה"ב, בריטניה, נורווגיה וונצואלה. חלק מן הניסויים בחיסון בוצעו בוונצואלה. פיתוח חיסון נגד צרעת נעשה במסגרת תוכנית ארגון הבריאות העולמי למלחמה במחלות טרופיות. מעריכים כי מצויים 12 מיליון חולי צרעת באפריקה אסיה ואמריקה הלטינית, מספר שלא פחת למרות השימוש הנרחב בתרופות שפותחו נגד הצרעת ב־30 השנים האחרונות.

החיסון החדש מיוצר מבקטריות הגדלות בגופן של ארמדילו — החיה היחידה שאפשר לגדל בה את החיסון — והרקמות הנגועות מועברות למעבדה לזיקוק ועיבוד החיסון.

המעבדות היחידות המייצרות היום את החיסון הן מעבדות המחקר הלקאם בקנט, אנגליה.

מכיוון שהארמדילו היא חיה נדירה ומספר הארמדילו בשבי אינו מספיק להכנת חיסונים לאוכלוסיות בסיכון, מנסים עתה לשכפל את החומר באמצעים ביוטכנולוגיים.

ארגון הבריאות העולמי מקווה שייצור המוני של החיסון ותוכנית להפצתו תביא לחיסול מוצלח של המחלה, כמו ההצלחה בחיסול מחלת האבעבועות השחורות בעולם בשנות ה־70. עם זאת, יש חשש שמחסור בכספים — בעיקר בשל קיצוץ הסיוע האמריקאי לארגון ובשל התביעה להפנות משאבים גדולים יותר לחקר האיידס — עלול לעכב את התוכנית.

האגוז הקשה והחומרים המרוכבים

קליפת אגוז המאקדמיה, הדורשת פטיש ואיזמל לפיצוחה, מראה את הכיוון לייצור חומרים מרוכבים חזקים יותר

אגוזי המאקדמיה מוכרים לאניני הטעם הן בשל טעמם המשובח, והן בשל היותם "אגוזים קשים". מפצח אגוזים רגיל לא יצלח לשבירת קליפתם, והכלי המקובל יותר הוא פטיש שני ק"ג ואיזמל בניין. חוזק הקליפה יוצא הדופן של המאקדמיה עורר עניין לא רק בקרב הלקקנים אלא גם אצל המהנדסים העוסקים בפיתוחם של חומרים חדשים לתעשיות המכאניות ולתעשיות המטוסים. במאמר שפירסם פאל קאלוורט בשבועון נייצ'ר, מוצג המבנה המיוחד של קליפת המאקדמיה כמורה־דרך לקראת ייצורים של חומרים קראמיים חדישים, שיהיו קלי משקל וחזקים יותר מן הפלדות המשמשות עתה בייצור חלקי מנועים.

קליפת האגוז הקשה עשויה, כך מתברר, משילוב של תאים סיביים שקוטר כל אחד מהם כ־30 מיקרון. הסיבים מסודרים באגודות של כמה עשרות סיבים מקבילים. אגודות הסיבים עצמן אינן מסודרות בכיוונים קבועים אלא ממלאות את החלל בצורה לא־אקראית. סידור זה הוא המקנה לקליפה את העמידות יוצאת הדופן, שכן אין לקליפה נקודות תורפה ויצירת סדק בחומר הקשה מחייבת שינויי כיוון תכופים של ההיסדקות. בציור לעיל, ששבירתו בכיוון הסיבים מצריכה כוח מועט לעומת שבירתו בניצב לסיבים, אין לסיבי הקליפה כיוון שבירה קל.

ייצור חומרים מרוכבים (קומפוזיט) מתבסס זה שנים על שימוש בסיבים הנתונים בתוך חומר אמורפי גמיש ומעניקים לו את הקשיחות. החומר המרוכב המוכר ביותר הוא הפיברגלס — סיבי זכוכית הנתונים בתוך שרף אפוקסי או בתוך חומר תרמופלאסטי. חומרים מרוכבים חדישים יותר כוללים סיבי פחמן בתוך שרף, כאשר לוחות החומר עשויים משכבות דקות, שבכל אחת מהן כיוון הסיבים שונה. שימוש בסיבים מחומרים עמידים יותר מאפשר ייצור חומרים מרוכבים. כך למשל מיוצרים לוחות חזקים וקלים במיוחד על ידי שימוש בסיבי סיליקון קרביד לחיזוק אלומיניום — כאשר החומר המרוכב חזק פי שניים מגבוי אלומיניום רגילים.

אלא שגם באלומיניום מחוזק הסיבים, הייצור מחייב עבודה בלוחות דקים. שם, בכל לוח, הסיבים אמנם מונחים אקראית בכל הכיוונים, אך הם שוכבים באותו מישור.

ייצור חומר שיחקה את חוזקה של קליפת המאקדמיה מחייב שהסיבים יסודרו אקראית בכל הכיוונים (תלבב איזוטרופית). שילוב כזה יאפשר לא רק הכנת לוחות מחומרים מרוכבים אלא יציקת צורות בעלות נפח.

המעבר לחומרים מרוכבים יצוקים ולא משוטחים ייעשה, לדברי קאלברט, תוך שימוש בחומרים קראמיים חדישים, שחוזקם ועמידותם בחום מוכרת. ובנוסף, תכונות קשיחות ושבירה שונות, שאינן ניתנות לשינוי בקרמיקה יחידה. חומרים קראמיים אלה, כגון אלומינה ניטריד או סיליקון־ניטריד, יכולים ליצור חומר קראמי מרוכב, שיהיו לו תכונות החוזק דומות לאלו של קליפת המאקדמיה.

סיבים קצרים מקראמיקה מסוג אחד, שישולבו איזוטרופית ביציקה של קראמיקה אחרת, יצרו חומר שיהיה שונה מן החומרים המרוכבים המקובלים היום. זאת כאמור שצפיפת הסיבים תהיה לא בחומר רך מהם (כמו בפיברגלאס) אלא בחומר קשיח כשלעצמו. לצורך זה מצוין קאלברט: "אנו שואלים את השגה, מהו החוזק שנוכל לצפות לו מצירוף סיבים בתוך קשה, וכיצד נוכל להבטיח רוויה של סיבים בכל הכיוונים".

הדסה ויצו קנדה
המכון למחקר
מתאבל על מותו בטרם עת של
יהודה הולצמן ז"ל
מותיקי עובדי עלית הנוער
על מועד ההלויה נא להתקשר לטל: 02-536202, 02-536047

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו
דניאל שטילר ז"ל
ההלויה תתקיים היום יום ראשון ב' בשבט תשמ"ז 1/2/87 בשעה 1.30 אחה"צ בבית העלמין בכפר סמיר חיפה
אוטובוס יצא בשעה 12.45 מבית המנוח רח' הנטקה 48 (אחוזה) חיפה
אידמה ושריאל
רפי שקד (שטילר)
רחל רפאלי וב"ב

למשפחת פלד ולבית רגבה
אתכם באבלכם על מות
ג ב י ז"ל
מועצה מקומית שבי ציון
שבי ציון אגודה חקלאית שתופית בע"מ

במלאת 3 שנים לפטירת יקירנו
ניצב גימ' **אלי דקל** ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זיכרו ביום ג' ד' שבט תשמ"ז 3.2.87
מתכנסים ליד שער בית העלמין בהר הרצל בשעה 14.30
המשפחה

בצער וביגון אנו מודיעים על מותו של יקירנו
דב פטישי ז"ל
חלוץ ובונה
מסע ההלויה יצא היום, יום א' ב' בשבט תשמ"ז 1.2.87 בשעה 15.00
מרחבת בית המועצה המקומית קרית טבעון לבית העלמין המקומי
המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
עו"ד **יעקב שפירא** ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי ד' בשבט תשמ"ז 3.2.87 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
גוסטה (גוטה) רוטשטיין
אבלים: בתה: צביה מודינגר וב"ב
בנה: חיים רוטשטיין ב"ב
נכדיה ונינה

לפנינה ויהושע קרונפלג
משתתפים בצערכם העמוק במות אמך היקרה
מרת **עלקא** בת ישראל זצ"ל
קרונפלד
מכל עובדי המשרד

לחברנו **גרייזמן קרול** (מבית לחי)
אתך באבלך בהילקח האם
ג ו ל ד ה ז"ל
אגד
ההנהלה החברים הגימלאים והשכירים

לד"ר מיכאל הירש ולמשפחה האבלה
משתתפים בצערכם על מות
האב־הבעל
דיירי הבית
רח' בורדאו 37 הרצליה

לחברנו **שטיין פאול** (מבית הרצליה)
אתך באבלך בהילקח האשה
י פ ה ז"ל
אגד
ההנהלה החברים הגימלאים והשכירים

לשרה רוזנשטוק ולשי יתום ולמשפחותיכם
אנו משתתפים בצערכם ובאבלכם
על פטירת אביכם היקר
דב יתום ז"ל
ממלוני חברנו המסור והצנוע
ההנהלה והעובדים
מאיר חברה להשקעות בע"מ
ולפסון קלור מאיר בע"מ
יצוא חברה להשקעות בע"מ
בנק ירושלים לפתוח ולמשכנתאות בע"מ
כל — בו שלום בע"מ
ככר הרצל בע"מ
בית הרכב בע"מ
אלומאיר אלומרום בע"מ
בתים חברה לבנין ופתוח בע"מ

לשרה רוזנשטוק,
לשי יתום ולב"ב
דואבים וכואבים אתכם על
פטירת אביכם היקר
דב יתום ז"ל
חבר ורע נאמן, אציל נפש וצנוע לכת.
טובה הופמן, משה מאיר ומרדכי מאיר ומשפחותיהם

כלכלה ועסקים

אהרון פוגל: לתקציב אין רזרווה מספקת לטפל במשבר ההתיישבות והתעשיה הביטחונית

מאת צבי זרחיה

באוצר מודים כי לא מן הנמנע שיהיה צורך להכין תקציב מיוחד נוסף או לקצץ בתקציב הנוכחי. הממונה על התקציבים באוצר, אהרון פוגל אמר ביום העיון המסורתי שקיים האוצר בסוף שבוע שעבר כי הוא צופה היווצרות שני משברים שהתקציב החדש אינו ערוך לטפל בהם.

המשבר הראשון הוא משבר בהתיישבות. לדבריו, מערכות ארגוניות שלמות נמצאות כיום על סף התמוטטות. הן מצפות לקבל סיוע ממשלתי. ההתנהגות היא אחירה וקשה לאמוד אותה. ברגע שתגובש תוכנית סיוע, יהיה צורך לפנות לממשלה ולהציע הפחתות בתקציב. באוצר מעריכים כי חובות הקיבוצים והמושבים מסתכמים בכ-2 מיליארד דולר.

פוגל הוסיף כי ההתפתחויות בשווקים הבינלאומיים ובתחום הד שכן, וכן בדיקת החלופות להביא יכולות להביא למשבר נוסף בתעשיות הביטחוניות ולתקציב אין רזרבות לטפל בכך.

עיון בספר התקציב מגלה כי החל משנת 70, ניכרת עלייה ריאלית בסך ההוצאה הכוללת לשירותים חברתיים. התפלגות ההוצאה לשירותים חברתיים ברוטו בתקציב 87' מורה כי 43 אחוזים מההוצאה לשירותים חברתיים ברוטו, מופנית לביטוח הלאומי עקב הפחתת דמי הביטוח הלאומי שישלמו המעסיקים. 19 אחוזים מסך ההוצאה, מיועד למשרד החינוך והתרבות בעיקר לצורך מימון משכורות המורים.

חברת רובינשטיין חזרה בה מהכוונה לרכוש את דרוקר

אברהם רובינשטיין: מי שקונה את מניות דרוקר מפסיד

מאת אריה לביא

חברת הבנייה רובינשטיין חזרה בה מהכוונה לרכוש את חברת הבנייה דרוקר שבשליטת קבוצת סולל בונה. נראה שההחלטה בעניין זה נפלה בין היתר מהפרסומים המוקדמים שהיו בתקשורת על העסקה הצפויה.

וקבלן אברהם רובינשטיין, מנכ"ל חברת הבנייה הנושאת את שמו אמר ביום שישי ל"הארץ" שהחליט להפסיק את המגעים שהיו לו בעניין רכישת חברת דרוקר. לדבריו לא התנהל מו"מ רציני והסיבוכים הקשורים ברכישת חברת דרוקר היו רבים. לדבריו ביקש לרכוש את חברת דרוקר לא רק בגלל הפסדים שלה, אלא גם בגלל נכסיה והציוד שלה.

מקור "הארץ" מציין שבחברת רובינשטיין היו חששות ששלטונות המס לא יסכימו להכיר בכל ההפסדים של חברת דרוקר על מנת לקזז מהם את הרווחים הצפויים של חברת רובינשטיין ולכן הוחלט שאין טעם להמשיך במגעים בעניין זה.

בינתיים נודע שקונצרן סולל בונה מנהל במקביל מגעים למכירת חברת דרוקר גם עם קבוצה של משקיעי חוץ. לא ברור באיזה שלב נמצא הדיון עם קבוצה זו.

רשות החברות הממשלתיות תקל על חברות שיסחרו בבורסה

מאת יהודה שרוני

רשות החברות הממשלתיות תקל בהוראות חוק החברות הממשלתיות על חברות ממשלתיות שמניותיהן רשומות למסחר בבורסה, במטרה לפטור אותן מסעיפים מסוימים בחוק.

יוזמת הרשות נעשתה על רקע הגל הולך של חברות ממשלתיות המבקשות לגייס הון בבורסה. בבורסה לניירות ערך רשומים ניירות הערך של 10 חברות ממשלתיות, והרשות נערכת לקראת אפשרות הנפקתן של חברות נוספות.

כך למשל, מבקשת הרשות לפטור חברות שניירותיהן רשומות למסחר מתקנה 11 א', המאפשרת לשר הממונה עליהן חוק הפיקוח על מכרזים ושירותים, לפנות מנהל מיוחד לחברה הממשלתית. פטור כזה כבר ניתן לגבי יצואניות ולגבי חברות שניירות הערך שלהן רשומות למסחר בבורסה בחו"ל.

הרשות כבר פטרה חברות שניירות הערך שלהן רשומות למסחר בחו"ל מסעיף 4 א' לחוק החברות הממשלתיות, המאפשר לממשלה להורות להנהלות החברות לקבל החלטות על פי שיקולי פעולה לא עיסקיים. ועדת השרים לענייני כלכלה הוסמכה להרחיב את הפטור גם לגבי מקרים ספציפיים נוספים. ועדת השרים לענייני כלכלה רשאית לפטור חברות ממשלתיות גם מסעיף 33 לחוק, המאפשר לממשלה להתערב במינויים ייעוץ הרווחים של החברות.

העורך: נחמיה שטרסלר

ב.ל.ת. מימון והנפקות (1981) בע"מ

הודעה על תוצאות הנפקה לציבור

על פי תשקיף מיום 31.12.1986, הוצעה לציבור סדרה של 8.25% אגרות חוב רשומות על שם 1991-1997 (סדרה 5), צמודות קרן ורבית למדד המחירים לצרכן בערך נקוב כולל של 15,000,000 ש"ח, מתוכן אגרות חוב בערך נקוב כולל של 14,775,000 ש"ח הוצעו לציבור בשלב הראשון במכרז, במחיר מינימלי השווה לערכן הנקוב (100%).

על פי ההסדר להבטחת מסחר סדיר באגרות החוב כאמור בעמוד א-6 בתשקיף, התחייבה חברה כללית לניירות ערך בע"מ, בהתקשרות מוקדמת, לרכוש למחרת סגירת רשימת החתימות במכרז במחיר ההנפקה שיקבע במכרז אגרות החוב הצמודות בערך נקוב כולל של 225,000 ש"ח, ולהעמידן לרשות בנק הפועלים בע"מ כמלאי, לשם ביצוע עסקאות באגרות החוב על פי כללי הסיוע שקבעה הבורסה.

רשימת החתימות נפתחה ביום 28.1.87 ונסגרה בו ביום, עקב חתימות יתר.

עד לסגירת רשימת החתימות, נתקבלו מהציבור 735 הזמנות בערך נקוב כולל של כ-145.5 מליון ש"ח, דהיינו, חתימת יתר של כ – פי 9.8. לפיכך, דחתה החברה הזמנות לאגרות החוב בערך נקוב כולל של כ-130.5 מליון ש"ח.

מחיר ההנפקה נקבע ל-110% (המחיר המקסימלי בהתאם לתשקיף). במחיר זה ומעלה נתקבלו 558 הזמנות בערך נקוב כולל של כ-125.1 מליון ש"ח.

לפיכך, הקצתה החברה לכל מזמין במחיר של 110% ומעלה 11.8131% מהזמנתו, מעוגל לשקל החדש הקרוב.

החברה מודה לציבור על האמון בה ועל ההענות להצעת ההנפקה.

המוסד לביטוח לאומי

הודעה למבוטח העצמאי ולמבוטח שאינו שכיר ויש לו הכנסה

א. מועדי התשלום
החל בפברואר 1987 יש לשלם את מקדמות דמי הביטוח ב-15 בחודש ולא ב-10 בחודש כפי שהיה עד כה.
מקדמת ינואר 1987 תשולם אפוא ב-15 בפברואר 1987.
פנקסי המקדמות נשלחים אליכם בימים אלה.

ב. המקסימום לתשלום דמי-הביטוח
מ-1 בינואר 1987 ועד 31 במרס 1987 יהיה מקסימום ההכנסה לתשלום דמי הביטוח – 13,764 ש"ח.

ג. המינימום לתשלום דמי-הביטוח
מינימום ההכנסה לתשלום דמי הביטוח מחושב עפ"י 25% מן השכר הממוצע. מ-1 בינואר 1987 ועד 31 במרס 1987 יהיה המינימום – 860 ש"ח.

ד. שיעור המס המקביל
שיעור המס המקביל עד 31 במרס 1987 – 5.45%.

ה. שיעורי דמי הביטוח לעצמאי
1. שיעורים מופחתים
על הכנסה שעד 1721 ש"ח ברבע השנה שמינואר עד מרס 1987 ישולמו דמי ביטוח בשיעור של 10.8%.
2. שיעורים רגילים
על הכנסה שמעל 1721 ש"ח ועד 13,764 ש"ח ברבע השנה שמינואר עד מרס 1987 ישולמו דמי-ביטוח בשיעור של 20.85%.

ו. שיעורי דמי הביטוח למי שאינו שכיר ויש לו הכנסה
1. שיעורים מופחתים
על הכנסה שעד 1721 ש"ח ברבע השנה שמינואר עד מרס 1987 ישולמו דמי ביטוח בשיעור של 8.3%.
2. שיעורים רגילים
על הכנסה שמעל 1721 ש"ח ועד 13,764 ש"ח ברבע השנה שמינואר עד מרס 1987 ישולמו דמי-ביטוח בשיעור של 17.2%.

ז. אישור שנתי למס הכנסה
בפנקס המקדמות לשנת 1987 תמצא את האישור השנתי למס הכנסה בעבור דמי-הביטוח ששולמו בשנת 1987.

דברי הסבר מובאים בפנקסי המקדמות הנשלחים אל המבוטחים בימים אלה.

המח' להסברה וליחסי ציבור

אלקטרה – עם הפנים ליצוא

צמצום הפעילות במחצית הראשונה של 1986 לעומת הירידה החדה בעלות המכירות, הביאו לגידול ברווח הגולמי ● לחברה היה תזרים מזומנים שלילי

דו"ח על דו"ח / ד"ר יהושע לבנת

המחבר נמנה על סגל המורים של בית הספר למנהל עסקים באוניברסיטה העברית ירושלים.

חברת אלקטרה ישראל בע"מ נתאגדה בשנת 1962 והופשה לחברת כלל תעשיות, שהיא עד היום בעלת השליטה בחברה. החברה עוסקת בהקמה ובאחזקה של מערכות אלקטרו-מיכאניות, מרכזיות וכן בייצור ושיווק של מוצרי צריכה ביתיים.

בסוף דצמבר 1986 יצאה החברה בהנפקה לציבור של כתבי אופציה, אג"ח ומניות, אשר נועדה לספק לחברה מזומנים בסך של כ-5 מיליון ש"ח. מכיוון שההנפקה היתה באמצעות מכרז, היא זכתה לביקוש של פי 2 לערך, והיה המחיר שהתקבל בפועל גדול מהמחיר המינימלי שנדרש.

כפי שנראה בהמשך, מטרת ההנפקה היא לממן השקעות בקווי ייצור חדשים ומוצרי הצריכה הביתיים, כדי לשפר את יצוא החברה ולשחררה במקצת מתלות בשוק המקומי. יש בכך חשיבות מיוחדת לחברה, עקב האטה בפעילות השוק המקומי שחלה בשנתיים האחרונות.

פעילות החברה

חברת אלקטרה התארגנה מחדש בשנת 1985 והיא פועלת עתה באמצעות שתי חטיבות עיקריות — חטיבת מוצרי הצריכה וחטיבת המערכות האלקטרו-מיכאניות.

חטיבת מוצרי הצריכה עוסקת בייצור, שיווק והפצה, הן לשוק המקומי והן ליצוא של מוצרי צריכה והן במתן שירות למוצרי החברה והמוצרים המשווקים על ידה. החטיבה מייצרת מכשירי מיזוג אוויר ביתיים, תנורי חימום, תנורי בישול ואפיה, חלפים למוצרי החברה השונים וכן חלקי מערכות אינסטלציה סניטרית וחשמל. החטיבה גם עוסקת בשיווק בארץ של מוצרי יבוא כגון מקררים, מכונות כביסה, מקפיאים, מדיחים, מכשירי אלקטרוניקה ביתית ומכשירי חשמל שונים. על פי הדו"חות הכספיים הגיע חלקה של חטיבת מוצרי הצריכה לכ-46% מהכנסות החברה בששת החודשים הראשונים של 1986 ולכ-36% בכל שנת 1985. עם זאת, הגיע חלקה של החטיבה במחצית הראשונה של 1986 לכ-12% מהרווח הגולמי, כך שתרומתה לרווחי החברה בתקופה זו הנה משמעותית ביותר. יש להניח, כי הגידול ברווחים מחטיבת מוצרי הצריכה נבע ישירות מהתאוששות השוק המקומי והגידול בצריכה הפרטית ב-1986.

חטיבת המערכות האלקטרו-מיכאניות עוסקת בתכנון, הקמה ואחזקה של מערכות מיזוג אוויר מרכזי, מעליות ודרגנועים, מערכות תברואה וצנרת תעשייתית, חשמל וגנרטורים. משקלה של חטיבה זו היה למעלה מ-50% הן בהכנסות והן ברווח הגולמי בשנת 1985, אולם במחצית הראשונה של 1986, למרות שהחטיבה תרמה כ-60% להכנסות הגיעה תרומתה לרווח הגולמי רק לכ-21%. החברה אינה מסבירה את הסיבות לירידת הרווח הגולמי בחטיבה זו במחצית הראשונה של 1986 אולם ניתן לשער שהאטה בשוק הבניה החלה להיות מורגשת בחטיבה רק ב-1986 עקב הזמן הארוך בין תחילת הבניה להתקנת מוצרי החברה בבניינים.

צמצום בפעילות

הדבר המעניין ביותר את המחצית הראשונה של 1986 הוא הצמצום בפעילות העסקית לעומת המחצית הראשונה של 1985. צמצום זה בא בעיקר בחטיבת העבודות האלקטרו-מיכאניות והוא הביא לירידה ריאלית בהכנסות ממכירות ומביצוע עבודות של כ-23%. מכיון שעלות העבודות בביצוע בניכוי המקדמות גדלה בצורה משמעותית, ומכיון שהמקדמות שהחברה קבלה בניכוי עלות העבודה כמעט לא השתנו, יש להניח שהירידה בהכנסות החברה נובעת בין השאר מעבודות שלא נגמרו במחצית הראשונה של 1986. מאומדני החברה להכנסות בכל 1986 עולה, כי רמת ההכנסות נשארה כמו בשנת 1985, כך שיש להניח שעבודות קבלניות שנגמרו במחצית השניה של 1986 הכללו ברווח. חשוב להזכיר כאן, כי החברה מרווחת על ההכנסות מעבודות קבלניות בשיטת העבודות הגמורות, דהיינו הרווח מוכר רק בתום העבודה.

נתון משמעותי אחר בדוחות הכספיים הוא בירידה בעלות המכירות בכ-25%, דהיינו בשיעור גבוה יותר מאשר הירידה במכירות, ולפיכך גדל הרווח הגולמי במחצית הראשונה של 1986 לעומת הרווח הגולמי במחצית הראשונה של 1985. לירידה בעלות המכירות הקיימות מספר סיבות אפשריות. הראשונה — צעדי ייעול שהחברה נקטה במשך 1985 ו-1986 ואשר הביאו להקטנת עלויות הייצור. ניתן יהיה לבחון האם זו הסיבה לירידה עלויות הייצור, על ידי בחינת הרווח הגולמי כולו ב-1986 (ולאחר מכן ב-1987. סיבה נוספת לירידה בעלות המכירות נובעת, כנראה, מהירידה באינפלציה וביטול הנוהג של מתן מקדמות על עבודות שיבוצעו בעתיד. עם בלימת האינפלציה אין לקוחות אלקטרה חוששים מעליה משמעותית במחירים, ובמקום לשלם מראש בעבור עבודות קבלניות, הם מעדיפים לקבל מהחברה אשראי. על כך גדל הרווח הגולמי של החברה, מכיון שהמחיר משקף גם את האשראי הניתן ללקוחות. ניתן לראות זאת בדו"חות הכספיים, הן מהגידול המשמעותי בחייבים והן מהירידה בעלויות המימון, נטו.

שינוי ביעדי היצוא

היקף היצוא בחברה אשר בשנת 1984 עמד על כ-9 מיליון דולרים ירד בשנת 1985 לכ-6 מיליון דולרים והוא מוערך בשנת 1986 על ידי החברה בכ-8 מיליון דולרים. החברה שינתה את יעדי היצוא שלה ובמקום יצוא לאיראן לפני 1979 ויצוא לארצות אפריקה ואוסטרליה החלה החברה ליצא לאנגליה וארה"ב. במשך 1986 מכרה החברה מזגני אוויר ביתיים בארה"ב בסכום של כמיליון דולר. ברור כי אם תוכל החברה לעמוד בהיקפי יצוא של כ-8 מיליון דולר לשנה לאנגליה וארה"ב, היא תקטין במידה ניכרת את תלותה בשוק המקומי, העשוי לעבור תמורות רבות בשנים הבאות.

תזרים מזומנים שלילי

ניתוח מצב הנזילות של החברה לפני ההנפקה מגלה, כי החברה שיפרה את הנזילות, והיחס השוטף — שעמד על 1.12 בסוף 1984 — עלה ל-1.2 בסוף 1985 והגיע ל-1.3 בסוף יוני 1986. שחזור תזרים המזומנים נמצא בלוח מס' 1. משחזור זה קל לראות, כי לחברה היה תזרים מזומנים שלילי מפעולותיה השוטפות, דהיינו החברה הוציאה במזומנים למימון פעולותיה השוטפות יותר מאשר גבתה, סכומים של 3 מיליון ש"ח במשך 1985 ו-1 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של 1986. החברה מימנה תזרים מזומנים שלילי זה וכן את השקעותיה ברכוש קבוע, על ידי מימוש השקעות ופקדונות לזמן קצר שהיו בידיה, וכן על ידי נטילת הלוואות בסכומים ניכרים. על רקע זה קל להבין את הצורך בהנפקה הנוכחית, אשר נועדה להזרים לחברה כספים לצורך ייעול הייצור ולצורך מימון העבודות הקבלניות שלא בדרך של מימון חיצוני זה.

חשיבות ההנפקה לציבור

החברה מצאה בהנפקה של כתבי אופציה ואגרות חוב וכן מניות רגילות בדרך של זכויות. החברה ציפתה לגייס באמצעות ההנפקה כ-5 מיליון ש"ח אשר כשליש ממנו יוקצה לרכישת ציוד לייצור מזגנים והיתרה לשימוש בהון חוזר.

ההשקעה בייצור תנורי בישול ואפיה וכן בייצור מזגנים מוסברת בכך שהחברה מתעדת לייצא תנורים לשוק הבריטי ומזגנים לשוק האמריקאי. שווקים אלו הם יציבים בהרבה מאשר שווקי היצוא המסורתיים של החברה, אלא שהייצור לשווקים אלו מותנה בעיצוב נאות ובייעול הייצור. החברה מתעתדת לממן כמחצית מהוצאותיה בחידוש ציוד הייצור על ידי ההנפקה ואת היתרה על ידי הלוואות לזמן ארוך. עקב ההאטה המתמשכת בענף הבניה וכן השינויים שחלו בעבודות קבלניות, נראה כי מאמצי החברה להגדלת היצוא חשובים ביותר.

שחזור תזרים מזומנים
(במליוני ש"ח)

	1986 (מחצית ראשונה)	1985
מקורות המזומנים		
מימוש השקעות ופקדונות	2	4
הלוואות	6	0
ירידה ביתר מזומנים	1	1
סה"כ	9	5
השימוש במזומנים		
מימון פעילות שוטפת	1	3
השקעות ברכוש קבוע	2	1
החזר הלוואות	0	1
סה"כ	9	5

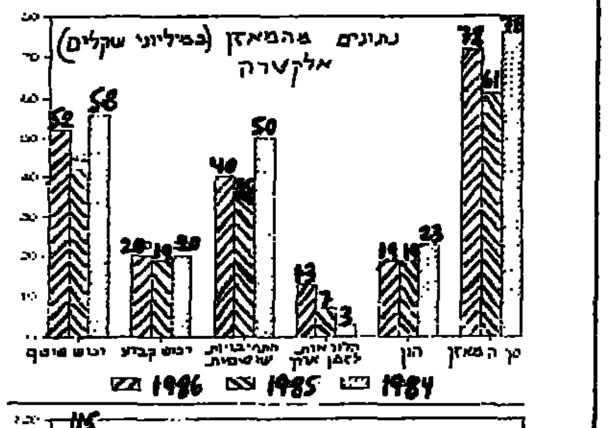

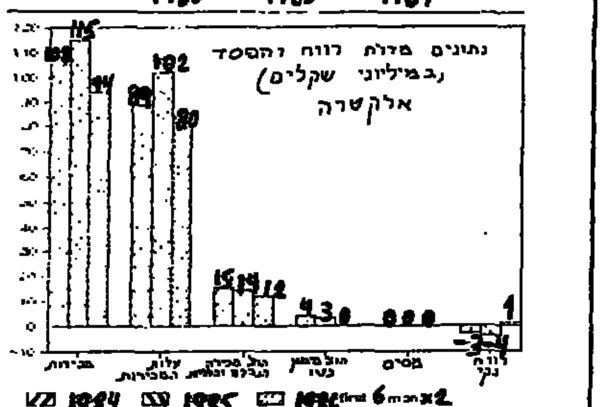

אלקטרה: ההבראה משתקפת בשערים

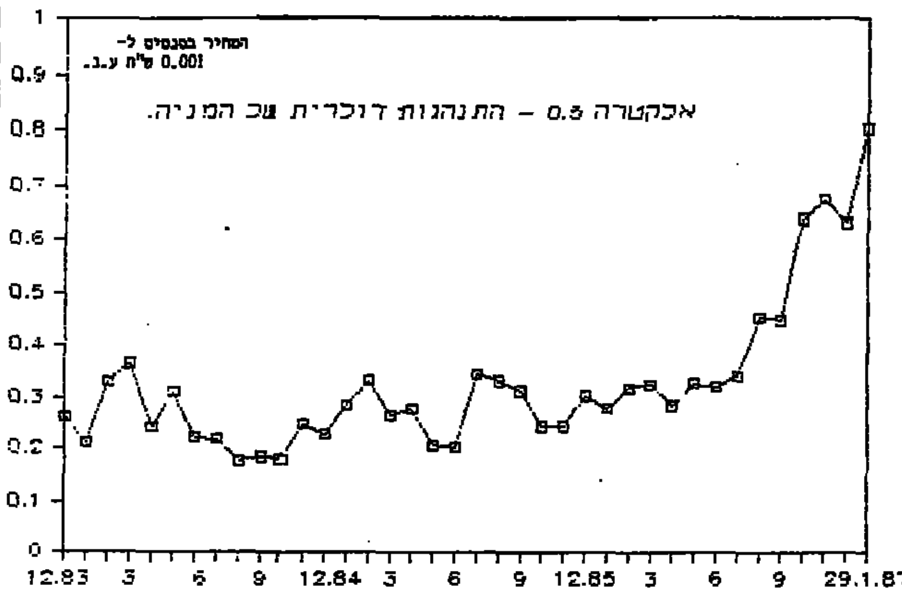

מאת אריה לביא

מניותיה של חברת אלקטרה, הפועלת במסגרת קבוצת כלל, זכו, בדומה לרוב המניות האחרות לעדנה בשנה האחרונה. שווי השוק של החברה, שהגיע בסוף 1985 ל-6.8 מיליון דולר, גדל ברציפות והגיע כעת לכ-15 מיליון דולר, גידול של 120 אחוז. שיעור זה אינו גבוה יחסית לחברות אחרות.

להבדיל מחברות אחרות, יש בסיס לעליית שערי מניה זו שכן החברה נמצאת כעת בשלב שיקום מעבר כלל לא מפואר. מאז מונה לחברה, בספטמבר 1985, מנכ"ל חדש, יעקב ליפשיץ, עוברת החברה תהליך הבראה מוגדר שבתוצאותיו הראשונות כבר ניתן להבחין.

החברה הפסיקה פעילויות שוליים, שהיו בין הגורמים להפסדים הקשים שנצברו בחומש השנים האחרונות ואשר הגיעו לכ-5 מיליון דולר. כעת מתרכזת החברה בקווי פעילותה המסורתיים במקביל לזה ארגון מינהלי ושיווקי.

קונסרן כלל מחזיק כעת ב-68.5 אחוז ממניות ההון של החברה ובעוד 63.5 אחוז ממניות ההצבעה. בנק לאומי הוא בעל עניין בחברה ומחזיק ב-10 אחוז מההון ו-11 אחוז מהשליטה כך שה"סחורה הצפה" בשוק המניות אינה גדולה במיוחד.

בעבר הרחוק היתה מניית אלקטרה נושא לספקולציות אך כעת לא מורגשת במניה פעילות יוצאת דופן. מי שמרבה לפעול בשמה היא חברת הברוקרים "בטוחה" מקבוצת כלל. במידה פחותה יותר פעיל במניה זו גם בל"ל דרך חברת הברוקרים "ניירות ערך השקעות" ודרך "פיא" המנהלת את קרנות הנאמנות של הבנק.

כפי שניתן לראות מהגרף של חברת מיטב עלתה המניה בת 0.5 שקל ברציפות כמעט מאז סוף 1983 ועד סוף השבוע שחלף בכ-220 אחוז.

הפקסימיליה האוטומטית של PITNEY BOWES
גם מהיגה ומשדרת,
ללא נוכחות מפעיל,
מסמכים שונים ל-50 יעדים שונים.
ישרא-טל בע"מ
רח' האומנים 7, ת"א 61211 טל. 339712
מפיצים מורשים:
משואה – רח' בן-יהודה 34 (מגדל העיר) ירושלים, טל. 02-224295-6 כורנט – רח' שמאי 14, ירושלים טל. 02-247383 מימד מיכון משרדי – רח' העצמאות 120, חיפה טל. 04-532025 קוסמיק – רח' יצחק שדה 36, ת"א. 67212 טל. 03-339841-5

בית המשפט המחוזי בהחלטה עקרונית:

נישום רשאי לבטל הסכם עם פקיד השומה בדומה לכל הסכם אחר שעשה

מאת אריה לביא

בית המשפט המחוזי בתל אביב קבע בהחלטה עקרונית שנישום זכאי לבטל הסכם שעשה עם פקיד השומה בדומה לביטולו של כל הסכם אחר. ההחלטה ניתנה על ידי השופטת רשמת רות שטיינברג-אליעז.

הדיון נערך במסגרת בקשה שהגיש איש העסקים אליהו שרמן העוסק בהבאת אחיות מהפיליפינים לצורך העסקתן בישראל. במארס 1986 ערכה מחלקת החקירות של מס הכנסה חיפוש במשרדו והתברר שמאז פתח את תיק הניכויים, בסוף 1984 לא דיווח ולא העביר מס שהיה עליו לנכות במקור מהאחיות שהביא לישראל, כפי שטען פקיד השומה.

בעקבות החקירה התנהל מו"מ בין שרמן לבין שלטונות המס שהביא להשגת הסכם, שנחתם ב-22 במאי 1986. על פי הסכם זה נערכה לנישום שומה. אך לאחר שראה את השומה, ביטל מייד את ההסכם שהיה בסיס לשומה.

בין הנישום לשלטונות המס נערכה התכתבות ממושכת במהלכה הודיעה נציבות מס ההכנסה לנישום שאינה מתירה לו לבטל את ההסכם. בעקבות כך פנה שרמן, באמצעות עו"ד יעקב הרכבי לבית המשפט המחוזי. השופטת קיבלה את טענת הנישום שניתן לבטל את ההסכם וקבעה כי לא ניתן לשלול ממנו זכות הערעור תוך שימוש בפגמים שהיו בתהליך קביעת השומה שלו.

היקף הפעילות של "אלישרא" יוכפל בעקבות הארגון מחדש ב"תדיראן"

מאת יונתן שרמן

היקף הפעילות של "אלישרא" יוכפל ויגיע ל-120 מיליון דולר בשנת 87', בעקבות הארגון מחדש ב"תדיראן" המבוצע בימים אלה, שבמהלכו תאוחד חטיבת המערכות של "תדיראן" עם "אלישרא".

החברה המאוחדת, ששמה ככל הנראה יהיה "אלישרא מערכות", תכיל גם את שלוש החברות-הבנות של חטיבת המערכות — חברת "מולס", העוסקת בפיתוח מולי"טים, חברת "תכן" המפתחת תוכנות, ומפעל "סינטק", המפתח מערכות סימולציה.

בראש החברה החדשה יעמוד מנכ"ל "אלישרא" כיום, [...] שלו, ואילו מנכ"ל חטיבת המערכות, מאיר בורשטיין, ישמש כמשנה למנכ"ל.

החברה החדשה תעסוק בעיקר בפיתוח מערכות לחומה אלקטרונית מסוגים שונים, ולפיכך, כל פעילות התקשורת שהיתה בעבר ב"אלישרא", תועבר לחטיבת התקשורת של "תדיראן" בפתח-תקווה. פעילות זו מהווה כיום רק כחמישית מכלל הפעילות של "אלישרא", ולכן העברתה לחטיבת התקשורת לא תפגע מהותית בפעילות של "אלישרא".

התוכנית המלאה לארגון-מחדש מעובדת בימים אלה, וככל הנראה תיושם בתוך כחודש עד חודשיים.

"רב בריח" ו"חסם" מנהלות משפט על פאטנט למנעול

מאת יונתן שרמן

חברת "חסם" מתכוונת לערער לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי מתחילת שבוע זה, שקבע כי הם הפרו פטאנט של חברת "רב בריח" — כך מסר ל"הארץ", גיל מורחי, מבעלי "חסם".

לדבריו, בית המשפט העליון פסק, כי המנעול הספציפי בו מדובר אינו מפטנט בלעדי של "רב בריח" וכי "חסם" כלל אינה מייצרת מנעול זה כיום.

בית המשפט המחוזי בתל אביב פסק שעל חברת "חסם" להמנע מהפרת הפטאנט של "רב בריח" ועליה להגיש תוך ששה חודשים דו"ח מפורט, הכולל כמות מנעולים המבוססים על פי הפטאנט של "רב בריח".

לאחר הגשת הדו"ח האמור יחליט בית המשפט בשאלת הפיצויים.

התעשיינים דורשים סימון מחברות

מאת כתב "הארץ"

התאחדות התעשיינים פנתה למשרד התעשיה בדרישה שיאכוף את חוק סימון המוצרים בענף המחברות.

תלונה זו של התעשיינים היא בעקבות יבוא גדול של מחברות בלתי מסומנות המגיע בימים אלו לארץ.

התעשיינים טוענים, כי התעלמות היבואנים מחוקי הסימון יוצרים מצב בו שמחברות מיובאות מכילות מספר קטן יותר של דפים מהמחברות המיוצרות בארץ.

צו סימון המוצרים מחייב את היצרן לסמן בעברית את שם המוצר, גודל המחברת, מספר הדפים וסוג הנייר וזאת כדי לתת אמת מידה לצרכן להשוואת בין המוצרים השונים.

המרכז הישראלי לניהול

28.2.87
המועד האחרון להגשת עבודות לקראת
הכנס החמישי ליישום חידושים בניהול

תוגשנה עבודות בתחומים הבאים:

* פיתוח ושינויים ארגוניים * התחדשות ארגונית * מערכות מידע ומיחשוב ככלי ביהולי * תכניות יישומיות וחדשניות בתחום הניהול * גישות בניהול פעילות עסקית * מימון וניהול פיננסי בתנאי אי ודאות * הבראת מפעלים כושלים * ניהול תעשייתי; ניהול בנקים; ניהול ייצור; מסחר בינלאומי; תכנון בקרה ופיקוח.

פרסים לחברי הצוותים הזוכים:

* פרס ראשון: מלגת השתלמות בחו"ל הכוללת 2 כרטיסי טיסה לאירופה (ללא מסים) ומענק בסך 1000 ש"ח
* פרס שני: כרטיס טיסה לאירופה (ללא מסים)
* פרס שלישי: מלגת השתתפות בפעולות הדרכה של המרכז הישראלי לניהול בערך של 500 ש"ח

כרטיסי הטיסה באדיבות ארקיע קווי תעופה ישראליים בע"מ

לפרטים נוספים, הנחיות וייעוץ נא לפנות ל: המרכז הישראלי לניהול, ת.ד. 33033 ת"א 61330 טל' 03-257202

בחסות בנק לאומי ועיתון הארץ

صكنا من الاهل

מכתבים למערכת הארץ

דרום אפריקה: "ברוגז" לא יעזור

בניצחו האח הגדול, גם אנו מצטרפים לאוהדי הצדיקים המגנים את דרום אפריקה.

ובמה מאשמת דרום־אפריקה? בזה שהיא רשמה חוקים גזעניים בין חוקיה הפנימיים. נגד חוקים כאלה יש כמובן לפעול. אבל מזה ועד חרם כלכלי, מדעי ותרבותי, רחוקה הדרך.

כדאי לזכור שרק לפני שנים מספר חוקקו חוקים באמריקה המאלצים מפעלים להעסיק שחורים, בודדים אולי, העיקר לצאת ידי חובה בתנאי דמוקרטיה. ועד היום בכמה מדינות של ארצות הברית גם זה לא קיים, ובכמה מקומות שחור לא יבוא שם מתוך פחד להתנכ־לויות. האם עלה על הדעת לאיים על ארה"ב שינתקו אתם את הקשרים? רק השבוע צוין יום הרצח המפורסם בארה"ב — רצח מרטין לותר קינג — לוחם לשוויון.

האין כאן ריח התחסדות על חשבון דרום אפריקה?

דרום אפריקה היא ארץ גדולה עם תעשייה ומדע מתפתחים. היא המדינה היחידה כמעט ביבשת הש־חורה המפרנסת את האוכלוסיה שבה, כולל מאות אלפים מהארצות ה"דמוקרטיות" שמסביבה, המוצאים בה את מחייתם.

פעמיים ביקרתי שבועות מספר בארץ זו, ובפעם האחרונה בשנת 1985. השינוי בזכויות השחורים שראיתי מרהיב: ביוהנסבורג יש בתי מגורים מעורבים במרכז העיר. בטיסה פנימית ראיתי שחורים, צבעו־נים ולבנים ביחד. בבתי המלון הגדולים, שחורים ולבנים קונים ביחד, ההתגברות לבנות ושחורות. באוויר מורגשת התנועה לשינוי, המתמככת על ידי שכבות שונות של האוכלוסיה. תנועה הדרגתית וללא "זעזועים". ואולי דווקא זה מפריע לדמוקרטיות הגדולות?

"ברוגז" עם דרום אפריקה לא יקדם, ולבטח יפגע, באותן השכבות של שחורים שרוצים לעזור להן. יש צורך בדיאלוגים נוקבים. צריך לבוא עם דרישות לממשלת דרום־אפריקה, עם דרישות שגם הדורשים אותם עומדים בהן.

פרופ' לב מישלזון

תל אביב

שורש הרע: הריבית המטורפת

מאמרו הראשי של "הארץ" (16.1) מותח ביקורת על ההסתדרות, שה־תנתה עזרה מן הממשלה בשביל קופת החולים כתנאי לחתימה על עיסקת החבילה. בעל המאמר כותב: "אפשר להניח כי 75 מיליון דולר אלה שלא החזרו לנושים, הפכו במשך השנה, בתוספת ריבית הנו־רה, לסכום השווה לפחות 150 מי־ליון שקל חדש היום".

באיזה עוד משק בעולם הופכים 75 מיליוני דולרים ל־100 מיליוני דולרים תוך שנה, שהוא בתוספת 35 אחוזים של ריבית דולרית? ריבית זו גבוהה פי חמישה מהמקובל בעולם התרבותי, שאליו אנו היינו אמורים להשתייך.

אם רמת הריבית היתה שפויה אצלנו, בתי החולים לא היו סובלים ממחסור גם אם הממשלה היתה מור־ידה את השתתפותה בתקציב קופת החולים לאפס. אם שער הריבית היה נורמלי, היתה הממשלה יכולה לחסוך למטרותיה סכום זה. אך במצב הנהוג היום, אין לה ברירה אלא להעביר את כל הסכומים מן הקיצוצים ל"הצלת" קופת החולים, ומפעלים מתמוטטים אחרים.

אם שער הריבית היה נורמלי, עיסקת החבילה היתה כבר תמומה, וייתכן שכלל לא היה צורך בעיסקת חבילה. הייצוא והייצור היו רווחיים גם ללא פיחות, ללא רפורמה במי־סים וגם ללא שחיקת השכר. מפעלים היו יכולים ליהנות מן הרפורמה בשוק ההון ולהנפיק איגרות חוב, דבר הנמנע מהם בשל הריבית הגבוהה.

התוצאה, במלים אחרות, אינה דרישות ההסתדרות, אלא גביית הריבית האסטרונומית. על ידי מערכת הבנקאות. למה זה מגיע להם? מה הם עשו כדי שכל סכומי העתק האלה מקופת החולים וכל הסכומות הממשלה מקיצוץ תקציבי הבריאות והחינוך יוזרמו אליהם?

אפתר אלכסנדר

מבשרת ירושלים

כצנלסון על מרד בר כוכבא

בעקבות הוויכוח שניטש בין יהושפט הרכבי ליובל גאמן ("ה־ארץ", 14,20.1) בעניין מרד בר־כוכבא, מן הראוי להביא גם מדברים שאמר ברל כצנלסון ז"ל בישיבה השמינית של הקונגרס הציוני הכ"א, שהיתה ב־20.8.39, בתגובה לדבריו של ד"ר שלמה גולדמן מארה"ב:

"רצוני לומר משהו לדבריו של ידידי הטוב ר' שלמה גולדמן בעניין בלתי אקטואלי לכאורה. משום־מה ראה צורך להבליט את ר' יוחנן בן זכאי מול יהודה המכבי ובר־כוכבא. האם לא היינו רשאים להבין, כי בניגוד זה הנהו נחלת עבר ואין לו מקום בתוכנת האומנם יש לנו צורך, בקונגרס זה דווקא, לחרוש את הוויכוח? זכות היא לציונות, שהחזירה לנו את הגדולה שגולה מאתנו הגלות המרה: את לוחמי החירות של ישראל.

"מה ידענו על יהודה המכבי, על הקנאים, על בר כוכבא, אם יד הצנזורה הפנימית היתה בהם או יד הצנזורה החיצונית. את ההיסטוריה של מלחמות היהו־דים אנו לומדים מפי יוסף פלביוס, וספרו ההיסטורי של. יוסטוס איש טבריה אבד לנו. לא ניתנה לנו מעולם האפשרות לדעת, כיצד ראה את מלחמת החירות ואת החורבן היסטוריון יהודי אשר עמד במרדו ובקב־אותו, במעט שנשתמר באגדה אבתנו מגששים כדי למצוא רמזים ואליגוריות מאותם ה־ימים.

"באה הציונות והירשה את חג החשמונאים, והפכה שוב את בר־כוזיבא לבר־כוכבא. זה היה מפעל רוחני גדול: להחזיר לעם מה שאלפיים שנות גלות ועב־דות גזלו ממנו. האם צריכים אנו להסתלק מזה?"

ד"ר דוד א' פרנקל

באר שבע

מפלגות שיש להן מדינה

בישיבה של הנהלת תנועת החי־רות בירושלים "נדונה הטקטיקה שיש לנקוט כדי להשתלט על עמדות מפתח בשירות הציבור" ("הארץ" 16.1).

הגדיל לעשות צחי הנגבי (עובד מדינה?) שכנראה רואה בשלטון לא אמצעי אלא מטרה מקודשת עד כדי לימוד סנגוריה על דרכיו הנלוזות של שרגא נצר ז"ל, שתרם להסת־אבות המערך ובסופו למפלתו, יותר מכל חבר אחר במפלגה זו.

התופעה המבעיתה המסוכנת של פוליטיזציה בשירות הציבורי מצבי־עה בעליל עד כמה אנו חסרים חוק מפלגות, עד כמה דחוף הצורך לשנות את שיטת הבחירות, ועד כמה אנו זקוקים למינהל אזרחי תקין כדוגמת ה"סיויל סרויס" בבריטניה.

יצחק כלב

דימונה

היכן הייתי היום בלי האידיש?

אני "צבר" (עברית לא תקנית) על מאמריה של הדה בושם, ובי־חוד על ביקורת הטלוויזיה ביום ששי. התאכזבתי לכן מהקטע "גדוד מגיני האידיש", ("הארץ", 23.1). ראשית, מה היא רוצה מהמנכ"ל היוצא של בל"ל, שאמר שהוא "אכל אותה". מה יאמר לאחר שהמנכ"ל היוצא האכיל אותו ואת חבריו מרורים? יצעק בעברית תקנית "הושיעו"?

ומה כל הצעקה על האידיש? הרי שפה זו (וכן הלדינו והיהודית־ערבית) שימשו כ"מריה" של המוני בני העם היהודי במשך הדורות, ולא עוד לגדוד מגיני השפה — זו אמנם שפה "גוססת" אבל עדיין קצת חיה.

עלי להודות: לא הייתי בא לעולם, אם גדוד מגיני השפה היה מפריע להורי — עולים חדשים — לדבר ביניהם בשפה המשותפת היחידה שהיתה שגו־רה בפי שניהם. אמי נולדה בפו־לין, למדה רוסית. אך שפת אמה היתה אידיש. אבי, שנולד ב־ארה"ב למשפחה ליטאית, עלה לארץ ב־1923, לאחר שסיים תואר ראשון באוניברסיטה אמ־ריקאית. השפות שידע היו אידיש, אנגלית ויוונית עתיקה. כשפגש את אמי מה היה טבעי יותר בשבילם מלדבר אידיש?

אלחנן סמית

בית ינאי

קוברסקי מבקר המדינה?

אם עסקני המפלגות, מטעמיהם, ימליצו על חיים קוברסקי מהמפד"ל כמחליפו של מבקר המדינה יצחק טוניק, לא תהיה לח"כ פרופ' דוד ליבאי, יו"ר הועדה לביקורת המדינה של הכנסת, כל ברירה אלא להסיק מסקנות אישיות ולהתפטר מתפקידו בוועדה לביקורת המדינה, אם לא מן הכנסת.

הדבר מתבקש, לנוכח הדעה העתרת המנומקת היטב שהביע ליבאי בקשר לאפשרות שקוברסקי יהיה מבקר המדינה.

וכך הוא הצהיר בראיון שפורסם ב"על המשמר" ב־13 בינואר: "קובר־סקי איננו ראוי לתפקיד מבקר המדינה משתי בחינות: אין מועמ־דותו (של קוברסקי) לתפקיד מבקר המדינה מתקבלת על הדעת: האחת — קוברסקי כיהן במשך שנים רבות כמנהל הכללי של משרד הפנים, שהיה נושא לביקורת חמורה ביותר של מבקר המדינה. זו נסבה גם על אופן ניהול העניינים במשרד הפנים וגם על העדר פיקוח נכון ונאות של משרד ושל הרשויות המקומיות... אדם הנושא באחריות ניהולית למשרד כזה, איננו ראוי להיות הסמכות אשר מבקרת את השרים ומנהלי המשרדים האחרים.

התפטרות אפשרית של ח"כ ליבאי, אם ייבחר קוברסקי למבקר המדינה, תהיה תגובה בלתי נמנעת, וכדאי לעסקני המפלגות לקחת אותה בחשבון טרם החלטתם. בחירתו של קוברסקי למבקר המדינה — ובעקבותיה התפטרותו הצפויה של ליבאי — לא יעברו בשקט. הציבור לא יסבול יותר ש"ימרחו" לו את המדינה.

אביגדור ברנוביץ

ירושלים

שלוש שאלות

שאלה: מהיכן יש לח"כ אברהם שפירא החוצפה למתוח ביקורת על ארנסט יפת ועל חברי הדירקטוריון של בנק לאומי? הן שפירא הוא אבי הסדר במניות הבנקים, שלפיו הוע־נקו הטבות כספיות מפליגות לצי־בור גדול של אנשים על חשבון הציבור, שנעשה כל ניסיון לקשור הטבות אלו להשקעתם הממשית של אנשים אלה במניות הבנקים.

שאלה: מהיכן יש לאריה דולצין וחבריו בדירקטוריון "אוצר התי־יישבות היהודים" החוצפה להמשיך בתפקידם, ועוד למנות דירקטוריון חדש לבל"ל, בשעה שלפי עדותם עצמם ההחלטה החשובה ביותר שקיבלו בשנים האחרונות בישיבת הדירקטוריון היתה אם לשתות תה או קפה? ומה קרה לחמשת החושים של מר דולצין, שלא ראה ולא שמע את הנעשה בהנהלת בל"ל, לאחר מכן לא הריח את הריח שעלה מהפרשה. ועתה אין הוא מזהה את הטעם הרע שהפרשה השאירה בפי הציבור ואינו חש את רצון הציבור שיתפטרו?

שאלה: מהיכן היתה לח"כ אהוד אולמרט החוצפה להופיע לפני כחודש בטלוויזיה ולהתמך בצדק שוועת המשפטנים עשתה עם ראש הממשלה בפרשת השב"כ, כאשר רק לפני שמונה חודשים הוא עצמו כינה את שלושת אנשי השב"כ, שגרמו שהצדק הזה ייצא לאור, בשם "קרימינלים שניסו לבצע פוטש"? האין אולמרט סבור שהוא לפחות חייב בהתנצלות פומבית לשלושת אנשי השב"כ הללו?

ד"ר עודד קריב

תל אביב

"כל העולם קם על רגליו והריע"

אבי יפרח, דינה אלדור, פנחס פוסטל

בשיתוף קרן ת"א לפיתוח והסינימטק הישראלי ת"א

בחסות ה.מ. מר אלן פיירה, שגריר צרפת בישראל

גאים להציג:

NAPOLEON

יצירת המופת של אבל גאנס 1927

היכל התרבות יום ב' 6.7.87 וביום ג' 7.7.87

כרטיסים ב־3 תשלומים

שירה, מאיר & שקולניק

הועדה המקומית לבנין ותכנון העיר בני ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

החברה שיינפלד. י. הגישו בקשה לועדה זאת בתכנית מספר 19814 לבנות בנין בן 3 וחצי קומות מעל קומה מפולשת ברחוב העצמון 19 גוש 6187 חלקה 70 באיזור ב' בהקלות הבאות:

6% בנין בנית מעלית/שפור תנאי דיור / מעל 105% המותרים וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים ב/ 105 החלה במקום. כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה ב־משרדי הועדה המקומית בעיריית בני ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מר מ. אירנשטיין

יו"ר הועדה המקומית

לבנין ותכנון עיר בני ברק

לבעלי כרטיס אשראי

דחפון

24 שעות שירות

03-611001

קולנוע / רחל גורדין

דייוויד בירן, יוצר סיפורים מהחיים", מופיע בסרט בתפקיד המספר

איפה הרעננות?

"סיפורים מהחיים", מוזיאון ת"א

ההומור הוא כנראה באמת עניין אישי או מקומי. סרטו של כוכב הפופ דייוויד בירן, "סיפורים מה־חיים" — שהוגדר על ידי עיתונים באנגליה ובארה"ב כ"מצחיק מאוד", "מקורי", "משעשע מאוד", "גאוני", "קסום" ו"מהמם" — שיעמם אותי כמעט לכל אורכו. נכון, יש כאן טכניקות שאינן מקובלות בקולנוע המסחרי, ורבן שאולות מתחום סרטוני הווידיאו. הדמות המספרת את הסיפור נבלעת בתוך חתך באמצע התמונה, המסך מחולק לשטחים שונים, ביניהם יש יחס של תנועה וקצב. אך תחבולות הצילום והעריכה אינן משרתות כאן מס־פיק כלשהו, תוכני או אסתטי, וה־הומור האבסורדי המלווה את האפי־זודות השונות בסרט, נמאס עוד בשלב מתקדם למדי.

דייוויד בירן — ראשה של להקת הפופ "הראשים המדברים" — כתב, ביים ומופיע בסרט בתפקיד המספר. הוא אסף סיפורים מוזרים מן העי־תונות היומית, שילב אותם בה־עיבות חזותיות מציוריו (הוא בוגר בית ספר לאמנויות העיצוב), והל־דרכו כצלם הופעות וכצלם ווידיאו, וקישר הכל באמצעות שירים ומו־סיקה. התוצאה היא סיפורה של עיר דמיונית בטקסס, וירג'יל שמה. מחומר מורדני על הפרובינציה האמריקאית, שבה "הקניון נעשה תחליף לכיכר העיר". יש כאן אשה עצלה, המבלה את חייה במיטתה עד שהטלוויזיה מביאה אליה את הזוי־ליבה; אשה אחרת, העובדת במפעל לשבבי צורן (סיליקון), היא בדאית, המגלה לכל דיכפין כיצד חיותו אחריה כל גדולי האומה האמריק־אית, כולל קנדי, ברט ריינולדס וד"ר מבו האמיתי" מוויסקונסין; ובני זוג מכובד, שאינם מדברים זה עם זה אלא בתיווך ילדיהם ואורחים מזדמנים.

אפשר לראות באוסף הדמויות הזה אמירה שנועדה לערער את מוסכ־מות ההגיון הקולנועי המקובל ולהסתכל בדברים בזווית רעננה — מכוון דוגמת "ספר השטויות" של אדוארד ליר. אך בניגוד להנימידים של ליר, תיאוריו של בירן ארוכים ומייגעים, רק השירים, בביצוע להקת "הראשים המדברים", מוסי־פים להם מעט "צבע".

דייוויד בירן לקח על עצמו בסרט זה משימה כבדה: להראות את היר־חור שביום־יומי, להצביע על הרענן שבבנאלי. אילו הצליח אפילו לרמוז על הדרך שבה ניתן לשחרר משהו רענן מתוך השיעבוד של השיגרה — היה באפשרותו להעניק סיכוי לחיים חדשים לכל צופה בסרט. אך מה שהסרט מספק הוא רק אוסף של תצלומים חיצוניים.

הסרט מצולם על רקע הנוף הש־טוח המשעמם של דאלאס, בסגנון המכוון לשבור את הסטנדרטיות של צילום הנבכים. היחס החזותי בין הדמויות והנוף אכן מעניק ייחוד מסויים לסרט. הוא בולט בעיקר בסצינת הפתיחה והסיום, המראות ילדה קטנה על רקע הנוף השטוח, דרך ארוכה ריקה מאדם. אך כמו שאר הכוונות המתוחכמות של בירן — רק מעט מזה מצליח לעבור אל הצופה ולגרום לו שיחוש מעורב בהתרחש בסרט.

הארץ ממליץ

תל אביב

ג'ינג'ר ופרד (הקולנוע בית ציוני אמריקה) — זוג רקדנים שהופיעו יחד לפני כ־50 שנה נפגשים מחדש במופע טלוויזיוני. פליני עורך חשבון עם הטלוויזיה, בעזרתם של ג'ולייטה מאסינה ומרצ'לו מס־טרויאני.

הסבבנה הישראלית שלי — (דיזנגוף 2) — סרטו של סטיבן פרירס עוסק בחיי משפחה פקיסטנית ברחוב לונ־דון, ונוגע בקשר בין הבדלי מעמדות וגזעים, מין ומדיניות.

חנה ואחיותיה (שחף) — חום, הו־מור ואופטימיות, קופצים מסרטו של וודי אלן המחקה את "פאני ואלכסנדר" של ברגמן. משחק מצוין של מורין או'סאליבן, מיה פארו, וודי אלן, מייקל קיין, ברברה הרשי, דיאן ויסט ומקס פון סידוב.

שתי אצבעות מצידון (מקסים) — קורותיה של יחידת חי"ר קטנה מה־תקופה האחרונה של מלחמת לבנון, כפי שהם נראים בעיני החייל הפשוט. סרט פעולה מתח, תיאור חברתי אותנטי, והצגה לא פשטנית של סיטואציה פוליטית מורכבת. בבימויו של אלי כהן.

מונה ליזה (דיזנגוף 1) — גנגסטר תמים המתאהב בפרוצה שחורת עור, נעשה, בגילומו הנוצץ של בוב הוסקינס, לדמות מרגשת ומעוררת הזדהות. "סרט אפל" של ניל ג'ורדאן ("חבורת הזאבים").

זיכרונות אהבה מפירנצה (דיזנ־גוף 3) — עיבוד קולנועי מענג לרומן של א.מ. פורסטר "חדר עם נוף". מעביר את הצופה לתקופה האדוארדית באנגליה.

ירושלים

חנה ואחיותיה (כפיר) — ראה שחף ת"א

שתי אצבעות מצידון (אור 4) — ראה מקסים ת"א

ג'ינג'ר ופרד (תיאטרון ירושלים) — ראה הקולנוע ת"א

הסבבנה הישראלית שלי (סמדר) — ראה דיזנגוף 2 ת"א

חיפה

חנה ואחיותיה (אמפיתיאטרון) — ראה שחף ת"א

תיאטרוני ישראל

הערב יום א' 1.2

תיאטרון הבימה:

מיכלה אהובה: 17.30, 20.30 (כל הכרטיסים נמכרו)

מקהלת אי הסבבה: 20.30

התיאטרון הקאמרי:

אנו לא רמבמרים — בקאמרי

מיכאל קולהאס — בהבכת התיאטרון העירוני חיפה:

הבולשה המקרה — תיאטרון חיפה

מוליאר — בכפר סבא

מנורה להבהבת — מלבות חיפה 21.00

המפגש — האוד באליב: 13.00

מרחב תיכנון מקומי "שורקות"

חוק התיכנון והבניה

תשכ"ה 1965

בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית "שורקות" בקשה להקלה בגבעת־ברנר, בגוש 2634 חלקה 14,15 מהות ההקלה הקטנת מרווח חזיתי בין הבניינים והקטנת מרחק בין הבניינים במסגרת עשרה אחוז. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר, רשאי להגיש התנגדות המנומקת בכתב, תוך 14 יום מפרסום הודעה זו למשרד הועדה המקומית "שורקות" דואר גבעת־ברנר, מיקוד 60948.

ציון כהן

הועדה המקומית

"שורקות"

התזמורת הקאמרית הישראלית

מנהל מוסיקלי: יואב תלמי

"לכל המשפחה"

"אימפרוביזציה וג'אז"

מנצח ומנחה: דני גוטפריד

אלברט פיאמנטה, אלי מגן, אהרלה קמינסקי

רביעיית הג'אז

תיאטרון ירושלים: קונצרט מס' 3

יום ב' 2.2.87, 17:00 כרטיסים בקופת התיאטרון

כפר סבא, היכל התרבות, יד לבנים:

קונצרט מס' 2 יום ג', 3.2.87 17:30 כרטיסים בקופה

מוזיאון ת"א: קונצרט מס' 2 כל הכרטיסים אזלו!

סידרה 1: יום ד' 4.2.87 16:30 סידרה 3: יום ה' 5.2.87 16:30

סידרה 2: יום ד' 4.2.87 18:00 סידרה 4: יום ה' 5.2.87 18:00

* * * * *

הגדל: האורטוריה "שלמה"

ג'והן אלדיס מנצח

ג'ני מילר, מצו־סופראן, לורנה אנדרסון, סופראן, רובין וייל־קפסוטו, סופראן, איילת אמתי, סופראן.

אדריאן טומפסון, טנור

מקהלת גלם (אנגליה)

תל־אביב, היכל התרבות: יום ה', 26.2.87 – 20:30

כרטיסים במשרדי התזמורת, רח' ויצמן 4 ת"א

טל. 210102–03, בין השעות 9:00 – 15:00

תיאטרון ירושלים: יום ב' 24.2.87 – 20:30

כרטיסים בקופת התיאטרון, טל. 690011, 690293–02

בין השעות 10:00 – 19:00

אודיטוריום חיפה: יום ד' 25.2.87 – 20:30

כרטיסים ב"קופת חיפה", רח' ברודלד 11

טל. 662244–04, 668296–04

ריגבר" מרכז הכרמל, טל. 384777–04

* * * * *

הכונו לפסטיבל [illegible] אביב

נוער מוסיקלי בישראל

היכל התרבות רח' הוברמן 1 טל 202333-03

תא ראשון־לציון

מפגש עם המלחין

פרופ' אנדרה היידו

יום שני, 2.2.87, בית יד לבנים, ראשל"צ.

בשעה 17.30

* * *

תא אילת

מפגש עם החלילן

איתן ורדי

יום רביעי, 4.2.87 קונסרבטוריון אילת,

בשעה 18.00 פרטים במשרדנו

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המוקד רופאים במקרים דחופים: בימי בערב עד למחרת ב־7 בבקר במוקד מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום:

ירושלים 523133

תל־אביב 5460111

חיפה 512233

בת ים 781111

הרצליה 541333־052

נתניה 823333

רחובות 451333־08

בני ברק 5511111

חולון 803133

לוד־רמלה 221022־08

באר שבע 74767־057

מוקד מרכז רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 20.00—8.00

בימי ו' — 15.00—8.00

טלפונים: 433500־03, 433500־08

שח"ק — שירות רפואי ביתי

24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום 660585, 669531 מוקד לילה, שבת וחג 236191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898 מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבי ב"ד שק"ם — שירות רפואי לקט

שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19: טל' 7549111־03 "שקט" קוד מנוי 222 מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון 294869, 285822־03 המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי השעה 24.00 בטלפון בלבד. בר כוכבא 49 טל' 284649־03 פתוחה: בימים א'־ה בין 21.00 עד 25.00 יום ו' וערבי חג עד 24.00 עד 18.00

שבתות וחגים ב־15.00 עד 21.00

חיפה

רח' הנמן 26, קומה ג', טל' מס' 521245־04, שעות הקבלה: כל יום בין 20.00—23.00.

קשב לבית — שירות ביתיים לרופאה, שיקום וסיעוד בבית.

מרכז רפואי הרצליה פיתוח 548575־052

איתורית 1500 7549111

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:

24 שעות ביממה:

ירושלים 227171

תל־אביב 261111

ילדים ונוער 261113

חיפה 672222/3

נתניה 35316־053

באר־שבע 418111־057

מרכז רפואי באר־יעקב 223958־08

מרכז מידע לקרובות אונס

24 שעות ביממה:

תל־אביב טל' 234819

ירושלים טל' 245554־02

חיפה טל' 382611־04

יד בוגר — אדון קשבת לילד ולהורים תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' ב־20.00—17.00

חיפה הנחייה — 229488 ב־20.00—11.00

מרכז מידע לנפגעי לחץ במשמר "מעגלים"

א' רח' 13.00—11.00

ב' רח' 18.00—16.00

טל: 220051

רח' מאוס 13 תל־אביב

תורנות בתי־חולים

תל אביב רחוקה — ילדים

איכילוב — ופנימית, כירורגית

ירושלים בקור חולים — (כירורגית)

הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים, א.א.ג)

הדסה ה"צ — עניות, אורטופדיה

שערי צדק — (פנימית)

תורנות בתי־מרקחות

תל אביב בני דיזנגוף 174 222386

קופ"ח כללית אבסטורם 7 225142

ירושלים אלימון ישעיה 10 224972

חיפה יפה אבן סיני 7 672280

הרצליה ים אהרון השדין 52 889153

מכבי שאקר 35 893571

רמת גן רמה לבטינסקי 65 7514483

פתח תקוה הירקון שמטמר 24 918946

הקריות הרמן מכבת מודיעין קרית ביאליק 715136

חדרה יפה הנביא 66 22122

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אנשי בריאה. ימים ב' ג' ד' — 16.00—19.00. רמב"ם 9, 5101511/2

חיפה, ימים א' רח' 16.00—19.00 רח' הסמורים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02-528231-2 03-432777 04-549121

הסנה

מוגש כשירות לציבור על ידי

חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

☐ 08.00 טלטקסט

☐ 08.03 שעת כושר

☐ 08.15 תלמוד

☐ 08.40 מסך לספרות (יסודי)

☐ 09.00 אנגלית ו'

☐ 09.20 השעה שלנו

☐ 10.00 שעת כושר

☐ 10.10 אנגלית ז'

☐ 10.30 פרפר נחמד

☐ 11.00 חשבון ה' — תיבת נח

☐ 11.15 צרפתית

☐ 11.30 גאוגרפיה של ארץ־ישראל

☐ 12.00 ספרות (תוכ"ם)

☐ 12.25 אנגלית ט'

☐ 13.00 אנגלית י'

☐ 13.30 מוסיקה — האופרה

☐ 14.00 טלטקסט

☐ 14.03 שעת כושר

☐ 14.15 בלי סודות — הבריכה

☐ 14.45 אנגלית

☐ 15.00 לבו של העניין

☐ 16.00 רחוב סומסום

☐ 16.30 בית ספר לשוטרים — סדרה

☐ 17.00 ערב חדש

כללית

☐ 17.30 שיישאר בינינו — בלופים

☐ 18.00 לאקי ברמזל — מערבונים

☐ 18.30 (ע) קיצור החדשות

☐ 18.32 (ע) עם הכוכבים

☐ 18.45 (ע) חידושים והמצאות

☐ 19.00 (ע) יומן השבוע

☐ 20.00 כותרות מבט

☐ 20.02 עד פה

☐ 21.00 מבט לחדשות

☐ 21.30 שושלת — סדרה

☐ 22.20 סוף ציטוט — ענייני ספרות

☐ 23.30 מבט של יום חדשות

ירדן ערוץ 6

☐ 19.00 חדשות בצרפתית ☐

☐ 19.15 מגאזין ספורט

☐ 19.30 חדשות בעברית

☐ 19.45 עולם הבוקר

☐ 20.00 חדשות בערבית

☐ 20.30 אין כמו בבית

☐ 21.10 סנדוקן — סדרת פעולה

☐ 22.00 חדשות באנגלית

☐ 22.20 המנגנלים — סדרת תחקיר

לבנון ערוץ 12

☐ 13.30 חיים אחרים — סדרה

☐ 14.00 מועדון 700

☐ 14.30 בעיטות מיכאות (ערבית)

☐ 15.00 סרט (ערבית)

☐ 16.30 אי המטמון — סרט מצויר

☐ 17.00 הבית המעופף — סרט מצויר

☐ 17.30 ההרפתקאות עם מק ריידיס

☐ 18.00 פאנקי — סדרה

☐ 18.30 כפיות של כסף

☐ 19.00 60 דקות

☐ 20.00 תכנית ביהודית "הגד הפראי"

☐ 21.00 סרט: "כוך מאוהב"

☐ 22.30 בעיניית משפחות (ערבית)

רדיו

קול המוסיקה

☐ 06.02 צלילי בוקר

☐ 07.09 בהנאה ניצחה

☐ 09.00 קונצרט בוקר

☐ 11.57 מגישים שיר

☐ 12.00 אמנים באולפן

☐ 13.05 בהנאה ניצחה

☐ 15.00 מוסיקה כאן ועכשיו

☐ 16.00 מוסיקה ליום ראשון

☐ 18.00 למי סימפוניה — לה מה סול

☐ 19.00 מוסיקה קלאסית קלה

☐ 20.05 אינטרלוד — רקוויאם מוסיקאלי

☐ 20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי

☐ 22.30 מן הסקרנות

☐ 23.00 מחוזי יצירות — הרביעיות של היידן

רשת א'

☐ 07.30 רדיו קל — עברית קלה

☐ 08.05 הגונה

☐ 09.05 סלודיו — מידע למאזינים

☐ 10.05 פנקי בוקר

☐ 11.10 שידור יומי לבתיה"ס

☐ 11.30 שירי עמים

☐ 12.05 בעזרות הבושם

☐ 14.06 בראש צעיר — מגאזין

רשת ב'

☐ 14.00 מוסף לאמנות

☐ 14.30 בתנועת — הדי הזמנה

☐ 16.05 שירים ושעורים

☐ 17.00 חדשות

☐ 17.05 יומן כלכלה

☐ 17.30 על מכשירים ואנשים — מגאזין המשק המחשב

☐ 18.06 כסיבת עיתונאים

☐ 18.45 היום במספרים

☐ 19.00 היום הזה

☐ 19.35 עם ישראל

☐ 20.05 אחרי 15 החדשות

☐ 22.05 מטקסל

☐ 23.05 צלצול שלישי

רשת ג'

☐ 18.06 בבצור הממובכים והלועזיים

☐ 21.05 ארמון עתיק

☐ 23.05 הלילה הזה שירים

לילדים

☐ 15.30 השכלה ודעת לכל

☐ 16.05 רדיו־עשרה — מגאזין נוער

☐ 17.10 שירים עבריים

☐ 17.20 האוניברסיטה הפתוחה

☐ 18.06 מנחת ערב

☐ 18.50 פרקי היום בתנ"ך

☐ 19.05 מושבות ישראל

☐ 19.30 שידורים לעולים

☐ 22.05 תפוח ועץ

גלי־צה"ל

☐ 05.45 פרקי אבות

☐ 06.05 אוניברסיטה משודרת

☐ 06.30 מוקדים ועין — חדשות

☐ 07.07 שבע אפס שבע

☐ 08.05 בוקר טוב ישראל

☐ 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי

☐ 11.00 נכון לעכשיו — עם רפי רשף

☐ 13.05 פגישה יומית

☐ 14.05 דרדרהרי יומי

☐ 15.05 טעם של פעם

☐ 16.05 קו פתוח לשר הביטחון

☐ 17.05 ערב טוב ישראל

☐ 18.05 שעה קלה על כלכלה

☐ 18.45 משדרים — עיונות יומי

☐ 18.57 הודעות לחיילים

☐ 19.00 רדיו ספורט

☐ 20.05 חיילים, אנשים צעירים — עם חיילי הצפון

☐ 21.00 מבט לחדשות

☐ 21.30 אוניברסיטה משודרת

☐ 22.05 על הרבה ועל המיטאק

☐ 23.05 השעה העשרים וארבע

☐ 23.55 שיחות הצות — עם מהמוד דיאב — כותב יוצר

☐ 00.05 ציפורי לילה

אפ"אם

☐ 16.05 קו פתוח לשר הביטחון

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיו קל — עברית קלה
08.05 הגונה הגנה
09.05 סלודיו — מידע למאזינים
10.05 השיר לא תם — שירים עבריים
11.10 שידור יומי לבתי הספר
11.30 הם שירים — פזמונים ישנים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 ערבים עניין
09.05 ביקור בית
10.10 כל צבעי הרשת/הכמוקון יומי
11.30 סע לשלום
12.10 אלדיראלף בב'

13.00 בוקר היום־חדשות ושנתונים
14.00 בת צוות — הדי הזמר
15.05 רגעי קסם
16.05 שירים ושיעורים
17.10 יומן כלכלה
17.30 על מכשירים ואנשים

רשת ג'

06.05 בוקרה לאוסר־להיטים
07.05 שיר בבוקר־בבוקר־פזמונים
09.05 כה, בכך תספון
10.05 שבעים בי ידוע
11.05 שעה תמימה
12.05 רק מוסיקה
13.05 רק־ביבר הל
14.05 מזמן הזר
15.05 הורים, חרים ומחורים
16.05 הגבה יבנית

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 מוקדים עין־ברדן ומוזיקה
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקסטאליה
09.05 אילה בוקר
10.05 הפסקת עשר
11.05 נכון לעכשיו
13.05 אתר אתר מופעים ישראליים
14.05 דרדרהרי
15.05 מה יש
16.05 ארבע אחר הצהרים—שירים
17.00 ערב טוב ישראל

גלי צה"ל — שידורי אפ"אם

20.05 מגאזין בכסף
22.05 על הרבה ועל הביטאק
23.05 ציפורי לילה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — חורה לנעורים 4.30, 7.15, 9.30
בית — הבעיה הסלולית שלי 5.00, 7.30, 9.40
אסתר — כפוס מחר 5.00, 7.15, 9.40
בית לסין — הרומן שלי עם אבי 11.15 בלילה
בן יהודה — מסמס הבצורים 4.30, 7.15, 9.30
גורדון — אזאבבי מתולד 4.30, 7.15, 9.30
גת — ג'ק פלאש המקפץ 5.00, 7.15, 9.40
דיזנגוף 1 — מונה ליזה 11.00, 1.30, 4.30, 7.15, 9.40
דיזנגוף 2 — זכרונות אהבה מפירנצה 11.00, 1.30, 4.45, 7.15, 9.40
דיזנגוף 3 — סיד ונצי 11.00, 1.30, 4.45, 7.15, 9.40
דקל — מצליות הן מתלות 7.15, 9.30
הדייב אין — חיה רעה 7.30, 9.30, סרט סקס 12.00 חצות
הוד — ביים לבלעים אבולים 4.30, 7.15, 9.30
הקולנוע — בית ציוני אמריקה — ג'ינג'ר ופרד 4.30, 7.15, 9.30
רב חן: חן 1 — הקבטע להם 4.30, 7.00, 9.40
חן 2 — ג'ונע אתמול היום 5.00, 7.25, 9.45
חן 3 — מלפלם 5.00, 7.30, 9.40
חן 4 — קטיפה כחולה 11.00, 2.00, 5.00, 7.30, 9.45
חן 5 — הטיסה נעימה 11.00, 2.00, 5.00, 7.30, 9.45
ליבור — להנותנן שבית 4.30, 7.15, 9.30
לב 1 — הקשר הזרבני 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 2 — חגל המדמני 2.00, 5.00, 7.30, 9.40
לב 3 — מסע אל הארצי 2.00, 5.00 בקקבת הכדך 7.30, 9.40
לב 4 — בטר ב' 2, 3, 5 7.30, 9.40
מוזיאון ת"א — "סיפורים מהחיים"
מקסים — שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.15, 9.30
מרכז התורה הישראלית — שתי אצבעות מצידון 10.00
סינמטק ישראלי — הנוער הסביבתי 7.00 על כנב הכרובה חלק ג' 9.00
סינמה 1 — עיסקה ללא רחמים 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 2 — אהבה בסוקים 4.30, 7.15, 9.30
פאר — אהבה בדרך 4.30, 7.15, 9.30
פריז — קן הדמים 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30, הבגת תהתית 11.30 בלילה
צפון — המבריח 4.30, 7.00, 9.30
שחף — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
תכלת — כולם נפלו על הראש 5.00, 7.15, 9.30
תמוז — בארי ליגדון 8.30
תל־אביב — הנבנה האמריקאי 2, 4.30, 7.15, 9.30

ירושלים

אדיסון — הנרגה האמריקאי 2, 4.30, 7.00, 9.00
אורגיל — הטיסה נעימה 4.30, 7.15, 9.30
אור 1 — האישה הקורנית לעוצל 4.30, 7.00, 9.00
אור 2 — אם כבכב אדר 4.30, 7.00, 9.00
אור 4 — מנון סוק הנון רוזן הדמים 4.30, 6.45, 9.00
אור 5 — שתי אצבעות מצידון 4.30, 6.45, 8.30
אורנון — המבנשע להם 4.00, 6.45, 9.15
בית אגרון — סינמה 3.30, המודם מרכט באוניברסיטה 6.00, הנוד הרע המבהבט 8.30
הבירה — אזאבבי מתולד 3.15, 7.00, 9.00
כפיר — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.00
מיטשל — עוכבות אוזה 7.00, 9.00
סינמטק 1 — הממנת שלי 7.00, בלילה ראנד 9.30
סינמטק 2 — הזהבי והאחרים באורל כודים קמרים 9.30
עדן — בים לפלעמים אבולים 4.30, 7.00
סמדר — הסבבנה הישראלית שלי 7.00, 9.15
רון — גנבים כבגר להנוע 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים — ג'ינג'ר ופרד 4.45, 9.15

רמת־גן גבעתיים

ארמון — ג'ק פלאש המקפץ 7.15, 9.40
אורדע — בים לבלעים אבולים 4.30, 7.15, 9.30
ארבון — המבנשע להם 4.30, 7.00, 9.40
הדר — הנרגה האמריקאי 2, 4.30, 7.15, 9.30
לילי — חנה ואחותיה 7.15, 9.30
רב בן — רמת גן
גן 1 — הטיסה נעימה 3.00, 7.25, 9.45
גן 2 — זכרונות אהבה מפירנצה 4.45, 7.00
גן 3 — מלפלם 5.00, 7.20, 9.40
גן 4 — ג'ונע אתמול היום 5.00, 7.10, 9.40
שבים — המבריח 7.15, 9.30

נתניה

סמדרה — הנגל המרדי 3.00, 7.00, 9.15
שרון — המבנשע להם 3.00, 7.00, 9.30

כפר סבא

שבל — זכרונות אהבה מפירנצה 7.00, 9.15

נצרת

כתנם בקוטים — יום כוחור 7.00

רחובות

בית העם — שמם הב המנוזה 9.00
חדר — כשמש עשרים 7.00, 9.15
חן — המרדים 7.15, 9.15

חיפה והסביבה

אורה — יומה קלילה קיר 4.10, 7.00, 9.15
אורלי — הטיסה נעימה 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.15
ארמון — המבנשע להם 4.15, 6.45, 9.15
חן — סיפור כיור 4.30, 6.45, 9.00
סינמטק — על מבב הנבניות — ב' 6.30
עצמון 1 — המרבע הזהב 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 — חול לנעורים 4.45, 7.15, 9.30
קיר, אחר הבצורים — אגבה בהתחות 4.30, 7.00, 9.15
פאר — ג'ק פלאש המקפץ 4.30, 7.00, 9.15
רון — בים לבלעים אבולים 4.30, 6.45
שביט — בקרקע 2.00, 9.00
רב בת 1 — להנותנן שבית 4.30, 7.00, 9.15
רב בת 2 — הטיסה כחולה 4.30, 7.00, 9.15
אורות — המיסבה 6.45, 9.15
בית העם — שיש ללא חוק 9.15
הדר — שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15
ביגון — מסמס העשרים 7.00, 9.15
סביון — הנוכבע לחים 7.00, 9.20
סמדר — אזאבבי אבה 7.00, 9.15

חולון

מגדל — המבנשע להם 7.15, 9.30
אורשה — קמזר יופים 7.15, 9.40
מגדל — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
הילה — אזאבבי מתולד 7.15, 9.30

הרצליה

חוד — תקלה מצלאה 4.30, חנה ואחיותיה 7.15, 9.30
הוכל — ביים לבלעים אבולים 4.30, 7.15, 9.30
תפארת — ג'ונע אתמול היום 7.15, 9.15
סלה תמיאל — הנוד לאואחה 7.15, 9.30

בת־ים

אורטים — נמסה ללא רחמים 4.30, 7.15, 9.30
סבוכות — הנבנה האמריקאי 2, 4.30, 7.15, 9.30

פתח־תקוה

חוכל 1 — ביים לבלעים אבולים 4.30, 7.15
חוכל 2 — חורה לנעורים 4.30, 7.15, 9.30
חוכל 3 — כבמר ללא חוק 4.30, 7.15, 9.30

חדרה

חדרה — ביים עשרים 7.00, 9.15
זמה — עשיה ללא רחמים 4.30, 7.00, 9.15

עפולה

עמ' המבריח 9.00

רמת השרון

כוכב — שמפלים 2.00, דיוקן במבעלי חלום 9.30